C:\Users\Plazma\Desktop\305\Borovicka_Vaclav_Pavel-Milionove_loupeze.pdb

PDB Name: Borovicka Václav Pavel-Milionov
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Václav Pavel Borovička
Milionové loupeže

Obsah

PŘÍPAD BRATRŮ RENOVÝCH
VEŘEJNÝ NEPŘÍTEL ČÍSLO JEDNA
LIGA DŽENTLMENŮ
TAJEMSTVÍ GENTSKÉHO OLTÁŘE
PRINCEZNA PATRICIE
VYJÍCÍ LUPIČI
PARÁDNÍ LOUPEŽ
SEDM CHYTRÝCH BLBEČKŮ

PŘÍPAD BRATRŮ RENOVÝCH

To dnešní město ze skla a ocelových konstrukcí vypadalo před sto lety jinak. V roce 1868 byl Seymour v Indiáne ošklivou, ublácenou, dřevěnou vesnicí, osvětlenou v noci jen dvěma třemi osamělými lucernami. Jedenáctého prosince foukal už od rána mrazivý vítr a v noci ještě přituhlo. Nepěkné počasí, zamračené nebe a černočerná tma.

A přece se kolem půlnoci objevují mezi domky muži. Nejdřív jeden, pak další, kývnou na sebe, beze slova jdou stejným směrem. Když se na vteřinu objeví pod žlutým světlem lucerny na nároží, je vidět, že mají na obličejích masky - rudé, splývající plátěné masky. Jsou ozbrojeni. Pušky, kolty, kdo co má. Kráčejí tiše, beze slova, nevzrušeni, jako kdyby půlnoční setkání předem nacvičovali.

Na první pohled vypadají jeden jako druhý. Ale někteří z nich mají na zádech čísla. Namalovali si je na kabáty křídou. Očíslovaní jsou organizátory srazu. Dávají pokyny, řadí muže do útvaru. Pak je četa kompletní. Ten s jedničkou na kabátě zvedá paži, všichni se dají na pochod.

Nejdou daleko, jen na nástupiště seymourského nádraží. Nečekají dlouho, za pár minut přijíždí vlak. Beze spěchu, tiše a ukázněně nastupují rudé masky do vozů. Ti s čísly ještě čekají na nástupišti. Dívají se stejným směrem. Objeví se světlo lucerny. Na telegrafní tyč šplhá jeden z maskovaných. Když je až nahoře, sáhne do kapsy, vytáhne zámečnické nůžky a přestřihne telegrafní vedení. Pak slézá a nastupuje do vlaku. Teprve potom dává číslo jedna pokyn strojvůdci: vlak může odjet. Zřejmě je to zvláštní vlak. A cestující také nejsou obvyklí.

Celé dvě hodiny cestou ze Seymouru do Jeffersonvillu seděli maskovaní klidně, hleděli před sebe do tmy, promluvili mezi sebou jen to nejnutnější a soustředěně kouřili. Pak skříply brzdy a oni mlčky vstali. Věděli, že budou přestupovat.

Říká se, že strojvůdce už čekal se soupravou ve stanici, že věděl, oč jde, a byl připraven muže odvézt. Ale v jistých pramenech jsou zmínky o tom, že nesouhlasil s nočním tažením, že odmítl vyjet do New Albany, a že ho tedy museli maskovaní muži k odjezdu donutit.

Vlak zastavil na nádraží v New Albany ve tři hodiny dvacet, za tmy, za ostrého větru. Ti s čísly na kabátech vyšli před nádražní budovu a kývli na čekající jezdce. Spojka se přiblížila a vyslovila podivný pozdrav, spíš heslo:

„Salus populi suprema lex."

„Salus populi suprema lex," odpověděl číslo jedna.

„Všechno v pořádku. Telegrafní spojení přerušeno!" odpověděla spojka na koni.

Zase se seřadili a v pořádku vyšli k městu. Nyní už pochodovali rychleji, jejich krok zněl rázně v ulicích, už byli hlučnější, vzrušeně pokašlávali, někteří třímali zbraně v ruce, jako by očekávali ze tmy útok. Když prošli městem a kolona zastavila před státní věznicí, ozývalo se zpod rudých masek podrážděné mumlání, muži už nestáli klidně jako předtím, nedočkavě přešlapovali na místě.

Noční akce byla dobře připravena. Velitelé určili muže, kteří se měli postarat o náhodné diváky na ulicích, o případné nepohodlné svědky. Sebrali každého, kdo se objevil, všechny pak odvedli na nádraží a zavřeli je do prázdných vagónů. Pohrozili jim, že při sebemenším pokusu o útěk nebo volání o pomoc dostanou pouta a roubíky.

Maskovaných mužů bylo hezkých pár desítek. A byli ozbrojeni. Lidé se jim raději nepletli do cesty. Pak došli bez potíží až k vězeňské zdi, zabušili na vrata a zjistili, že dozorci i šerif už na ně čekají. Zpráva o tažení maskovaných byla

přece jen rychlejší než postupující četa.

Číslo jedna byl vůdcem ozbrojené jednotky a také jejím mluvčím. Oznámil šerifovi, kdo jsou a proč přišli.

Představil se jako velitel hlavního stanu Southern Indiána Vigilance Committee, tedy bezpečnostního výboru Jižní Indiány, a požádal o vydání bratří Renových, které měl šerif Fullenlowe ve věznici.

Známe šerifa Fullenlowa z fotografie. Zachovala se v americkém národním archivu. Byl to sporý muž s kozí bradkou, ale i kdyby tam místo něj stál pohádkový silák, proti davu ozbrojených neměl šanci. Šerif však přece jen bránil právo a pak bránil také sebe, postavil se na odpor proti přesile, ale brzy padl. A vězeňští dozorci se vzdali, pochopili, že by stejně nic nepořídili.

Kterýsi maskovaný s číslem na zádech vzal dozorci klíče a vykročil s nimi ze dvora k celám. Pár mužů vystoupilo z řady a připojilo se k němu. V davu se objevila silná konopná lana. Muži si je podávali z ruky do ruky, až je držela přední řada. A ta potom vykročila do úzké vězeňské chodby.

Blok, v němž byly cely s bratry Renovými, vypadal stejně jako v dnešních amerických věznicích. Zděné cely s dveřmi z ocelových mříží. Kobky ve dvou patrech nad sebou. Železné schůdky na hořejší ochoz. Konstrukce schodiště a ochozu, z něhož se vcházelo do horních cel, byla podepřena traverzami a zakotvena do zdi výztuhami. Stavitel netušil, že právě ty sehrají tak důležitou roli v oné temné prosincové noci.

První přišel na řadu Frank Reno, šlachovitý muž s bradkou. Třásla se mu strachem před smrtí. Koktal, pak zoufale křičel o pomoc, prosil maskované o slitování. Sliboval. Marně. Něčí ruka mu navlékla smyčku na krk, někdo jiný přehodil konopné lano přes ocelovou výztuhu konstrukce ochozu druhého patra. Ostatní pak už jen táhli.

Frank Reno se chvíli zmítal, pak se jen houpal, nakonec klidně visel. Muž s lucernou posvítil na mrtvého, pak pohlédl na velitele. Vůdce bezpečnostního výboru vydal další rozkaz:

„Číslo tri a pět se postará o Williama Rena!"

Dva maskovaní otevřeli celu číslo sedm a vytáhli bratra oběšeného. Také on sliboval a prosil, věděl, co ho čeká, mřížovými dveřmi cely mohl pozorovat každý pohyb maskovaných mužů. Hodili mu smyčku na krk a vytáhli ho na jinou traverzu.

Naposled přišel na řadu Simeon Reno. Ten nechtěl dát svou kůži tak lacino. I když musel vědět, že nemá proti tak velké přesile ozbrojených mužů žádnou naději, přece se pokusil o záchranu. Bylo to gesto zoufalce, odsouzeného na smrt. Simeon Reno vytrhl ze zdi cely litinové umývadlo, použil je jako štít a jednu z jeho železných podpěr zvedl jako zbraň proti maskovaným. Netrvalo dlouho a umývadlo se roztříštilo o kamennou podlahu, maskovaní vytáhli Simeona z cely a pověsili ho na oprátku vedle jeho bratří.

Bratři Renové byli mrtvi. Ale muži s konopnými lany měli připravenu ještě oprátku pro Charlieho Andersena. Otevřeli jeho celu, vyvlekli ho na ochoz, přidrželi ho, i on se totiž zoufale bránil, hodili mu oprátku na krk, vytáhli ho na traverzu. Anderson se zmítal ze všech sil. Silné konopné lano nevydrželo váhu jeho těla. Oběšený se utrhl a bez dechu zůstal ležet na železné podlaze ochozu. Muži v maskách zaváhali. Jeden se díval na druhého s otázkou v očích. Není to znamení osudu? Neexistuje pravidlo, že se exekuce nesmí opakovat?

Číslo jedna dal pokyn. Muži podali z přízemí další oprátku a tentokrát vytahovali Charlieho Andersona pomalu a opatrně. Už se ani nepohnul. Zato Simeon Reno prý ještě jednou ožil. Aspoň to později vypravovali vězňové, kteří hrůznému divadlu přihlíželi z cel. Ti také dosvědčili, že maskovaní chtěli pověsit všechny vězně, ale jejich velitel jim to nedovolil.

„Udělali jsme všechno, na čem jsme se dohodli," řekl a oni poslechli a odešli.

Když se chodby vyprázdnily a na dvoře už byl také klid, hleděli vyděšení vězňové jako očarovaní stále na visící těla. Najednou se jim zatajil dech. Simeon Reno se opět pohnul. Začal se zmítat, hrabal nohama ve vzduchu, chtěl se něčeho zachytit, pokoušel se o záchranu.

Marný boj o život prý trval celou půlhodinu, pak se oběšený uklidnil.

Muži v maskách se před věznicí znovu seřadili do vojenského útvaru, v pořádku prošli městem, ještě za tmy nastoupili do vagónů čekajícího vlaku, který je odvezl zpátky do Seymouru.

Skončilo drama, které vešlo do dějin kriminalistiky pod mnoha jmény. Snad nejvýstižněji je charakterizoval titulek současných novin jako „Seymourský karneval zločinu". Ve skutečnosti šlo o pečlivě rozvážný a připravený plán dobrovolných občanských pořádkových oddílů (vigilantů) státu Indiána, o jedno z tažení války počestných mužů proti zločincům, kteří loupili a vraždili a s nimiž si státní orgány nevěděly rady.

Vzít zákon do vlastních rukou, to jistě není nejlepší řešení, v mnoha případech to vede k anarchii. Ale v té době a za daných okolností, v krajině, kde neexistovaly policejní sbory schopné účinného zásahu proti zločincům, kde byli šerifové spřaženi s lupiči a vrahy, v době, kdy v celém Chicagu pracovalo jen deset policistů, tenkrát si museli poctiví občané vyřídit účty se zločinci sami. I když jim hodně pomohl první detektiv amerického kontinentu Allan Pinkerton.

Renové, to byla pozoruhodná rodina. Bratrů bylo pět, Frank, John, Simeon, Clinton a William, a všichni byli vrahové, lupiči, bandité, kteří patří do panoptika zločinců. Měli jen jednu sestru. Jmenovala se Laura Ellen a někteří autoři tvrdí, že právě ona byla duší rodinného loupežnického podniku.

Hoši vyrostli za občanské války v sedle, bojovali a drancovali v přepadových oddílech a osvědčili se, což je zřejmé už z toho, že se vrátili živi a zdrávi. Rodina Renových žila v malém městečku Rockfordu. Když se bratři vrátili, viděli, že Rockford vyhořel. Zůstali bez domova.

V okolí Seymouru se potulovaly bandy zločinců, většinou mladých mužů, kteří terorizovali kraj. Naučili se za občanské války loupit a vraždit ve jménu svého praporu a teď nemohli najednou přestat, neboť navíc neměli ponětí jak se uživit. Demobilizovaní bratři Renové se tak ocitli v lidské džungli, v níž platilo jedině právo silné pěsti.

Přizpůsobili se podmínkám. Zorganizovali rodinný gang. Rozhodli se žít jako ostatní bandité. Není vyloučeno, že mezi sebe brali i sestru Lauru, je však nepravděpodobné, že by měla v rodinném podniku hlavní slovo. Pustili se všemi

silami do dobrodružství. Jejich společnost pro praktické provozování zločinu úspěšně zahájila činnost a slibně prosperovala. Zanedlouho měli za sebou pár prvních loupežných přepadení, a dá-li se věřit kronikářům, tak dokonce akci přímo filmovou.

Vytáhli do osady Elginu, vtrhli na koních tryskem do ulic, kolty připraveny ke střelbě. Ze zkušenosti totiž věděli, co znamená moment překvapení. Lidé se zaleknou, už se tolik nebrání.

Ale v ulicích Elginu se neměl kdo zaleknout. Město bylo prázdné. Den předtím totiž občané zvolili nového starostu a dnes si šli poslechnout na radnici jeho nástupní projev. Bratři Renové se o tom dozvěděli od osamělého chodce a hned se podle toho zařídili. Nejdřív si ověřili, že je na radnici také šerif s pomocníky, postavili k městskému úřadu své hlídky a vypravili se v klidu do místní banky. Tam požádali pokladníka o celou hotovost. Vyhověl jim, uvědomil si, že je ve městě sám, a přesvědčily ho namířené kolty. Pak se bandité podívali ještě do pokladen několika obchodů, sebrali, co se jim hodilo, a nikým nepronásledováni odjeli z Elginu.

Nový starosta města sice podal ještě téhož dne hlášení do Indianapolisu, ale tehdejší policejní aparát neměl možnost proti banditům zasáhnout. A tak se po jejich stopě pustil slavný detektiv Allan Pinkerton. Pátráním ho pověřily postižené banky a rodina bohatého továrníka, který zmizel právě na území ovládaném Renovými.

Allan Pinkerton měl už své první vynikající úspěchy za sebou, proto si věděl rady. Vyslal do sídelního města gangu svého důvěrníka. Podle jedné verze se jmenoval Phil Oats, podle jiné Dick Winscott. Vedením boje pověřil Pinkerton šéfa své chicagské centrály George H. Bangse.

Oats nebo Winscott dostal zatím jediný úkol: vetřít se do blízkosti bratří Renových a navázat s nimi co možná nejdůvěrnější styky. Odjel do Rockfordu, říkal si John Brown a otevřel si tam výčep. Hned po příjezdu o sobě rozšířil pověst, že utekl ze springfieldského vězení, kde seděl za vraždu. Allan Pinkerton prý dokonce zařídil, že se v místních novinách objevil i zatykač s jeho jménem. To ovšem bylo vynikající doporučení do přízně desperátů Renových. Přijali veselého zločince mezi sebe a vysedávali v jeho výčepu.

Jsou dvě možnosti, jak se zhostil úkolu. Buď skutečně dovedl tak dobře kreslit, že mohl brzy poslat Pinkertonově centrále přesné portréty členů Renovy bandy s podrobnými popisy, nebo se mu alespoň některé podařilo posadit před fotografickou kameru. Druhá možnost je méně pravděpodobná. Fotografie byla tenkrát ještě v plenkách, přenosné kamery neexistovaly, byl by tedy musel vylákat své kumpány do některého ateliéru.

Oats nebo Winscott splnil úkol na výtečnou. Odeslal podobizny do Chicaga, ale hned poté zmizel. Nepodařilo se vypátrat, co se s ním stalo. Není vyloučeno, že bratři Renové přišli na jeho lest, a tak se ho raději provždy zbavili.

Šestého října (podle jiných pramenů již 22. března) 1866 se banda odhodlala k neobvyklé akci. Bratři Renové se odvážili jako první na světě vyloupit poštovní vůz společnosti Adam's Express Company z rychlíkové soupravy Ohio & Mississippi Railroad, a to jen pár mil od svého hlavního stanu v Seymouru v Indiáne.

Všechny dálkové expresy měly hned za lokomotivou poštovní vůz Adanťs Express. Obstarával přepravu listovních zásilek, ale i cenností. A tak byly v primitivní pokladně občas pytle se zlatem, bedýnky s drahokamy nebo se zlatými dolary. A protože nikoho nenapadlo, že by se mohli o takové zásilky zajímat lupiči, doprovázel je jediný neozbrojený pošťák.

Čtyři bratři nastoupili do vlaku v Seymouru, usedli na dřevěné lavice a netečně se dívali do zešeřelé krajiny. Vypadali jako ostatní. Když se venku zcela setmělo a ve vagónu skoro všichni spali, vyšli se protáhnout na plošinu.

Dlouho se nezdrželi. Jeden z nich zastoupil dveře vagónu, z něhož vyšli, ostatní začali přelézat po náraznících na vedlejší vůz. Byl to poštovní vagón Adam´s Express. Pro zkušené gangstery nebylo obtížné otevřít si oplechované dveře. Měli s sebou potřebné nářadí. Pak jeden po druhém zmizeli uvnitř. Nikdo nic neviděl, žádný z cestujících si nevšiml ničeho podezřelého. Ani Adamsův zaměstnanec uvnitř vozu v hluku kol a supění lokomotivy nic nezaslechl.

Proto si nedovedl vysvětlit, co se děje, když se před ním vynořili ze tmy čtyři chlapi s namířenými kolty a chtěli na něm klíče od pokladny. Pošťák se jmenoval William Granger a klíče neměl. Adamsova společnost zavedla totiž jednoduchý systém: pokladny směli otvírat pouze vedoucí oblastních kanceláří v cílových nádražích. Jedině oni měli klíče od trezorů. Bylo to opatření moudré a prosté. Pošťáci nepřejímali odpovědnost za cenné zásilky. Bill Granger to všechno moc dobře věděl, ale nevěděli to bratři Renové. A tak se snažili všemi možnými, a vesměs nevybíravými prostředky dostat z pošťáka klíče od pokladny. Marně jim vysvětloval, že je nemá. Nevěřili mu, ztloukli ho do bezvědomí, otevřeli dveře vagónu a vyhodili ho z jedoucího vlaku. To je možná přivedlo na myšlenku udělat totéž s nedobytnou pokladnou.

Bylo to namáhavé stěhování, ale povedlo se. Než pokladnu vyhodili z vagónu, dali znamení světlem svým kumpánům. Ti snad sledovali vlak na rychlých koních, údajně vedeni sestrou Laurou. Když lupiči měli za sebou nejdůležitější operaci, zatáhli za záchrannou brzdu. Vlak zpomalil a oni vyskočili do tmy. Ještě před svítáním se jim podařilo s pomocníky najít pokladnu. Nemuseli se namáhat s otvíráním, pádem z náspu povolily zámky a peníze ležely na zemi. Sesbírali tedy skoro deset tisíc dolarů a zmizeli z místa činu.

K přepadení došlo mezi stanicemi Seymour a North Vernon. Allan Pinkerton už měl smlouvu se společností Adam´s Express na stíhání zločinců, proto mu zprávu zatelefonovali do South Bendu, kde právě pracoval na jiném případu. Detektiv se okamžitě spojil se svou chicagskou centrálou a od George Bangse se dozvěděl podrobnosti přepadení, ale také o záhadném zmizení pošťáka Grangera. Podle všech dosud známých okolností se zdálo, že loupež provedla banda bratří Renových, a kdoví, jestli ten pošťák s nimi nespolupracoval. Bratři Renové byli vlastně také Pinkertonovými klienty. Měl v kartotéce jejich přesné charakteristiky a portréty. Proto pověřil George Bangse, aby okamžitě vyhledal všechny písemné materiály, objednal si zvláštní vlak a jel s doklady do Indianapolisu, kde se sejdou a dohodnou se na dalším postupu.

Jediné dálkové spojení tehdy obstarávala železnice. Po tratích jezdily pravidelné vlaky, ale když bylo zapotřebí, zapojili za lokomotivu jediný vagón a zvláštní vlak se pak řítil po kolejích s mimořádným posláním. Pinkerton také

uháněl k Indianapolisu ve vlaku, vypraveném na objednávku, a v podobném se blížil k hlavnímu městu státu Indiána vedoucí jeho chicagské kanceláře Bangs s potřebnými doklady.

Během cesty, na nádraží v Argosu, zastihl Allana Pinkertona další telegram. Rezident jeho agentury v Cincin-nati mu sděloval důležité údaje. Našli a vyslechli svědky, kteří popsali podezřelé cestující tak, že to nemohl být nikdo jiný než bratři Renové. Ale to nejdůležitější bylo až na konci telegramu. V křoví vedle tratě našli zaměstnanci společnosti, kteří tudy projížděli na drezíne, těžce raněného pošťáka Grangera. Dopravili ho do nemocnice v Cincinnati, kde zatím leží v bezvědomí. Pinkerton se rozhodl. Sejde se v Indianapolisu s Bangsem a pak se musí co nejrychleji dostat dál, do Cincinnati.

Nastala honička s Časem. Strojvůdce Pinkertonovy lokomotivy a jeho černí topiči dělali, co mohli, aby se dostali co nejdřív do cílové stanice, kde ležel raněný. Jediný očitý svědek přepadení by mohl, kdyby to dovolil jeho zdravotní stav, popsat pachatele a usvědčit je podle portrétů.

Při přípravě akce pomohly nádražní telegrafy železniční společnosti. Pinkerton se spojil se svými pomocníky, ale také s klinikou doktora Cortaina, kde ležel Granger. Podle zprávy cincinnatského Pinkertonova agenta Roberta Jonese byl Granger v beznadějném stavu. Lékaři nevěřili, že by se mohl dočkat příjezdu Bangse a Pinkerton a živý.

Přesto pečlivě připravili scénu. Robert Jones sehnal státního návladního Gutmana a čekal s ním v drožce před cincinnatským nádražím. Když se do stanice přiřítil zvláštní vlak s Pinkertonem a Bangsem, který se k šéfovi připojil v Indianapolisu, přivítal je Jones a prokurátor Gutman nepříznivou zprávou: stav pošťáka je velmi vážný.

Rychle se rozjeli do nemocnice.

William Granger byl v kritickém stavu, z posledních sil bojoval se smrtí. Pinkerton se dohovořil s ošetřujícím lékařem, ten mu sice nedal mnoho naděje, ale detektiv přece jen provedl historický experiment. V přítomnosti státního návladního ukázal zraněnému portréty podezřelých bratří Renových. Bill Granger nemohl mluvit, ale rozuměl a chápal, co Pinkerton chce. Tak se smluvili, že se pokusí identifikovat pachatele loupeže podle předložených podobizen mrkáním očí.

Umírající Bill Granger vydal před prokurátorem svědectví. Přepadení expresu mají na svědomí John a William Renovi. Druzí dva zůstali neznámí.

Prokurátor Gutman vydal zatykač na oba bratry. Jenže v roce 1866 bylo něco jiného vědět, kdo spáchal zločin, a něco jiného přivést pachatele za mříže. Banda bratrů Renových řádila dál v kraji, zanechávala po sobě stopy, lupiči se vůbec nesnažili zatajit svoji totožnost, byli přesvědčeni, že se nenajde nikdo, kdo by se odvážil postavit se proti nim.

Renové ale nebyli v branži sami. Když se rozkřiklo mezi ostatními bandity, jaký fantasticky smělý kousek provedli, poučili se kolegové z premiéry a chtěli si zkusit štěstí v nově vynalezeném oboru vlakové loupeže. Ale bratři Renové chránili své autorství, dali ostatním jasně na vědomí, že se vystavuje nebezpečí přísného postihu každý, kdo by se snažil použít jejich metody.

Ale banda mladých dobrodruhů přece jen neodolala. Přepadli jiný vlak a z vagónu společnosti Adam's Express uloupili osm tisíc dolarů. Neměli to dělat, Renové je přece veřejně varovali. Teď se vydali za pachateli loupeže a na místě je potrestali. Dva chycení konkurenti zaplatili smělost životem.

Zatímco Allan Pinkerton uvažoval o možnostech jak dostat oba bratry za mříže, prohánělí se John a William s ostatními krajinou a loupili a vraždili podle nálady. Pak se všichni dohromady odvážili velké akce. Sedli na koně a odjeli do Missouri, kde za bílého dne vyloupili banku Daviess County Treasury a odnesli si v pytli přes dvaadvacet tisíc dolarů. Ale to také byla poslední akce kompletního týmu.

Pinkertonovi detektivové zatím zjistili, že John Reno má romantické sklony. Sedával v podvečer na seymourském nádraží, snil o neznámých dálkách, chtěl být u toho, když přijel expres, a počkal, až se zase ztratil v šeru. Nejdřív vyslali zvěda, George H. Bangse. Vystoupil v Seymouru z expresu a skutečně spatřil Johna a Williama Renovy, jak sedí na zábradlí, klátí nohama a pozorují ruch na nástupišti. Neprodleně podal Pinkertonovi zprávu. Ten nastoupil už příštího dne s oddílem ozbrojených mužů v Cincinnati do expresu.

Měli kufříky a košíky jako ostatní cestující, ale v kapsách plášťů svírali pažby odjištěných revolverů. V Seymouru vystoupili a s ostatními šli pomalu k východu. Bratři Renové seděli na zábradlí a dívali se po příchozích. Čekali, až se vlak zase rozjede. Nedočkali se. Když se hlouček nenápadných detektivů ocitl u zábradlí, dva zepředu a dva zezadu obklíčili bandity, skočili na ně a vmžiku jim nasadili želízka. John William byli tak překvapeni, že se vůbec nezmohli na odpor.

Allan Pinkerton pamatoval na všechno. Věděl, že zatčení nebezpečných zločinců je jenom první krok k jejich zneškodnění. Musel je dostat za mříže, bezpečná věznice ale byla až v Cincinnati. Během té dlouhé cesty by se banda mohla pokusit o přepadení transportu se zatčenými. Proto si objednal zvláštní vlak, který přijel v závěsu za expresem. Pinkertonovi lidé odvedli oba bandity do vagónů, ještě jim svázali nohy a zvláštní vlak odjel směrem k Cincinnati. Ostatní členové bandy už neměli možnost dohonit zatčené, na seymourském nádraží nebyla jiná lokomotiva, toho dne už neměl přijet žádný další vlak.

Frank Reno se dozvěděl o Pinkertonově zásahu snad jen pár minut poté. Okamžitě odstartoval záchrannou akci. Banda odjela na rychlých koních, snažila se po jiné trati odříznout Pinkertonův vlak a zachránit oba zatčené. Ale v Quincy v Illinois, kde mělo dojít k utkání, se prý oba vlaky minuly a Renové poprvé poznali, co je to neúspěch.

Ve věznici v Cincinnati přečetli banditům zatykač, vystavený na základě přísežné výpovědi zaměstnance poštovní společnosti Adam´s Express Company Billa Grangera, a oznámili jim, že budou postaveni před soud pro zločin vraždy druhého stupně a pro těžké loupežné přepadení. Zatykač byl vystaven podle smlouvy o právní pomoci států Unie Ohia a Indiány ze dne 21. května 1861, byl tedy právoplatný pro území obou států.

Soudní líčení s bandity netrvalo dlouho. Oba dostali pětadvacet let nucených prací a pro jistotu, aby se snad jejich zdatní spolupracovníci na svobodě nepokusili dostat je zase ven, se nikdo nedozvěděl, kde si trest odpykají.

Další události ukázaly, jak je štěstí vrtkavé. Zbytek bandy se musel nějak živit, a proto se Renové pouštěli do dalších loupeží. V zimě přiharcovali po zuby ozbrojení jezdci do Magnolie v Iowě, přepadli za bílého dne Harrison County Bank a odnesli si čtrnáct tisíc dolarů hotovosti. Noviny psaly hned druhý den, že přepadení má na svědomí Renova banda.

Pinkerton jim byl v patách. Podařilo se mu vylákat je do pasti a zatknout nedaleko Council Bluffs. Ale už v dubnu probourali bratři Renové chatrné zdivo místního vězení a dostali se na svobodu. A znovu začali řádit jako pominutí.

Jejich největší lupičský úspěch, ale současně i labutí píseň gangu, byl chladnokrevný nájezd na expres nedaleko Marshfieldu jižně od Seymouru. Bylo to v pátek 22. května 1868. Vydali se k místu plánovaného útoku oklikou, zřejmě si už nebyli tak docela jisti, zda je nesledují Pinkertonovi muži. Těsně před svítáním navalili na trať balvany, a když pak rychlík společnosti Jefferson, Missouri & Indianapolis Railroad zastavil, vloupali se do poštovního vozu, zbytečně zastřelili poštovního úředníka a zmocnili se obrovské kořisti. Jejich lup, 96 000 dolarů ve zlatě a státních obligacích, je americkým rekordem těch let, a možná i světovým, nepřekonali jej ani takoví přeborníci jako bratři Jamesové nebo Youngerové.

Podle líčení některých kronikářů se o přepadení okamžitě dozvěděl Allan Pinkerton a telegraficky požádal náčelníka jezdecké jednotky, aby se pustil po stopách bandy. Pinkerton zřejmě předpokládal, že se bandité, kteří šli k cíli velkou oklikou, budou vracet do svého hlavního stanu v Seymouru s tak vynikající kořistí co nejkratší cestou, aby co nejvíc zmenšili riziko. Proto zatelegrafoval onomu náčelníkovi, aby prchající zaskočil u brodu přes řeku, kudy musí projít.

Byla to prozíravá úvaha. Vládní jezdecký oddíl zalehl u řeky a za chvíli se objevili bandité. Vojáci na ně namířili ze zálohy, pak je vyzvali, aby se vzdali. Zajali je do jednoho. Jen Lauře Renové se podařilo uniknout. Tryskem odbočila od svých bratří, když poznala, v jakém jsou nebezpečí, a měla štěstí. Jakýsi voják na ni sice namířil, ale pak zpozoroval, že je to žena, a nenapadlo ho, že by mohla patřit k banditům, takže ji nechal odjet.

Podle jiných a bohužel rovněž neověřených pramenů došlo k zatčení jinak. Bandité utekli po přepadení expresu i s kořistí a Pinkerton jim sice byl na stopě, ale neuspěl. A Renové řádili dál. To už velice pobouřilo obyvatele Seymouru. Žádali šerifa o rázný zásah ve prospěch práva a jistoty občanů. Když ale poznali nemohoucnost ochránců zákona, začali sami organizovat bezpečnostní výbory, známé jako The Southern Indiána Vigilance Committee.

Byli to sice amatéři a dobrovolníci, ale odhodlali se obnovit v zemi klid a jistotu. Pinkerton mezi nimi našel nebojácné pomocníky a neocenitelné informátory. A od jednoho z nich se dozvěděl o dalším plánu bandy. Bratři Renové se chystali na loupežné přepadení expresu. Vyhlédli si nedaleko Seymouru skryté místo v horách, v zatáčce za pahorkem. Neměli to daleko, počítali s rychlou akcí, chtěli být s kořistí co nejdříve doma. Banda musela mít výtečného informátora. Když se Pinkerton dotázal poštovní společnosti, potvrdili mu, že v zásilce, na kterou měli Renové zálusk, mělo být celých sto tisíc dolarů.

Všechno proběhlo podle plánu bandy. Lupiči si počínali na vlak, zastavili jej na trati červenými praporky, dva z nich drželi v šachu strojvůdce a topiče, ostatní vypáčili oplechované dveře poštovního vozu, vnikli dovnitř a užuž chtěli sáhnout po trezoru. Když se rozkoukali v přítmí, pochopili, že se dívají na půl tuctu namířených koltů. Místo peněžní zásilky byli ve vagóně Pinkertonovi lidé.

Nastal tuhý boj, ale bandité neměli šanci. Ozbrojení muži bezpečnostního výboru jižní Indiány obsadili celé okolí. Bandité si pro přepadení vybrali bažinatý terén. Kalkulovali s tím, že zde znají každou pěšinu, případní pronásledovatelé měli uvíznout v bahně. Jenže i vigilanti zde byli doma, obsadili průchody a bandité měli jen dvě možnosti: skončit v poutech nebo v bezedných vřesovištích.

Allan Pinkerton měl štěstí a dobré pomocníky. Vigilanti měli sice odlišný názor na způsob výkonu spravedlnosti, při každé příležitosti se pokoušeli chycené zlosyny lynčovat, ale stali se nepřemožitelnou armádou v boji proti zločinu. A tak se už pár měsíců po prvním elkém úspěchu podařilo Pinkertonovým lidem přistihnout a zatknout tři další členy bandy a brzy poté ještě Simeona a Franka Renovy, Michaela Rogerse, Milese Ogleho, Alberta Perkinse a Charlese Spencera. Nestalo se tak ve známém rajónu bandy, ale daleko odtud, v Kanadě. Bandité dostali strach, snažili se zmizet vigilantům z dosahu a přestěhovali se do kanadského městečka Windsoru. A to prý bylo to nejhorší zločinecké hnízdo světa, pověstný Deadwood a Tombstone se proti Windsoru zdály klášterní zahradou. Ukryli se sice mezi své, ale Pinkerton je stejně objevil a dostal pod zámek. Jenže je nesměl vyvézt ze země. Tak začal vyjednávat.

Přátelé uvězněných gangsterů se zatím vydali na válečnou stezku s jediným úmyslem: konečně poslat nebezpečného Pinkertona na onen svět. Slavný detektiv popisuje ve svých pamětech, co všechno musel prožít. Jde vesměs o akrobatické kousky. Ze všech vyšel se zdravou kůží.

Ani jedno z líčení nemusí být autentické, o jedné příhodě však není třeba pochybovat. Při jednání o vydání zločinců americké justici cestoval Pinkerton často z Detroitu do kanadského Windsoru. Na nástupišti přívozu přes řeku se k němu jednou připlížil zřejmě zaplacený zabiják a namířil na něj kolt. Pinkerton si podezřelého chlapa všiml sice až v poslední chvíli, ale přesto se ještě stačil otočit, zvednout nohu a vykopnout vrahovi revolver z ruky. Pak po něm skočil, povalil ho na zem, bolestivým hmatem ho zneškodnil, nasadil mu pouta a přívozním člunem ho odvezl do Detroitu, kde ho odevzdal na policejní prefektuře.

Jednání o vydání zločinců se nekonečně táhlo. Obě strany se zatím snažily dojít k žádanému výsledku po svém. Bandité použili všech prostředků, aby dostali své druhy na svobodu. O několik let později se objevila v kanadských novinách reportáž, v níž vyprávěl tehdejší kanadský guvernér o tom, jak se Frank Reno pokoušel podplatit šesti tisíci dolary jeho tehdy šestnáctiletého syna. Měl přemluvit otce, aby členy bandy nevydal, aby zatčeným pomohl.

Po týdnech tahanic dosáhl Pinkerton svého. Prezident Andrew Johnson podepsal žádost o vydání a britské vládní úřady souhlasily. Pinkerton směl naložit zločince a převézt je přes hranice do Detroitu. Ale bandité se ještě nevzdali. Čekali na transport jako na poslední příležitost. Když detektivové nalodili zatčené na člun přívozu a vypravili se s nimi přes řeku, přihnala se motorová loď, v plné rychlosti vrazila do plavidla, převrhla je a Pinkertonovi lidé i vězňové se ocitli ve vodě.

Detektivové na tom byli lépe, začali plavat, ale zločinci měli na nikách pouta. Pinkertonovi lidé je museli zachraňovat před utopením. Nakonec je téměř v bezvědomí vylovili a naložili do jiného člunu. Téhož večera je odevzdali v detroitské věznici.

Bandité sice zaznamenali další neúspěch, ale nevzdávali se. Vyhlásili otevřený boj nejen zaměstnancům Pinkertonovy National Detective Agency, ale také všem členům Southern Indiána Vigilance Committee. Těch se báli nejvíc. Vypukla partyzánská válka. Lupiči číhali na každém kroku, přepadávali členy výboru v jejich domech, zavlekli je do lesa a tam je nahé přivázali ke stromům, zbili je, mučili, věšeli je za ruce pro výstrahu ostatním. A osobnostem, na které si netroufali veřejně zaútočit, házeli o půlnoci do oken kameny s přivázaným oznámením: Pamatuj si, že zemřeš, jestli dopustíš, aby byli bratři Renové lynčováni.

Nebyl to planý poplach. Členové bezpečnostních sborů se chystali vzít výkon spravedlnosti do svých rukou. Báli se totiž, že se zločinci zase dostanou z vězení a znovu začnou řádit v kraji. Sedmého prosince zemřel strojvůdce, kterého Renové zranili při přepadení vlaku v Seymouru. To byla poslední kapka. Trpělivost seymourských občanů došla. Náčelníci vigilantů rozhodli. A pár dní poté se o půlnoci vydala jednotka rudě maskovaných mužů na pochod k vězení v New Albany a pověsila tři bratry Renovy a jejich kumpána Charlieho Andersona.

Ale ani pak boj neskončil. Dokladem je vyhláška, která se objevila před vánočními svátky na nárožích. Vydal i hlavní stan Southern Indiána Vigilance Committee a opatřil v záhlaví známým heslem vigilantů Salus populi suprema lex (Nejvyšším zákonem je blaho lidu):

„Občanům Spojených států!

Protože byla naše organizace okolnostmi přinucena postarat se o konečné potrestání vůdců lupičů, zlodějů, vrahů a desperátů, kteří už po mnoho let porušují právo a pořádek a ohrožují životy a majetek pokojných občanů této části Indiány, a také proto, že nedávná strašná tragédie v New Albany potvrzuje, že spravedlnost sice pracuje pomalu, ale jistě, vydáváme toto prohlášení, abychom ospravedlnili před světem, ale zvlášť před lidem státu Indiána, všechny případné příští akce..."

Vysvětlení, zdůvodnění, ale i výstraha. Výbor na dalších řádcích ostře kritizuje nedokonalé americké zákony. Umožňují vrahům vraždit a lupičům loupit a zločinci nemusejí mít strach z trestu. To dokazuje minulost. Ale budoucnost zřejmě také nevypadá růžové. Podepsaný výbor totiž varuje všechny zločince, kteří se v poslední době spojili v jedinou frontu a snaží se nejen terorizovat, ale dokonce snad vyvraždit občany, o nichž se domnívají, že jsou členy výboru vigilantů, že narazí na tvrdý odpor a že mohou počítat s oprátkou jako jejich předchůdci.

Toto vyhlášení války mezi právem a násilím se objevilo na nárožích dva dny před Štědrým dnem, jednadvacátého prosince 1868. Ta bitva dodnes neskončila.

Ukrutná smůla Jesse Jamese

Říkalo se, že bandě přinesl smůlu Bill Stiles, ale kdoví proč vlastně se najednou otočilo štěstí k pistolníkům zády. Dost dlouho to totiž vypadalo na klidnou kariéru pod penzí. Jesse James se se svými kumpány pouštěl do nejkrkolomnějších podniků a všechny mu vyšly. I když mu kolem uší kňučely kulky dvou tuctů elitních střelců, i když mu maršál odpráskl pod zadkem nejlepšího koně, jaký se kdy v Missouri postavil na nohy, i když si umínil vybrat trezory místní banky před početným obecenstvem a navíc v pravé poledne.

Ale pak se všechno zvrtlo a zatím si toho nikdo z party nevšiml. Bill Stiles konečně taky nemohl tušit, že on je vlastně tím Jonášem na palubě, který přišel kapitánovi zvěstovat zkázu lodi. Jenže, jak už to bývá, osud si režíruje svoje frašky sám a nedá si do představení mluvit ani od tak váženého pistolníka, jakým byl Jesse James.

Horká červencová noc přilepila jezdcům košile na záda a kalhoty na sedla. A prach jim sedl na rty a z černých vousů byly bílé, protože měsíc svítil na scénu modrozeleným filtrem. Osm jezdců vyjelo na pahorek. Chvíli vypadali jako siluety ve filmu, pak letěli prérií v řadě za sebou jako spořádaná hlídka. Bylo slyšet jen kopyta v suché trávě, pak už jen šustění, ten první zvedl ruku s kloboukem a všichni zastavili.

Železniční trať. Osm mužů seskočilo ze sedel.

„Hobbsi, budeš držet koně, aby se nerozutekli. A pořádně, bez nich bysme to mohli rovnou zavřít."

„Oukej, šéfe!"

Osm jezdců se připravovalo. Nikdo s nikým nemluvil, zřejmě bylo každému všechno jasné. Kouřili, postávali s rukama v kapsách, sem tam zacvakal bubínek koltu, ale ne z nervozity, jen tak ze zvyku. Bill Stiles se sebral a odešel klátivým krokem k náspu. Zalehl mezi pražce a přiložil ucho na kolejnici.

„Tak co, Bille?"

„Ještě nic," oznámil, ale zůstal ležet na náspu a poslouchal. Jesse James zatím aranžoval scénu.

„Sam Wells si vezme na starost lampu a vy dva sebou hoďte a narovnejte přes trať támhlety klády. Člověk nemůže vědět, co se vylíhne v hlavě pitomýho strojvůdce. Kdyby si náhodou umínil, že nezastaví..."

Role byly rozděleny, šéf čekal na třetí zvonění. Noc ležela nad ztichlou krajinou jako horká poklička. Jen cikády bylo slyšet a bzučení telegrafních drátů. Prostě, romantická idyla jako ze školní úlohy.

Bill Stiles vyskočil.

„Už jede, šéfe!"

Z osmi chlapů spadla ospalost jako na povel. Vytáhli šátky a zakryli si jimi obličeje. Teď teprve vypadali jako opravdoví banditi z kovbojského filmu. A pustili se do akce. Lokomotiva dvakrát za sebou zavyla, v dálce se objevily oči acetylenových reflektorů a v ruce Sama Wellse petrolejová lucerna s červeným sklem. Míhá se tmou a opisuje nad tratí kruh. Strojvedoucí brzdí, kola skřípou, od skupiny mužů s šátky na obličejích se oddělili tři a míří k expresu, který již zastavuje.

„Ruce vzhůru, pánové, a ani slovo. Jinak se stěhujete na nebesa mezi andělíčky!"

Ti tři jsou již v poštovním voze a prohlížejí dvě nedobytné pokladny, stojící v koutě. Dva muži s šátky přes obličej

drží v šachu celou posádku vlaku. Strojvůdce má roubík v ústech a ruce i nohy ve smyčce konopného lana. Všechno klape až na jedinou maličkost: schází klíče k trezorům. Co dělat?

Lupiči a přepadení sehrají scénu jako z grotesky. Jeden z banditů hlídá dvěma namířenými kolty posádku oštovního vozu a ti druzí dva se zahalenými obličeji jdou hledat pana Smithe nebo Browna do některého z pasažérských vozů, kam si odskočil na kus řeči, protože pan Smith nebo Brown má mít údajně ty klíče. Ale nemá. On totiž vůbec neexistuje. To jen pošťáci chtěli získat čas. Bandité se vracejí do poštovního vozu s nepořízenou, Jesse James volí novou taktiku: sekery, krumpáč, železné páčidlo. A za chvíli je v nedobytné pokladně díra.

Nacpali do pytle od mouky patnáct tisíc dolarů ve zlatě, což představovalo v té době povážlivé jmění. Stalo se tak sedmého července 1876 v devět hodin večer jen pár set metrů od Ottervillu v tak zvaném Rocky Cutu.

Jesse James se zapsal do análů Divokého západu tu noc ještě jedním kouskem. Když se dobývali do druhé pokladny, odolával pancíř všem instrumentům. Pak vzal Jesse James do ruky obrovské kladivo, jímž rozbíjel topič na tendru velké kusy uhlí, a prorubal si cestu k mamonu. Ale díra byla malá, musel proto sáhnout dovnitř sám, měl ruku jako slečna, nosil prý rukavice číslo sedm.

O bohatýrském kousku se v kraji vyprávělo ještě po desítkách let a loupež byla zřejmě vrcholem kariéry lupiče Jesse Jamese. Pak už to začalo jít s bandou i s jejím náčelníkem z kopce. Bill Stiles asi přece jen přinesl loupežnické partě smůlu.

Jesse James tedy zdárně dokončil akci a lupiči mohli za mírného střílení pro výstrahu odjet s pytlem dolarů. Strojvedoucí a topič odtahali klády, které ležely na trati, a odjeli s vlakem do Ottervillu. Tam pochopitelně vznikla panika, za lupiči se ihned vydala četa dobrovolníků a maršál s pomocníky křižovali prérií. Ale jako obyčejně - zcela bezvýsledně. Nikoho nechytili, na nic nepřišli. Možná že by ještě ani dnes nevěděl nikdo nic, kdyby jednou z večera nevypil Hobbs Kerry o láhev whisky víc. Hobbs byl při loupeži vlastně pátým kolem u vozu, když se však pořádně napil na kuráž, chvástal se, jako by přepadení velel on a ne Jesse James. Vychvalování vlastní chrabrosti, to byla známá ctnost ostrých hochů, teří nevěděli, co je zákon. Hobbs se chlubil a prozradil přitom, že u Rocky Cutu byli bratři Jamesové, Jesse a Frank, bratři Youngerové, Cole a Bob, Clell Miller, Sam Wells a Bill Stiles. A pochopitelně i upovídaný Hobbs Kerry, který všechno vyžvanil právě v nejméně vhodné chvíli. V baru totiž seděl komisař Boland, zapamatoval si každé slovo a policie měla od toho dne aspoň jména lupičů pro zatykač.

Minnesota byla pro Jesseho bandu panenská půda. Snad právě proto přišel Bill Stiles s nápadem podívat se do trezorů tamějších bankovních domů. Možná že se jen snažil uplatnit své vědomosti, znal totiž ten kraj jako své boty, a tak vystupoval při plánované akci v roli experta na místní poměry.

Přijeli do Mankata, předstírali poctivé úmysly a ušlechtilé cíle, ubytovali se v místním hotelu, jako by byli na obchodní cestě, ale chystali se hned druhý den ráno navštívit banku. Večer seděli v baru, jako ostatně všichni řádní muži, a nikdo z nich si nevšiml, že se od jednoho stolku nápadně rychle vytratil jakýsi chlap a rovnou běžel k šerifovi. Poznal nebezpečného zločince Jesse Jamese a šel ho udat. Šerif nebyl, jak se zdá, horká hlava. Napsal třířádkový protokol a poslal dobrého střelce, aby dával na podezřelého chlapa pozor.

Ten fízl byl zřejmě flink. Nazítří ráno se totiž vydala parta podle plánu k bance, v sedlové tašce jednoho z koní byl onen tradiční, zatím ještě prázdný moučný pytel, který se měl za chvíli naplnit zlatem.

Nedošlo k tomu, ačkoliv důvody fiaska nejsou tak docela jasné. Snad už začal naplno působit onen neviditelný Jonáš na palubě. Bill Stiles přitahoval smůlu jako magnet připínáčky. Když seskočili z koní a přivázali je k ohradě banky, zpozorovali několik podezřelých chlapů, kteří si je zálibně ze všech stran prohlíželi. Jesse James sice neměl ponětí o tom, že ho někdo ve městě poznal a že to šel oznámit šerifovi, ale přesto by mu v tuto chvíli nebyl nikdo na světě vymluvil, že ty zvědavé oči epatří fízlům. Byl dokonce přesvědčen o tom, že ti kolem nečekají na nic jiného, než až jeho banda vleze do připravené pasti.

„Boys, tady to začíná smrdět hřbitovem!" zvolal na kumpány, skočil do sedla a bodl koně ostruhami. Ostatní v mraku prachu za ním.

Později se ukázalo, že nešlo ani o zradu, ani o léčku. Fízl, který měl hlídat Jesse Jamese, u banky vůbec nebyl. Skočil si totiž zrovna na svačinu. Očumující chlapi, kterých se Jesse James polekal, byli pouze znalci koní. Prohlíželi si luxusní kobyly Jesse Jamese a jeho hrdlořezů zrovna tak, jako si dnes prohlížejí muži naleštěné limuzíny před luxusním hotelem. Jesse James a ti druzí si totiž odjakživa potrpěli na nejlepší koně. Na jejich rychlosti totiž mnohdy závisely životy jezdců.

Co se nepodařilo v Mankatu, mělo se povést v Northfieldu. Tam to Bill Stiles znal ještě lépe a zaručoval, že První národní banka tohoto farmářského hnízda bude dobře zásobena. Dlouho nelelkovali a pustili se podle osvědčeného receptu do díla.

Jesse James seskočí s koně, následován Bobem Youngerem a Wellsem a všichni tři si to namíří rovnou k pokladně. Cole Younger a Clell Miller hlídají venku a předstírají náramnou péči o své koně. Jesse James už drží v šachu všechny tři zaměstnance První národní banky.

Ale v tu chvíli se začíná drama měnit v grotesku. Jesse James hrozí pokladníkovi, že ho odstřelí, když okamžitě neotevře trezor, ale bankovní úředník jen krčí rameny. Pan Joseph L. Heywood je seriózní mladý muž, nosí tvrdý límec s elegantním motýlkem a pečlivě upravený plnovous a pravděpodobně nelže, když tvrdí, že jeho pokladna má časovaný zámek, s kterým nikdo nehne dřív než za půldruhé hodiny.

Jesse James stojí před technickým zázrakem a neví si rady. Pro jistotu dá aspoň pokyn svým dvěma druhům, aby pana pokladníka pořádně zmáčkli, co když přece jen nemluví pravdu. Měli vztek, že jim nic nevychází, a tak se pustili do pana Heywooda, až to nebylo hezké.

Před bankou stál student Henry M. Wheeler a pozoroval ty dva cizí rnuže. Nervózně přešlapovali kolem svých zaparkovaných koní, co chvíli se poočku dívali na dveře banky. Na protějším chodníku měl svůj krám s železným

zbožím pan A. E. Manning, a protože neměl co dělat, seděl přede dveřma na šamrli a sledoval partu cizinců, která se nápadně nenápadně točila kolem místní banky. Později prohlásil:

„Měl jsem od první chvíle pocit, že se před mýma očima chystá nějaká lumpárna."

Chování neznámých mužů skutečně muselo vzbudit podezření. Pan Manning se sebral, nechal krám krámem a šel se podívat na protější chodník k bance. Když se přiblížil, zpozoroval ho Miller, který hlídal u koní, šel mu naproti a udělal neomalenou taktickou chybu. Vytáhl svou pětačtyřicítku, zamával jí maličkému železáři Manningovi před nosem a houkl mu do ucha:

„Koukej jít po svým, ty prašivěj skunku, nebo ti nadělám pár nových direk do kalhot!"

Železář Manning skutečně poslechl a bez odmlouvání šel. Když byl uprostřed silnice, dal se dokonce do běhu. Utíkal ke svému krámu a celou cestu křičel:

„Lupiči! Pánové, v bance jsou lupiči! Chyťte je!"

To byla fanfára volající do boje. Železář Manning ale nekřičel ze strachu. Vběhl do svého krámu, kde prodával nádobí, lopaty, řetězy a sekery, ale taky kolty, ručnice a střelný prach, a začal nabíjet veškerý arzenál, který měl po ruce. Předovky, zadovky, brokovnice, kulovnice, kolty. Lidé se chopili nabízených zbraní, zaklekli za káry, stojící u chodníku, a zahájili palbu.

Bandité okamžitě skočili na koně a bránili se střelbou z koltů. Jesse James vykoukl z okna banky, poznal, že nemá naději na úspěch, vyběhl ven a skočil se svými druhy na koně. Pro jistotu, ze zvyku, nebo možná ze strachu, práskl ještě kterýsi z nich po zuboženém pokladníkovi Heywoodovi a trefil. Na bojišti zůstal ležet první mrtvý.

Pak se rozpoutala bitva jako z dobrodružného filmu. Northfieldští zalehli do krytých postavení a pálili po lupičích ze všeho, co bylo po ruce. Student Wheeler sebral pušku, kterou mu nabídl železář, a vyběhl s ní do prvního patra hotelu Dampier. Odtud měl dobrý přehled a mohl v klidu mířit. Hned první ranou skolil Clella Millera.

Mezitím se obchodník Manning vypořádal s Billem Chadwellem a Bill Stiles taky zůstal ležet na bojišti. Pod Bobem Youngerem padl jeho kůň, Robert Younger utíkal s roztříštěným loktem, Coleman taky dostal zásah, snad žádný z lupičů nevyšel z přestřelky se zdravou kůží.

Bandité neměli šťastnou ruku. Mimo zavražděného pokladníka zůstala po nich už jen jedna mrtvola. Švéd Gustavson, náhodný chodec. Objevil se na ulici zrovna ve chvíli, kdy se začalo střílet a včas se neukryl. Šest lupičů přežilo horké chvíle. Teď utíkali na pěti koních z města. Bill Stiles, který snad opravdu přinesl bandě neštěstí, si už vinu vykoupil smrtí.

Jesse James se už smůly nezbavil. Celý kraj se vzbouřil, muži vytáhli na koních za lupiči. Byl to jeden z největších honů na bandity těch let. Telegrafy a telefony byly v nepřetržitém provozu, ze širokého okolí se do města sjížděly posily, policejní jednotky i skupiny dobrovolníků. Každý strategicky důležitý bod hlídali dva muži. Šerifové si totiž vypočítali, že se rozstřílená tlupa Jesse Jamese bude snažit dostat přes hranici do Missouri, kde jsou bandité doma, kde tedy mají dost spolehlivých známých a bezpečných skrýší, v nichž by mohli na čas zmizet.

Pro bandity byla bilance loupežné výpravy žalostná. Nikdo nevyšel z přestřelky bez zranění, Bob Younger ztratil svého koně, a dva jezdci na jednom koni se daleko nedostanou, zvlášť když jde o závod s minutami. Bandité však měli tuhý život a pevnou vůli zmizet pronásledovatelům z očí.

Do večera sehnali Bobovi koně, ještě před soumrakem se schovali v lese a zmátli policistům stopu. Každý z nich věděl, že pro ně existuje jen jediná záchrana - dostat se včas přes hranice. Podařilo se jim dokázat nepředstavitelné: přes vážná zranění urazili v těžkém terénu za pět dní sto dvacet kilometrů, pak lesem a houštím pokračovali pěšky.

Je pravděpodobné, že se z taktických důvodů rozdělili, že neprchali společně. Ale říká se taky, že to rozloučení nebylo dobrovolné. Jim Younger byl nejvíc postižen, méně odolný chlap by tak těžké zranění vůbec nepřežil. Ale bandita se stále snažil držet krok s ostatními. Nešlo to. Neměl dost sil. A v této situaci prý bratři Jamesove navrhli, aby mu někdo vpálil do hlavy kulku z milosti. Nebude je potom zdržovat, nebudou se vystavovat nebezpečí dopadení. Ten návrh vedl ke sporu, oba rodinné klany se pak rozdělily.

Jamesové měli štěstí, podařilo se jim včas přejít hranice, dostali se do Jižní Dakoty, dali se ošetřit, oblékli nové šaty a zmizeli na čas ze scény. Ale bratří Youngerů se už smůla nepustila. V naprosto beznadějném stavu se dostali koncem září k osamělé farmě nedaleko městečka Madeleine. Vypadali hrozně. Špinaví, zarostlí, se zhnisanými ranami. Farmář je zahlédl ukryté v roští, jeho kluk doběhl do města a ohlásil šerifovi, že jsou u farmy jeho otce čtyři podezřelí chlapi. Šerif zorganizoval trestnou výpravu, všichni schopní muži se během několika minut ocitli v sedlech a zanedlouho zubožené bandity obklíčili.

Tentokrát lupiči neměli šanci, ale přesto se nevzdali ani mnohonásobné přesile. Do posledního náboje bojovali o život. Nakonec se ukryli za vysokým břehem řeky Wantowan. Šerif Glispin vybral šest nejlepších střelců a s nimi se pak pustil do boje zblízka. Z houští se stále ozývala střelba. Ochránci zákona se plížili metr za metrem. Pak došly banditům náboje. Šerif Glispin a jeho pomocníci vyběhli k poslednímu útoku.

Sam Wells bitvu nepřežil. Bob Younger měl roztříštěný loket. Jim dostal do těla pět kulek a obrovský Coleman absolvoval víc než týdenní útěk s jedenácti střelami v těle. Vítězství ochránců zákona bylo sice zcela logické, ale nijak zvlášť skvělé. A pozdější vyšetřování taky nepřineslo žádaný výsledek.

Youngerové odmítli prozradit, kdo je jejich mrtvý druh. (Teprve později se podařilo zjistit, že to byl Sam Wells.) Neprozradili ani jména těch, kdo zůstali ležet na northfieldských ulicích, ani jména dvou scházejících členů bandy, kterým se podařilo uprchnout. Když jim vyšetřující soudce položil přímou otázku, zda to jsou bratři Jamesové, Cole Younger to popřel.

Kdo vlastně byli ti Youngerové, že vydrželi tak nadlidské útrapy, že dokázali mlčet, i když už jim bylo jasné, že prohráli svoji hru, že nezradili svoji partu? Byli to hrdinové nebo gangsteři? Ani jeden z nich nevypadal jako zločinec. Cole připomínal pantátu ze mlýna, Bob mohl být podle vzhledu klidně učitelem, který přišel o vlasy, Jim byl trochu

výstřední elegán s odstávajícíma ušima. A přece patřili k jednomu z nejnebezpečnějších amerických gangů.

Otec zbojníků Charles Younger byl úspěšný muž, spíš zámožný než bez prostředků. Měl v životě štěstí. Našel si hezkou, příjemnou a přičinlivou manželku. Za svobodna se jmenovala Busheba Fristová, v roce 1830 se stala paní Youngerovou. Rodině se nedařilo špatně, Charles Younger dostal totiž dobrý nápad, zařídil si půjčovnu koní a vedl ji tak úspěšně, že si za pár let našetřil na farmu a pak ještě na druhou. Půjčovnu koní měl v Harrisonvillu v Missouri, farmu jen pár kilometrů odtud, ale další byla až u Jacksonu, asi deset mil od města Independance.

Byl často na cestách a na výchovu synů a dcer mu nezbylo příliš času. Rodinka se zatím utěšeně rozrůstala. Youngerovi měli čtrnáct dětí, osm kluků a šest dcer. Ti dva nejpodařenější se narodili ve stejný den, patnáctého ledna. Cole v roce 1844 a Jim o čtyři roky později.

Cole byl odmalička silák, později vážil dobrý metrák, jako většina tlouštíků měl vynikající smysl pro humor i pro pohotovou improvizaci. Když je strážci zákona štvali přes hranice, přišel právě on na spásné řešení, přeběhnout do Texasu. Tam začal žít, jako by neměl na svědomí ani smrt kuřete, zpíval v kostelním sboru, pracoval ve státní komisi pro všeobecné sčítání lidu a byl nenápadný.

Po northfieldském fiasku se dal zavřít jen proto, že mu nic jiného nezbývalo. S jedenácti zásahy v těle už neměl po tak vyčerpávajícím útěku ani špetku sil. Když se později v kriminále pár nocí v klidu a pohodlí vyspal, usedl na vůz, na němž převáželi Youngery k soudu, a v ulicích Madeleine uctivě vstával a smekal klobouk, kdykoliv bryčka míjela skupinku zvědavých dam, stojících na zápraží, aby se mohly později při čaji pochlubit, že na vlastní oči viděly bandity.

Jim byl vysoký, statný a taky nebojácný chlap. Nikdy prý neztrácel humor. Proto tím víc udivuje jeho smrt. Když se po letech dostal z vězení, skončil sebevraždou. Bob byl nejmladší, ale ne méně zkušený. Bylo mu dvanáct, když mu život dal první pořádnou lekci a on poprvé prošel ohněm. Byl v osadě Lawrence, když tam vtrhli Quantrillovi jezdci a vyplenili ji. Bylo mu teprve třiadvacet, když ho dostal na mušku northfieldský železář Manning. A to byl Bobův konec. Zanechal po sobe přiznání, charakterizující tehdejší dobu. Kdysi prohlásil reportérovi St. Paul Minnesota Press o své bandě: „Jsme tvrdí muži a naše metody jsou taky tvrdé." A byl na to hrdý. Ti ostatní snad taky považovali zločin za ctnost.

John střílel od svých dětských let jako Vilém Tell. Když mu bylo patnáct, zabil svého prvního muže. Ten troufalec ho totiž praštil do hlavy chcíplou rybou a to si přece nemohl patnáctiletý kluk nechat líbit. Zastřelil ho tedy a soud vraha osvobodil, protože přece bylo jasné, že jednal v sebeobraně.

Říká se, že lidská povaha odpovídá prostředí, v němž dítě vyrůstá. I když to jistě není všeobecně platný soud, případ bratří Youngerových toto pravidlo potvrzuje. Vyrostli za občanské války, v době nepokojů a věčných střetů mezi bojůvkami Severanů s Jižany, v kraji, kde zločin byl na denním pořádku, kde se lupičské bandy vydávaly za vlastenecké organizace, kde se masoví vrazi procházeli mezi poctivými lidmi a nikdo neměl dost odvahy ukázat na ně prstem.

Pomezí Kansasu a Missouri, to byla horká půda. Vůdce loupežníků Quantrill zde řádil pod krycím jménem Charley Hart, přepadával samoty i malé pohraniční osady, pod heslem vlasteneckého boje proti Severanům vyvraždil v roce 1863 v osadě Lawrence za jediný den stodvaaosmdesát mužů, vydrancoval co se dalo a zapálil dřevěné domy. Taky Cole Younger se ocitl mezi Quantrillovými žoldnéři a setkal se zde s dalším úspěšným mladým loupežníkem, s Frankem Jamesem. Na krvavých taženích se ti dva spřátelili.

Jiný velitel přepadového oddílu, Bill Anderson, inscenoval v roce 1864 nedaleko Centralie vyvraždění šestadvaceti vojáků vládní jednotky. V jeho mužstvu byli na praxi další adepti gangsterského řemesla a pozdější kumpáni Frank a Jesse Jamesovi a Jim Younger. Tak vyrůstali mezi bandity, naučili se vraždit, naučili se loupit, krvelačná surovost a bezpříkladná bezohlednost se staly jejich charakterovými vlastnostmi. A oni je považovali za ctnosti. Pak sice skončila válka, ale neskončilo období bojů, násilí a vražd.

Devátého prosince 1876 stáli dopadení zločinci před soudem a zodpovídali se za přepadení banky a za vraždu pokladníka Heywooda a švédského přistěhovalce Gustavsona. Přiznali se, projevili až nápadnou lítost, prosili soud, aby byl shovívavý. Porota je odsoudila k doživotnímu žaláři. Youngerové zmizeli za vraty věznice ve Stillwateru a zdálo se, že tím jejich řádění definitivně skončilo.

Kam se ale poděli bratři Jamesové? Podařilo se jim utéct nebo podlehli v divočině nebezpečným zraněním? Dlouho se o nich nevědělo. Zařídili se totiž po svém. Kalkulovali správně: pronásledovatelé usoudí, že si to uprchlíci namíří domů do Missouri, a proto se odtrhli od ostatních a vydali se do Tennessee. Tam se pak setkali se svými rodinami, žili pod přijatými jmény, chovali se nenápadně jako pokojní a bohabojní občané, Jesse James bydlel v Nashvillu a všechno bylo zdánlivě v nejlepším pořádku.

Kariéra bandity Jesse Jamese nebyla ještě u konce. Ale jak vlastně začala? Kdo byl legendární Jesse James, o němž si Američané dodnes zpívají? Hrdina, zlosyn, dobrodruh, Robin Hood Nového světa, Jánošík pohraničních prérií? Je nepochybné, že byl vrahem, lupičem, praotcem amerických gangsterů dvacátých let, předkem Al Caponů a mafiánů.

Princ pistolníků Divoký Bill byl synem presbyteriánského kazatele, otec banditů Robert James byl taky duchovním pastýřem, pro změnu zase baptistickým. Do Missouri se přistěhoval se svou mladou ženou Zereldou, v roce 1843 se jim narodil první syn, známý Frank (Alexandr Franklin), v roce 1847 druhý, později ještě známější Jesse Woodson. Krátce poté se dostal domácí rozpočet rodiny do nerovnováhy, otec James se přes noc rozhodl, vydal se do Kalifornie za zlatem a brzy tam zcela bez prostředků zemřel. Vdova Zerelda se vdala ještě dvakrát. Posledním manželem byl lékař Samuel, majitel nevelké farmy. Frank a Jesse zde vyrůstali ve víře v Boha, jako všichni ostatní kluci jezdili na koních a pořádali závody ve střelbě. Obojí se jim hodilo, když se později přidali k jižanským záškodnickým oddílům.

Spor Severu s Jihem, to byl sice motiv, ale často taky jen záminka pro loupežná přepadení. Ale Jesse James a ti druzí se přece nenarodili jako zločinci. Co je tedy přivedlo na scestí? Životní zkušenost, zklamání, nevíra ve spravedlnost. A okolnosti. Celé prostředí divokého pohraničí, daleko od skutečné civilizace, daleko od zákona.

Frank James byl členem Quantrillovy loupežnické bandy, která o sobě prohlašovala, že pracuje pro Konfederaci, tedy pro Jižany. Když se to dozvěděli Severané, poslali oddíl vojenské jízdy na Samuelovu farmu a pověsili nevlastního otce Franka Jamese, lékaře Samuela, pro výstrahu na nejbližší strom. Měl štěstí, že mu nezlomili vaz, dusil se sice, ale vydržel. Když vládní oddíl zmizel v mraku prachu, vzala matka Jamesových hochů kuchyňský nůž, uřízla manžela z oprátky a přivedla ho k životu. Zatím našli vojáci patnáctiletého Jesse Jamese, kterému hoši přezdívali Dingus, a pro výstrahu ho spráskali do bezvědomí.

Po těchto zkušenostech nemohl pokořený kluk udělat nic jiného než přidat se na opačnou stranu, aby se pomstil. Když skončila válka Severu proti Jihu, vyhlásila vláda amnestii pro všechny členy záškodnických oddílů. Stačí, když se vzdají, přihlásí a budou se nadále chovat loajálně. Dingus James asi nebyl rozený zločinec, neměl pravděpodobně v plánu stát se obávaným zabijákem. Sebral se totiž a hned po tomto prohlášení se šel přihlásit do Lexingtonu. Jel do města s nejlepšími úmysly, měl radost, že je po všem, ale místo přivítání ho čekala salva z vojenských pušek.

Slibovali mu beztrestnost, prostřelili mu plíce. Dingus James měl jen krůček na onen svět. Dopravili ho na rodnou farmu do Missouri a matka ho vyléčila. Nikdy mu však nikdo nevymazal z vědomí lexingtonskou zkušenost. A Dingus James se začal mstít.

Necelý rok poté se v hlavním městě okresu Clay, v Liberty, odehrál příběh, který mnozí autoři označili za první projev rodícího se amerického gangsterství, za premiéru přepadení banky za bílého dne. Neměli pravdu. Nikdy se asi nepodaří zjistit, kolik Jesse James přepadl za své kariéry vlaků a kolik vyloupil bank, odhaduje se, že jeho akcí bylo sedmnáct, celková kořist byla asi dvě stě tisíc dolarů. Ale první přepadení vlaku v Americe, a možná že první na celém světě, se odehrálo ve státě Indiána a provedli je povedení bratři Renové. Už celé dva roky předtím, než překročil Jesse James práh First National Bank v liberty (Missouri), vyloupil podnikavý poručík konfederační armády Bennett H. Young hned tři banky v St. Albans (Vermont) a v rekordním čase necelých dvaceti minut zinkasoval na sto osmdesát tisíc dolarů v hotovosti.

To tedy byl skutečný otec pozdějších Al Caponů a průkopník gangsterismu v Americe. Už v době, kdy ještě bylo dokonalé loupežnictví v plenkách, pracoval se všemi náležitostmi tohoto později tak zvelebeného řemesla, střílel kolem sebe jako pominutý, skrýval obličej pod hrůzostrašnou maskou, tažení dokončil vynikajícím jezdeckým výkonem, kterým si zachránil život. Ochránci zákona ho jako obyčejně nechytili. Jeho dobře organizovaná banda se takticky rozprchla po činu na všechny světové strany. Lupiči se pak ve stanovenou dobu a na smluveném místě sesli, aby si rozdělili kořist.

První akce Jesse Jamese nebyla tak slavná. A dodnes není neomylně prokázáno, že právě on je autorem přepadení v Liberty. Brzy ráno 14. února 1866 přijelo do města asi tucet neznámých jezdců. Vypadali jako farmářští synkové. Někteří se začali bavit na hlavní ulici, jiní se potloukali kolem místní banky. Dva z nich seskočili z koní a vešli do budovy.

Banka Clay County Savings and Loan Association v Liberty nebyl žádný palác a v obchodní místnosti asi taky nebylo nabito. Konečně, personál sestával jen ze dvou mužů: pokladníka Greenupa Birda a jeho syna Williama, který zapisoval položky na konta. Ti teď měli čest přivítat dva nové zákazníky. Jenže cizinci přišli k pultu, vytáhli námořní kolty, namířili je na bankovní úředníky a tiše, leč důrazně požádali o celou hotovost.

Banka měla trezor velký asi jako koupelna v paneláku. Pokladník pochopil, že proti namířeným zbraním nic nezmůže, vzal tedy klíč a otevřel dveře pancéřované místnosti. Bandité nacpali peníze do pytle a pak zavřeli do trezoru otce i syna Birdovy. Neměli však bankovní praxi, nebo velice spěchali: zámek totiž nezaklapl, ti dva se brzy vysvobodili, vzpamatovali se z překvapení, vyběhli ven a začali volat o pomoc. Muži naskákali do sedel a pustili se do pronásledování banditů. Nedostali se daleko. Lupiči stříleli, mladý George Wymore zůstal ležet mrtvý. Lidé se zalekli, lupičům se podařilo zmizet do bezpečí s obrovskou kořistí: odnesli si patnáct tisíc dolarů ve zlatě a pětačtyřicet tisíc dolarů v bankovkách.

Událost vzbouřila veřejné mínění, ale přestože se o loupežném přepadení mluvilo a psalo po celé Americe, dodnes se nepodařilo ověřit ani několik základních údajů. Zprávy se rozcházejí i o místě činu, v některých pramenech se objevuje Clay County Savings and Loan Associa-tion, v jiných First National Bank. Americké oficiální prameny udávají, že lupiči ukořistili sedmnáct tisíc dolarů v hotovosti, ale dobře informovaní, téměř současní autoři uvádějí sedmdesát dva tisíc dolarů v hotovosti i v obligacích. A hlavně se nikdy nepodařilo prokázat, kdo vlastně banku vyloupil a kdo zastřelil studenta Wymora.

Jesse James byl v době činu ještě nemocen. Po průstřelu plic nemohl údajně vůbec z lůžka. Jenže jediní svědkové, otec a syn Birdovi, popisovali pachatele loupeže velmi podrobně a věrohodně, reprodukovali dokonce přesné znění rozhovoru s šéfem loupežné operace, a všechny ty údaje svědčily v neprospěch alibi Jesse Jamese.

Byl tedy doopravdy upoután na lůžko, nebo to jen tvrdil? Šerif mu asi moc nevěřil, vyslechl svědky, prozkoumal důkazy a pak poslal na farmu své muže. Bylo to krátce po setmění. Zabušili na dveře, ale nikdo neotvíral. Zato se zevnitř ozvala palba a kulky, které prolétly zavřenými dveřmi, jim zakňučely kolem uší. Jesse James neměl zřejmě náladu přijímat tak pozdě večer neohlášené návštěvy. A když pak muži zákona ustoupili na pár desítek metrů od farmy, vstal těžce nemocný z postele, skočil na koně a odjel do Kentucky, kde se ukryl. Šerifovi lidé našli hnízdo prázdné. Bylo tedy zřejmé, že právě tak mohl před několika dny navštívit banku v Liberty. Ale nikdy mu to nikdo nedokázal.

Snad získal potřebnou jistotu nebo ho k tomu svedl snadný úspěch, za pár měsíců se scéna opakovala v pravé poledne v Lexingtonu v bance pana Alexandra Mitchella a jeho společníků. Jezdci nenápadně obklopili budovu, dva z nich vešli dovnitř inkasovat. Peníze dali do pytle a odjeli. Občané se za nimi pustili, ale lexingtonští muži nebyli tak dobří jezdci a neměli tak vynikající koně, jako parta Jesse Jamese.

Jestli ovšem měl to přepadení na svědomí Jesse James. Nikdy se nenašly důkazy. Právě tak jako v Savannah o pár měsíců později. Tam postupovali bandité podle stejného receptu. Trochu víc se střílelo, honička na pachatele loupeže byla o něco dramatičtější. Zastánci zákona se při vyšetřování odvážili o kousek dál. Dali zatknout a předvést před

soudce několik podezřelých mužů. Všichni měli bezvadné alibi. Tak je zase propustili.

Podezření se stále točilo kolem Jesse Jamese, ale nikdo ho zatím nepřistihl při činu. Dokonce ani v Richmondu ne. A tam už došlo k pořádnému masakru. Lupiči totiž vtrhli do města jako horda Indiánů, střídali kolem sebe, řvali, vpadli do banky Hugues and Mason Bank, vyloupili ji, střídali pro výstrahu, a potom se už s kořistí vydali k místní věznici, kde snad seděl některý z jejich kumpánů, snažili se dobýt kriminál a osvobodit vězně.

Velitel a jeho syn začali bránit své pozice. Oba padli pod kulkami banditů. A major Shaw, který se pustil do boje s lupiči na ulici, taky přišel o život. Proti tak velké přesile profesionálů neměl osamělý střelec Šanci.

Není zapotřebí popisovat všech sedmnáct známých loupežných přepadení gangu Jesse Jamese a bratří Youngerů. Všechna se vzájemně podobala jako vejce vejci, ze všech přestřelek vyšli bandité vítězně a počet mrtvých na jejich kontech vzrůstal. Ale Russelvillský případ přece jen stojí za zmínku.

V městečku Russelville provozovali bankovní obchody pánové Long a Morton. Někdy začátkem března 1868 se v místnostech banky objevil neznámý cizinec, představil se jako Colburn, otevřel si konto a přátelsky pohovořil s jedním z majitelů, s panem Nimrodem Longem. Asi za týden se objevil znovu, snad si vyzvedl peníze nebo nějaké uložil a zase si přívětivě popovídal, prostě vtíral se do přízně pana Longa. Dvacátého března se pak dostavil do banky v doprovodu pěti přátel, námířil na Nimroda Longa pistoli a požádal o celou hotovost. Zoufalý bankéř mu vydal čtrnáct tisíc dolarů a pan Colburn a jeho přátelé odjeli z města, aniž by četa pronásledovatelů vážně ohrozila jejich bezpečnost.

Průběh přepadení odpovídá známému standardu, ale vyšetřování totožnosti pana Colburna a jeho společníků překvapilo dávno kýženým obratem. Případu se ujal detektiv Bligh, pustil se po stopě uprchlíků, zatknul jednoho z nich, jakéhosi George Shepharda, a pokoušel se dostat z něj přiznání. Nepodařilo se mu to. Když však pátral v Shephardově okolí a prověřoval si, co dělali v kritický den jeho známí a přátelé, zjistil, že den či dva po loupeži zmizel z Kentucky Shephardův bratranec a namířil si to do Missouri. Doprovázeli ho hned dva bohatýři, Jesse James a Cole Younger. A to už byla konkrétní stopa.

Detektiv Bligh odstartoval rozsáhlé pátrání, missourským ochráncům zákona se podařilo vystopovat Olla Shepharda, ale ten nepromluvil. Bránil se a padl ranou z pistole, zastřelen na útěku.

Jamesova banda si udělala krátkou dovolenou, ale za pár měsíců se znovu začaly objevovat v novinách reportáže o přepadení bank a expresních vlaků. Železniční společnosti vypsaly na hlavu vůdce bandy vysoké odměny. Nejlepším důkazem, jak se vylepšovala pověst nepřekonatelného lupiče, jsou plakáty, na nichž slibovala St. Louis Midland Railroad odměnu za polapení Jesse Jamese.

První zatykač, který se zachoval, silně podhodnotil cenu gangsterského bosse, nabízel totiž za jeho dopadení pouhých pět set dolarů. Ale brzy poté vylétla cena za hlavu Jesse Jamese na celých pětadvacet tisíc. Mrtvého či živého Franka Jamese ocenili taky dost vysoko, patnácti tisíci, a za kteréhokoliv dalšího známého člena gangu nabízeli paušálně pět tisíc dolarů. To byly slušné částky a mnozí závistivci začali uvažovat, že by si mohli. snadno přivydělat. Ale Jesse James byl profesionál, jeho nemohli ohrozit nadšení amatéři. Měl jen jednoho potenciálního protivníka. Byl jím Allan Pinkerton a jeho agenti.

Pinkerton's National Detective Agency byla první skutečnou organizací na potírání zločinu na americké půdě. A úspěšnou. Nebyla to ale velká zásluha v době, kdy mělo celé Chicago pouhých jedenáct policistů a kdy ve většině států Unie ochraňovali zákon pochybní šerifové, kteří se často přidali na stranu práva a spravedlnosti jen proto, že s šerifskou hvězdou na vestě mohli pohodlněji loupit i vraždit.

Allan Pinkerton, syn policisty z irského Glasgowa, byl bednářem. V Novém světě se držel svého řemesla, a zcela náhodně se ocitl v trestném oddílu, který pronásledoval bandu zločinců. Na ostrově v řece pak objevil stopy padělatelů dolarových mincí, pomohl je vypátrat a proslavil se v celém kraji. On a jeho lidé zneškodnili průkopníky přepadávání vlaků, bandu bratrů Renových. Pinkertonovi lidé používali obvykle velmi prostou metodu: vpašovali mezi zločince nebo aspoň do jejich blízkosti svého muže. V případě Jesse Jamese nepostupovali jinak.

Jesse James dobře věděl, kdo je Pinkerton a jak nebezpeční jsou jeho lidé. Uvědomil si, že jedině tento detektiv a parta jeho vycvičených stopařů mu může zkřížit plány. Proto prý se osobně vydal do Chicaga, kde bylo sídlo detektivní agentury, a po celé dlouhé týdny číhal na Allana Pinkertona s nabitou pistolí v kapse, odhodlán zbavit se možného nebezpečí jednou provždy.

Lov se Jesse Jamesovi nepodařil. Pinkerton byl opatrný, i když nesmírně odvážný pán a zásadu, kterou hlásala ochranná známka jeho ústavu, we never sleep - nikdy nespíme, bral zřejmě doslova. Jesse James se vrátil domů s nepořízenou. Snad šéfa detektivní agentury ani nespatřil.

Brzy se měli bandité o Pinkertonových lidech dozvědět víc, ale detektivové této téměř státní americké bezpečnostní organizace zasáhli do případu Jesse Jamese doslova nešťastně. Jejich akce vyzněla negativně, a navíc, jejich metody pobouřily veřejné mínění a mnozí lidé se pak postavili na stranu banditů.

Amerika sedmdesátých a osmdesátých let byla zemí mužů. I na straně zákona bojovali nemilosrdní pistolníci. Někteří se skutečně starali o právo a spravedlnost, jiní se přiživovali. Není jisté, na čí straně stáli detektivové Wright a Allen, kteří se vydali po stopách banditů. Není vyloučeno, že je zlákala právě ona vysoká odměna, kterou slíbily vyplatit železniční společnosti za dopadení banditů.

Oba stopaři přijeli do missourského městečka Osceo-ly, někdo jim totiž prozradil, že se na nedaleké farmě skrývá jeden z bratří Youngerů. Detektivové prošli několik výčepů, dali se do řeči s místními znalci, nešetřili na whisky pro spolustolovníky a dozvěděli se, že jde o usedlost Theodorika Snuffera. Přichystali se tedy k útoku.

Jenže Youngerové taky měli v Osceole své lidi. Některý z nich jim avizoval nebezpečí. A tak místo aby Pinkertonovi detektivové zaútočili na bandity, počkali si oni na detektivy a ze zálohy je odstřelili. Nejmladší z bratří, John Younger, zaplatil však přestřelku životem, jeho bratr Jim téže noci raději zmizel.

To je jedna verze dramatu. S druhou verzí má společnou pouze smrt Johna Youngera. Šestnáctého března 1874 došlo

ke střetnutí Johna a Jima Youngerových se třemi ochránci zákona. Zpráva se nezmiňuje o třetím, který bojoval na straně pinkertonců, zato však konstatuje, že kapitán detektiv Louis J. Lull z Chicaga a šerif Ed B. Daniels z Osceoly padli v bitvě s bandity. Odehrála se na Chalk Level Road, zřejmě za účasti svědků. Ti později popsali události onoho dne.

Zachovala se rovněž fotografie nevzhledného dřevěného baráku uprostřed lesa nedaleko Monegaw Springs, kam převezli zraněného Lulla a Danielse. Tam se později dostavil lékař Dr. D. C. McNeil a snažil se zraněné zachránit. Nepodařilo se mu to, ale zachovalo se aspoň jeho svědectví o té události.

Pinkertonovi pátrací sice nepochodili, ale proslavená detektivní agentura se nevzdala. Na místo Lulla a místního šerifa Danielse nastoupil J. W. Witcher a začal docela z jiného konce. Vydal se do Liberty, kde se na Samuelově farmě údajně skrývali bratři Jamesové. Tentokrát se plížil ke kořisti opatrně, aby ji nevyplašil.

Poradil se s místními šerify, oblékl se jako farmářský pomocník a chystal se do boje. Ale Jamesové mu nedali příležitost k prvnímu tahu. Měli spolehlivé zvědy a včas se doslechli o chystané lsti. Na přestrojeného detektiva si počkali a odstřelili ho.

Zase se všechno prozradilo, ale přesto se podle stejného receptu pokusil o štěstí další Pinkertonův agent, Jack Ladd. Dal se najmout na farmu Daniela Askewa. Ta sousedila se Samuelovou, kde žil nevlastní otec Jamesů a jejich matka Zerelda s ostatními dětmi, zejména s osmiletým Samuelovým chlapcem Archiem Raytonem. Sem podle logického předpokladu čas od času jezdívali bratři Jamesové, když jim tekla voda do bot.

Jack Ladd pracoval u souseda a pozoroval každé hnutí na Samuelově farmě. V lednu v pětasedmdesátém, krátce po loupežném přepadení expresu u Muncie v Kansasu, měl Ladd pocit, že se na farmě objevili oba podezřelí bandité. Svolal tedy z celého okolí ozbrojenou posilu a s převahou po zuby ozbrojených dobrovolníků obklíčil Samuelovu farmu. Kdoví, co přimělo rozhořčené muže k tak surovému zásahu. Místo aby vyzvali obyvatele domu ke kapitulaci, snažili se vykouřit je.

Kdosi z útočníků vhodil do místnosti, kde spala Zerelda se svým malým synkem Archiem balík hořící bavlny. Když se doktor Samuel snažil hořlavinu, napuštěnou petrolejem, uhasit, vletl do pokoje druhý hořící smotek. Ten však navíc obsahoval třaskavinu. Došlo k hroznému výbuchu.

Samuelův syn zaplatil nerozmýšleny zásah životem. Jeho matka odnesla výbuch těžkým zraněním, později jí museli amputovat paži. Bratři Jamesové na farmě vůbec nebyli. Výsledek akce byl žalostný. Lidé odsoudili postup Pinkertonových detektivů a označili noční přepadení farmy za atentát na nevinné. Veřejné mínění se postavilo za Jesse Jamese, proti němuž nebylo důkazů. Od té chvíle se stal mučedníkem, ověnčeným aureolou světce. Lidé byli ochotni považovat každou jeho další lumpárnu za akt spravedlivého boje proti bezpráví. Legenda o americkém Robinu Hoodovi nemohla dostat lepší živnou půdu.

Když došlo k velkým loupežným přepadením v Rocky Cutu a v Northfieldu, měl za sebou Jesse James už hezký kousek zločinecké kariéry a bohatou praxi. Ale našel si i čas, aby se stal otcem spořádané rodiny. Ta snad ani netušila, čím ji živí. Milostná historie bandity je dojemná jako povídka z kalendáře. Když skončila válka Severu proti Jihu a Jesse James chtěl začít nový život, šel se přihlásit úřadům do Lexingtonu a vojáci mu prostřelili plíce. Pak se léčil na farmě. Ošetřovala ho matka a později ses třenice Zerelda Mimmsová (pokřtili ji po Jamesově matce, proto ta stejná jména).

Říká se, že láska někdy začíná soucitem a mladá hezká Zerelda byla bezpochyby nadmíru citlivé stvoření. Neopustila pacienta po celé dlouhé týdny, ve dne v noci bděla u jeho postele, dodávala mu odvahy k životu svou přítomností, vyměňovala obklady a čistila zhnisané rány. A taky se do něj zamilovala. Jesse na ni od té doby rovněž stále myslel. Jenže zatím na svou lásku nenašel čas.

Vzali se teprve za deset let, když už si loupežník nahospodařil a zatoužil po rodinném krbu. Pamětníci svědčí o tom, že se na svatbu v dubnu 1875 jaksepatří vyšňořil. Ale nezapomněl na bezpečnost — pod elegantním pláštěm měl prý i u oltáře svoji nabitou pětačtyřicítku a před kaplí v sedlové tašce své klisny vinšestrovku.

Po svatbě mladí manželé zmizeli a nikdo neví kam. Později se povídalo, že si zajeli na svatební cestu do New Yorku. Kronikáři Divokého západu se shodli na jediném, a to že Jesse James prožil dobré a šťastné manželství. Měl rád své děti Mary a Jesse juniora, který mu byl velice podobný. Ale manželka Zerelda asi přece jen neměla klidný život. Ať už věděla o manželových nočních výpravách nebo skutečně netušila, čím živí rodinu, musely jí být strach, nejistota, utajování a věčné stěhování přinejmenším podezřelé. Později žili pod přijatým jménem, a to už dozajista musela pochopit, že to není jen z manželova rozmaru.

Trappeři, pobudové a pistolníci tvrdili, že Nashville je zatracená díra. V tom myšinou páchnoucím kotci vyzáblých starých panen je prý málo saloonů a mnoho počestných džentlmenů, vážených a vznešených. Jako třeba támhleten naškrobený, ctihodný pan Howard.

Kráčí prostředkem silnice jako by spolkl tyčku od plotu a tváří se přitom jako archanděl pod penzí. A přitom: kdoví odkud přišel, kdoví jestli se vůbec narodil v posteli. Před nějakým časem se usadil v místním hotelu, pak dostal támhle za městem za pár supů docela pohlednou farmu, protože od vdovy se vždycky dobře koupí. Začal hospodařit a zmizel tak v řadě ostatních služebníků na vinici Páně.

Lidé o něm říkali: Howard, ten je oukej. Jen kdyby byli všichni farníci jako on. Pohublý džentlmen totiž nepil kořalku a pivu říkal alkoholický nápoj, nežvýkal tabák a neplival kolem sebe, nechodil do bordelu, dokonce ani neklel, míval i ve všední den čistou košili a v neděli oblékal celuloidový límec.

Trochu se hádal a zastával se zabijáků bratří Jamesových, kteří před časem zmizeli. Ale to snad byla jeho jediná zavrženíhodná vlastnost. Konečné kdyby ji pan Howard neměl, pak by byl anděl s péřovými křídly a ne džentlmen s tvrdou pěstí. A ještě něco poskvrňovalo jeho vyžehlenou pověst: rád hrál poker a nedovedl to. A na Divokém západě si mohli dovolit takhle mizerně hrát jen vyslovení dobráci.

Tak chodí ctihodný pan Howard mezi svými bližními, každý si o něm myslí to nejlepší. Jednou zase sedí v místním

výčepu a usrkuje mátový čajíček, když do lokálu vpluje jiný vážený džentlmen se svatým obličejem. Taky nežvýká tabák a neplivá kolem sebe, a navíc ještě je přespolní. Někdo ty dva představil, protože ctihodné džentlmeny musí někdo vzájemně seznámit. Tak se mister Howard dozvěděl, že se ten druhý jmenuje Woodson.

Kovbojové se divili, jak se ti dva vznešení muži rychle spřátelili. U stolu nad čajem si řekli jen pár zdvořilostí, nahlas se začali bavit o ušlechtilých koních, pan Howard byl široko daleko znám svým chovem plnokrevníků, ale hned potom si začali potichu šuškat, jako by se už bůhvíjak dlouho znali a museli si honem říci tisíc všelijakých novinek.

I když se jeden jmenoval Woodson a druhý Howard, znali se ve skutečnosti už hezkých pár let. Byli to bratři Jamesové, Jesse a Frank. Poslední výprava za dolary jim nevyšla. Mysleli si, že to bude nedělní procházka, ale místo toho se dostali do pořádné kanonády. Bratři Youngerové skončili za mřížemi stillwaterského vězení a Jamesové zmizeli. Pak se trochu zapomnělo, později se začalo říkat, že jeden z nich zemřel, nikoho nenapadlo, že se schovali za masky poctivých džentlmenů a že dokázali hrát svou roli bez jediné chybičky.

Snad by je už nikdo nikdy neodhalil, kdyby se drželi slušného živobytí, nevydrželi však ten půst dlouho. Ve dne žili jako ostatní bohabojní farmáři, ale občas se večer převlékli do pracovního, nabili si kolty a zahráli si onu dráždivě nebezpečnou hru, v níž jde o dolary i o život.

Sedmého října 1879 jel Iron Mountain Little Rock Express noční prérií jako každou noc. Ospalý strojvůdce koukal do tmy před lokomotivou a myslel na svou milou. Najednou zpozorněl. Na trati ve tmě se objevilo červené světlo. Někdo signalizuje nebezpečí. Strojvůdce zatáhl za brzdovou páku, vlak zastavuje, kola skřípou. Topič se vyklonil, hledí na trať, ale nevidí ani překážku, ani muže s červenou lucernou. Tak oba slezou z lokomotivy, aby se podívali, co se děje. Teprve teď spatřili dvě temné postavy. Chlapi se k nim blíží, stetsony staženy hluboko do čela, přes obličeje šátky. Kolty míří na strojvedoucího a jeho parťáka.

„Tak, boys, hezky zpátky nahoru, a ani slovo. Nebo do vás nasypeme tolik olova, že ho neunesete. A ty," obrátil se na strojvedoucího, „ty samozřejmě neodjedeš, dokud ti to nedovolíme!"

Druhý vůz za lokomotivou byl poštovní. Oba pošťáci už mají roubíky v ústech, na rukou i na nohou pouta. Bandité otevřeli pancéřovou bednu a vytáhli z ní kožený pytel, v němž pošta přepravuje bankovní hotovosti. Maskovaní lupiči kořist popadli, vystřelili pro výstrahu jen tak do vzduchu a pak zmizeli v tmavé noci.

Cestující nic netušili. Průvodčí se domnívali, že expres zastavil na trati před semaforem. Potom se však ozval nocí ječivý křik. Všem, kdo řev zaslechli, ztuhly obličeje. V tomhle kraji věděl každý usmrkaný kluk, že to byl válečný pokřik Jamesovy party. Jenže Jesse James a jeho bratr Frank jsou přece mrtví, aspoň se to povídá. Buď tedy vstali z hrobu, nebo nikdy neumřeli.

Brzy se ukázalo, že Jesse James není ani trochu mrtvý. Šerifovi se totiž podařil dobrý lov. Dan Tucker Bassham byl známý flákač a budižkničemu, ale když si ho hoši v baru začli jako obvykle dobírat, odpřísáhl při láhvi whisky, že legendární bandita Jesse James a jeho bratr žijí, on sám se totiž nedávno zúčastnil s Jamesovou partou loupežného přepadení expresu u Glendale.

Šerif nalil do chvástavého Dana ještě pár skleniček a teprve pak ho zatkl. Když ho odvedli na strážnici a tam ho pořádně zmáčkli, prozradil všechno. Přepadení missourského expresu se zúčastnili kromě bratří Jamesů ještě James Liddel, Bill Ryan, Ed Miller a Roby Hite. Byl to krásný, povedený zátah, vynesl bandě devět tisíc čtyři sta dolarů.

Kde by měli hledat Jesse a Franka Jamesovy? To Dan neví. Jesse James ho angažoval jen pro tu jednu akci, vyplatil mu podíl a tím to skončilo.

Šerifové, jejich pomocníci, detektivové a státní návladní William H. Wallace se pustili do pátrání, ale marně. Nikdo nic neví, anebo možná ví, ale drží solidárně s bandity, bojí se jejich pomsty. Tak musela spravedlnost čekat na další stopu celý rok. Ale ani ta ještě nevedla k Jamesovým dveřím.

Jakýsi Tom Hill, kterého všichni znali jako příkladného výtržníka, se porval u barového pultu. Když usoudil, že přišla chvíle, kdy se musí zachovat jako muž, sáhl pod kabát po koltech, ale soused mu je vykopl z ruky, jiný na něj skočil a povalil ho na zem.

Vlastně to ani nebyla rvačka. Tom Hill byl sám a těch, co chtěli v klidu dopít svou láhev, bylo víc. Odzbrojili ho a zavolali šerifa, aby si výtržníka odvedl. Když ho prohledávali, našli u něj třináct set dolarů ve zlatě. To byly na vandráka příliš velké úspory. Tak se ho začali vyptávat, jak přišel k takové spoustě peněz. Ještě téhož večera se to dozvěděli. Tom Hill nebyl Tom Hill, ale Bill Ryan, který se podílel na glendaleském přepadení expresu a ty peníze byly jeho podíl z lupu.

Zatkli ho v Tennessee, ale dopravili ho do Missouri. Tam se chystal státní žalobce William H. Wallace na proces, kterým měla začít likvidace lupičské bandy Jesse Jame-se. Ale prokurátor narazil na nepředvídané potíže. Lidé se báli svědčit. Jesse James měl hroznou pověst. Každý věděl, jak dovede pomstít zradu. A tak se už v dobách Divokého západu zrodila v Americe ona podivná atmosféra solidarity ze strachu, která později pomohla vyrůst chicagským gangům Al Capona i pozdější mafie.

Ani strojvůdce a topič missourského expresu nechtěli předstoupit jako svědkové před porotce. Ryanův proces byl pro ně nebezpečnějším podnikem, než pro obžalovaného Ryana. Ten z něj mohl vyjít nejvýš s několikaletým žalářem, ale každého z nich mohlo stát svědectví život.

Prokurátor Wallace měl proti Jesse Jamesovi dva svědky. Ryana a Dana Basshama, který mezitím dostal deset let. Jenže podle amerických zákonů nesmí vězeň svědčit před soudem, a svědectví samotného obžalovaného nestačilo. Wallace byl dobrý právník a snadno si spočítal, že nikoho nedostane před porotce jako svědka proti Jesse Jamesovi. Ten se totiž mezitím dopustil jakéhosi reklamního zločinu. Chtěl jasně a srozumitelně naznačit veřejnosti, že se s nikým nemazlí. Bandité přepadli vlak u Winstonu, uloupili sice jen pár set dolarů, zato však zastřelili průvodčího a dalšího železničáře. Toho dokonce na útěku. A sotva za pár měsíců poté si troufli nedaleko Blue Cutu u Jacksonu v Missouri na další loupežné přepadení expresu.

Jesse James se necítil dobře v masce ctihodného pana Howarda a hra na schovávanou už trvala dlouho, takže mu šla na nervy. Mimo to měl potíže s partou. Nemohl sehnat kvalitní pistolníky. Ti, kteří s ním teď chodili na přepady, byli zčásti jen ochotníci, schopní sice každé špatnosti, ale neschopní kloudné myšlenky. A tak měl Jesse James velkou radost ze dvou mladých členů bandy, kteří vynikali nad průměr. Třiadvacetiletý Charles Ford se zdál být rozeným banditou, a když pak ještě přivedl bratra Roberta, uvěřil Jesse James, že mu nová zločinecká rodina pomůže vzkřísit zašlou slávu řemesla. Desperáti si našli nové útočiště na ranči mladé vdovy Boltonové, sestry obou Fordů, a řádili tam jako rozmařilí milionáři. Whisky měli vždycky dost a něžných slečen taky.

Prokurátor Wallace zatím připravil proces a přichystal bandě pořádné překvapení. Vymohl si totiž pro odsouzeného Basshama u guvernéra milost, propustil lupiče na svobodu, ale postavil ho jako svědka před porotu v případě Ryanově.

Přešťastný, prostoduchý Dan řekl před soudem všechno, co věděl, ale zdaleka nedocenil váhu své výpovědi. Sotva soud vyřkl rozsudek: obžalovaný William Ryan se odsuzuje podle práva k trestu odnětí svobody na dobu pětadvaceti let, donesl rychlý posel špatnou novinu do doupěte bandy, na ranč vdovy Boltonové. A odtud okamžitě odstartovalo půl tuctu jezdců.

Téhož dne lehla popelem až do základů Basshamova farma, na kterou se chtěl vrátit z kriminálu. Na něj samotného si netroufali, snad přece jen dostali strach ze strážců zákona, ale ubohý Bassham byl v kraji stejně vyřízen. Nebyl by mohl na svém majetku zamhouřit v noci ani jedno oko, byl by zesílel strachem, kdy se objeví za oknem postava se zakrytým obličejem. Tak si sbalil sedlovou tašku a zmizel z kraje.

Hromadný vrah žil pod jménem Thomas Howard bohabojným životem a vypadal jako ztělesnění jistoty, blahobytu a morálky, jako Jesse James však ztrácel nervy. Cítil svůj konec. Už se nemohl spolehnout na nikoho z bandy. Jednou podezříval ze zrady toho, pak zase onoho. Miller se mu nějak nezdál a tak ho odpráskl, padl taky jeho vlastní bratranec Hite, protože se jednou pohádal s Dickem Liddelem. Ostří hoši už dávno nedokázali zachovat rozvahu, nervózně sahali po koltech a páchali další zločiny. Dick Liddel tušil, že mu už boss nevěří, a proto se odmítl stěhovat s ním, když mu to koncem roku 1881 Jesse James nabídl.

Jesse James ztrácel pomalu, ale jistě společníky a tím také pevnou půdu pod nohama. Král banditů dostal strach, podezříval ze zrady dokonce i vlastního bratra Franka, z chladnokrevného lupiče vykrádajícího banky se stával vraždící maniak.

Neštěstí přišlo odtud, odkud ho nejméně očekával. Když už byla jeho banda v rozkladu a on ztratil autoritu, přišel na ranč vdovy Boltonové a oznámil, že se stěhuje do mimořádně bezpečného domu na vršku, odkud je báječný rozhled a taky bezvadný dostřel. Nikdo se nemůže přiblížit na půl míle, aby nebyl včas zpozorován. Dům stál u srázu nedaleko osady St. Joseph.

Usedlost dnes ukazují američtí průvodci turistům jako historickou památku. Je to nevzhledná roubená chata s vysokými okny, s nízkým prkenným plotem a cihlovým komínem. U branky je lakovaná tabule s nápisem: Home, where Jesse James was killed — dům, v němž byl zavražděn Jesse James. Tenkrát považoval Jesse James srub za bezpečnou tvrz.

Šerifovi lidé zatím našli stopu a ta je přivedla až na Boltonovu farmu. Ale hnízdo bylo prázdné, našli tam jen raněného Liddela. Měl prostřelené stehno. Šerif mu předložil lákavou nabídku: zaručí mu amnestii na všechny předchozí zločiny, když mu řekne všechno, co ví o bandě a především o Jesse Jamesovi. Dick Liddel dobře věděl, že je s partou konec a rozhodl se vypovídat. Ale to nejdůležitější stejně neřekl. Buď nevěděl, nebo nechtěl vědět, kam se odstěhoval Jesse James s bratry Fordovými.

Brzy se to však měli dozvědět všichni. Třetího dubna 1882 došlo k události, která vzbouřila celou Ameriku a dostala se dokonce i na stránky evropských novin.

Jesse James vstal jako každý den a chystal se na cestu do města. Nejdřív s bratry Fordovými vydatně posnídal, pak odešel s Charlesem do stáje osedlat koně. Toho dne muselo být pořádné horko, přišel totiž zpátky celý zpocený. Stěžoval si na vedro, svlékl kabát a vestu, a místo ctihodného pana Howarda, jak ho znali sousedé, stál v místnosti po zuby ozbrojený bandita. Jesse James nosil pod kabátem ve zvláštních pouzdrech na jedné straně kolt, na druhé Smith & Wesson.

Jesse James chtěl vyjít na dvůr do slunečného rána a proto se svlékl, s pistolemi se přece nemohl ukázat před sousedy. Kdyby ho někdo z nich zahlédl, pomyslel by si, že se počestný džentlmen Howard dočista zbláznil. Tak se Jesse James vrátil k hromádce svých šatů, odepjal řemeny pouzder a obě pistole hodil na postel.

Přitom si všiml, že obraz jeho milovaného koně Rakety visí nakřivo. Jesse James byl zřejmě pedant, vzal totiž židli, stoupl si na ni a chtěl obraz narovnat. V té chvíli byl obrácen zády do světnice. Devatenáctiletý Bob Ford využil chvilkové nepozornosti šéfa, vytáhl pistoli a jedinou ranou do týla Jesse Jamese skolil. Král banditů padl na zem mrtev.

Bratři Fordové počkali jen tak dlouho, než přiběhla Jamesova manželka Zerelda, nepřesvědčivě se vymluvili, že pistole neočekávaně spustila, osedlali koně, jeli na poštu a odeslali guvernérovi Critendenovi telegram:

Zastřelil jsem Jesse Jamese. St. Joseph. Bob Ford.

Tím se prozradil komplot. Právě tento dokument byl prvním důkazem toho, že šlo o úkladnou a pečlivě připravovanou vraždu, sám guvernér o plánu věděl. Smrt Jesse Jamese byla skutečně předem úředně schválena. Bezpečnostní autority těch pohnutých let si už nevěděly s bandity rady, policii scházely odborně školené síly a nakonec i technické možnosti, nikomu, ani proslaveným detektivům Pinkertonovy agentury, se nepodařilo vystopovat vůdce banditů a sehnat proti němu důkazy.

Charles Ford později vypověděl:

„Sešel jsem se s guvernérem (Critendenem, pozn. aut.) a ten mi řekl, že vypsali odměnu deset tisíc dolarů za Jesseho hlavu. Když jsem se vrátil domů, řekl jsem o tom Bobovi a on prohlásil, že jestli teda do toho jdu taky, tak je všechno

olrajt..."

Jesse James žil jako Thomas Howard a všichni ho znali pod tímto jménem. Mnozí nechtěli vůbec uvěřit tvrzení, že mrtvý je obávaným náčelníkem lupičů. Proto si museli šerifové dát zvlášť záležet na identifikaci mrtvoly. Nejdřív ověřila totožnost svého manžela paní Zerelda. Pak poznala svého syna Zerelda Samuelova. Postupně přivedli ještě i Dicka Lidella a Charlese Aldermana. Ale guvernér Critenden chtěl zřejmě mít víc než stoprocentní jistotu, jako by byl už tenkrát předvídal, že se později vynoří pověsti o tom, že Jesse James přežil svou smrt, že Bob Ford zastřelil někoho jiného, že Howard byl Howard. (Skutečně se po letech objevilo několik podvodníků a každý z nich tvrdil, že právě on je legendární Jesse James.)

Pozvali tedy k identifikaci ještě kapitána Harrisona Trowa, muže známého a počestného, někdejšího Jessova spolubojovníka z přepadových oddílů občanské války. Taky on potvrdil, že mrtvý muž je Jesse James. Toto svědectví mělo pro guvernéra Critendena největší váhu.

Robert Ford zastřelil Jesse Jamese za deset tisíc dolarů a za záruku, že mu odpustí všechny zločiny, které měl na svědomí on a jeho bratr. Nedočkal se ale ani odměny, ani uznání. Po Jessově smrti ho postavili před soud a obžalovali z vraždy Wooda Hita. Soud ho shledal vinným, ale guvernér Critenden dodržel slovo. Přihlédl k jeho mimořádné zásluze a udělil mu milost.

Tak žil Bob Ford sice na volné noze, ale lidé ho nenáviděli. Zabil Jesse Jamese zezadu, a to všichni odsuzovali. Začal se toulat z místa na místo. Nějaký čas žil u rodičů v Richmondu, ale i tam ho všichni považovali za zrádce a zákeřného vraha. Tak byl odsouzen žít životem psance, pronásledovaného svědomím i veřejným míněním.

Jessův bratr Frank po smrti Jesse Jamese pochopil, že je konec. A dostal strach, že ho čeká podobná smrt. Proto se spojil s novinářem O'Neilem a začal vyjednávat s guvernérem Critendenem o kapitulaci. Nebylo snadné sjednat podmínky, porady se táhly celé měsíce. Nakonec tajná jednání skončila přijatelnou dohodou. Frank James se jednoho dne dostavil do guvernérovy kanceláře, odevzdal mu symbolicky své zbraně a tím i sám sebe do rukou spravedlnosti. Ta v jeho případě zamhouřila obě oči. Frank James, účastník tolika loupežných přepadení, prokazatelný vrah, se objevil postupně třikrát před soudní porotou. Soudce třikrát vynesl osvobozující rozsudek. Guvernér Critenden i v tomto případě asi držel dané slovo, ale americká justice vydala historické svědectví o své proradnosti.

Bratři Youngerové zaplatili za své činy nejdráž. Robert zemřel po třináctiletém pobytu ve stillwaterské věznici na tuberkulózu, Jim a Coleman odseděli ze svých trestů po pětadvaceti letech. Jim se už za pobytu ve věznici seznámil s jistou novinářkou, zamiloval se do ní, a když se pak konečně dostal na svobodu a požádal o její ruku, zažil největší zklamání. Rodina odmítla dát svolení k sňatku s banditou propuštěným z vězení na podmínku. Jim ztratil poslední naději. Vzal pistoli a sám skončil svůj neslavný život.

Coleman klidně žil ze staré pistolnické slávy. Absolvoval několik přednáškových turné, na nichž vyprávěl o svých lupičských kouscích. Vystupoval taky v Buffalo Billově cirkuse, vydělával slušné peníze, dožil se dvaasedmdesáti let a zemřel jako počestný penzista, v posteli bez bot.

Je zajímavé, kolik pistolníků ve výslužbě se dostalo k divadlu. Také Bob Ford si zahrál sám sebe v úspěšném dramatu „Bandité z Missouri". Není jisté, zda měl nadání, ale snad je ani nepotřeboval. Jeho role byla prostá: vystoupil na scénu a vyprávěl o tom, jak zastřelil Jesse Jamese, pak zůstal stát a musel vydržet bouři obecenstva. Lidé pískali, spílali Jidášovi, který zradil svého pána, protože mrtvý Jesse James se pomalu, ale jistě stával národním svatým, kterými jsou zalidněny legendy.

Bob Ford nesl svůj osud těžce. Dal se na pití, hrál karty, byl už skoro na dně. Pak ale přece jen zažil pár hezkých chvil. V divadle se seznámil s dívkou ze sboru, Nellie Watersonovou. Ta ho zpočátku jen litovala, ale později se do něj zamilovala a stala se jeho manželkou.

Celé dvě sezóny vydržel Bob Ford poslouchat nadávky temperamentního obecenstva, a pak se vzdal divadelní kariéry. Dal se dohromady se starým kumpánem, který vlastně taky zradil partu, s Dickem Liddelem. Odjeli spolu db Las Vegas a otevřeli si tam saloon. Ale nedařilo se jim dobře.

Colorado se stalo zemí zaslíbenou, protože tam objevili zlato. Ale N. C. Creede narazil na dvě bohaté žíly stříbra. Pustil se do dolování, zbohatl, založil horečně vzrůstající městečko a nazval je vlastním jménem. Kde se dolovaly drahé kovy, tam bylo sice dost dobrodruhů, ale taky dost příležitostí, jak lehce přijít k penězům. Bob Ford se stěhoval z místa na místo, nikde neměl klid, až se rozhodl pro městečko Creede a otevřel si tam výčep. Tentokrát měl štěstí. Když se dostal k penězům, koupil manželce diamantovou brož a sobě diamantový prsten.

Jednou jel, snad za obchodem, možná jen za zábavou do nedalekého Puebla, a ubytoval se v místním hotelu v pokoji, kde už bydlel jiný host. Ten druhý se jmenoval Ed Kelly a pocházel z Harrisonu v Missouri. Kdysi se oženil s dívkou z rodiny Youngerů a tak byl vlastně jejich vzdáleným příbuzným.

Ford a Kelly se setkali brzo ráno v pokoji. Kelly už spal a podnapilý Ford se vracel z flámu. Prohodili spolu pár nepřívětivých slov. Ale ráno se Bob Ford probudil a marně hledal svůj diamantový prsten. Není jisté, zda o něj nepřišel v noci na flámu, ale on prostě obvinil z krádeže Eda Kellyho.

Kelly nepatřil zrovna mezi svaté, měl leccos za sebou a byl zvyklý vyslechnout horší obvinění. Nebral ty řeči tak doslova, otočil se na podpatku a šel se nasnídat. Ale za pár dní se setkal se známými z Creede a ti mu vypravovali, že Robert Ford o něm, kde může, roztrušuje, že je zloděj. A to si už Kelly nemohl nechat líbit. Vypravil se tedy do městečka zlatokopů a zastřelil Boba Forda brokovnicí s uříznutou hlavní. Sebrali ho, postavili před soud a odsoudili na dvacet let do vězení. Nelly odvezla mrtvolu Boba Forda do krematoria v Richmondu.

Kdo tedy vlastně přežil? Jen legenda o chrabrém a spravedlivém pistolníkovi Jesse Jamesovi. Sentimentální, přislazená, nepravdivá, jako ostatně každá legenda.

VEŘEJNÝ NEPŘÍTEL ČÍSLO JEDNA

Tucson je dnes jednou z turistických atrakcí Arizony. Víc než půlmiliónové město vysoko v horách, s kulisou téměř třítisícového Mt. Lemmonu za zády, nabízí hotely a penziony všech kategorií, horský vzduch, hazardní hry, veselé dívky a lacinou whisky. V roce 1934 mělo pár desítek tisíc obyvatel a tucet hotelů, nejluxusnější a nejdražší z nich byl Casa Grande. Někdy v polovině ledna zastavil před vchodem jasně modrý chrysler. Vystoupili čtyři elegantně oblečení muži, rozhlédli se, zapálili si doutníky, dali ruce v bok a kývli na souhlas. Pak vešli do honosné haly.

„Byli to boháči," prohlásil o nich později barman, „a dovedli se bavit. Jejich šéf nosil brýle se zlatou obroučkou, vypadal jako mormonský kazatel a tři jeho přátelé si ho velice vážili. Jo, a ještě něco, pane. Všichni byli na holky. A co jsem slyšel, tak neplatili špatně."

Noc z 25. na 26. ledna 1934 začalo, nenápadnou předehrou jako každé drama. Ti čtyři vznešení hosté zasedli ke královské večeři. Už k humrovému salátu pili koňak, k jehněčí pečeni kentuckou whisky, ke zmrzlinové bombě sekt. Když odešli do hotelového baru, aby si v klidu vykouřili havanské doutníky a vybrali si pro dnešní večer slečny, byli už v povznesené náladě. O půlnoci měli co dělat, aby se navzájem dostrkali do postelí.

Ve dvě hodiny třicet vypukl v domě sousedícím s hotelem požár. Vál silný, nepříznivý vítr, bylo nebezpečí, že se oheň rozšíří. Z celého okolí se sjeli hasiči, aby zachránili, co se dá. Dusivý kouř vnikl do hotelových pokojů, policisté nařídili evakuaci hostů i personálu. Čtyři do bezvědomí opilé a kouřem značně přiotrávené boháče objevil hasič James Freeman. Vytáhl z kapsy píšťalku a přivolal posilu. Naložili je do sanitky a odvezli do nemocnice. Požár do rána uhasili.

James Freeman se na strážnici umyl, natáhl se na kavalec, a protože měl do večera službu a nesměl spát, sáhl po novinách. Na první stránce byly fotografie hledaných gangsterů. Před dvěma týdny vyloupili banku a zabili přitom dva policisty a jednoho zákazníka. James Freeman se pustil do čtení reportáže bez zájmu. Novináři psali denně o gangsterech a o jejich zpravidla úspěšných loupežích či vraždách, o neschopnosti policie, netečnosti obyvatelstva, podplacených šerifech a soudcích.

Najednou se Freeman posadil. Chvíli hleděl do novin. Vstal. Popadl klobouk, utáhl si opasek a vyběhl ze dveří.

„Je tady šerif?" zvolal už ve dveřích policejní stanice.

„Jo, u sebe," řekl seržant.

George J. Hunter nevypadal jako šerif podle představ filmových režisérů. Byl tlustý, zpocený a vždycky ospalý. Ve skutečnosti to však byl schopný a zkušený ochránce zákona.

„Co mi to tady povídáš, Freemane? Co mi to chceš prodat? Pohádky si vyprávěj doma harantům. Přiznej se, ty se chceš dostat do novin, zalejvání ohýnků už tě přestalo bavit?"

„Tak se podívejte do novin, šéfe. Je to Dillinger a ti tři ožralové jsou taky zločinci. Našel jsem je na postelích, koukal jsem jim do obličeje takhle zblízka. Pak jsem je pomáhal ukládat do sanitky. Ručím vám za to, šéfe, pojďte se vsadit, že je to on."

„Nevěřím na zázraky, Freemane," pochyboval šerif Hunter. „Tisíc a možná dva tisíce policajtů pátrá po veřejném nepříteli číslo jedna, a ty ho objevíš i s komplici v hotelové posteli! Právě ty, Freemane!"

„Ať nežeru, šéfe, a nepiju," zapřísahal se hasič a bil se v prsa. „Co vám to udělá, když se půjdete podívat?"

Tucsonský šerif George J. Hunter kývl na seržanta, přivolal ještě dalšího policistu, znovu se nedůvěřivě podíval na hasiče Freemana, řekl mu, tak pojď, všichni nasedli do fordky a jeli do nemocnice. Ještě předtím sáhl do zásuvky a vybral si několik zatykačů s fotografií Johna Dillingera, nejnebezpečnějšího zločince Spojených států té doby, lupiče a mnohonásobného vraha.

Hasič Freeman měl pravdu. Na nemocničních postelích leželi, stále ještě v bezvědomí, hledaní gangsteři. Neznámý hasič, bezvýznamný tucsonský šerif a dva venkovští policajti nasadili želízka zločincům po kterých pátrali všichni agenti FBI a všichni policisté Spojených států. John Dillinger, Laster Makley, John Clark a Mac Pierpont se z opice probudili za mřížemi.

Federální vyšetřovací úřad, jeho šéf Hoover a jeho agenti sklidili ostudu. Novináři opěvovali hrdinství tucsonských policajtů, čtenáři měli svou senzaci, veřejné mínění se uklidnilo a všichni dohromady měli pocit, že se podařilo zlikvidovat nebezpečnou gangsterskou bandu a že teď už bude konečně klid. Jenže John Dillinger byl opravdu nebezpečný zabiják a jeho kariéra ještě zdaleka neskončila.

Nejbližší stanice FBI poslala do Tucsonu okamžitě své nejlepší muže, přiletěli také vysocí důstojníci washingtonské centrály FBI a postarali se o náležitá bezpečnostní opatření při transportu zločinců. S Dillingerem už totiž měli své nepříjemné zkušenosti. Pak se poradili s pracovníky prokuratury.

Závěr byl jasný. Zatčení měli na svědomí zločiny, za něž mohli být odsouzeni k trestu smrti porotou státu, kde byl zločin spáchán. Naložili tedy Johna Dillingera do zvláštního letadla a dopravili ho do státu Indiána, kde před nedávném v East Chicagu zastřelil seržanta O'Malleye. Za vraždu policisty byl jediný trest - trest smrti. Pierpont, Clark a Makley museli před soud do Ohia, protože v Blufftonu zavraždili šerifa Sarbera. Postrach Ameriky Dillinger zatím skončil za mřížemi přísně hlídané věznice Crown Point, s pouty na rukou i na nohou, v nejbezpečnější kobce ústavu, v cele smrti.

John Herbert Dillinger se narodil 28. června 1902 v Indianapolisu ve státě Indiána, v rodině počestného obchodníka a představeného církevní obce First Christian Church Charlese Dillingera. Otec se přistěhoval do Spojených států z Alsaska, matka byla Angličanka. Obchod prosperoval, rodiče vychovávali své děti v bázni boží i v dostatku, také malého Johna vedli k poctivosti a pravdomluvnosti. Otec dbal na kázeň a trval na tom, aby se jeho syn pravidelně zúčastňoval nedělních bohoslužeb.

Přesto začal John už jako dítě žít dvojím životem. Stal se vůdcem bandy darebáků, kteří páchali ve městě malé lumpárny. V roce 1920 se rodina přestěhovala do Mooresvillu, kde John prožil svou první lásku a také několik dalších. Ve dvaceti letech nastoupil vojenskou službu. Přidělili ho k válečnému námořnictvu. Nechoval se ukázněně, jak ho to

učil otec, několik dní se toulal po hospodách, nepřišel do kasáren a dostal se do vojenského vězení. V roce 1923 sloužil na bitevní lodi Utah. Když ocelový kolos zakotvil v bostonském přístavu a posádka dostala volno, John Dillinger odešel a už se na palubu nevrátil. Dezertoval.

Ukryl se nedaleko Mooresvillu na farmě, kterou otec krátce předtím koupil. Pracoval na poli a zdálo se, že se polepšil. Pak poznal Beryl Ethel Hoviusovou z vedlejší vesnice a brzo se s ní oženil. Byla to velice ctižádostivá mladá žena, nemyslela na nic jiného, než jak se dostat z nudného venkova do města. Přestěhovali se do Mooresvillu. John Dillinger se vyučil strojním zámečníkem, představoval si, že si zařídí vlastní dílnu, ale prožil zklamání. Nesehnal ani práci. Bez peněz a bez nálady se den co den toulal ulicemi. Jednoho dne potkal přítele z dětství Boba Singletona. Ten byl v podobné situaci, ale věděl si rady. Domluvili se, že si oba snadno a rychle opatří peníze.

Vloupali se do obchodu smíšeným zbožím, postřelili jeho majitele Morgana a 6. září 1924 skončili za mřížemi. Bob Singleton byl darebák. Před soudem svedl vinu na Johna, vyvázl s trestem ve výši dvou let, ale pravdomluvný Dillinger, který se ke všemu přiznal, dostal trest od deseti do dvaceti let. Eskortovali ho do jedné z nejmodernějších věznic v Indiáne, do Pendletonu. Zklamaná manželka se s ním dala rozvést.

Pendleton byl univerzitou zločinu a státní vězení v Michigan City, kam později Dillingera přeložili, mělo mezi chovanci také experty, kteří rozdávali rozumy a zkušenosti. Když Johna Dillingera 22. května 1933 za dobré chování předčasně propustili, byl už graduovaným zločincem - sice zatím jen teoretikem bez praxe, brzy se však ukázalo, že byl vnímavým žákem zkušených kriminálníků. Nejdřív vyloupil s kumpány kancelář továrny v Illinois, týden poté přepadl banku v Daleville, a pak už jeho zločinecká kariéra stoupala závratnou rychlostí.

Všechny jeho akce se vyznačovaly neobyčejnou brutalitou. John Dillinger a jeho pomocníci nebyli rozhodně lupiči džentlmeni. Bezdůvodně kolem sebe stříleli, po každém loupežném přepadení zůstali na zemi mrtví. Dillinger se stal postrachem Ameriky, tisíce policistů po něm pátralo. Zatím marně.

V pravé poledne 15. ledna 1934 zastavil na Lincoln Avenue před hlavním portálem First National City Bank v East Chicagu šestisedadlový chrysler. Byl chladný zimní den, vál silný studený vítr a drobně padal sníh, ale pět mladých mužů, kteří vystoupili z vozu, bylo nalehko jako v létě. Dvouřadová saka, flanelové kalhoty, módní klobouky a přes ruku lehké pláště do deště. Seriózně vyhlížející mladí muži hbitě vyběhli po schodech k hlavnímu vchodu. Řidič zůstal sedět za volantem velkého silného vozu a zpod sedadla vytáhl policejní samopal se zásobníkem na dvaatřicet ran. Nechal motor běžet a zapálil si cigaretu. Vchod do banky nespustil z očí.

Nalehko oblečení džentlmeni vešli do dvorany, jeden z nich se ještě zastavil u skleněných dveří, vytáhl z kapsy gumovou přísavku, zpod saka vyndal tabulku Přechodně zavřeno a pověsil ji na dveře. Pak stál u hlavního vchodu a zdvořile vysvětloval přicházejícím zákazníkům, že nemohou dovnitř.

Ostatní vešli do hlavní dvorany. Také zde zůstal jeden z nich na stráži nedaleko vchodu. Zbylí tři postoupili k přepážkám, jako na povel odhodili pláště do deště a namířili samopaly na bankovní úředníky. V té chvíli zvedl ten čtvrtý samopal ke stropu a vypálil dlouhou dávku. Vznikla panika. Lustry zhasly, sklo se sypalo na mramorovou podlahu, prach ze sádry štukového stropu zamlžil místnost. Zákazníci se vrhli k zemi a leželi bez hnutí. Z novin věděli, že je to jediná možnost, jak přepadení přežít.

„Nikdo ani hnout!" křičel gangster ode dveří. „Kdo se pohne, je synem smrti. Nestavte se nám na odpor, nemáte šanci, budova je obklíčena!"

Nikdo se nepokusil bránit, ač mnozí byli ozbrojeni. Bilance posledních dvou let byla totiž otřesná. Gangsteři zavraždili při bankovních loupežích přes 260 lidí. Pokladník zvedl ruce. Neměl čas zmáčknout knoflík poplašného zařízení. Teď na něj míří hlavně samopalů a jeden z gangsterů mu přikazuje, aby vyložil celou hotovost z trezoru na pult.

Ruce se mu třesou strachy, nohy se pod ním podlamují, poslušně však přenáší jeden balík dolarů za druhým a klade je před gangstery. Nakonec zvedne velký a těžký pytel na přepravu peněz a z posledních sil ho vyzdvihne na přepážku. Muž u dveří vyměnil v samopalu zásobník a znovu pálí pro výstrahu do stropu. Jeho tři kolegové mezitím hodili pytle s penězi na záda a chystají se k odchodu.

Střelba vzbudila na ulici před bankou pozornost. Někteří zvědaví chodci se zastavili, aby zjistili, oč jde, jiní, zkušení, se dali do běhu, aby byli co nejdál. Řidič velkého chryslera sleduje scénu. Na chodníku se objevil policista. Nejdřív jen spěchá, ale když je blíž a vidí shluk vyplašených chodců, dá se do běhu. Snad deset dvacet kroků od bankovního portálu vytáhne z kapsy píšťalku a Lincolnovou třídou se ozve ostrý hvizd. Pouze jeden. Řidič, Dillingerův zástupce Roy Hamilton, namířil, ozvala se dávka a policista padl mrtev k zemi. Měl hodnost seržanta a jmenoval se Patrick O'Malley.

Když bandité s kořistí odjeli a na místo se dostavili agenti FBI, okamžitě poznali „rukopis" Johna Dillingera. Všechna jeho přepadení začínala i končila stejně. Loupežná výprava do East Chicago National Bank byla jeho šestapadesátá bankovní loupež a zřejmě nejúspěšnější. Pokladník odevzdal gangsterům 263 954 dolary, a to byla ve třicátých letech značná částka.

Balističtí experti FBI zjistili, že gangsteři stříleli z policejních samopalů, a věděli také, odkud je mají. V noci ze 14. na 15. října 1933 přepadli Homer van Metten a Frankie Nash pod vedením Johna Dillingera policejní stanici v Auburnu ve státě Indiána a odjeli s šesti policejními samopaly nejnovější konstrukce, s dvanácti puškami, dvaceti pistolemi a čtrnácti bednami munice. Aby akci dovršili, ukradli ještě pancéřový policejní vůz a zbraně a munici v něm odvezli. Ke stanici přijeli nenápadně - také policejním vozem, který krátce předtím ukradli na dvoře policejního ředitelství. Policisté si během přepadení ani nevystřelili, gangsteři jim navíc ze skříně sebrali neprůstřelné vesty.

John Herbert Dillinger se stal postrachem Ameriky. Současně však, v souladu s tradicemi Divokého západu, vyrůstal v legendární postavu. Proslavil se přes noc jako hollywoodské hvězdy, mnoho novinářů se začalo přizivovat tím, že si vymýšleli další dobrodružné zápletky nebo alespoň dramatizovali skutečné. A dnes, koncem století, je někdy obtížné rozeznat zrno od plev. Jedno je však jisté: blufftonská událost vymyšlená není, i když jedna z jejích verzí je zřejmě

přikrášlená.

Sir Harold Scott, někdejší šéf britského Scotland Yardu, napsal kriminalistickou encyklopedii The Concise Encyklopedia of Crime and Criminals a uvedl v ní, že John Dillinger byl v září 1933 zatčen v Daytonu ve státě Ohio pro loupežné přepadení banky v Blufftonu. Dopravili ho do Limy ve státě Ohio a zavřeli do místní věznice. Tolik strohé konstatování.

Proti němu stojí verze, kterou převzalo několik autorů. Podle ní John Dillinger loupil asi tak jednou týdně, ostatních šest dnů světil neděli. Měl rád veselou společnost, rychlé luxusní vozy a hezké ženy. Když k tomu připočteme ruletu a kino, byl jistě dostatečně pracovně vytížen. Aby se povyrazil, jezdil jako závodník. Při divoké jízdě ulicemi Blufftonu přejel husu. Kdoví, co se dělo v mysli chladnokrevného zabijáka, snad se mu ptáka zželelo. Zastavil, vystoupil a postál nad obětí. Tam ho zastihla majitelka husy. Pustila se do něj a nevybíravými slovy na něm požadovala náhradu. John Dillinger jistě nebyl lakomec a malicherný asi také ne, z neznámého důvodu se však rozčilené dámě postavil na odpor. Prohlásil, že ho ani nenapadne, aby jí za přejetou husu zaplatil. Tak se začali na ulici hádat, soused přivolal šerifa Jesse Sarbera, ten se houpavým krokem přikolébal, a když pohlédl na účastníky sporu, zůstal stát jako přimrazený. Bleskurychle sáhl do pouzdra pro kolt a než se mohl vrah husy vzpamatovat, zvolal:

„Jménem zákona, Johne Dillingere! Zatýkám vás!"

Poznal ho prý na první pohled, zatykače s fotografií totiž visely na každém rohu. Šerif Sarber poděkoval majitelce husy, nasadil Dillingerovi želízka, sedl si za volant jeho luxusního vozu a odvezl gangstera do místního vězení, sestávajícího ze dvou cel ve sklepě. Pak oznámil novinu nejbližší služebně FBI.

Netrvalo snad ani hodinu a na nádvoří prudce zastavil velký automobil, z něhož vyskákali čtyři muži. Vtrhli rovnou do šerifovy kanceláře.

„Zaplať pámbů, že jste tady!" přivítal je Jesse Sarber. „Co já bych si tady počal s takovým esem? Tak pojďte, pánové, mám ho dole."

Vykročil napřed, na schodech se prý však zarazil, zřejmě si vzpomněl na předpisy. A tak spíš jen v žertu řekl: „Ještě vaše průkazky, prosím."

„Tady máš legitimaci," řekl jeden z mužů a vytáhl kolt. Ostatní tři také. Na nic se neptali, na nic nečekali, šerifa Sarbera rovnou odstřelili. Pak mu sebrali klíče, otevřeli celu a pomohli svému šéfovi na svobodu.

Byli to Dillingerovi kumpáni Pierpont, Clark, Makley a Copeland.

Podle druhé verze vyloupil John Dillinger v Blufftonu banku. Policie se mu dostala na stopu, zatkla ho a zavřela do policejního vězení v Limě, kde měl čekat na eskortu, která ho dopraví před soud. Dne 22. října v šest hodin večer přijeli do věznice v Michigan City čtyři muži, představili se řediteli jako agenti FBI a prohlásili, že mají zatčeného banditu nejdřív předvést před vyšetřujícího soudce. Má se zodpovídat ze svých předešlých zločinů. Když na nich ředitel chtěl písemný příkaz, vytáhli pistole, vzali mu klíče a Johna Dillingera osvobodili.

Událost by v jedné ani ve druhé verzi nebyla pozoruhodná, kdyby nepomáhala osvětlit temné vztahy některých agentů FBI ke gangsterům. Dnes už víme také z jiných případů, že jak agenti FBI, tak i policisté byli někdy za peníze ochotni prodat i svou profesionální čest, a je po ruce dost důkazů o tom, že s gangstery spolupracovali. Hlavně proto mohli vyrůst zločinečtí magnáti jako Al Capone nebo John Dillinger. O Dillingerově zatčení totiž nikdo nevěděl, ani novináři. Dokladem je skutečnost, že se druhého dne objevily v místních novinách titulky jako Záhadná vražda šerifa Sarbera. O úspěchu místní policie věděli pouze ti úředníci centrály FBI, které šerif žádal o posilu. Jestliže se Dillingerovi kumpáni dostavili do věznice dřív než agenti FBI, museli dostat zprávu z centrály FBI, měli tedy svého spolupracovníka přímo u pramene. Další akce gangsterů to jen potvrzuje.

Když je namol opilé zatkli v nemocnici v Tucsonu, odvezli Dillingera do věznice Crown Point. Ředitel umístil vězně v nejbezpečnějším traktu, v křídle IV b, kde byly cely odsouzených k smrti. Stráže se u zatčeného střídaly po čtyřech hodinách, aby hlídači nepodlehli únavě a nepolevili v bdělosti. Cely kandidátů smrti byly klece z ocelových prutů, vnitřek byl beze zbytku přehledný. Dillingerovým sousedem se stal k smrti odsouzený vrah Harry Joungblood. Také u jeho cely seděla zesílená stráž. Střídání hlídek se odbývalo v přilehlé místnosti, kde měli strážní také šatnu.

Dne 3. března 1934 ve dvě hodiny odpoledne, právě ve chvíli, kdy si strážní předávali službu, se rozječely poplašné sirény. Měly signalizovat nebezpečí jedině při vzpouře vězňů, při požáru nebo při útěku. Podle platných směrnic se při poplachu museli všichni strážní shromáždit na vězeňském dvoře. Tak se stalo, že cely kandidátů smrti — a rovněž Dillingerova — zůstaly na krátký čas bez dozoru.

Když se strážní sešli, zjistili, že nehoří, nikdo se nebouří a nikdo se nepokusil o útěk. Našli jediné vysvětlení: poplašné zařízení selhalo a bezdůvodně spustilo. Hlídači se vraceli na svá místa. Teď teprve došlo k poplachu. Když dorazili do traktu IV b, stál John Dillinger před klecí, v ruce měl samopal a mířil na strážné. Vedle něj stál Harry Joungblood, připraven zakročit, když to bude třeba. Strážní se zastavili, ani jeden z nich se nepokusil sáhnout po zbrani. Stáli jak přikovaní a klidně a poslušně si dali vzít klíče a na Dillingerův rozkaz vstoupili do klecí, kde se nechali zamknout. Joungblood je předtím ještě odzbrojil.

Věznici v Crown Pointu postavili stejně jako ostatní. Na konci chodby s celami smrti je místnost s elektrickým křeslem, z ní pak vedou dveře do administrativní části budovy, odkud se dá vyjít na ulici. To proto, aby nemuseli těla popravených pronášet věznicí. Dillinger a Joungblood si odemkli dveře, vyšli před budovu, kde našli nezamčený automobil ředitelky věznice Liliany Holleyové s klíčem v zapalování. Nastartovali a odjeli. Uvěznění strážní se teprve po dlouhých minutách dovolali pomoci, sirény znovu zavyly na poplach, ale oba zločinci byli už kdovíkde.

Útěk Johna Dillingera z dobře hlídaného vězení zapůsobil na veřejné mínění jako bomba. Samozřejmě se ihned ozvala kritika a mnozí se netajili s názorem, že Dillinger a Joungblood museli mít ve vězení pomocníky. Jako na objednávku se hned poté objevilo v novinách málo pravděpodobné vysvětlení útěku. John Dillinger si prý v kleci žiletkou vyřezal z nohy židle atrapu policejního samopalu, tou ohrozil a vylekal strážné, ti se nechali odzbrojit a oba gangsteři tak získali

skutečné zbraně. V tisku se dokonce objevily i fotografie dřevěného samopalu. Vypadal do detailu jako opravdový.

Šlo o chatrnou výmluvu, které nikdo nevěřil. Agenti FBI vyšetřovali ve věznici okolnosti útěku obou vězňů, výsledky však nikdy nebyly publikovány. Jisté je, že někdo z vězeňských zaměstnanců musel spustit sirény, aby planý poplach odlákal strážné na dvůr. Někdo další musel otevřít zločincům cely. Byla to náhoda, že automobil ředitelky věznice Holleyové stál jakoby připraven před vchodem vězení? Asi ne, když krátce poté dostala výpověď. A tak se i tato epizoda stala názornou ukázkou, že John Dillinger použil uloupených dolarů účelně — podplácel jimi, jak se dalo.

Později se ještě objevilo tvrzení, že planý poplach spustila sama ředitelka věznice, protože jen ona a guvernér státu Indiána měli od poplachového zařízení klíče. V tisku se pak objevily ne zcela nereálné konstrukce, že Dillinger má zkorumpované příznivce v nejvyšších policejních, dokonce i vládních funkcích. Ti mu pak, z prostého pudu sebezáchovy, museli pomoci na svobodu, aby je snad při soudním přelíčení svou výpovědí nepřivedl do nesnází. Liliana Holleyová a všichni Dillingerovi strážci z vězení Crown Point byli zatčeni, nikdy se však nezodpovídali před porotou a v tichosti byli zase propuštěni na svobodu. Zbyl tedy jediný nebezpečný svědek komplotu, k trestu smrti odsouzený zločinec Joungblood. Musel zmizet, aby nemohl promluvit.

Objevili ho ve Fort Huronu ve státě Michigan. Agenti FBI dostali důvěrnou zprávu, že se zde má sejít 16. března s Dillingerem. Washingtonská centrála FBI vyslala na zátah na dvě stovky agentů. Objevili se na ulicích, posedávali v hospodách, obsadili penziony, do ranních hodin se nudili v hernách. Pak dva z nich potkali Joungblooda na ulici. Sledovali ho. Mezi chodci nemohli střílet. Teprve když se vytvořila několikametrová mezera, sáhli po koltech a spustili palbu. Joungblood začal kličkovat, pak zaběhl za nejbližší roh. V postranní ulici došlo k přestřelce. Nakonec padl Joungblood mrtev k zemi.

Spravedlnost zvítězila. K smrti odsouzený zločinec zemřel. Až potud bylo vše v pořádku. Z kriminalistického hlediska se však agenti FBI dopustili zásadní chyby. Náhodou, donuceni okolnostmi, nebo záměrně? Každý by si přece spočítal, že je Joungblood mohl přivést k Dillingerovi. O toho šlo především. Kdyby zločince nenápadně sledovali, a ve spolupráci s dalšími kolegy to jistě bylo proveditelné, byli by se dřív nebo později dostali k cíli. Joungblood přece neměl proti dvěma stovkám vycvičených agentů FBI žádnou šanci. Jenže ti, kdo na vysokých místech kryli Dillingerovu činnost, chtěli Joungblooda především umlčet, aby neprozradil tajemství Dillingerova útěku z vězení Crown Point. Zařídili to tou nejjednodušší zákonnou cestou.

John Dillinger měl při útěku z vězení hodně štěstí, ale měl také smůlu. Ukradl totiž automobil a odjel přes hranici státu Indiána do Chicaga, tedy do státu Illinois, za svou milenkou Evelynou Fréchettovou. Americké trestní právo je složité především v tom, že v každém státě platí jiné zákony. Některé zločiny byly dříve či později prohlášeny za federální. Podle zákona, kterému se říkalo Dyerův, ale Kongres jej odhlasoval už v roce 1919 jako National Motor Vehicle Theft Act, bylo převezení ukradeného automobilu do jiného státu Unie federálním zločinem, spadajícím do kompetence FBI. Ředitel Hoover mohl nyní stíhat veřejného nepřítele číslo jedna se všemi svými muži a zcela veřejně. Tak se Dillingerovi mělo stát ono odpoledne 3. března 1934 doslova osudným. Jenže až později. Zatím měl stále ještě štěstí, i když agenti FBI také nebyli bez šancí.

Na policejní stanici města St. Paul přiběhla rozčilená žena středních let, posadila se a vykřikla:

„Pomozte mi, musíte mi pomoci, seržante, u mě se usadili gangsteři."

„Kde u vás, paní?" zeptal se seržant.

„Lincoln Court Apartments."

„Ten penzion?"

„Ano. A doufám, že to není ta Dillingerova banda."

„Pomalu, pomalu, rozmyslete si, co říkáte, paní..."

„Slečna. Slečna Woodpeckerová. Jsem správkyní penzionu. Do jednoho apartmá se nastěhovali mladší manželé a chodí k nim spousta návštěv."

„Z čehož usuzujete, že to jsou zločinci?"

„Proč by se teda pokaždé zamykali? Proč šeptají, když je u nich někdo na návštěvě, že za dveřmi neslyším jediné slovo?!"

„Vy asi hodně čtete noviny, paní Woodpeckerová," řekl seržant.

„Slečna, pane. Nic bych za to nedala, že je to ten Dillinger."

„Viděla jste někdy jeho fotografii?"

„Ne."

„Visí na každém rohu. Támhle máte zatykač na zdi."

Vstala, udělala dva kroky a zůstala stát. Ani se neotočila a zoufale vykřikla:

„Je to on! Dillinger! Bydlí u mě! Na Lincoln Street."

Uklidnili ji a uklidnili se, ukázali slečně ještě jiné fotografie a ona poznala v paní Hellmanové, manželce pana Hellmana, ve skutečnosti Johna Dillingera, jeho milenku, revuální tanečnici Fréchettovou. Pak se zděsila skutečnosti, že udala veřejného nepřítele číslo jedna, což by ji mohlo stát život, a seržant jí nabídl místo ve vězení, než se ta záležitost vyřídí. S díky přijala a šla si sednout do cely, ještě poprosila, aby ji zavřeli na dva západy.

Když ji za chvíli přišli navštívit agenti FBI a ukázali jí fotografie některých dalších zločinců, poznala v návštěvnících manželů Hellmanových ještě gangstery Homera van Mettena, Edwarda Greena a Frankieho Nashe, jakož i dvě dívky pochybné pověsti, vydržované gangstery, Lucii Jacksonovou a Bessii Skinnerovou.

Policie obklíčila penzion. Po chvíli vešel Homer van Metten s Bessií Skinnerovou. Šerif dal svým mužům bez rozmýšlení rozkaz podívat se dovnitř.

Zaklepali. Otevřela Evelyna Fréchettová a hned zase dveře přirazila. Dillinger a jeho milenka se pak dostali na svobodu zadním vchodem, přes půdu a po střechách několika okolních domů. Homer van Metten zdržoval zatím

policisty krycí palbou ze samopalu. Policisté později zatkli van Mettena, Bessii Skinnerovou a Lucii Jacksonovou. Homera van Mettena poslali do věznice Crown Point, odkud ho už 19. května propustili. Stalo se tak na základě rozhodnutí guvernéra státu Indiána, který pokládal gangsterovo „čestné slovo" za dostačující. Obě mladé ženy si vzala do práce parta agentů FBI. V protokolech FBI se objevila poznámka, že „byly podrobeny výslechu třetího stupně".

Prostorná místnost, čerstvě vybílená. Strop sněhobílý, zdi a podlaha také. Žádná okna, ale přesto oslnivě ostré světlo. Půl tuctu silných reflektorů míří na střed místnosti, kde je postavena jediná židle. V koutě, tak trochu ve stínu, stojí stolek a čtyři židle. Pro státního žalobce a jeho pomocníka a pro dva vyšetřovatele. Všichni mají brýle proti slunci. Jen vyšetřovaná ne.

Milenky gangsterů neměly při výslechu naději, že něco zamlčí, že se z obvinění vylžou. Celé dvě hodiny se snažily neodpovídat na otázky, nakonec však kapitulovaly. Bessie Skinnerová přiznala, že je milenkou gangstera Edwarda Greena, a prozradila také, že ji má třetího března navštívit v jejím bytě. Také její přítelkyně Lucie Jacksonová přiznala svůj vztah k Frankovi Nashovi. Když už ztratila nervy, napsala dokonce jeho adresu na kousek podstrčeného papíru a vyšetřovatelé se dozvěděli, že se zločinec skrývá na odlehlé farmě nedaleko Hot Springs ve státě Arkansas.

Ve dne v noci hlídali dům, kde bydlela Bessie. Když se na scéně objevil gangster Green, bez varování na něj zahájili palbu. Zemřel na schodišti. Jen o pár dní později se podařilo po přestřelce zatknout těžce zraněného Franka Nashe. Rozhodli se, že ho dopraví do nejbližší vězeňské nemocnice v Kansasu. Naložili ho do rychlíku, eskortovali ho nejlepší agenti FBI. Když expres dojel do stanice Kansas City, stálo mezi davem cestujících několik dobře oblečených džentlmenů s pláštěmi do deště, přehozenými přes pravé předloktí. Došlo k dlouhé přestřelce. Gangsteři, kteří se chystali osvobodit svého kumpána, zastřelili policejního ředitele Olina Reeda, doprovázejícího transport, kriminálního inspektora Raymonda Caffreye a dva místní policisty, patrolující na nádraží. Ani Frank Nash bitvu nepřežil. Pro jistotu ho na nosítkách zastřelil některý z agentů FBI.

Dillinger zatím přeorganizoval bandu a doplnil ji mladými, nadějnými zločinci. Přepadl banku v Arkansasu, získal tak další desetitisíce dolarů na režii a pak se s bandou přestěhoval do státu Arkansas. Zdálo se, že agenti FBI jsou bezmocní, veřejné mínění se bouřilo, v novinách se stále častěji objevovaly kritické články, zesměšňující ochránce zákona. Prezident Roosevelt povolal do Bílého domu ministra spravedlnosti, generálního prokurátora Cummingse, a dal mu volnou ruku pro boj proti zločinu. Cummings pak svolal operativní poradu expertů, na níž byl přítomen také ředitel FBI Hoover. Zachoval se záznam z průběhu jednání, který se stal cenným dokumentem o právních poměrech té doby, ale také ilustrací tehdejšího stavu americké morálky. Generální prokurátor Cummings ve své úvodní řeči konstatoval, že za poslední rok (1933) bylo ve Spojených státech spácháno 12 000 vražd, tedy každý měsíc jeden tisíc, a mimo to jeden a půl milionu těžkých zločinů včetně pokusů o vraždu a loupežná přepadení. Policii a pracovníkům Federálního vyšetřovacího úřadu jsou známa jména 12 500 gangsterů, v mnoha případech i jejich adresy, aniž by proti nim někdo zakročil. Policie a zaměstnanci správních orgánů jsou tak zkorumpováni a spřaženi s podsvětím, že boj proti zločinu je téměř nemožný. Gangsteři jsou svými dobře placenými důvěrníky na nejvyšších místech správního aparátu včas informováni o plánovaných policejních akcích, a dostane-li se přece jen nějaký zločinec za mříže, jde spíš o náhodu či nedopatření. Tak či tak je brzy zase na svobodě, propuštěn „na čestné slovo", nebo se mu záhadným způsobem podaří uprchnout z vězení.

„Odstranit korupci můžeme jen tehdy, když zlikvidujeme gangsterské bandy. Gangsterské bandy můžeme vyhubit jedině tehdy, když vymýtíme korupci," prohlásil generální prokurátor Cummings. „Pánové! Gangsteři nám přerostli přes hlavu. Dillingerova banda je toho důkazem. Policisté celého světa se na naše policejní sbory začínají dívat s despektem. Američané si ze strážců zákona dělají posměšky. Tak je to, vážení pánové. Čekám na vaše návrhy."

Výsledek porady vešel do dějin kriminalistiky jako právní zvláštnost a ostuda policejního systému. „Nejsme nadále schopni, pánové," prohlásil ředitel FBI Hoover, „postarat se o pořádek prostředky, které nám poskytuje zákon a právo. Můžeme jen, bez ohledu na zákony a vládní ustanovení, potírat zločin stejnými prostředky, jaké používá podsvětí, nekompromisním terorem. No quarter hunt, pánové, bezohledný boj proti zločinu, to je naše jediná možnost."

Pak byl John Herbert Dillinger prohlášen „veřejným nepřítelem číslo jedna" a ředitel FBI Hoover dostal plné moci a volnou ruku. Konkrétně to znamenalo, že každý policista ve Spojených státech mohl, a vlastně také musel, okamžitě a bez výstrahy střílet po každém, o kom se domníval, že by to mohl být John Dillinger nebo jiný člen jeho bandy.

J. Edgar Hoover se vrátil do své kanceláře na Pennsylvania Avenue a řekl sekretářce:

„Cowleye, Jenny."

Samuel P. Cowley byl jedním z nejlepších Hooverových spolupracovníků. Měl sice pouze titul zvláštního agenta FBI, ale zato rozsáhlý vliv a velkou pravomoc. Byl velký, silný, policista z filmového plátna. Bylo mu čtyřiatřicet. Svou kariéru začal v docela jiném oboru — jako mormonský kazatel. V této roli putoval po Státech, poznal různé kraje, ale především různé lidi, získal přehled, pak pověsil bohulibé poslání na hřebíček a dal se zapsat na práva. Když vystudoval, otevřel si advokátní kancelář a obhajoval zločince. Potom přešel na druhou stranu a stal se speciálním agentem Federálního vyšetřovacího úřadu a Hooverovým favoritem.

„Poslyšte, Same," řekl mu ředitel FBI. „Včera jsem byl na poradě s ministrem spravedlnosti (v USA je sloučena funkce ministra spravedlnosti a generálního prokurátora, pozn. autora) a s dalšími vysokými funkcionáři. Jde o Dillingera a jeho bandu. Dali nám volnou ruku. Můžeme proti němu použít všech prostředků. Byl vyhlášen veřejným nepřítelem číslo jedna. Povedete tu akci, Same. Vezměte si nejlepší lidi, sledujte každou stopu. Zatkněte každého, kdo je jen trochu podezřelý, že s nimi spolupracuje. Můžete, a vaši lidé samozřejmě také, použít střelných zbraní. Kdekoliv a kdykoliv podle vlastního uvážení. Vy se přece dobře znáte s šéfem naší chicagské pobočky Melvinem Purvisem. Tak se, chlapci, dejte dohromady, a do toho! Mimochodem, v sázce je taky deset tisíc dolarů. Je to odměna za dopadení Dillingera. Živého nebo mrtvého. A teď jděte a pusťte se do toho, Same."

„Spolehněte se, šéfe," řekl Samuel Cowley a odstartoval akci, která značně pošramotila pověst amerického práva a

spravedlnosti, když dala vyrůst novému typu policisty, G-mana. To byla původně zkratka pojmu Governmentman, tedy muž jednající z pověření vlády, zákona a ústavních práv, později se však zkratka vykládala jinak, jako Gunman, pistolník. Tak vznikl nový typ amerického ochránce zákona, jehož hlavní předností byla rychlá střelba. Přešel nejdřív jako hrdina do ústního podání, později do filmu a nakonec i do historie Spojených států, a jako odstrašující příklad také do dějin kriminalistiky. J. Edgar Hoover, šéf G-manů, si však pomocí nelítostných střelců vybudoval ve Spojených státech takovou moc, že se stal politickou veličinou a šedou eminencí Bílého domu. Po dlouhá léta mohl ovlivňovat a také ovlivňoval politiku Spojených států.

Říkalo se, že každý kvalitní agent FBI musí mít vysokoškolské vzdělání, musí se vyznat v zákonech, ale také v kriminalistické technice, která stále víc vystupovala do popředí, že však musí být perfektním střelcem. O výcvik a stálý trénink se starali specialisté z armády a námořnictva. Když dostal ředitel Hoover od svého představeného Cummingse plnou moc, byli již agenti FBI na novou roli plně připraveni. Sam Cowley tedy vydal signál k tažení proti zločinu.

Korupce na jedné straně, konfidenti na straně druhé. Sam Cowley dostal dne 22. dubna důvěrnou zprávu, že se John Dillinger a někteří jeho kumpáni objevili v lázních Little Bohemia na břehu Michiganského jezera ve státě Wisconsin. Dillinger totiž dával dohromady novou bandu. Když přišli v Lincoln Apartments o zbraně a neprůstřelné vesty, opatřili si jiné. Přepadli policejní stanici ve Warsaw ve státě Indiána, vybrali si neprůstřelné vesty nového typu, které policie teprve před nedávném zavedla, sebrali zbraně a munici a odjeli na dovolenou.

Šéf chicagské odbočky FBI Melvin H. Purvis vzal s sebou své nejlepší agenty a vydal se do Little Bohemia Lodge. Čtyři policejní pancéřové vozy přijely před hotel se zhasnutými světly. Byla noc, okna hotelu však svítila, také restaurace byla ještě plná; na schodech vedoucích ke vchodu stáli tři muži. Agenti FBI se nerozmýšleli. Nemohli je sice ve tmě rozeznat, ale také je vůbec nemuseli znát, Dillinger přece přijal nové střelce. Někdo řekl, že chlap uprostřed je Dillinger, někdo vystřelil první, bitva na schodišti trvala sice jen pár minut, ale ti tři zůstali ležet před vchodem. Byli to počestní lázeňští hosté, kteří neměli s gangstery nic společného. Při přestřelce zasáhli jen Roye Hamiltona.

John Dillinger, jeho starý kumpán Homer van Metten, který už byl zase na svobodě, i nováčci Tommy Caroll a Lester Gilles sice skutečně bydleli v hotelu, mohli však utéci. V pokojích druhého patra, které Dillinger skoro celé pronajal pro své přátele, zůstaly v postelích jen tři vylekané dívky. Agenti FBI si je vzali do práce. Dvě nevěděly nic. Jean Delaneyová nemohla pochopit, že její milenec Tommy by měl být zločinec. Tloukla pěstmi do stolu a měla nefalšovaný vztek, že ji ten pohledný mladý muž, který o sobě tvrdil, že je továrníkem, tak podvedl. Slíbila agentům FBI, že jim při zátahu pomůže, a měla radost, že se Carollovi pomstí.

„Jste to vy, pane Purvisi?" telefonovala šestého června.

„Povídejte, Jean."

„Zítra, pane Purvisi. Waterloo v lově. Ten lokál se jmenuje Garments Inn."

Když přijeli před vchod, spatřili luxusní kabriolet. Zůstali sedět ve voze a čekali. Speciální agenti Steffen a Walter si připravili samopaly. Nikdo neuvažoval o možnosti Carolla zatknout a vyslýchat.

Drama trvalo jen několik sekund. Jean Delaneyová vyšla s milencem z lokálu až k vozu, pak se vrátila, jako by něco zapomněla, střelci Walter a Steffen zmáčkli kohoutky a bylo po všem. V honbě na Dillingera se nedostali ani o krůček dál a veřejnost jim za střelbu ze zálohy také příliš netleskala. Gangsteři s Dillingerem v čele zatím v klidu na malé odlehlé farmě nedaleko městečka Aurora, asi osmdesát kilometrů od Rhinelanderu ve Wisconsinu, připravovali další tažení. Tam také zemřel těžce postřelený Roy Hamilton, kterého zasáhli agenti FBI při přestřelce v Little Bohemia Lodge.

Po Dillingerovi jako by se země slehla. Stovky agentů FBI a tisíce policistů se snažilo zachytit novou stopu, ale marně. Banda se celé týdny neukázala. Šéf se totiž rozhodl pro zcela neobvyklý tah. Na každém rohu visely zatykače s jeho fotografií, otisky prstů „veřejného nepřítele číslo jedna" se objevily na suvenýrech, celá země včetně gangsterského podsvětí se postavila proti němu, nikdo totiž nevěřil, že by velký šéf měl ještě šanci přežít.

Dillinger zaměstnával právního poradce, advokáta Louise Piqueta. Ten přišel s nápadem, aby gangster změnil tvář. Opatřil také dva mistry plastické chirurgie, doktory Loesera a Cassedyho. Jen pár ulic od chicagského hlavního stanu FBI bydlel v čísle 2309 na North Crawford Avenue penzionovaný gangster James Prohasca. Dillinger mu zaplatil vysoké nájemné, šedesát dolarů za týden, a převzal část bytu, který proměnil v pevnost chráněnou pytli s pískem. Oba lékaři, kteří byli před nedávném propuštěni z vězení a neměli tedy velké šance otevřít si znovu ordinace, zařídili v jednom z pokojů malý operační sál.

Dillinger prodělal několik plastických operací. Lékaři mu změnili tvar nosu, rozšířili obličej v partii lícních kostí, upravili bradu, gangster měl pocit, že ho po vyhojení jizev nikdo nepozná. Aby dílo bylo dovršeno, pokusili se chirurgové změnit také jeho papilární linie na prstech, aby policie napříště neměla žádné důkazy. Dal si obarvit vlasy a nechal si narůst knír. Říká se, že ho nepoznali ani jeho nejbližší kumpáni, když se po týdnech znovu objevil mezi nimi. Říká se také, že Dillinger chtěl oba lékaře zastřelit, když se podíval do zrcadla. Tak velice prý byl svým novým vzhledem zklamán.

Zásah lékařů Harolda Cassedyho a Wilhelma Loesera, který se do Spojených států přistěhoval z Německa, však vešel do dějin kriminalistiky z jiného důvodu. Plastické operace museli lékaři provádět v narkóze. Přitom se zjistilo, že Dillinger je alergický na některou z narkotizačních látek, a pacient jim na improvizovaném operačním stole málem zemřel. Proto se pustili do pokusu se změnou papilárních linií jinou cestou. Leptali Dillingerovi bříška prstů kyselinami. Výsledek byl vynikající, kresba zmizela.

Kdyby tomu tak skutečně bylo, šlo by o ránu pod pás kriminalistickým metodám, založeným právě na identifikaci podle otisků prstů. Loeser a Cassedy odstranili Dillingerovi papilární linie 27. května, když se však 22. července dostala jeho mrtvola na pitevní stůl, měl již papilární linie opět viditelné. Tak se potvrdila teorie o nezměnitelnosti otisků prstů. Později se ještě jiní chirurgové (např. doktor Moran) pokusili o transplantace, vždy však vznikly jizvy, které prozrazovaly zásah.

„Veřejný nepřítel číslo jedna" měl nový obličej, žádné otisky prstů a tisíc chutí vyzkoušet si obojí. Pro agenty FBI to mělo být nemilé překvapení. Také bylo. Už poslední den v červnu se v South Bendu ve státě Indiána objevila před hlavním vchodem banky Merchants National Bank luxusní limuzína. Vystoupilo několik dobře oblečených a seriózně vyhlížejících mladých mužů. Vešli do dvorany, požádali pokladníka, aby jim vydal hotovost, párkrát vystřelili do stropu, hodili bankovky do pytle a odjeli. Tentokrát se přepadení kromě šéfa, změněného k nepoznání, zúčastnili van Metten, Chase a Lester Gilles Nelson, pro svůj nevinný obličej zvaný také Baby Face, Dětská tvářička. Později převzal vedení bandy a způsobil agentům FBI ještě hodně starostí. Gangsteři měli radost, že se jim akce vyvedla, zinkasovali rovných osmdesát tisíc dolarů, agenti FBI měli vztek a ostudu, protože bandu zase neuhlídali. Aby John Dillinger nasadil svému dílu korunu a demonstroval svou sílu, uspořádal ještě jednu, pro policejní orgány velice potupnou akci.

Zabiják Clyde Barrow, někdejší člen Dillingerovy bandy, seděl se svou milenkou a spolupachatelkou Bonnií Parkerovou ve vězení v texaském Huntsville. Barrow byl bezohledný zločinec a žádný filmový hrdina, jak by si mnozí mohli myslet po shlédnutí slavného filmu Bonnie & Clyde. Byl synem farmáře a byl to primitiv s homosexuálními sklony, ve zločinu nacházel vzrušení i uspokojení. Bonnie Parkerová mu nebyla rovnocennou partnerkou. Tato nadaná studentka se dostala v prvním a předčasném manželství do úzkých a prožila své největší životní zklamání, což ji natolik pokřivilo, že pro další život zvolila dva extrémy — psala básně a dala se na zločineckou dráhu.

Když se setkala s Barrowem, měl už za sebou odpykaný trest a za další zločiny ho hledala policie. Bonnie se do něj údajně zamilovala na první pohled a už ho neopustila. Oba se vědomě a plánovitě rozhodli věnovat se zločinu. Protože dva ještě nejsou banda, přibrali mezi sebe na slovo vzatého profesionála, renomovaného bankovního lupiče Roye Hamiltona, Clydova bratra Bucka a jeho ženu, dceru pastora.

Zní to neskutečně, ale doba byla taková a poměry ve Spojených státech umožňovaly pochybným jedincům, aby se rozhodli jít do učení k pekaři nebo se dát na lupičství, což byla výnosnější živnost a ne v každém směru nebezpečná, s policajty i se soudci se přece dalo mluvit. První veřejné vystoupení bandy se konalo 27. dubna 1932 v Hisselboro ve státě Texas. Přepadli a vyloupili obchod s hudebninami. Jistě zvláštní kulturní zájem, možná na výběr měla vliv vzdělaná Bonnie Parkerová.

Když se zapracovali, táhli z místa na místo a zanechávali za sebou krvavou stopu. Byli bezohlední. Při přepadení bank, obchodů a benzinových čerpadel kolem sebe stříleli jako pominutí a psychologové později prohlásili, že nezabíjeli z nutnosti či v sebeobraně, ale pro potěšení. Po takové vraždě se třeba dali společně vyfotografovat, aby měli památku. Bonnie Parkerová si pak večer sedla pod lampu a psala básně. Prý byly docela dobré.

Policie i agenti FBI se několikrát vydali po stopě bandy, ale Bonnie a Clyde se vždycky prostříleli na svobodu. Barrow pracoval s Dillingerem a někdy také jen pro něj. Když se ocitl s Bonnií ve vězení a měl být souzen za dvanáctinásobnou vraždu, Dillinger se postaral o to, aby se oba dostali na svobodu.

Udělali to podle vyzkoušeného a osvědčeného způsobu a úspěch akce jen potvrzuje, že i dřívější Dillingerův útěk z Crown Pointu byl umožněn zevnitř, že zde hlavní roli sehráli podplacení strážci a možná i ředitelka vězení. Neznámo kdy a jak, Clyde Barrow se v cele dostal k samopalu, vynutil si od strážného klíče, otevřel svou celu i celu Bonnie Parkerové, do ocelové klece zavřel strážného a vyšel ven, kde už čekal vůz s řidičem Dillingerovy bandy. Tentokrát to nebyla nablýskaná limuzína posledního typu, ale policejní pancéřovaný automobil, který gangsteři před nedávném ukradli. Další obměnec stál za rohem, aby kryl ústup a případně odrazil pronásledovatele. Útěk se zdařil, nebezpeční zločinci byli zase na svobodě.

Nedaleko města Commerce v Texasu se jim dostal na stopu šerif se svými pomocníky. Bonnie a Clyde však v přestřelce zvítězili, šerifa zajali a drželi ho na skrytém místě jako rukojmího. Když se mu podařilo utéci, oznámil agentům FBI obsah rozhovorů gangsterského páru, které vyslechl, mezi jiným se dozvěděli také jména komplicŭ. Byl mezi nimi jakýsi Methvin. Agent FBI Kindell a místní policista Frank Hammer hlídali farmu jeho otce. Když se syn vrátil domů, zatkli ho, vyslýchali a dozvěděli se, že Bonnie a Clyde mají přijet na farmu 23. května 1934. Obklíčili ji, čekali celou noc. Druhý den ráno zastavil před domem osmiválcový ford s oběma hledanými zločinci. Došlo k velké přestřelce, Bonnie a Clyde pálili do posledního náboje. Zasáhlo je 217 kulek. Oběma bylo čtyřiadvacet let.

Federální vyšetřovací úřad sklidil první úspěch, a jak je ve Spojených státech zvykem, využil úspěchu k reklamě vpravdě barnumské. V Chicagu právě otevřeli Světovou výstavu. Federální úřad pro vyšetřování zde měl svůj stánek. Před boudu postavili prostřílený automobil Bonnie & Clyda a dovnitř postavili na pódium agenta FBI Franka Harpera, který ve vlastní režii, za přehnaně vysoké vstupné dvou a půl dolaru vyprávěl návštěvníkům, jak to bylo, když zastřelili Dillingerova komplice Clyda Barrowa a jeho milenku.

John Dillinger však byl stále na svobodě a chystal se na další zločiny. Navzdory všem opatřením, navzdory skutečnosti, že měl proti sobě nejen policisty a agenty FBI, ale už celý národ. Nikdo z policejních úředníků, detektivů či elitních střelců FBI si ale neměl za jeho dopadení vysloužit medaili za statečnost. O osudu „veřejného nepřítele číslo jedna" rozhodla žárlivá milenka. Stalo se tak 21. července 1934 v dopoledních hodinách.

„Máte tady návštěvu, pane Purvisi," řekl strážník.

„Kdo je to?"

„Nějaká žena."

Šéf chicagské pobočky FBI Melvin John Purvis ani nestačil vstát od psacího stolu, když do kanceláře vstoupila nápadně nalíčená a křiklavě oblečená asi čtyřicetiletá žena. Sotva se posadila, začala vzrušeně:

„Pomůžu vám chytit Dillingera, šéfe," řekla.

„Nepovídejte? A jak?" usmál se nedůvěřivě Melvin Purvis.

„To už nechtě na mně," odpověděla sebevědomě.

„Snad bychom se měli seznámit," řekl policista. „Já jsem Purvis."

„No jo, vidíte, docela jsem zapomněla. Jmenuju se Anna Sageová."

„Paní Sageová? Odkud jste?"

„Z Gary v Indiáne. Pomůžu vám chytit Dillingera," opakovala. „Jestli se ovšem dohodneme na podmínkách."

„A ty jsou?" zeptal se Purvis.

„Podívejte se, pane," spustila tmavovláska, zapálila si cigaretu a přitáhla popelník. „Já mám jisté potíže s úřady. Abyste rozuměl, původně jsem se jmenovala Cumpanasová, pocházím totiž z Rumunska, přistěhovala jsem se do Států v roce 1914, no a teď mi nechtějí prodloužit pobyt."

„Něco jste provedla?"

„Prosím vás, pane! Vyčítají mi, že jsem pronajímala ve svém penzionu pokoje jen na hodinu! Taková maličkost!"

„Takže nevěstinec," konstatoval Purvis. „Máte opustit Spojené státy jako nežádoucí cizinka."

„Po dvaceti letech, šéfe!"

„Měla jste povolení?"

„Na co? Abych si do vlastního penzionu mohla pozvat pár lidí na návštěvu? Podívejte se, šéfe, já vám dám Dillingera a vy mi za to zaručíte, že mě neodsunou jako nežádoucí cizinku a že nebudu mít žádné další oplítačky. Kvůli Johnovi."

„V jaké souvislosti?" zeptal se Purvis.

„No, že jsem s ním kdysi, že jsem s ním dřív...Prostě, já jsem s ním žila."

„Nic ve zlém, paní Sageová, ale mám dojem, že Dillinger je o mnoho mladší."

„No a? Já zas mám zkušenosti. A teď si našel mladou kočku, není jí ani dvacet. Jmenuje se Polly Hamiltonová a já jí to nedaruju. Tak co, šéfe, dohodném se?"

Melvin Purvis slíbil, co mohl i co nemohl zaručit, ta šance za to přece stála, a hned se dozvěděl další podrobnosti.

„Dostanu vypsanou odměnu?" zeptala se paní Sageová.

„Je vypsána pro každého, kdo dopadne živého nebo mrtvého Johna Herberta Dillingera nebo k jeho dopadení podstatným dílem dopomůže," řekl Melvin Purvis úředním tónem.

„Tak tedy dobře poslouchejte, šéfe. Zítra večer půjdu s Johnem a tou jeho rachejtlí do kina. Já nevím, jestli to víte, ale John je blázen na filmy. Musí vidět každý aspoň jednou. Jeho nejmilejší herec je Clark Gable a zítra hra-jou Manhattanské melodrama. Tak co, šéfe, plácnem si?"

„Musím se poradit, paní Sageová, ale jsem přesvědčen, že se dohodneme. Sejdeme se ještě zítra."

„To bysme stejně museli. Já totiž nevím, do kterého kina půjdeme, jestli do Marbro nebo Biograph Theater."

Dali si schůzku na druhý den v pravé poledne. Na West Fullerton Street 707, přímo proti nemocnici Children Memorial Hospital, stál nenápadný vůz. Seděli v něm kromě řidiče ještě Melvin Purvis a velitel protidillingerovské brigády Samuel Cowley. S malým zpožděním se objevila nápadně nalíčená paní Sageová a nastoupila. Vůz okamžitě odjel. Dohodli se, že dostane polovinu vypsané odměny, tedy 5000 dolarů, že se ředitel Hoover za ni přimluví na přistěhovaleckém úřadě, a ona jim za to řekla, že si oblékne červenou halenku, aby ji v davu před kinem uviděli, musí jim totiž Johna ukázat, má nový obličej, vůbec by ho nepoznali.

Purvis, Cowley a ředitel Hoover se sešli na poradě téže noci. Všem bylo jasné, že v davu před kinem nebude snadné dostat zkušeného pistolníka a nepostřílet přitom tucet nevinných chodců. V půl deváté večer obsadili agenti FBI a policisté vchody do obou biografů a zakrátko se skutečně objevila nápadně nalíčená Anna Sageová v křiklavě rudé halence v doprovodu vyfintěné dívky a muže s knírkem. Vešli do kina. Teď měli agenti FBI půldruhé hodiny času, aby si rozmysleli taktiku. Samuel Cowley se ještě telefonicky spojil s washingtonskou centrálou a referoval Hooverovi o vývoji situace.

„Máme ho zatknout v kině, šéfe?" zeptal se.

„Ne, Same. Kdyby uvnitř došlo k přestřelce, odneslo by to moc lidí. Počkejte si na něj venku."

„Tam bude taky tlačenice, šéfe," namítl Cowley.

„Před kinem máte víc možností, Same. Udělejte to, jak chcete, ale tentokrát ho musíte dostat."

V půl jedenácté skončilo představení. První diváci začali vycházet před biograf. Nekonečně dlouhé se Cowleyovi zdálo čekání na Dillingera. Pak se objevil před vchodem do kina, kde zářil titul filmu Manhattan-Melodrama. Kráčel sebevědomě jako zámožný džentlmen, z jedné strany křiklavě oblečenou Annu Sageovou v červené halence, z druhé malou, milou Polly Hamiltonovou. Melvin Purvis se zamíchal mezi vycházející diváky. Cowley a jeho muži byli ve střehu. Čekali na signál k útoku. Teď se Purvis protlačil až k Dillingerovi, prohlédl si jeho nový obličej, zjistil, že by ho poznal i bez upozornění Anny Sageové, vytáhl z náprsní kapsy doutník a okatě si ho zapálil. Pak se rychle ztratil v davu. To byl signál pro agenty FBI.

Vyrojili se ze zaparkovaných automobilů, objevili se u vchodu do kina, kolem Dillingera se začal stahovat osudný kruh. Byl neklidný, jako by tušil, že se něco děje. Ohlížel se, udělal pár rychlých kroků stranou, sáhl do kapsy pro pistoli, vystřelit však už nestačil. Ze všech stran po něm začali pálit, on se dal na útěk a vběhl přímo do salvy Cowleyova samopalu. Veřejný nepřítel číslo jedna padl mrtev k zemi, zasažen osmadvaceti kulkami. Při pozdější pitvě se ukázalo, že víc než dvě třetiny zásahů bylo smrtelných. Jako zázrakem nebyl zraněn ani jediný chodec.

Samuel Cowley byl povýšen na inspektora. Anna Sageová dostala polovinu odměny, pět tisíc dolarů, musela se však vystěhovat ze Spojených států. Ani Cowley, ani Purvis nedocílili na ministerstvu práce, aby přistěhovalecký úřad změnil své rozhodnutí. A tak nasedla v roce 1936 na loď směřující do Evropy. Když se jí reportér na přístavním molu zeptal, jestli má dojem, že ji agenti FBI podvedli, bez zášti odpověděla, že ne. Vylodila se v Hamburku, odjela do Rumunska, v roce 1947 zemřela v Timisoaře jako stará a zapomenutá žena.

Amerika je podivná země, myšlení Američanů je nevyzpytatelné. Hromadný vrah a nejnebezpečnější lupič John Herbert Dillinger se stal hrdinou. Když odvezli mrtvolu jednatřicetiletého zločince do Mooresvillu, kde žili jeho rodiče, a vystrojili mu pohřeb, sjelo se do malého města autobusy i automobily na třicet tisíc zvědavců. Pohřeb se stal oslavou zločince a jeho činů, mnozí jej považovali za oběť krutých střelců FBI. Na hřbitově se objevila kompletní městská

honorace ve slavnostních redingotech, s cylindry pod pažemi, reverend Filmore, který kdysi Johna Herberta pokřtil, oddeklamoval nad hrobem dojímavou řeč, jako by pochovával starostu a ne mnohonásobného vraha. Sbor zapěl na rozloučenou smuteční píseň.

Hon na členy Dillingerovy bandy pokračoval. Homera van Mettena objevili dva policisté, on vytáhl pistoli a chtěl se zachránit útěkem, po několika krocích však padl k zemi. Také Makleye zatkli, on se pokusil o útěk a byl zastřelen.

Samuel Cowley a speciální agent Herman E. Hollis narazili na silnici nedaleko Berringtonu ve státě Illinois na další dva členy Dillingerovy bandy, Johna Paula Chaseho a Lestera L. Gillise Nelsona, zvaného Baby Face. Byl to nebezpečný zločinec, po Dillingerovi pře- vzal nejen velení nad zbytkem gangu, ale také potupný titul „veřejný nepřítel číslo jedna". Baby Face - Dětská tvářička — zahájil svou zločineckou kariéru už v roce 1922, nebyl tedy žádným nováčkem nebo zázračným dítětem v oboru. Už jako kluk ukradl v Chicagu automobil, byl přistižen, odsouzen do výchovného ústavu pro mladistvé a v roce 1924 podmíněně propuštěn. Nepobyl na svobodě dlouho, na podzim už byl zase zpátky. V létě 1925 ho znovu propustili, v říjnu byl zase zpět, v červnu 1926 stál mladý zločinec už znovu před branou. Dlouho se nerozmýšlel, vyloupil banku, chytili ho a později odsoudili na doživotí. Poslali ho do státní věznice v Illinois. V roce 1932 se Nelsonovi podařilo utéci. Měl na svědomí ještě jinou loupež a z věznice ho eskortovali k soudu do Wheatonu. Poslali s ním ale jen jednoho strážce, a tak se lupiči naskytla mimořádná příležitost, využil ji a během transportu utekl. Pátrali po něm, ale nedostihli ho. Při přestřelkách zabil tři agenty FBI.

Když tedy Samuel Cowley a Hollis poznali ve voze gangstery Nelsona a Chaseho, zabránili jim v jízdě a namířili na ně pistole. Došlo k přestřelce. Samuel Cowley padl mrtev k zemi. Hollis chvíli po něm, Nelson zvaný Dětská tvářička zemřel na zranění několik hodin poté. Johna Paula Chaseho zatkli v Kalifornii, postavili před soud a odsoudili na doživotí. Roy Hamilton zemřel na zranění, která utrpěl při přestřelce v Little Bohemia. Homer van Metten skončil, jak už víme, 23. srpna 1934 při přestřelce s policisty v St. Louis, když se bránil zatčení. Dillingerova milenka Evelyna Fréchettová byla odsouzena na dva roky do vězení, protože ukrývala před zatčením Johna Dillingera. Když si trest odseděla, připojila se k cirkusu, kde večer co večer vyprávěla divákům o svém soužití s Johnem Dillingerem, o jeho střeleckém kumštu a hrdinstvích.

Melvin Purvis, šéf chicagské pobočky FBI, sloužil dál. Když odešel v roce 1960 do důchodu, spáchal sebevraždu. Také ředitel FBI Hoover nesklidil za likvidaci nebezpečné bandy jen pochvalu. Před veřejností se musel zodpovídat z nařčení, že jeho střelci zabili na ulici bez varování neozbrojeného muže, policejní úředníci chicagské policie totiž začali roztrušovat tvrzení, že Dillinger byl v kině beze zbraně.

Průměrný Američan je nekritický romantik. Oficiální kronikář FBI Don Whithead popsal reakci veřejného mínění na smrt zločinců. „Nebojácný muž by šel ke vchodu a zatkl Dillingera," psal autor úvodníku ve virginských novinách. „Proč se ho však báli? Proč měli strach z jediného člověka? Odpověď je snadná: agenti FBI jsou z větší části zbabělci."

„Rád tancoval," vyprávěla v kočujícím cirkusu Evelyna Fréchettová, „a rád chodil na lov. Nemějte mi za zlé, že opakuji, co jistě víte, ale on byl vynikající střelec. Měl rád hudbu, ale nedovedl zpívat. Ze všeho nejraději jedl chleba se škvarkovým sádlem."

„Je mi líto jeho starého otce," napsala Evelyna do chicagských novin a dopis byl otištěn. „Kdybych byla členem bandy, pomstila bych jeho smrt."

„Ubozí krásní mladíci," psali v baltimorských novinách. „Měli je zatknout a domluvit jim. Kdyby jim střelci FBI řekli, jděte si po svých a nehřešte víc, bylo by to křesťanské řešení a pří klad... Takové skandály jsme nezažili za moudrého vedení našeho bohabojného Hardin-ga, dobrého křesťana Coolidge nebo milovaného Herberta Hoovera."

Také vdova po vrahovi Nelsonovi si chtěla vysloužit dolary, a tak v rozhovoru s novinářem vyprávěla jímavou scénu: „Nelson zvaný Dětská tvářička zemřel v mém náručí s úsměvem na rtech, ale se slzami v očích, protože si vzpomněl na své dvě ubohé děti."

Dobro a zlo si vyměnily role, Dillinger se stal idolem a legendou, o jeho zločinech bylo vydáno na tisíce pěticentových sešitků, mladí je hltali, sotva se naučili číst, a zjišťovali, že zločinec se stává stejně slavným jako kterákoli filmová hvězda. A tak mnozí, kdo se naivně rozhodovali mezi Hollywoodem či podsvětím, zvolili tu snazší kariéru. Nikde se však neozvala kritika těch, kdo zločincům nadržovali, brali od nich úplatky, kdo je za peníze propouštěli na čestné slovo, za tučný desátek z lupu nad nimi drželi ochrannou ruku. To byla jedna z příčin, proč gangsteři vůbec mohli provozovat své řemeslo.

LIGA DŽENTLMENŮ

Nikdo z nich nebyl džentlmen. Všichni byli profesionální zločinci, z nichž legenda, vyrobená novináři a filmaři, udělala div ne hrdiny. „Liga džentlmenů" je výmysl, existovaly pouze dvě bandy zločinců z londýnského podsvětí, kterým se společně podařilo uloupit milionovou částku v použitých bankovkách. Šlo o libry mnoha různých sérií, tedy o peníze nekontrolovatelné a bez rizika použitelné.

Bruce Reynolds nebyl ani hrdina z druhé světové války, ani major britského letectva, jak tvrdili reportéři, ale profesionální zloděj. Nemohl se pyšnit chrabrými Činy v boji proti nacismu. Narodil se 7. září 1931. Když začala válka, učil se teprve číst a psát. Když válka skončila, bylo mu čtrnáct. Ale už tenkrát se živil krádežemi, jak vyrůstal, stále drzejšími. V době, kdy se zúčastnil bravurně provedeného přepadení na londýnském letišti Heathrow, měl za sebou už několik trestů. Všechny odseděl v britských věznicích. Ostatní zločinci, později tak obdivovaní publicisty, byli ze stejného těsta. Také oni se živili krádežemi a loupežemi.

O přepadení v Comet House, administrativní budově letecké společnosti BOAC, která později splynula s dnešní British Airways, se psalo jako o zločinu realizovaném mistry řemesla. Celé drama i s předehrou trvalo osmnáct minut,

sama loupež pouhých pět minut. Vynesla jim něco přes dvaašedesát tisíc liber v hodnotě z roku 1962. To nebylo málo. Loupeži se dostalo značné publicity pro stylovou čistotu provedení, ale především proto, že je považována za generální zkoušku na pozdější velkou vlakovou loupež, označovanou za zločin století. Z profesionálního hlediska odvedli gangsteři skvělou práci, ale vyšetřovatelé Scotland Yardu se také nedali zahanbit. Brzo dostali většinu lupičů za mříže. Britská justice však zase jednou projevila svoji příslovečnou liknavost, a tak se skoro všichni podezřelí a soudem osvobození mohli brzo poté připravit na další, závažnější zločin.

Londýnské letiště Heathrow je kolos. Přestože se zde od roku 1962 hodně postavovalo a přestavovalo, patřilo už v té době mezi největší a nejfrekventovanější letiště na světě. Comet House je moderní kancelářská budova, postavená na jižním okraji letiště za startovacími a přistávacími drahami, kde stojí také hangáry servisní služby a skladiště. Odbavovací haly jsou na druhé straně. Celé letiště, vzdálené od londýnského City asi pětadvacet kilometrů, je dobře hlídaný areál, obehnaný drátěným plotem, spojený s britským hlavním městem několikaproudovou dálnicí. Na letišti jsou kanceláře mnoha leteckých společností i obchodních institucí, jen pár set metrů od Comet House stojí budova filiálky jednoho z nejznámějších britských peněžních ústavů, Barclays Bank.

Charlie Wilson byl veselá kopa. Měl vždycky dobrou náladu, rád se bavil, byl vysoký a silný. Bydlel s manželkou a třemi dětmi v Claphamu, ale pocházel z Battersea. Živil se zlodějnou a neváhal spolupracovat ani se zločinci, kteří si nevybírali prostředky a když se dostali do úzkých, stříleli. Charlie měl v Middlesexu přítele. Ten ho jednou v neděli na podzim roku 1962 pozval na čaj. Za stolem už čekal neznámý muž.

„Podívej se, Charlie, tenhle kámoš dělá na letišti Heathrow, přímo v budově společnosti BOAC. Comet House se jmenuje ten barák. No, a chtěl by ti něco říct mezi čtyřma očima. Takže vás tady na chvilku nechám. Až budete hotovi, tak hvízdněte."

„Co máš?" zeptal se Wilson.

„Něco ti řeknu, Charlie, a tahle informace stojí za pět tisíc v malejch bankovkách. Vyčíhnul jsem si, že každý úterý ráno přivážejí do Comet House bednu se mzdama pro zaměstnance BOAC," řekl vychrtlý muž se žlutým obličejem.

„Kolik?" zeptal se Charlie Wilson věcně.

„Takovejch tři až čtyři sta tisíc liber."

„Jak je hlídají?"

„Jedou s nima tři pokladníci a dva strážný. No, někdy vůz s penězma taky doprovázejí policajti. Ale jen někdy."

„Jak se dozvíme, kdy?"

„Jo, to už ti, brácho, nepovím. Já myslel udělat tu káču v bance. Noc před vejplatou."

Není známo, zda muž se žlutou pletí, který se v novinových zprávách objevil jednou jako Simons, podruhé jako Griffith, dostal svých pět tisíc, jisté však je, že v úterý 27. listopadu 1962 došlo na londýnském letišti k drzé loupeži, která vešla do dějin kriminalistiky i britského Scotland Yardu. Toho dne byl totiž výplatní den zaměstnanců letecké společnosti BOAC.

Krátce po půl deváté předjely před hlavní vchod budovy BOAC dva elegantní šedomodré vozy značky Jaguar. Vystoupilo z nich několik mužů oblečených do uniforem úředníků z City, proužkované kalhoty, tmavé sako, buřinka a deštník. Vešli dovnitř, jako by sem denně chodili do zaměstnání. Oba řidiči v livreji a s čepicemi se zlatým prýmkem zůstali za volantem. Na zadním sedadle každého z nablýskaných vozů seděl další důstojně se tvářící muž v úřednické uniformě. Gordon Goody, který vešel do budovy, měl vlasy obarvené na tmavo, pod nos si nalepil falešný knír. Pod sakem ukrýval obušek. Koupil ho nedávno v Madridu, z přebytků tamější policie Guardia Civil. Také jeho přítel Charlie Wilson měl v aktovce z krokodýlí kůže kus olověné trubky omotané izolační páskou. Jinak vypadal v buřince a proužkovaných kalhotách jako počestný bankovní úředník.

V 9.40 vešel do umývárny na pánských toaletách ve třetím patře uklízeč George Turner a překvapeně se zastavil ve dveřích. Spatřil totiž pět stejně oblečených pánů z City, s buřinkami, aktovkami a deštníky. Všichni měli pod nosem kníry, všichni měli pruhované košile a tuhé límečky. Když zpozorovali uklízeče, tři z nich jako na povel vešli do kabin a zamkli se. Zbylí dva si začali až příliš svědomitě umývat ruce. Tři minuty poté vyšli tři z nich na chodbu a zamířili k hale třetího poschodí. O další tři minuty později vešli do budovy Comet House tři další stejně oblečení muži a důstojně kráčeli po schodech do druhého patra. Usedli do klubovek a začali si prohlížet časopisy. Nemluvili. Jeden z nich po chvíli unuděně vstal, doloudal se k oknu a vyhlédl ven. Pod ním se rozprostíralo parkoviště a ve vzdálenosti asi tří set metrů filiálka Barclays Bank.

V 9.47 zastavil před vchodem do banky pancéřový vůz na přepravu peněz, doprovázený dvěma osobními automobily. Za volanty seděli uniformovaní hlídači. Pokladníci Gray a Harris vynesli z banky černou plechovou transportní bednu. Za doprovodu strážných Howea a Smithe ji naložili a malá kolona odjela k hlavnímu vchodu Comet House. V té chvíli byli ještě zbylí dva muži s buřinkami na toaletě ve třetím patře. Také oni sledovali scénu před bankou. Pak se na chviličku zastavili před zrcadly, upravili si vázanky a vyšli z umývárny. V 9.50 se v hale v přízemí objevil elegantní, zase stejně oblečený muž s knírem pod nosem. Kráčel rovnou k výtahu. Zmáčkl knoflík přivolávače. Počkal, vstoupil a vyjel do třetího patra. Tam vešlo do kabiny oněch pět stejně oděných mužů. Zavřeli dveře a zmáčkli knoflík s nápisem „stop". Oba řidiči jaguárů parkujících před hlavním vchodem nastartovali motory a nechali je tiše běžet.

O dvě minuty později zastavil před hlavním vchodem Comet House malý konvoj, přepravující bankovky na výplatu. Plechová transportní bedna je téměř metr dlouhá, má z každé strany výklopný držák a váží dobrých padesát kilo. Čtyři muži ji popadli a naložili na malý vozík. Všichni čtyři, včetně obou pokladníků Harrise a Graye, tlačili náklad halou k výtahu. Mzdová účtárna byla ve třetím patře, tam měli, jako obyčejně, rozdělit bankovky do výplatních sáčků.

Oba jaguáry parkující před budovou přijely k hlavnímu vchodu. Stejně odění muži čekající ve výtahu zmáčkli knoflík a kabina začala klesat. Tři džentlmeni v hale druhého patra odložili časopisy a sestupovali do přízemí. Bylo 9.53. Kabina

výtahu zastavila v přízemí. Elegantní muži v bufinkách měli přes obličeje dámské punčochy, takže vypadali jako lupiči z filmové veselohry. Z aktovek vytáhli obušky, vrhli se na pokladníky i na stráže a několika dobře mířenými ranami je srazili k zemi. Jen Howeovi se podařilo vyhnout první ráně, druhá však ho zasáhla tak přesně, že ztratil vědomí. Dva muži v bufinkách popadli transportní bednu a vyběhli s ní k čekajícím vozům. Naložili ji do prvního jaguára.

Pět minut před desátou hodinou leželi oba pokladníci Harris a Gray i strážci peněžního transportu na kobercích. Devět stejně oděných mužů se dalo na rychlý ústup. Za minutu seděli ve vozech. Řidiči odjížděli na plný plyn k zadnímu východu z letiště. Vedlejší brána byla mimo provoz. Proto byla sice bez dozoru, ale zamčená a navíc ještě opatřená řetězem s visacím zámkem. Lupiči si předem připravili řetěz s falešným článkem, starý upilovali a nový na vrata zavěsili, takže projeli bez potíží na hlavní silnici ve chvíli, kdy se na letišti ozvaly sirény.

Oběma řidičům se podařilo projet londýnskými ulicemi až do podzemní garáže. Tam přeložili plechovou bednu do připraveného mikrobusu. Smekli bufinky, sundali z obličejů dámské punčochy, odlepili si kníry a jeden z řidičů, Micky Ball, sedl za volant a odjel s lupem napříč celým městem do Norbury. Druhý řidič, automobilový závodník Roy James, skočil na připravený motocykl, ale motor nechtěl naskočit a tak jel domů metrem. Buster Edwards nastoupil do nejbližšího autobusu a odjel do svého bytu ve Vauxhallu. Vyslechl z rádia zprávu o loupeži, nasedl do vozu a jel do bytu Jimmyho Whita, kde už čekala většina lupičů. Spočítali peníze a podle předem dohodnutého klíče si rozdělili 62 187 liber a 10 šilinků, což bylo podle jejich představ žalostně málo. Čekali několik set tisíc.

Kriminální oddělení Scotland Yardu vedli dva zkušení muži, přednosta Osborne a inspektor Robert Field. Říká se, že oni dva a někteří členové pohotovostního oddílu Flying Squad poznali ihned podle způsobu provedení loupeže pachatele. Nikdo jiný prý nebyl v Londýně schopen uskutečnit tak složitou a přesně naplánovanou akci. Podle jiné verze prý hned druhý den zazvonil v pracovně inspektora Fielda telefon a konfident hlásil:

„Šéfe, jestli si lámete hlavu, kdo v tom má prsty, tak se mrkněte na Gordona Goodyho, Bruce Reynoldse, Johna Dalyho, Charlieho Wilsona, Roye Jamese a Mickyho Balla. Jo, a nezapomeňte, šéfe, že to mám u vás k dobru."

Policie našla oba jaguáry už hodinu po přepadení. Podzemní garáž byla vzdušnou čarou sotva půldruhého kilometru od místa činu. Pochopitelně, že oba vozy byly kradené, přestříkané jinou barvou a čísla byla falešná. Jeden z nich patřil známému herci Stevensonovi, který shodou okolností vystupoval v televizních seriálech v roli soukromého detektiva.

Pracovníci Scoltand Yardu znali své stálé zákazníky; když měli jména, dali podezřelé sledovat. Někteří detektivové si po loupeži vzpomněli, že při poslední prohlídce bytu Gordona Goodyho, kde nedávno hledali ukradené šperky, našli sadu divadelních šminek a že v mercedesu Mickyho Balla viděli bufinku a deštník. Věděli, že ti dva pracují spolu, a tak se za nimi pustili. Druhý den už čekali na chodbě policejního revíru v Cannon Row Charlie Wilson, Gordon Goody, Roy James, Micky Bali a jeho přítel Joe Gray. Nejdřív je nechali hodně dlouho sedět na lavici, pak je postavili do řady mezi jiné civilisty a ukázali je zaměstnancům letecké společnosti BOAC, kteří byli při přepadení v hale budovy. Ti však ani jednoho nepoznali.

Lupiči si oddechli. Gordon Goody odletěl s přítelem Brownem do Gibraltaru a odtud do Tangeru, Bruce Reynolds se přestěhoval s manželkou Franny na francouzskou Riviéru, kde si nedaleko Cannes pronajal luxusní vilu. Žil zde v klidu a přepychu tak dlouho, dokud nepřišla z Londýna zpráva důvěrníka, že vzduch je čistý — až bude chtít, může se vrátit.

Inspektor Field se však nevzdal. Detektivové Scotland Yardu brzo zjistili, že všechny ty proužkované kalhoty, bufinky a tmavá saka získali šetrní lupiči v půjčovně kostýmů bratří Mossových. Udělali tedy totéž, oblékli podezřelé a ještě dva tucty dalších mužů do těchto uniforem úředníků z City a předvedli je pětadvaceti zaměstnancům BOAC, kteří maskované lupiče viděli. Tentokrát se identifikace odehrála v místnostech policejního revíru v Twickenhamu, kde bylo pro takovou přehlídku víc místa.

Došli sice k lepšímu, ale přece jen hubenému výsledku: jediný svědek poznal Gordona Goodyho, dva Charlieho Wilsona a tři se domnívali, že poznali Balla. Ten byl tak hloupý, že se při identifikaci prořekl, že měl na sobě řidičskou livrej a seděl za volantem jaguára, kterým odvezli kořist, čímž se přiznal.

Gordona Goodyho, Charlieho Wilsona a Mickyho Balla postavili před soud v březnu 1963. Líčení proběhlo v Old Bailey na Newgate. Charliemu Wilsonovi a Gordonu Goodymu neprokázali nic a museli je propustit. V londýnském podsvětí se říkalo, že prý se jim podařilo podplatit porotce. Zbytek obstarali šikovní obhájci a tak se oba lupiči mohli věnovat dalším plánům. Jen Micky Ball přemýšlel zatím v cele, co bude dělat, až ho propustí na svobodu.

Ronald Edwards zvaný Buster byl pohledný mladý muž s pochybnou minulostí. Narodil se v jižním Londýně, už jako dítě se toulal ulicemi a stal se členem dětské bandy, za války se ocitl s ostatními evakuovánými dětmi v Devonshiru, kde ho přistihli při první krádeži. Po válce se vrátil do Londýna, do čtrnácti let chodil do školy, pak pracoval jako pomocník automechanika, rozvážel uhlí, sbíral starý papír, potom nastoupil do továrny na uzeniny, kde kradl maso. Bylo stále ještě na potravinové lístky, a tak je prodával za výhodné ceny. Přišli mu na to a vyhodili ho.

Pak poznal svou první dívku a zamiloval se do ní na celý život. Jmenovala se June Rotheryová, bylo jí patnáct, měla snědou pleť a tmavé vlasy, pracovala u firmy John Lewis v Oxford Street a šestnáctiletý výrostek se jí od první chvíle líbil. Buster se začal starat o svůj zevnějšek, scházely mu však prostředky. A tak si vybral ve výloze pěkný oblek, cihlou rozbil sklo, sebral šaty a utekl. Také na vojně skončil za mřížemi pro krádež cigaret z důstojnické kantýny. Když se vrátil, vzali se. Zkoušel se živit, jak se dalo, ale nic se mu nedařilo. Skončil jako prodavač květin. Pro mladého muže to bylo nedůstojné a navíc mizerně placené zaměstnání. A tak se ve volném čase potloukal po ulicích, kde se scházel se sobě rovnými budižkničemy, až ho jeden z nových příbuzných, které vyženil, vzal s sebou do vauxhallského hostince The King's Head.

Nebyl to žádný pub s poplivanou podlahou, ale slušně zařízená hospoda s majetnými stálými hosty a sto padesát let starou tradicí. Málokdo z návštěvníků hleděl na pár šilinků, mnozí platili za zázvorové pivo pětilibrovkou, kouřili cigarety z černého trhu a bavili se o kradených automobilech, patentních paklíčích, nabízeli padělané cenné papíry a vystavovali na odiv falešné šeky. Chodili sem kapesní zloději, ale i „horolezci", schopní zdolat stěnu jakéhokoliv

činžáku. U zdejšího barového pultu oslavovali elitní kasaři své včerejší úspěchy, mluvilo se zde o špercích a briliantech, o sázkách na dostihové koně, byly tu na prodej informace všeho druhu, o něž mohli mít zájem členové londýnského podsvětí, ale také inspektoři Scotland Yardu. Ronald Edwards naslouchal a měl pocit, že na téhle burze zločinu může jedině vyhrát.

Někdo říká, že maličkému chlapíkovi s pomačkaným obličejem a postavou žokeje říkali Twinky, protože stále mrkal, jiní tvrdí, že byl v podsvětí znám jako muž z Ulsteru, padlo i nám už známé jméno James Griffith. Objevily se názory, že se tady poprvé setkal s Gordonem Edwardsem, jemuž ho představil grobiánský Ir Paddy Kennedy, majitel pubu The King's Head. To bylo někdy v březnu či dubnu 1962, kdy už Buster Edwards stál na vlastních nohách a se sadou odborně vyrobených paklíčů zkusil štěstí za několika zamčenými dveřmi.

Zdá se, že uspěl, krátce poté koupil totiž se dvěma dalšími výtečníky noční klub Walk Inn, který otvíral pozdě večer a zavíral až brzo ráno. Investice do podniku nebyla velká, každý ze společníků se podílel jen jedinou pětistovkou liber. Zpočátku se zdálo, že noční hosté, většinou příslušníci londýnského podsvětí, jsou velkorysými zákazníky. Později se však ukázalo, že podnik jde od desíti k pěti, protože ani jeden z majitelů neměl o hostinské branži ani ponětí. Buster se tedy nadále věnoval raději zase loupežím.

Už na začátku roku 1961 spojili své síly čtyři zkušení zločinci: Ronald Edwards, Bill Jennings, Gus Brown a Gordon Goody. Ten poslední byl vysoký a ještě štíhlý, měl malou hadí hlavu, na jedné paži vytetovaný výkřik Hello Ireland! a na druhé nostalgický povzdech Dear Mother. Bylo mu stejně jako Busterovi asi třicet, byl svobodný a bydlel s matkou v Putney. Měl za sebou dva tresty, jeden za loupežné přepadení jakéhosi homosexuála, druhý za vyloupení klenotnictví v Irsku. Byl prý velice ctižádostivý a v rámci své profese ješitný. Oblékal se v nejlepších krejčovských salonech, nosil hedvábné košile šité na míru, nechodil do lokálů, kde se setkávala spodina, navštěvoval restaurace ve West Endu či v Putney. A občas si se svými přáteli ve výplatní den počkal na transport peněz nebo přepadl majitele některé z mnoha sázkových kanceláří ve chvíli, kdy odnášel do banky tučný zisk. Byla to sehraná parta. Měli za sebou už hezkých pár zločinů, když se začali zabývat nápadem na velkou vlakovou loupež.

Bruce Reynolds byl rozený šéf. V každé tlupě hrál prim. To on převzal vrchní velení při loupeži na londýnském letišti. Měl velkou výhodu, nevypadal totiž jako zločinec. Byl vysoký, štíhlý, nosil brýle s tmavými obroučkami; když byl mladší, vypadal jako vysokoškolák, když zestárl, jako profesor. S Busterem Edwardsem se seznámil v klubu Shirley Ann. Také on se vyhýbal lokálům, kam chodili zločinci, a raději večeřel v Ritzu, Savoyi či Dorchesteru. Od malička se znal s Charliem Wilsonem. V sedmnácti letech už měl za sebou několik úspěšných loupeží v obchodech, jednou ale měl smůlu a zavřeli ho.

Když se vrátil z kriminálu, choval se zase jako ctihodný profesor. Jezdil v drahém a poněkud výstředním voze značky Aston Martin a kradl a loupil tak opatrně, že ho nikdo nepřistihl. Žil na vysoké noze, oblékal se podle poslední módy, nosil ručně šité střevíce. Hned prvními větami dokázal vzbudit u každého důvěru, byl inteligentní a dokonce i poněkud vzdělaný. Oženil se s šestnáctiletou kráskou. Jmenovala se Franny a měla sestru Barbaru, která se provdala za dalšího gangstera, Johna Dalyho. Všichni čtyři byli nerozlučnými přáteli. Často je bylo vidět při oslavách v luxusních restauracích či při šampaňském v drahých nočních barech v té době, kdy se oba lupiči topili v penězích.

Loupež v budově letecké společnosti BOAC vynesla každému přibližně šest tisíc liber, a to nebylo v roce 1962 málo. Všichni se rozletěli po světě, užívali sladkého života na vyhlášených plážích, žili v pětihvězdičkových hotelích, do konce roku však peníze utratili, vrátili se do Londýna a uvažovali o další akci.

„Něco bych pro tebe měl, Goody," řekl Twinky, když se sešli v podniku Paddyho Kennedyho.

„Co by to mělo bejt?"

„Veliká věc, Gordone. Největší na světě. Ještě nikdo nikdy do ničeho tak velikýho nešel."

„Nepovídej, Twinky!"

„Jo, fakt. Protože ještě nikdo nikdy na celým světě nedostal tak geniální nápad."

„Podmínky?"

„Pro mě deset procent jako vždycky. Ale je tady ještě jiná podmínka. Museli byste umět zastavit vlak."

„Co to povídáš?"

„Slyšels. Musí se ti podařit zastavit rychlík. Pak je to tutovka, Gordone. Jde o vlak na trati Glasgow-Londýn, kterej veze celej vagón peněz."

„A kdopak ti to šintnul, Twinky?" zeptal se Gordon Goody a už si z mrkajícího malého mužíka ani nedělal legraci.

„Ajznboňák ze Skotska. Ale víc ti neřeknu ani slovo, dokud se nedomluvíme. Řekni o tom s věj m lidem a pak přijď. Jsem tady každej večer, Goody."

New Crown Club patřil dalšímu členovi gangu, Bobbymu Welchovi. Sešli se u něj a Goody referoval přítomným. Přišli Edwards, James, Reynolds, Daly, White, Hussey, Wilson a byl u toho přirozeně také majitel lokálu Welch, dobrosrdečný mladý muž s velice zašmodrchaným osudem. Když ještě jako „horolezec" šplhal po fasádách, v sedmnácti letech se zamiloval do ženy dvakrát tak staré. Učarovala mu, měli se doopravdy rádi. Jenže za pár let z ní byla semetrika, která se mu stala osudem.

„Ten vlak slouží výhradně poště Jejího Veličenstva. Vozí dopisy, balíky, cenné zásilky a taky peníze. Hromadu peněz, pánové," referoval Gordon Goody. „Já jsem se už informoval. Deset minut před sedmou odjezd z Glasgowa, ve 3.41 příjezd do Londýna. V tom vagóně bývá tak dva tři miliony liber."

„Proč? Kam je vezou?"

„Skotské banky posílají peníze zpátky do Londýna. V srpnu, po bankovním svátku, prý vezou nejvíc. Jsou to libry, které utratili turisti ve Skotsku. V Londýně je prohlížejí a pošpiněné a potrhané vyřazují."

„Takže to jsou všechno staré, použité bankovky?"

„Do poslední libry!"

„Žádné horké peníze! Tak to si dám líbit," řekl Bruce Reynolds.

Podle jiné, stejně neověřitelné verze přišel s tipem Bruce Reynolds. Dostal jej od téhož informátora jako nápad na loupež v Comet House. Setkali prý se na chodbě soudní budovy v Old Bailey, kde si dal schůzku s Brianem Fieldem. Byl leden 1963, Field řekl Reynoldsovi oč jde a zorganizoval setkání s informátorem, o němž mluvil jako o muži z Ulstem. Nasedli do vozu a nejdřív jeli do kanceláře firmy James and Wheather v New Quebec Street v blízkosti Marble Arch. Tam se setkali s dobře oblečeným mužem středních let. Představil se jako Mark. Na první pohled bylo zřejmé, že nepatří ke spodině. Mluvil oxfordskou angličtinou, choval se přátelsky, ale odměřeně, a po několika úvodních větách prohlásil, že je odvede k muži, který ví o věci vše.

„Zajímalo by mě, o jakou částku jde?" zeptal se Buster.

„O několik milionů," řekl Mark klidně.

„Jak jsou zajištěny?"

„K tomu dojdeme později. Jsou ve vlaku."

Pak jel Mark, Gordon Goody, Buster Edwards a Reynolds Markovým vozem Regent's Parkem k severu, projeli až na Seven Sisters Road, vystoupili z vozu a vešli do Finsbury Parku. Reynoldsovi to všechno připadalo až příliš romantické. Tajné schůzky, kličkování londýnskými ulicemi, připomínalo to filmovou detektivku. Ve stejném stylu pak setkání pokračovalo. Na jedné z laviček seděl muž středních let. Usadili se vedle něj a dozvěděli se, že jde o poklad ukrytý v poštovním voze nočního vlaku Glasgow-Londýn.

„Dopravuje bankovní přebytky do Londýna."

„Ze skotských bank?"

„Ne, ze všech, které jsou na trati."

„Kolik má ta souprava vozů?"

„To není stejné. Ale většinou je vůz s penězi hned za lokomotivou."

„Kolik lidí to hlídá?" zeptal se Buster Edwards.

„V poštovních vozech je asi tak sedmdesát zřízenců. Třídí za jízdy dopisy. Ale v tom peněžním voze není nikdo. Jen pytle s penězi."

„Kolik pytlů?"

„Šedesát, sedmdesát, podle tržby. A někdy jich prý je taky víc než dvě stě padesát."

„To znamená kolik celkem?" zeptal se Gordon Goody nedočkavě.

„Mohlo by tam být také pět milionů," řekl muž z Ulsteru a všichni zmlkli.

Domluvili se na další schůzce, muž z Ulsteru slíbil, že ještě zjistí další podrobnosti, oni odjeli do Busterova bytu v St. Margaret's Street, zatelefonovali ještě Charliemu Wilsonovi, znovu všechno probrali a někdo z nich nakonec řekl:

„Víte co, hoši, pojďme se podívat, jestli to všechno nejsou jen povídačky naší Kačky."

„Kam se chceš podívat?"

„Mark přece řekl, že poslední zastávka vlaku je Euston. Předtím nabírá cestou pytle s penězi."

„Jo, to je fakt. Pojďme se podívat do Eustonu."

„Nebo do Rugby."

Jeli na nádraží Euston, které leží nedaleko Regent's Parku. Chvíli se procházeli po poloprázdném nástupišti, počkali na příjezd vlaku, napočítali tři tucty pytlů, které poštovní zřízenci za policejní asistence nakládali do vozu za lokomotivou. Pak nasedli do vozů a jeli do Reynoldsova bytu. Té noci už nešli spát.

„Podle mého názoru je to nesmysl, pánové," řekl Charlie Wilson. „Jedna věc je hromada peněz, druhá, jak se k nim dostat. Viděli jste ten houf chlupatejch, kteří se kolem zásilky rojili?"

„A pak ještě jedna věc," uvažoval Gordon Goody. „Ten vlak má jen poštovní vozy. Ten s penězma a ostatní s dopisama a balíkama. Ve všech jsou pošťáci. Jak se chceš dostat dovnitř, když tam není ani jeden osobní vůz pro lidi?"

„Tak za prvé, Gordone, v tom peněžním voze není ani noha," řekl Bruce Reynolds, „a za druhé není třeba vozit si zadek v tom sakramentským vlaku. My ho musíme zastavit na trati."

„Jak, prosím tě? Plácačkou? V noci?" pochyboval Gordon Goody.

„Ne, můj milý. Plácačkou ne."

„A jak?"

„To nevím. Ale vím, že na trati do Brightonu udělala jedna parta už hezkejch pár vlaků."

„Ty je znáš?"

„Jednoho z nich."

„Jak se jmenuje?"

„Tom Wisbey."

„A jak to dělají?"

„To nevím. Ale taky nejezděj ve vlaku."

„Můžeš se ho zeptat, Bruce?"

„Jo, to bych mohl."

„Pánové, já jsem proti," řekl Gordon Goody.

„A můžeš mi říct proč?"

„Jo, to můžu. Ještě nikdy nikdo nevykecal svůj plán konkurenční partě. Bylo by to šílenství. To už můžeš rovnou zatelefonovat na Scotland Yard."

„Něco na tom je, ale já bych s Tommym stejně promluvil. Nemusím mu přece říct nic víc, než že bych se rád seznámil s chlápkem, kterej umí zastavit na trati vlak."

Styky představitelů jednotlivých gangů podléhají jistým vžitým pravidlům. Také londýnské podsvětí má svou

ustálenou etiketu. Bruce Reynolds si nejdřív musel najít prostředníka, který by partnera na setkání připravil. Vybral si k tomu Boba Welche. Nepřišel sám. Doprovázel ho jiný člen party fulhamských hochů, Frank Munroe. Ti dva vyslechli Reynoldsovo přání a hned mu řekli, že jejich expert je samostatný a musí se tedy rozhodnout sám, bude-li chtít spolupracovat, ale slíbili, že budou všechno tlumočit šéfovi. Za pár dní pak zavolal Bustera Edwardse Tommy Wisbey a dal si s ním schůzku v bistru na nádraží Waterloo. Tam se Edwards seznámil s Rogerem Johnem Cordreyem.

Při čaji a při cigaretách se pak odehrála scéna s dialogem, který byl víc než opatrný, přinejmenším diplomatický, obě strany se snažily dozvědět co nejvíc, ale prozradit co nejméně, a tak se místo o vlaku hovořilo chvíli i o lodi a o zlatých prutech, o cenných poštovních zásilkách, nakonec se však přece jen dostali k jádru věci. Roger Cordrey prohlásil, že má zájem o projekt, ale jen v tom případě, když se podniku zúčastní také jeho hoši.

„Jo, a pro mě to dělá deset táců sólo. A napřed."

„Co? Napřed? To snad nemyslíš vážně!"

„Naprosto vážně. To je podmínka."

„Kde bysme vzali tolik peněz?"

„Mluvíš tady pořád o milionech, tak se vám snad podaří schrastit deset táců? Anebo kecáš, a pak jdu od toho."

„Kolik vás je?" zeptal se Buster Edwards.

„Mimo mě ještě Tommy Wisbey, Bob Welch a Frank Munroe."

„Poradím se, Rogere, a dám ti vědět. Na tom foršusu trváš?"

„Jo. Jde přece o miliony. Když nebudete chtít, tak na všechno zapomeneme."

Každé podnikání je provázeno rizikem. Každá lumpárna má svá úskalí. Zaplatit však kumpánovi napřed zálohu, když nikdo nemůže zaručit, že se plánovaná akce povede, to bylo přece jen příliš. Zejména však proto, že gang neměl společnou pokladnu, že neexistovaly žádné rezervy na režii. První vážný zádrhel, nebo dokonce nepřekonatelná překážka? Víme však, že k loupeži došlo, že se realizovala přesně podle plánu.

Víme však také, protože to lupiči prohlásili po mnoha letech, když se vrátili z vězení, že získali deset tisíc na zálohu a další peníze na jakési mzdy účastníkům v době příprav z jistého tajemného německého zdroje. V prohlášení z roku 1978 dokonce detailně popisovali, jak se dostali do styku s jistou mocnou mezinárodní organizací bývalých nacistů, vedenou Ottou Skorzenym, kterému se kdysi podařilo unést fašistického duceho Mussoliniho z horského hotelu v Gran Sasso. Tato nacistická organizace prý londýnskému gangu pomohla při financování příprav, dala lupičům k dispozici nejen deset tisíc liber, ale ještě dalších deset tisíc na režii a dostala za to příslib, že Otto Skorzeny zinkasuje z výtěžku loupeže milion. K této okolnosti se ještě vrátíme podrobněji. Zatím je třeba říci, že je velice nepravděpodobné, že vůbec došlo k vyplacení nějaké zálohy a že nezní přesvědčivě ani to, že by v době příprav loupeže někdo někomu platil jakousi mzdu, aby ti, kdo se měli akce zúčastnit, nemuseli krást a tím zvětšovat riziko, že se policie dozví o plánu ještě před jeho realizací. A kdo z lupičů by byl tak velkorysý, že by za půjčených dvacet tisíc vrátil milion? Rovněž není pravděpodobné, že přípravy financovali z výnosu loupeže na letišti Heathrow. Přesný výnos tohoto podniku, 62 187 liber, nebyl při dělení na deset částí tak velký, aby nákladně žijícím zločincům vystačil na delší dobu. Sotva mohli ušetřit větší částku a odložit si ji stranou na horší časy.

Poměr obou lupičských gangů nebyl nijak srdečný. Edwardsova parta se skládala většinou z mladých zločinců, fulhamští hoši už byli staří mazáci kolem padesátky. Vzájemně si nedůvěřovali, chovali se k sobě sice korektně, o přátelství se však nedalo hovořit. Všichni ze zkušenosti věděli, že spojením se zvýší riziko. Jediný upovídaný člen party může ostatní přivést do maléru. Navíc Buster Edwards udělal chybu: požádal soukromou detektivní kancelář, aby prověřila osobní poměry všech fulhamských.

Roger Cordrey byl drahý specialista. Když se dozvěděli, jak snadno lze zastavit vlak na trati, litovali, že na tak prosté řešení nepřišli sami. Jenomže teď už se nedalo nic dělat.

Šéf fulhamských pocházel z Brightonu, vlastnil květinový stánek, měl ženu, tři děti a poctivé příbuzné, kteří netušili, čím si švagr a strýc přivydělává. Na šikmou plochu se dostal jako mnoho jiných. Hrál poker a neuměl to. Prohrával a nedokázal přestat. Pak se od jakéhosi nádražáka dozvěděl, jak snadné je vykrádat poštovní vagóny. Jezdil tedy sem tam po Británii, v nestřeženém okamžiku, když poštovní zaměstnanci vykládali či nakládali, prořízl pytel s cennými zásilkami, vybral je a zmizel. Někdy měl štěstí, jindy bezcennou zásilku vyhodil. Pak se spojil s dalšími a vytvořil organizovanou partu. Největší výnos byl 47 000 liber, ale to už stavěli vlaky na trati.

Bylo to snadné. Roger Cordrey vylezl na sloup semaforu, čepicí nebo rukavicí přikryl zelený signál a rozsvítil červenou baterku. Udělal si k tomu účelu zvláštní svítilnu na čtyři velké suché články. Z dálky pak byl červený signál k nerozeznání od skutečného. Vyzkoušeli si to, nechtěli nic nechat náhodě. V lednu 1963 jeli Reynolds, Edwards a Cordrey v noci do hrabství Sussex, kde si vybrali málo frekventovanou trať. Věděli, že zde v 0.38 projíždí rychlík. Roger Cordrey vylezl na signální můstek a změnil zelenou na červenou. Původně měli v úmyslu vyzkoušet signál a nechat rychlík zastavit, ale Reynolds si to v poslední chvíli rozmyslel. Z dálky vypadal červený signál tak přesvědčivě, že bylo zbytečné provokovat strojvedoucího, který by byl případ hlásil.

Plán byl hotov. Lupiči věděli, jak zastavit vlak, neměli však ponětí, kde ho zastavit a jak odpojit lokomotivu s prvním poštovním vozem. Nebylo jisté, zda se jim podaří přinutit strojvedoucího, aby s lokomotivou odjel, nemohli zaručit, že bude schopen jet. Pomohla jim náhoda.

Ronald Biggs byl sice břídil, ale Reynoldsův kamarád. Vyrůstali spolu, prožili společná léta v polepšovně, pak spolu dokonce seděli za mřížemi vězení Wandsworth. Jejich životní cesty se však rozdělily. Bruce Reynolds se specializoval na velké loupeže, Ronnie zůstal jen malým, příležitostným zlodějíčkem. Nikdy neměl dost peněz, na nějaký čas dokonce musel znovu do vězení Wandsworth, protože se nechal chytit při krádeži auta. Biggs byl ženatý, vzal si dceru učitele. Byla velice hezká a jmenovala se Charmian. Měli syna Nicka.

Reynoldsovi se s Biggsovými občas stýkali. Manželky si popovídaly, muži spolu vypili pár piv. A při jednom

nedělním setkání se začalo hovořit o mašinkách. Malý Nick se zamiloval do lokomotiv. To by jistě nebylo u malého chlapce nic tak neobvyklého, kdyby se Biggs, který bydlel v Redhillu a pracoval zde jako truhlář a opravář, nezmínil o důsledcích vášně svého syna. Šla totiž tak daleko, že ho jakýsi strojvedoucí bral občas do kabiny lokomotivy na seřaďovacím nádraží. A tato okolnost zase zajímala Reynoldse. Vždyť pořád ještě nedořešili problém, jak odvézt lokomotivu s vagónem plným peněz co nejdál od ostatních vozů.

„Myslíš, že je na peníze?" zeptal se Bruce Reynolds.

„A kdo není?"

„Kdyby dostal pár tisíc, odjel by kousek s lokomotivou?"

„Znáš někoho, kdo by to neudělal, když to umí?"

Dohodli se, že se Ronnie Biggs strojvedoucího Stana zeptá. Tak se vlastně dostal do party — když měl vyjednávat, musel přece vědět, oč jde. Když se to dozvěděli Edwards a ostatní, nebyli zrovna nadšeni. Znali Biggse jen z doslechu a věděli, že je břídil. Navíc se zjistilo, že Stan pracoval jen při posunování a že nikdy neřídil rychlíkovou dieselelektrickou lokomotivu. Nicméně ujistil Reynoldse, že to zvládne, zjistí si, co bude potřeba. Všichni se s novou situací smířili. Byl to však okolnostmi vynucený souhlas. Rivalita mezi oběma skupinami ještě narostla. Pro fulhamské byli lupiči jako Reynolds či Edwards moc nafoukaní, příliš dobře oblečení, příliš vznešení, vždyť navštěvovali restaurace, kam chodila britská šlechta, a na dovolenou jezdili na francouzskou Riviéru. Zloději se necítili v jejich společnosti dobře. Přesto se všichni zúčastnili porady o místě přepadení.

Věděli, že by to mělo být co možná nejblíž Londýna, ale zase jen tak daleko, aby v době průjezdu byla ještě tma. Vlak přijížděl do hlavního města podle jízdního řádu ve 3.41, k přepadení mělo dojít 2. srpna, kdy slunce vycházelo ve 4.43. Podle jednoduchého propočtu mělo být místo činu dvacet až třicet mil od Londýna.

„Pánové," řekl Gordon Goody, „navíc tam musí být dobrá silnice, abychom mohli rychle odjet, a měl by tam být vysoký násep, abychom mohli pytle kutálet dolů."

„Anebo raději viadukt," řekl Bruce Reynolds, „pak bychom je házeli rovnou do naklaďáku. Pánové, dvě stě pytlů s penězi, to je pořádná váha, takže musíme promyslet všechno."

„Trať párkrát projedeme a uvidíme," navrhoval Cordrey. „Od čeho jsou mapy?" řekl Bruce Reynolds.

To místo se jmenuje Sears Crossing a leží v pustině, přestože je blízko Londýna a nedaleko vede dálnice do Birminghamu. Procházejí tudy silnice první třídy A 40 a A 41, ale také A 5 a 418. Viaduktu se říká Bridego Bridge, nejbližší nádraží je v Cheddingtonu, nejbližší stavení je Redborough Farm, asi tři sta metrů od železničního náspu. Jeden a půl kilometru odtud stojí venkovské sídlo lorda Roseburyho, obklopené známým Mentmorským parkem. V dostatečné vzdálenosti před Bridego Bridge stojí signální zařízení. Když si místo prohlédli, byli nadšeni.

Pro jistotu se však ještě důkladněji seznámili s nejbližším okolím. Bruce Reynolds se oblékl do sportovního, Roger Cordrey měl modrákovou bundu a kladivo na dlouhém topůrku. Každý prošel svůj úsek a pak se setkali u vozů zaparkovaných v náležité vzdálenosti. Vytáhli udice, posadili se na břeh, lovili a pozorovali krajinu. Vrátili se s pocitem, že vybrali dobře. Lepší místo pro jejich záměr neexistovalo.

Signální zařízení stálo přesně 1200 metrů od viaduktu, což byla dostatečná vzdálenost, aby poštovní zřízenci v odpojených vagónech hned nezjistili, co se vlastně děje. Strojvedoucí odjede s lokomotivou a s prvním vagónem na můstek, zastaví, všichni se dají do práce. Pytle s penězi vyházejí rovnou do korby nákladního vozu, který na-couvá pod viadukt. Někdo je musí ještě naučit, jak se odpojují vagóny. Ale to přece nemůže být žádný problém.

Jak se ukázalo, nebylo to tak snadné. Všichni věděli, že velké projekty mohou ztroskotat na maličkostech. Nemělo-li dojít ke komplikacím, museli být při manipulaci stejně zruční jako profesionální posunovači. Uzavřít tlakový okruh, povolit příruby hadic hydraulického brzdového systému, jističi kabel, závěr spojovací harmoniky, pojistné klapky, páčka vypínání, to byly neznámé pojmy. A tak jim musel starý strojvedoucí Stan Agate dávat lekce.

Každý lupič ví, jak je důležité zajistit si už napřed průkazné alibi a ústupovou cestu. Bruce Reynolds a jeho společníci se zpočátku domnívali, že kořist naloží do svých rychlých jaguárů, projedou nočními ulicemi Londýna a zmizí s penězi za dveřmi svých bytů. Někteří si dokonce už připravovali úkryt na pytle s penězi. Roy James odmontoval zadní sedadla, aby získal větší ložný prostor. Potom však někdo začal počítat, kolik váží pytel peněz a jak je objemný a všichni se shodli na tom, že na přepravu kořisti budou potřebovat nejméně jeden třítunový nákladní vůz a dva rychlé terénní landrovery. Autopark dostal na starost Roy James, vyznal se v branži.

Bylo mu osmadvacet, neměřil ani 160 centimetrů a nebyl to ani zloděj, ani lupič, ale automobilový závodník. A ne ledajaký. V době, kdy připravovali přepadení vlaku se zásilkou bankovek, byl členem stáje Brabham. Bývalý mistr světa Brabham o svém pilotovi mluvil v superlativech.

„V roce 1962, bylo to zrovna o Vánocích," řekl Roy James později reportérům, „jsem se šel podívat na závody formule 3 v Brand´s Hatch a napadlo mě, že bych mohl něco takového taky zkusit. Měl jsem ještě nějaké peníze z akce na letišti, a tak jsem si koupil závodního brabhama a zapsal jsem se na tři závody. V Eltham Parku jsem od počátku vedl, ale pak jsem havaroval a vůz jsem rozsekal na cucky. Sám jsem z toho vyšel dobře, bez jediného škrábnutí. Na závody v Goodwoodu jsem si obstaral dalšího brabhama a zase jsem se proháčkoval do vedení. I tady jsem skončil na louce za svodidly. Tentokrát to mašina neodnesla, jen karoserie, a tak jsem hned potom jel závod v Aintree a vyhrál jsem. Jezdil jsem pak od jednoho závodu k druhému. Moji přátelé a soupeři byli Jack Brabham, Denny Hulme a Jackie Stewart. Jel jsem devatenáct závodů v jedné šňůře a sedmnáct z nich jsem vyhrál. Byl to absolutní rekord. Měl jsem nabídky od Shellů, od Jacka Brabhama i od stáje Esso. V létě 1963 jsem už byl tak daleko, že bych se byl mohl pokusit zaútočit i na titul mistra světa. Peněz jsem už taky měl dost."

Nadějný závodník se rozhodl pro dobrodružství ještě riskantnější. Věřil, že přes noc zbohatne, a pak si bude moci dovolit i vlastní závodní stáj. V partě lupičů zastával funkci dopravního referenta. Koupil nákladní vůz a přestříkal ho jinou barvou, ukradl dva landrovery a přebarvil je na žluto, několikrát projel plánovanou trasu a změřil si čas. Nebyl

špatný, od viaduktu na farmu bylo vzdušnou čarou 26 a po okresních silnicích 35 kilometrů, a Roy James je ujel v rekordním čase.

Lupiči koupili farmu. Uvědomili si totiž, že někde musejí mít hlavní stan a technické zázemí. Museli připravit vozy, museli se před akcí někde shromáždit, někam přivézt bankovky. Předpokládaný náklad, dvě stě padesát těžkých pytlů, představoval i technický problém. Museli kořist vyložit a rozdělit si ji, někde ji skrýt, než policie odtroubí první poplach.

Bruce Reynolds pověřil vyhledáváním vhodného objektu známou londýnskou advokátní kancelář James and Wheater, akce se patrně zúčastnila i realitní kancelář Midland Marts. Podstatné pro výběr bylo, že starý a zpustlý statek nedaleko Brillu, zvaný Leatherslade Farm, ležel o samotě, ale jen 400 metrů od silnice. Nejbližší soused byl vzdálen nejméně sedm set metrů, baráky stály na malém kopečku svažujícím se k Brillu, shora byl rozhled po krajině, jediný muž mohl uhlídat celé okolí. Přitom byla hospodářská stavení obklopena stromy, takže nebyla ze silnice přímo viditelná.

Koupí pověřili Briana Fielda, mladého obhájce ve věcech trestních. Znali ho, zastupoval totiž Gordona Goodyho u soudu pro loupež na letišti Heathrow a obhajoval ho velice šikovně. Přivedl dokonce před porotu váženého, leč chudého britského aristokrata, který za nevelký honorář odpřísáhl, že Goody strávil kritickou dobu v jeho společnosti. Hráli spolu poker. Advokát Field vyhledal spolehlivého muže pro roli kupujícího. Shodou okolností se jmenoval Leonard Field, nebyl však s advokátem spřízněn.

Brian Field měl staršího partnera, kterému vlastně patřila advokátní kancelář. Jak se později ukázalo, neměl starý pán John Denby Wheater ani ponětí o vztazích svého mladšího společníka k londýnským lupičům. Brian Field naštěstí Wheatera neinformoval, ačkoliv ti dva byli přátelé. Seznámili se v korejské válce, kde major Jejího Veličenstva Wheater působil jako vojenský soudce a Brian Field zde sloužil jako seržant.

Prodávající se jmenoval Bernard Rixon, bydlel s manželkou v nedalekém Oakley. Souhlasil s prodejem za 5500 liber a přijal zálohu ve výši 550 liber s tím, že zbytek ceny bude doplacen nejdéle do 13. srpna v hotovosti. Neměl nic proti tomu, že kupující začne hned po podepsání smlouvy se stavebními úpravami. Leonard Field totiž prohlásil, že farmu opraví a dá si zde postavit bazén. Dne 29. července dostali klíče a mohli začít s přípravami.

Nedaleko farmy, u Bicesteru, byla vojenská základna. Proto se rozhodli, že si z vojenských přebytků opatří uniformy, nákladní vůz přestříkají barvou khaki a nalepí na dveře čtyřhranné nálepky s vojenským znakem. Na všechny tři vozy přišroubovali vojenská čísla, protože předpokládali, že malý konvoj vojenských vozů s posádkou nebude v noci u železničního náspu nápadný. Také při transportu bankovek by projeli kolem policejní hlídky bez potíží.

Roger Cordrey a Bruce Reynolds koupili každý jinde přenosné vysílačky typu walkie-talkie značky Hitachi a vyzkoušeli je na frekvenci buckinghamshirské policie. Jimmy White ukradl v Oxedon Street nedaleko Leicester Square světlemodrý terénní landrover a Gordon přestříkal karoserii maskovací vojenskou barvou.

Nejméně jasné je, co vlastně chtěli udělat s kořistí. Nemohli přece být tak naivní a předpokládat, že bez potíží projedou po poplachu londýnskými ulicemi. Je pravděpodobné, že si každý z lupičů připravil alibi podle svých možností. Je ovšem možné, že si někteří z nich byli tak jisti perfektní organizací, že vůbec nepředpokládali, že by se mohli stát podezřelými.

V obchodních domech Selfridges a Woolworth, které jim v houfu stovek dalších zákazníků zaručovaly anonymitu, nakoupili nádobí, příbory, čajové konvice a zásoby konzerv. Bruce Reynolds se snažil odhadnout, co všechno může potřebovat patnáct od světa odříznutých mužů, a tak se na farmě objevilo 30 plechovek s nakrájenou anglickou slaninou pod vajíčka, 65 plechovek fazolí v tomatové šťávě, karton špaget, ale také 36 kusů mýdla a 75 balení toaletního papíru. Jablka, pomeranče, minerálky, tři kartony piva, ale jen po dvou lahvích vodky a whisky doplnily železné zásoby. Roy James přivezl už „vojenským" landroverem 300 vajec, deset bochníků chleba a bedničku másla, John Daly koupil televizor a citlivý tranzistorový přijímač s velmi krátkým vlnovým rozsahem, na němž bylo možné poslouchat policejní vysílačky. Pak ještě karty a společenskou hru Monopoly.

Ve středu 7. srpna 1962 začal den jako každý jiný. Obloha byla zatažená nízkými mraky, chvílemi mrholilo, bylo sice léto, ale foukal studený vítr. Na farmě byl zatím klid. Vozy stály v kůlně anebo vzadu na dvoře, kryty hospodářskými budovami před zraky nepovolaných. Celý den se na dvoře nikdo neobjevil. Nebyli zde ještě všichni, někteří čekali, až se setmí. Ukazovali se na jiných místech jak nejvíce mohli, chtěli, aby je vidělo co možná nejvíc lidí. Poslední přijeli až před půlnocí, převlékli se do vojenských uniforem, navlékli si rukavice, seděli a soustředěně kouřili. Nikomu nebylo do řeči. V místnosti, kde srazili k sobě tři rozkládací kempinkové stolky, vládla předpremiérová atmosféra. Čím víc se blížila hodina startu, tím víc vzrůstala nervozita. Pak si připravili amatérsky vyrobené obušky, přes obličeje si natáhli masky z dámských punčoch a na pokyn Bruce Reynoldse vyšli na dvůr.

Šéfové byli Bruce Reynolds, Buster Edwards a Gordon Goody, řidiči Roy James, Charlie Wilson a Jimmy White. Mužstvo tvořili John Daly, Jimmy Hussey, Tommy Wisbey, Bob Welch, Bill Jennings, Alf Thomas, Ronald Biggs, Roger Cordrey a Frank Munroe. Nasedli do vozů a vyjeli. Nemluvili. Byli připraveni mlčet i během akce. Věděli, že každé slovo by se mohlo stát stopou, oslovení jménem by mohlo být osudným.

Pak se objevila světla přijíždějícího vlaku a všichni zaujali předem určené pozice. Akce, která se na dlouhá léta zapsala do análů kriminalistiky jako největší a nejdrzejší loupež historie, mohla začít. Na signálním můstku se objevila červená, vlak začal brzdit, zpomalil a zůstal před signálem stát.

„Co se děje?" ozval se hlas strojvedoucího. „Dave, jdi a zavolej do Cheddingtonu."

Strojník David Whitby seskočil na trať a namířil k telefonu, umístěnému u signálního můstku. V té chvíli dal Buster Edwards signál k akci.

Dva muži se přiblížili odzadu k lokomotivě a rychle a tiše se vyšplhali do kabiny strojvedoucího. Jeden mu zezadu přidržel ústa, druhý mu zkroutil ruce za zády. Strojvedoucí Jack Mills se bránil.

„Nedělejte hlouposti, chlape. Nic se vám nestane, jen mějte rozum!" řekl jeden ze zakuklenců.

Strojvedoucí se vzpíral, chtěl si uvolnit cestu a vyskočit z kabiny. „Varuju vás!" řekl muž v masce. „Jestli nedáte pokoj, tak vás praštím," a přidržel Millsovi před očima obušek. Ale Jack Mills se nechtěl vzdát, a tak dostal ránu do hlavy. Svezl se na zem, do očí mu stékala krev. Pak mu kdosi nasadil želízka.

Strojník Whitby se blížil k telefonní skříňce, když na něj ze tmy vyskočili dva neznámí muži. Také jemu jeden z nich zacpal ústa, druhý mu bolestivě zkroutil paži. Pak ho odvedli zpět do kabiny lokomotivy a připoutali ho k strojvedoucímu.

„Dělejte, co vám nařídíme, a nic se vám nestane. Ale žádné hlouposti, nebo bude zle."

Pět mužů v maskách odpojilo lokomotivu a první vůz. Po schůdkách vystoupil do kabiny Stan Agate, postavil se k řídicím pákám a čekal na povel. Ostatní naskákali na schůdky poštovního vozu a na spojovací plošiny. Gordon Goody zavelel: „Tak jeď!"

Stan Agate věděl, co má dělat, aby se stroj dal do pohybu, byl však rozrušen, třásly se mu ruce a nedokázal se soustředit. Rozjel stroj, ale zapomněl vypustit vzduch z brzdového systému. Lokomotiva jen zasténala a cukla sebou. Gordon Goody ztratil trpělivost, vyhodil Stana z řidičského sedadla, skočil dozadu do chodbičky, kde seděli na zemi vedle sebe Mills a Whitby, odemkl jim pouta, odvedl strojvedoucího dopředu a nařídil mu:

„Pojedeš k viaduktu a na něm zastavíš. Přesně. Uvidíš tam bílý signál."

Strojvedoucí Mills měl také potíže se startem lokomotivy. Čekal na vakuum, pak přidal, jako by měl za sebou celý těžký vlak a stroji se protočila kola. Nejdřív zabrzdil na mostě příliš brzy, rozjížděl se znovu, a zase zastavil příliš blízko. Když konečně lokomotiva stála přesně tam, kde bylo třeba, odvedli ho zpět do chodbičky a znovu ho připoutali ke strojníkovi.

„A mlčet! Rozumíte, ani slovo! Jinak je s várna amen!"

Přišel čas podívat se do vagónu s pytli peněz. Bruce Reynolds poslal Ronnieho Biggse se Stanem Agatem dolů k autům, sám popadl sekeru, běžel k zadním dveřím a jedním rozmáchnutím urazil zámek. Charlie Wilson a Tommy Wisbey zatím rozbíjeli okna. První se dostal dovnitř Wilson. Spatřil skupinu ustrašených poštovních zřízenců, kteří se snažili zabarikádovat dveře plnými poštovními pytli. Pochopili, že se děje něco neobvyklého a věděli, že jsou ve vagónu v pasti. Byli totiž zamčeni zvenčí a z bezpečnostních důvodů neměli od dveří klíč, ten měl úředník na cílovém nádraží v Londýně Eustonu. Když spatřili muže v maskách, věděli, že nemá smysl stavět se na odpor. Udělali, co jim nařídili: lehli si vedle sebe, obličeji k zemi. Za chvíli k nim přilehli ještě strojvedoucí Mills a strojník Whitby, oba spoutaní.

Pak šlo všechno ráz na ráz. Někdo urazil visací zámek mřížové přepážky, další rozřízl nejbližší pytel, aby se přesvědčil, že opravdu obsahuje bankovky, a pak se postavili lupiči do řady, podávali si vaky jako cihly, vyhazovali je z vagónu, z viaduktu je pak spouštěli dolů. Tam je kolegové nakládali na vůz s vojenským číslem. Bruce Reynolds akci dirigoval, ale také pomáhal. Všichni pracovali tiše a soustředěně. Přestože byly pytle těžší, než předpokládali, nikdo neumdléval. Šlo přece o šanci, jaká potká lupiče jednou za život. Pak bylo naloženo a Bruce dal signál k odjezdu, přestože ve vagónu zůstalo ještě několik pytlů. Lhůta, kterou si vypočítali pro nakládání, už vypršela, za chvíli se mělo začít rozednívat. Vozy a muži museli být na farmě dřív, než vyjde slunce.

Silnice byly prázdné. Potkali jediný vůz a jediného vojáka, vracejícího se pěšky do posádky. Naladili přijímače na policejní frekvenci. Zatím byl klid. Poštovní zaměstnanci a strojvedoucí se strojníkem zřejmě poslechli příkaz lupičů a vyčkali půl hodiny, než zavolali stanici v Cheddingtonu, odkud přednosta zatelefonoval na policii. Vozy se právě přiblížily ke vjezdu do farmy, když se v přijímači ozvalo policejní hlášení začínající slovy:

„Všem policejním stanicím, všem hlídkovým vozům! Došlo k vyloupení poštovního vlaku u Linslade! Opakuji, vyloupení poštovního vlaku u Linslade!"

Gordon Goody vyběhl na půdu a silným dalekohledem pozoroval krajinu. Nikde nikdo. Buster a Jim hlídali před vjezdem, aby se přesvědčili, že kolonu nikdo nesledoval. Ostatní horečně vykládali těžké pytle. Všichni měli pocit mistra světa po právě překonaném rekordu, byli přesvědčeni, že se akce do posledního puntíku zdařila, že od této chvíle se mohou počítat mezi milionáře a že policie se všemi inspektory a detektivy je na ně krátká. Vozy zmizely v kůlnách a pod plachtami, na farmě byl klid jako předtím, zdálky i zblízka vypadala jako opuštěná.

Také nákladní vlaky mají své průvodčí. Aspoň poštovní vlak ho měl. Jmenoval se Tom Miller. Když souprava poštovních vagónů nečekaně zastavila na trati, chvíli počkal, pak podle předpisu vzal dvě lucerny s červeným světlem, odešel s nimi jednu míli zpět po trati a tam je postavil jako varovný signál. Předpisy pamatovaly na takové mimořádné případy a strojvedoucí měl zase poslat svého pomocníka, v tomto případě strojníka Whitbyho, k poslednímu vagónu soupravy, kde měl vyčkat návratu průvodčího.

Miller se vrátil, ale Whitby se neobjevil. To se Millerovi zdálo divné a tak se vydal podle vlaku dopředu, také proto, že chtěl požádat strojvedoucího, aby potom s vlakem couvl až k lucernám, aby nemusel zase šlapat po pražcích celou míli zpět. Došel a pochopil, co se stalo. Lokomotiva pryč, strojvedoucí a strojník také. Běžel k signálnímu můstku, chtěl zatelefonovat do Cheddingtonu. Aparát byl hluchý, vedení bylo pře střiženo. Vydal se tedy po trati pěšky a po kilometru našel zbytek vlaku, spoutané kolegy a vyplašené poštovní zřízence. Okamžitě se vydal do Cheddingtonu.

Jenže tam už věděli, co se stalo. Dva poštovní zřízenci z pátého vagónu doběhli do blízké farmy Redborough a vytáhli farmáře Cecila Rawdingse z postele, zjistili však, že i jeho telefonní vedení je přestřiženo. Jeden z nich si tedy vypůjčil kolo a dojel na policejní stanici do Linslade. Ve 4.26 vyhlásili poplach, ale to už byli lupiči s kořistí v bezpečí a počítali peníze.

Vrchní policejní inspektor Malcolm Fewtrell, náčelník kriminální policie hrabství Buckinghamshire, zvedl telefon v půl páté ráno a vyslechl Špatnou zprávu. Okamžitě mobilizoval všechny dosažitelné policisty z Aylesbury a okolí a o deset minut později směřoval policejní konvoj k místu činu. Fewtrell byl zkušený kriminalista, už jeho otec sloužil u policie a jeho bratr také. Zděsil se, když viděl, oč jde, ale zorganizoval pátrání s přehledem.

Vyslechli strojvedoucího a strojníka, na nádraží v Cheddingtonu si pak zřídili hlavní stan, zapsali první výpovědi. Snad jen jediná stopa stála za řeč: strojník Whitby si všiml, že na silnici pod viaduktem stál vojenský nákladní vůz.

Vrchní inspektor Fewtrell a jeho šéf Cheney, který přijel do Cheddingtonu o něco později, pochopili, že tak velký případ je nad možnosti místní policie. Scotland Yard zase musí podle platných předpisů vyčkat, až místní policejní orgány požádají o pomoc. Stalo se. Fewtrell jel dokonce hned odpoledne do Londýna, aby se poradil, co dál. Sešli se v místnostech poštovního ředitelství, chtěli znát výši škody. Frank Cook, šéf oddělení pro vyšetřování vlakových krádeží, a George Hatherill, zástupce vedoucího kriminálního oddělení Scotland Yardu, chvíli počítali a došli k částce přesahující tři miliony liber.

Při vyšetřování na místě činu se někdy začíná s málem. V tomto případě to však bylo až příliš málo. A zpočátku se případem také zabývalo jen málo policistů. Vedení Scotland Yardu poslalo do Cheddingtonu sice jen dva, zato však zkušené vyšetřovatele, Geralda McArthura, který se zúčastnil už schůzky na poštovním ředitelství, a Jacka Pritcharda. Ti si prohlédli místo činu, vrátili se na policejní stanici do Aylesbury a zavolali do archivu Scotland Yardu, aby jim tam v kartotéce vytipovali profesionály, kteří by byli schopni tak drzé a tak rozsáhlé akce.

„Představme si, pánové," uvažoval vrchní inspektor McArthur, „že bychom byli na jejich místě. Co bychom udělali? Kam bychom jeli? Kam bychom ukryli kořist? Já bych se rozhodně neodvážil do Londýna."

„Měli dost času. Minimálně hodinu," řekl Pritchard.

McArthur byl zkušený policista. Bylo mu přes čtyřicet, nosil oblek Šitý na míru a bufinku, choval se odměřené jako džentlmen z City, mluvil tiše a byl zvyklý pečlivě zvážit vše, co řekl. Ve Scotland Yardu patřil k nejlepším. Dal si přinést podrobnou mapu okolí a kružítkem narýsoval kolem viaduktu Bridego Bridge kružnici. Pak řekl: „Tohle je okruh padesáti kilometrů. Dál se za hodinu nemohli dostat. Vylučuju Londýn. I tak brzo ráno je na výpadovkách příliš velký provoz, než aby to rozumní lupiči riskovali. Řekl bych, že zmizeli někde na venkově. V kůlně, v nějaké boudě v lese, v některém z opuštěných hangárů na těch malých letištích v okolí města, které zde zůstaly po válce."

„Nemohli odletět?" zeptal se Pritchard.

„Teoreticky mohli. Ale jen sami, bez kořisti. A jestli jich bylo patnáct, dvacet, což je pravděpodobné, museli by mít připravenu celou letku sportovních letadel. A ještě něco: zkušenost mi říká, že se žádný lupič po tak úspěšné akci nebude chtít rozloučit s kořistí. Zvlášť s tak nenápadnou kořistí, jako jsou použité jednolibrové a pětilibrové bankovky."

Zahájili pátrání v okruhu padesáti kilometrů. Ředitel pošt Jejího Veličenstva a vedoucí obou zúčastněných pojišťoven vypsali odměnu na dopadení pachatelů v nebývalé výši 35 000 liber a krátce poté ji zvýšili dokonce na 260 000 liber, což je údajně nejvyšší odměna, jaká se kdy vyskytla v dějinách kriminalistiky. Částka se blížila tehdejším třem milionům západoněmeckých marek. Experti Scotland Yardu vypočítali, že odměna rozhodně převyšuje možný podíl kteréhokoliv z lupičů. Snad je mezi nimi někdo ukřivděný nebo chamtivý, kdo by chtěl přijít legální cestou k tak velké částce a prozradil by za to jména svých kompliců. Jako svědek, jemuž je podle britského práva zaručena beztrestnost, by se sám vyhnul trestnímu stíhání. Byla to však pouhá spekulace. Nikdo z londýnského podsvětí by neřekl ani slovo, protože by se nedožil příštího pondělí.

Další psychologický tah, pro který se rozhodli pracovníci Scotland Yardu, překvapil především novináře. Nebylo běžné, že by vyšetřovatelé byli v začátku šetření přespříliš hovorní. Vrchní inspektor McArthur však novináře požádal, aby tentokrát psali o případu co nejvíce. Chtěl pachatele loupeže znervóznit, aby dostali strach a provedli nějakou nepředloženost. Měl pravdu. Když se lupiči z rozhlasových zpráv dozvěděli, že pracovníci Scotland Yardu logickou úvahou přišli na to, že se skrývají v okruhu třiceti mil od místa činu, protože nařídili strojníkovi a poštovním zřízencům, že se nesmějí hnout z místa příští půlhodinu, pochopili, že se dopustili závažné chyby. Jejich úkryt na farmě se jim už nezdál tak jistý. Dostali strach. Ten se znásobil, když v rozhlasových relacích začali reportéři hovořit o vojenských vozidlech, na nichž lupiči odjeli a odvezli kořist. Pochopili, že jim ani nákladní vůz, ani vojenskou barvou maskované landrovery nejsou nic platné.

Představovali si nejbližší budoucnost jinak. Každý měl svůj plán, jak a kam zmizí s pohádkovým bohatstvím, které mu nadosmrti zajistí bezstarostný život. Jimmy White a Alf Thomas, kteří se hned ráno po oné noci pustili do budování dvojité podlahy v jednom z landroverů, měli výhodu, že si už předem obstarali dvě plechovky jasně žluté barvy. Hned začali natírat karosérii na žluto, odmontovali falešná vojenská čísla a našroubovali na vůz původní civilní. Nebyli si však jisti, že projedou kolem policejních hlídek bez povšimnutí.

Skutečnost, že nemohou použít vozidla, s nimiž počítali, způsobila paniku. Někteří si nevěděli rady, jiní řešili situaci po svém. Roger Cordrey přijel na farmu na kole. Teď se rozloučil s kamarády, znovu nasedl na bicykl a jel do nedalekého Oxfordu, kde mu měli známí zajistit ubytování v podnájmu. Ostatní se také spoléhali na příbuzné či známé. Gordon Goody, Bruce Reynolds a z nouze ještě další požádali o pomoc osvědčeného advokáta Briana Fielda. Překvapili ho tak, že se strachy roztřásl, později dokonce rozplakal. Uvědomil si, do jak nebezpečné situace se může dostat. Nemýlil se.

Karin Fieldová se narodila v Drážďanech a měla za sebou pohnutou minulost. Když jí bylo něco přes pět let, zažila v roce 1945 velký nálet, který z větší části zničil město. Když skončila válka, odstěhovala se s rodiči do západní části Německa, nejdřív do Nordheimu, později do Hannoveru. Chodila do lycea, učila se hrát na klavír, bibli znala téměř zpaměti. Ve škole se jí nedařilo. V roce 1957 propadla a otec jí našel místo účetní v místní spořitelně. V roce 1960, krátce po dosažení plnoletosti, odjela do Anglie, kde nastoupila místo pomocnice v domácnosti. Ani to jí nevyhovovalo, ale neměla příliš velký výběr, takže skončila jako uklízečka v nočním podniku. Pomocnice v kuchyni, fotomodelka, servírka, to byly další štace jejího pohnutého života. Pak se jí naskytla šance: místo show-girl v exkluzivním mairfairském nočním Winston-Clubu. Dostávala 35 liber týdně, nápadníků měla nepočítaných. Někdy se dala pozvat na oběd, ale ne příliš často. Pak se objevil o čtyři roky starší Brian Field, právník, kterému scházely poslední zkoušky, zamiloval se do ní a

ona do něj. Rozvedl se s manželkou Brendou a v lednu 1962 měl novou svatbu. Koupili si hezký a dost velký venkovský dům pětašedesát kilometrů západně od Londýna ve Whitchurch Hill a žili zde spokojeně až do chvíle, kdy se Brian Field zapletl do záležitosti s poštovními lupiči.

První se v jejich vile objevil Gordon Goody.

„Brian s ním přijel někdy v březnu 1963, zůstal u nás na večeři," řekla později Karin Fieldová. „Byl to dokonalý džentlmen, vtipný, duchaplný, výborně tančil twist. Když jsem se později dozvěděla od manžela, že je to jeden z těch, co mají na svědomí loupež na letišti, poprosila jsem Briana, aby už takové návštěvy domů nevodil."

Advokát Field pomohl poštovním lupičům při koupi leathersladeské farmy a stal se tak vlastně nepřímým spolupachatelem. Oni si to uvědomili a využili této okolnosti k nátlaku, když jim tekla voda do bot.

„Zazvonil telefon a ohlásil se Charlie Wilson. Nepochopila jsem, oč vlastně jde, když mi vykládal, že musím okamžitě sednout do vozu a přijet s Brianem na farmu. Brian si však domyslel, proč vlastně ten majitel krámu se starožitnostmi kupoval polorozpadlou farmu. Za chvíli jsem si také uvědomila, do jaké situace jsme se dostali."

Karin Fieldová po odsouzení manžela prodala své paměti obrázkovým týdeníkům, lze tedy předpokládat, že je náležitě přikrášlila a že ze sebe udělala obětního beránka. Pochopitelně tvrdila, že za nic nemůže, ke všemu byla donucena, říkala manželovi, aby zvedl telefon a ohlásil všechno policii.

Bylo to jinak. Když lupiči seděli na farmě s pytli peněz a nevěděli, jak se odtud dostat, vzpomněl si Goody na Briana Fielda. Poslal Tommyho Wisbeye do vesnice Oakley, aby mu z telefonní budky zavolal, že potřebuje pomoc. Bylo to 9. srpna večer, jednačtyřicet hodin po přepadení vlaku. Fieldovi se však neměli k odjezdu. Brian si otevřel láhev whisky, Karin, která byla ve čtvrtém měsíci, stála u otevřeného okna a zhluboka vdechovala noční vzduch. Pak zazvonil zvonek a před dveřmi stáli dva cizí muži. Přinesli vzkaz od Goodyho, ale vyřizovali také výčitku, že jejich přítel marně čeká na farmě už dobré dvě hodiny. Brian Field nemohl jet, pil příliš mnoho, a ti dva prý víceméně donutili Karin Fieldovou, aby vyjela z garáže s modrým jaguárem a jela na farmu. Jeden z mužů ji doprovázel, druhý zůstal v advokátově vile.

Karin Fieldová vyprávěla o neuvěřitelných událostech té noci. Přijela prý na farmu, tam k ní do auta přisedl jakýsi neznámý muž a donutil ji, aby ho odvezla do Londýna. Později se zjistilo, že to byl automobilový závodník Roy James. Zpátky na farmu jela už sama. Přijela tam asi ve dvě hodiny. Teprve teď prý se setkala s Gordonem Goodym. Moc se s ní nebavil, jen jí krátce vysvětlil, že ho musí i s několika dalšími muži odvézt k sobě do vily. Na farmě jim prý hrozí nebezpečí. Policie prohledává celé okolí v okruhu třiceti mil od Bridego Bridge. Fieldová vila stojí daleko za tímto nebezpečným pásmem.

Není jasné, jak dopravili do vily všechny peníze, do jaguára by se sotva vešly. Podle jedné z možných verzí se Bruce Reynolds a John Daly sebrali hned v pátek brzo ráno a odešli z farmy pěšky. Měli v úmyslu dojet autostopem až do Tringu. Také Roger Cordrey se vrátil z Oxfordu ve voze značky Wolsey, který tam narychlo koupil z druhé ruky. Naložili část bankovek, vedle řidiče usedl Jimmy White, na zadní sedadlo se uvelebil, obložen kabelami s penězi, Frank Munroe. White vystoupil v Oxfordu, kde si pronajal v Edith Road pokojík. Vynesli nahoru kufry a odjeli do Black Bourtonu, kde koupili starší vůz značky Rover. Jimmy White se pak ve wolseyi vrátil na farmu pro zbytek kořisti a vzal do Londýna také Alfa Thomase.

Bruce Reynolds a John Daly se vrátili navečer s Mary Mansonovou v její cortině a ve dvou austinech na farmu.

Bruce dal jeden vůz Jimmymu Whiteovi, ten naložil peníze a odjel do Londýna. John Daly a Stan Agate, který měl strach, že se ho lupiči budou chtít zbavit, když při obsluze lokomotivy tak žalostně selhal, nasedli do corti-ny a dojeli také do Londýna. Ronald Biggs a Bruce Reynolds odjeli ve druhém healeyi do Redhillu, do Biggsova bytu. Tady se dozvěděli nemilou zprávu. Když Biggs odcházel z domu, řekl manželce, že se dal najmout na dřevorubecké práce kdesi venku. Mezitím mu zemřel bratr, manželka neznala Ronaldovu adresu a tak ho dala hledat policií po všech dřevorubeckých táborech v hrabství.

Krátce po setmění přijely na farmu tři vozy: Fieldův modrý jaguár, řízený Karin Fieldovou, a dvě malé dodávky. Jednu řídil Field, druhou onen bělovlasý obchodník Mark, který gangsterům přivedl informátora s tipem na loupež. Protože i on měl dostat podíl z kořisti, zavázal se, že na farmě odstraní stopy, zakope poštovní pytle a vyveze a zničí všechno, co by mohlo přivést policii na stopu. Gordon Goody, Buster Edwards a Jim Hussey naložili své peníze do jednoho z vozů, Charlie Wilson a Bill Jennings do druhého. Nepočítali s tím, že se k nim přidají také Tommy Wisbey, Bob Welch a Frank Munroe. Nemohli se dočkat návratu Roye Jamese, který jim slíbil, že pro ně přijede. A tak se do venkovské vily Fieldových ve Whitchurch Hill nedaleko Pangbourne dostalo o půlnoci po okresních i polních cestách devět mužů a jedna žena. I s objemnou kořistí se namačkali do malých místností. Karin Fieldová lupičům pomohla, ať už dobrovolně, nebo z donucení. Tvrdila však něco jiného:

„Bylo jich osm," prohlásila reportérům. „Přinesli do vily pytle peněz a uložili se, kde se dalo. Přijeli nákladním autem. Nevím, co se s ním stalo. Řidič asi objel blok a nechal ho tam někde stát. Jen tři z nich jsem znala jménem: Charlieho Wilsona, Gordona Goodyho a Boba Welche. Závodníka Roye Jamese jsem znala z fotografií v novinách. Ostatní čtyři mi neřekli, jak se jmenují, a já jsem se jich neptala. Toužila jsem jen po jediném, aby co nejdříve odešli.

Nedočkala jsem se. Nejdřív se vyspali, pak přinesli z garáže kabely a kufry s penězi a začali se dělit o kořist. Nebyla jsem při tom, ale později mi manžel řekl, že každý z nich dostal 150 000 liber. Brianovi nabízeli padesát tisíc, ale on je odmítl. Nechtěli jsme mít s loupeží nic společného. Nakonec jsem jim musela koupit nové šaty a vyrozuměla jsem jejich manželky a milenky. Ty se měly postarat o odvoz lupičů i peněz. Zůstaly mi v bytě poštovní pytle. Řekli, abych je spálila v kotli ústředního topení. Byl srpen, nemohla jsem pálit pytle, z komína by se vyvalil černý kouř, a tak jsem je v noci zakopala v lese nedaleko Pangbourne."

Velká vlaková loupež byl téměř dokonalý zločin, kdyby se neobjevila v organizaci trhlina. Lupiči předpokládali, že budou mít dost času, aby po sobě na farmě zahladili stopy. Když se dozvěděli, že jejich úkryt leží v zóně, v níž policisté z celé Británie prohledávají každý podezřelý kout, propadli panice, utekli s kořistí a spoléhali se, že královsky zaplacený

uklízeč farmu dokonale vyčistí. Dokonce mu dali peníze předem. Jenže muž, který se v protokolech objevuje pod jménem Mark, své poslání nesplnil.

Charlie Wilson věděl, jak obrovské nebezpečí představuje nepořádek na farmě Leatherslade, a proto hned v pondělí zatelefonoval do advokátní kanceláře a zeptal se Briana Fielda, jestli Mark farmu uklidil.

„Nevím," řekl Brian Field.

„Uvědomujete si, doktore, co to znamená? Také pro vás."

„Jistě. Ale nemohu nic dělat. Přece tam nepůjdu sám."

„Tak mu zatelefonujte."

„Nemám kam."

„Vy neznáte jeho adresu?"

„Pochopitelně že ne. A ani o to moc nestojím."

„Je vám jasné, doktore, že se v tom taky vezete?"

„Přesto vám nemohu pomoci."

Charlie Wilson zatroubil na poplach. Všichni jeho komplicové dostali zprávu, aby přišli v pět odpoledne na stanici metra Clapham Common. Bruce Reynolds, Buster Edwards, John Daly a Roy James se setkali s Charlesem Wilsonem, aby se poradili, co dál. Udivující je skutečnost, že neměli strach ukázat se společně na veřejném místě, že se nesnažili zmizet z Londýna, že se vlastně nikdo z nich nepokusil najít dokonalý úkryt pro tak velkou částku v malých bankovkách. Považovali se za tak chytré, podceňovali Scotland Yard, slepě se spoléhali na štěstí anebo prožívali onen nebezpečný stav, kterému se říká opilost z úspěchu?

Zpočátku všichni nosili na farmě rukavice, aby po sobě nezanechali otisky prstů. Čím déle tam však byli, tím byli neopatrnější. Když potom neorganizovaně prchali v panice každý jinam, dopustili se osudných chyb.

„Já myslím, že by bylo nejjistější celý ten krám zapálit," navrhoval Buster Edwards. „Až se tam dostanou čmuchalové z Yardu, tak jsme v háji. Já jsem tam například nechal boty a kalhoty a taky dvě deky z bytu v St. Margaret's Road."

„Dával jsem si sice pozor," vzpomínal Charlie Wilson, „ale pořád jsem ty rukavice taky nenosil. Třeba na noc jsem si je sundával."

„Tak to zapálíme," rozhodl Edwards.

„Kdo to zapálí?"

„Zaplatili jsme za to Markovi."

„Kdo mu to řekne?"

„Brian."

„Nemá jeho adresu," řekl Charlie Wilson.

S Brianem Fieldem se setkali hned druhý den ráno na stanici metra v Holland Parku. Dozvěděli se, že je Mark doběhl. Sebral svůj podíl a zmizel. Jak se později ukázalo, nikdo nikdy už mazaného prostředníka neviděl, vyšetřovatelé Scotland Yardu nikdy nezjistili, kdo to vlastně byl. Šedovlasý elegán žil kdesi v ústraní jako zámožný muž, který vlastně skoro nic neriskoval.

„Tak to uděláme sami," rozhodl Bruce Reynolds.

„Je to nebezpečné," namítl Charlie Wilson.

„Ale nutné. Nic jiného nám nezbývá."

„Dobře. Kdy a kde?"

„V šest večer v Hanger Lane. A oblečte se jako venkovani. Ať nejsme nápadní."

Roy James musel mít hodně drzosti a neotřesitelnou víru v geniálně provedenou loupež, když se klidně projížděl ve svém jaguáru londýnskými ulicemi. Nejdřív jel ze schůzky do Battersea, kde si vyzvedl vůz. Pak se zastavil pro Charlieho Wilsona v Claphamu a jel s ním do jeho garáže ve Whitechapelu, kde se Charlie převlékl do pracovního. A zase si to v největším provozu namířil napříč Londýnem. Když projížděli po Western Avenue směrem k Hanger Lane, zaslechli rozhlasové hlášení: „...a policejní oddíl našel při prohlídce farmy vojenské vozy a prázdné poštovní pytle..."

Přijeli na místo schůzky. Ostatní už čekali. Také oni slyšeli z rádia zdrcující zprávu. Odjeli do Stainesu. Sedli si v malé kavárničce kolem kulatého stolku s nadějí, že je napadne spásné řešení. Nenapadlo je nic. Prohráli. Jenže nikdo z nich to nechtěl připustit. Netušili, koho vedení Scotland Yardu pověřilo pátráním po pachatelích loupeže.

Vrchní inspektor Scotland Yardu Thomas Butler byl po všech stránkách kriminalistická jednička. Dosáhl v historii londýnské policejní instituce dosud nepřekonaný rekord dvaatřiceti oficiálních uznání za úspěchy v práci, skoro deset let (1954 až 1963) přednášel na světoznámé policejní univerzitě Hendon Police College, britská královna ho vyznamenala Řádem britského impéria. Koncem roku 1963 se stal náčelníkem slavného pohotovostního oddílu Flying Squad, Létající brigády, sto čtyřiadvaceti elitních detektivů, zabývajících se řešením nejožehavějších kriminálních případů.

Butler nastoupil do policejních služeb v roce 1934 a stal se jedním z mnoha londýnských uniformovaných strážců pořádku, kteří slouží na londýnských ulicích. Už za čtyři roky ho přeložili ke kriminální službě. Byl to trošku filmový detektiv, vzhledem i způsobem života. Vždy pečlivě oblečen a čerstvě oholen vysedával v barech Westendu, sem tam si přiťukl s pochybnými existencemi z londýnského podsvětí, měl své informátory, dokonce snad i přátele mezi bývalými zločinci. Byl malý a hubený, neměl moc vlasů. Byl starý mládenec, žil s matkou, byl k dispozici ve dne v noci, jeho jedinou vášní a koníčkem byla kriminalistická práce. Tehdejší šéf Scotland Yardu Joseph Simpson udělal v Butlerově případě jedinou známou výjimku, takže Butler nemusel v den svých padesátých narozenin odejít na odpočinek jako ostatní a směl sloužit tak dlouho, dokud nedopadne všechny pachatele velké vlakové loupeže.

Hned na počátku vyšetřování došlo ke dvěma podstatným událostem. K jednomu z vedoucích úředníků Scotland Yardu Ernie Millenovi přišel v jistém londýnském klubu nejmenovaný advokát a sdělil mu, že jeho klient, který si

odpykává trest v jednom venkovském vězení, by mohl policii posloužit cennými informacemi, kdyby byl za ochotu přiměřeně odměněn. Podává si současně žádost o podmíněné propuštění. Ernest Millen a náčelník kriminální služby Scotland Yardu George Hatherill se vydali za vězněm a dozvěděli se to, co sami již předpokládali: že velkou vlakovou loupež má na svědomí banda londýnských lupičů, kteří už mají za sebou několik podobných akcí. Thomas Butler si sám vytipoval, že přepadení mohli uskutečnit jedině zkušení profesionálové, kterým se dříve či později dostane na stopu, protože jde o staré známé firmy. Pro začátek prověří alibi všech podezřelých. Mnohé z nich osobně znal, mnohé další mu vytipovali pracovníci kartotéky.

Druhá událost přinesla do případu okamžitý zvrat a vyšetřování se mohlo rozjet na plné obrátky. Ten den, kdy vedení Scotland Yardu pověřilo vyšetřováním Thomase Butlera, tedy v pondělí 12. srpna, hledal pasák ze statku Glencoe House v Little London nedaleko Oakley zaběhnutou krávu. Dostal se až nahoru k farmě Leatherslade. Krávu zde sice nenašel, zato však si všiml několika podivných okolností, které vzbudily jeho zvědavost. Doslechl se, že farma změnila majitele. Ten sice mohl provádět na polorozpadlé farmě jakékoli opravy, ale proč začal tím, že zalepil všechna okna tmavým papírem?

Pasák se jmenoval John Maris a pamatoval válku. Připadalo mu to, jako kdyby se ocitl zpátky v době, kdy bylo povinné zatemnění. Pak ze zvědavosti prolezl plotem na dvůr a našel vojenský nákladní vůz. Na všech dveřích visely nové zámky, před vchodem leželo nové lano. John Maris nasedl na traktor a jel do Oakley, aby své podezření sdělil zaměstnavateli. Od něj zavolal na policejní stanici do Aylesbury.

Jakmile ředitelství pošt a pojišťovny vypsaly vysoké odměny za dopadení pachatele, vyrojily se na policejních stanicích stovky udání. Sousedi si začali vyřizovat staré účty, žárlivé manželky se snažily na své muže poštvat policii. V Aylesbury zaznamenali jen za první den čtyři stovky takových hovorů. Není tedy divu, že se hlášení Johna Marise ztratilo mezi ostatními a že zklamaný pasák marně čekal, až se na leathersladeské farmě objeví policejní vozy.

Vyčkal do rána, pak znovu zajel traktorem do Oakley a znovu telefonoval na policejní stanici. Tentokrát měl větší štěstí. Telefonista předal hlášení policejní stanici Waddesdon a dva policisté, konstábl Wooley a seržant Blackman, se vydali na farmu. Urazili visací zámky, podívali se do garáží, našli vojenský nákladní vůz i oba přebarvené landrovery, objevili nedostatečně spálené pytle a čerstvě zasypanou jámu a v kuchyni nepředstavitelně velké množství potravin. Takové zásoby by neměl žádný farmář.

Konstábl Wooley zůstal v budově, seržant Blackman vyšel ven a dal signál kolegům. Patnáct mužů z místní policejní stanice a pár přespolních čekalo v záloze na znamení, že je na farmě čistý vzduch. Ve čtyři sta padesát let starém hotelu The Bull v Aylesbury seděli v jídelně velitel brigády Cheney, Gerald McArthur, velitel Gatherill a několik dalších policejních důstojníků a čekali, až jim číšník naservíruje místní specialitu, aylesburskou kachnu. Když se objevil policista a hlásil objevení úkrytu, nasedli do vozů a jeli k farmě.

Kordon policistů obstoupil celý areál, ze Scotland Yardu přijela technická skupina a především Maurice Ray, přední odborník Scotland Yardu v oboru daktyloskopie. Na první pohled to vypadalo, že jsou místnosti leathersladeské farmy semeništěm stop. Policisté právem předpokládali, že se při delším pobytu nikdo z lupičů neubránil, aby si aspoň na chviličku nesundal rukavice. Zajištění stop trvalo několik dní. Experti daktyloskopického oddělení prozkoumali každý kus nábytku, prohlédli každý z dvaceti talířů, sklenice, prázdné láhve, rozbalili dokonce každou z dvaasedmdesáti rolí toaletního papíru a pod silným zvětšovacím sklem prohlédli žetony i hrací desku společenské hry Monopoly. V komoře zůstalo sto sedmdesát vajec, bedna pomerančů a tucty plechovek s pivem, s bílými boby a s dušeným hovězím. Našli stovky použitelných otisků prstů, ale ne všechny mohly nebo musely patřit pachatelům loupeže. Na každém vajíčku, na každé plechovce s pivem byly otisky baličů, prodavačů a někdy i řidičů, kteří zboží přivezli do obchodu. Pracovníci Scotland Yardu však věřili, že mezi nimi najdou také ty, jejichž majitelé jsou registrovaní v kartotéce zločinců. Nemýlili se.

Roger Cordrey přijel do Oxfordu na kole. Projel kolem starobylých univerzitních budov, za nimi zabočil do Edith Road, zastavil před domem číslo 28 a opřel kolo o živý plot. Zazvonil. Přišla mu otevřít vdova Ida Popeová. Představil se smyšleným jménem a řekl, že ho posílá neteř paní Popeové Yvonná Balfourová. Chtěl by si pronajmout pro sebe a pro přítele dva pokoje.

Vdově Popeové se nelíbil ošoupaný oblek hosta ve středních letech. Kývla sice na souhlas a vedla ho nahoru, ale už na schodech mu řekla, že ty dva pokoje budou stát se snídaní šest liber a deset šilinků týdně a že by je ráda dostala hned. Cordrey se usmál, vytáhl dvě pětilibrové bankovky a řekl, že nechce zpátky. Večer se vrátil se svým přítelem Williamem Boalem, s nímž se kdysi' zúčastnil loupeže a jemuž už delší dobu dlužil šest set padesát liber. Oba přijeli taxíkem, vyložili z něj tři těžké kufry a vynesli je nahoru.

Později se ukázalo, že vdova Popeová, zvědavá jako každá žena, si v nepřítomnosti obou nových nájemníků zavazadla pečlivě prohlédla a dokonce se je snažila potěžkat. Staré dámě se nepovedlo ani jeden z kufrů zvednout. Oba nájemníci přijeli příští den vozem, v němž seděla Boalova manželka Renée a jeho tři děti, a oznámili udivené vdově, že odjíždějí s rodinami na dovolenou k moři do Bournemouthu. Vyzvedli v podkrovním pokoji ony tři těžké kufry a odjeli. Do mořských lázní cestovali však oba muži sami, manželky a děti nechali v Londýně.

V lázních se chovali jako zámožní hosté. Pronajali si luxusní apartmá, zaplatili zálohu padesát liber, obědvali a večeřeli v nejdražších restauracích a Bill Boal rozdával pětilibrové spropitné, což ostře kontrastovalo s jeho zevnějškem. Bournemouth jsou občanské lázně pro střední vrstvy, nejezdí sem ani milionáři, ani bohatí šejkové, každý, kdo dá číšníkovi spropitné vyšší než deset procent, je blázen nebo hochštapler. Oba noví hosté byli za pár dní známí, ale také podezřelí svojí štědrostí.

U stánku s novinami objevili oznámení, že se pronajme garáž. Zajeli hned za majitelkou paní Emely dárkovou, podepsali nájemní smlouvu a zaplatili dvojnásobek požadované zálohy. U Northborne Service Station pak koupili malý dodávkový vůz značky Austin a zaplatili ho hotově. V Anglii je podezřelý každý sebedůstojněji vyhlížející kupec, který

neplatí vyšší částku šekem. Ale prodavač jen zakroutil hlavou a trochu déle se zadíval za odjíždějícím vozem. Druhý den koupili, opět za hotové, ještě další dvě auta. Chtěli v nich ukrýt část kořisti.

Majitelka garáže paní Clarková byla vdovou po policistovi. Snad proto jí bylo počínání obou mužů podezřelé. Dívala se za záclonou na nový vůz, který přivezli do garáže, všimla si, že jeden z nich zaparkoval za rohem osobní rover, nevydržela to a vytočila číslo policejní stanice.

Seržant Stanley Davies nejdříve o podezření vdovy Clarkové pochyboval, za půl hodiny však už seděl u ní v kuchyni a vyslechl, že ti dva neznámí muži si vlastně garáž ani neprohlédli, rychle zaplatili na tři měsíce dopředu a že jeden z nich vytáhl z kapsy celý chumel pětilibrových bankovek, o nichž se denně píše v novinách v souvislosti s velkou vlakovou loupeží. Seržant Davies odešel a poprosil vdovu Clarkovou, aby mu okamžitě zatelefonovala, až se ti dva vrátí. Zavolala asi za dvě hodiny. To přišli oba muži ke garáži poněkud nejistou chůzí. Vypili víc, než snesli, nahlas se bavili o plánech na pohádkovou budoucnost.

Pozvala je do kuchyně a trpělivě vyslechla Cordreye. Stále znovu opakoval, že si v lázních zřídí tak báječný obchodní podnik, že každou hodinu vydělá čistých pět liber. Pak přišel seržant Davies s kolegou Časem, oba nájemníci se snažili uprchnout, došlo k potyčce, nakonec zaklapla pouta. Odvezli je na strážnici a zavřeli je za mříže.

Při osobní prohlídce našli u Rogera Cordreye mimo jiné sto šedesát liber v hotovosti a klíče. S těmi zajel jeden z policejních úředníků do garáže vdovy Clarkové, důkladně nový nákladní vůz prohlédl a našel padesát šest tisíc liber. Vrátil se na policejní stanici a zeptal se Cordreye, kde ty peníze vzal. Při výslechu vyšlo najevo, že Cordrey má v jiné garáži osobní vůz značky Rover a kriminální seržant Davies se rozjel ještě tam. Čekalo ho příjemné překvapení. V garáži našel nejen vůz značky Rover, ale i šest objemných kufrů, obsahujících 78 982 liber.

Byly sice již tři hodiny v noci, ale on se znovu vydal do bytu obou podezřelých, kde našel dalších pět tisíc devět set deset liber. Už se rozednívalo, když oba seržanti s pomocí policistů, kteří byli ve službě, spočítali, že před nimi leží 141 000 liber, pocházejících bezpochyby z velké vlakové loupeže. Pak teprve vytočili telefonní číslo dočasného hlavního stanu vyšetřovatelů Scotland Yardu Aylesbury 5010 a podali hlášení o nočním zátahu. Za dvě hodiny přijel McArthur, Malcolm Fewtrell a Pritchard. Rychle se nasnídali a začali s výslechem.

Malcolm Fewtrell řekl později novinářům:

„Bylo to týden po loupeži, 14. srpna. Cordrey a Boal byli první z lupičů, kteří se nám dostali do ruky. Ale když jsem je spatřil v cele místního vězení, nemohl jsem uvěřit, že jde o lupiče, o nichž v těch dnech psaly snad všechny noviny světa. Bournemouthští policisté je totiž svlékli a jejich šaty a boty poslali do kriminalistické laboratoře do Londýna, takže na pryčně seděli ve spodním prádle dva roztřesení muži, zabalení v pokrývkách. Byl jsem tak zklamán, že jsem se pro jistotu ještě jednou zeptal seržanta Daviese, jestli jsou to opravdu oni."

Cordreyovi stačilo pár hodin nejistoty za mřížemi, aby změkl. Když ho předvedli k výslechu, přiznal se, že on zastavil vlak, rozsvítil červenou žárovku a zakryl zelený signál semaforu. Ještě téhož dne odvezli oba zadržené do vězení Aylesbury, kde se druhého dne před soudcem setkali s Boalovou manželkou Renée a Cordreyovou sestrou a švagrem, obžalovanými z napomáhání zločinu. Cordrey byl jediný z lupičů, který sice přiznal svou vinu, ale neprozradil žádného z komplicŭ.

Brian Field měl od chvíle, kdy se dozvěděl o potížích lupičů na farmě Leatherslade, malou dušičku. Když se pak lupiči přechodně nastěhovali do jeho vily, jednala s nimi většinou manželka Karin. Pak jeden po druhém opustili vilu, nechali mu tam však část lupu. Nevěděl si rady. Nacpal proto bankovky do několika zavazadel, v noci zajel do bytu svých rodičů a uložil je u nich. Starý pan Field měl od počátku podezření, že se jeho syn zapletl do nějaké nepříjemné situace a tak dlouho chodil kolem uzavřených kufrů, až se mu podařilo otevřít jeden ze zámků a nahlédnout dovnitř.

Až do té chvíle si myslel, že se jeho syn zapletl s pašeráky, že je v zavazadlech kontraband. Ted pochopil, že jsou až po okraj nacpána pětilibrovými bankovkami, a ty mohly pocházet jedině z velké vlakové loupeže.

Brzo ráno 16. srpna nasedl John Ahern jako každý den na motocykl a jel do práce. Cestou se stavil pro svou známou, Ninu Hargreavesovou. Pracovala ve stejném podniku. Protože vyjeli příliš brzo a do začátku pracovní doby jim zbývalo ještě hodně času, mohli zastavit v lesíku nedaleko Dorkingu. Necelých dvacet metrů od silnice, kde nechali stát motocykl, narazili na napěchovanou kabelu. Pár kroků dál našli kufr, velkou cestovní tašku a objemnou kabelu z velbloudí kůže s marockým ornamentem. Otevřeli ji. Byla plná jednolibrových bankovek. Slečna Nina Hargreavesová počkala na místě, při obchůzce našla ve vzdálenosti asi třiceti metrů ještě další zavazadlo nadité penězi, John Ahern dojel do Dorkingu pro policii. V devět hodin přijel na místo nálezu také kriminální inspektor policejního ředitelství hrabství Surrey. Vyfotografovali nález, naložili kabely do vozu, odjeli na policejní stanici v Dorkingu a spočítali bankovky.

V zavazadlech bylo 100 900 liber a v postranní kapse cestovní kabely s marockým ornamentem účet z hotelu. Pan a paní Fieldovi zaplatili v únoru 1963 358,40 západoněmeckých marek za pokoj v penzionu Sonnenbichel v Hindelangu v Algáu. Surreyští policisté odvezli cenný náklad a hotelový účet do Aylesbury a předali Fewtrellovi a McArthurovi také informaci, že Brian Field je společníkem advokátní kanceláře Jamese Wheatera; pracovníci Scotlaná Yardu už věděli, že právě tato advokátní kancelář zprostředkovala koupi leathersladeské farmy. Malcolm Fewtrell se okamžitě spojil přes pařížskou centrálu Interpolu s německou policií a ta během dvou dnů sdělila vyšetřovatelům z Aylesbury, že manželé Fieldovi skutečně v únoru bydleli v penzionu Sonnenbichel. Rozhodli se, že navštíví Briana Fielda.

Až do té chvíle pokračovalo nejrozsáhlejší pátrání v historii Scotland Yardu velice úspěšně, ale zásluhu na tom neměli zkušení kriminalisté a ani jeden z tisícovky nasazených policistů. O zatčení prvního z vlakových lupičů se zasloužila vdova Clarková a dosud nejdůležitější hmatatelný důkaz, hotelový účet, náhodou objevili dva milenci. Přesto se vyšetřovatelé Scotland Yardu dostávali každým dnem o krůček blíž k jádru lupičské bandy.

Brian Field byl klidný, přestože detektivové Scotland Yardu zazvonili u branky vily brzo ráno a přestože mu Tom Butler předložil povolení k domovní prohlídce. Paní Karin Fieldová dokonce časným návštěvníkům nabídla kávu, jako

by šlo o přátelskou návštěvu. Advokát Brian Field odpovídal na nepříjemné otázky s přehledem a klidně. Prohlásil, že se transakce s farmou nezúčastnil, záležitost vyřizoval jeho šéf John Wheater. Detektivové Fewtrell a Pritchard se začali bavit o počasí, o cestování a o drahotě, jako by neměli jiné starosti. Pak přišla řeč na cesty do zahraničí a paní Fieldová přiznala, že byli letos v únoru v penzionu Sonnenbichel, který všem srdečně doporučuje, je tam bezvadná obsluha a ceny jsou nízké.

Vrchní inspektor Thomas Butler mohl zatknout Briana Fielda hned na místě, důkaz proti němu měl v tašce. Neudělal to zřejmě proto, že se domníval, že by ho advokát mohl přivést na stopu ostatních. Proto souhlasil i s tím, že Brian Field odletí hned druhého dne ráno do Gibraltaru, kde měl údajně zastupovat jednoho z klientů při jednání o založení banky. Brian Field odletěl a zase se v pořádku vrátil, a Scotland Yard se mezitím dostal k dalšímu důkazu. Surreyská policie prohledala široké daleké okolí Dorkingského lesa. Asi šest kilometrů od místa, kde nalezli milenci poklad v cestovních brašnách, parkoval na okraji autokempinku Clovellys Camp nedaleko Box Hillu obytný vůz, stojící o samotě. Zavolali hlídače, dali si karavan otevřít a zjistili, že jedna z vnitřních stěn je porušena. Vypadalo to, že před nedávném někdo obložení odšrouboval a dost nedbale ho uvedl do původního stavu. Dali si přinést šroubovák a objevili za umakartovou deskou skrýš a v ní 30 400 liber.

Obytný vůz odtáhli na dvůr policejního ředitelství, kde technici objevili množství otisků prstů Jimmyho Whitea. To už také Maurice Ray identifikoval otisky prstů z farmy; zjistil, že slánku držel v ruce Charlie Wilson a na podložce společenské hry Monopoly našel prokazatelné otisky Bruce Reynoldse.

Museli se rozhodnout. Buď na všechny podezřelé vydat zatykače, nebo pokračovat v pátrání a ponechat lupiče v domnění, že jsou v bezpečí.

Karin Fieldová byla zatím s manželem v Gibraltaru a zdá se, že ani jeho, ani ji nenapadlo zůstat ve Španělsku, i když podle jejího pozdějšího vyprávění k tomu měli příležitost.

„Příští ráno jsme odletěli do Gibraltaru. Brian tam sice měl dost práce, ale přesto jsme si ještě udělali čas na výlet do Tangeru a do Španělska. Byly to moje poslední krásné dny s Brianem. Krátce po našem návratu, 15. září v neděli odpoledne ve čtyři hodiny si pro něj přišli ze Scotland Yardu. Tentokrát nás nenavštívil přívětivý Fewtrell, ale přísný šéf zvláštní vyšetřovací skupiny, vrchní inspektor Thomas Butler. Doprovázeli ho dva seržanti a úřednice kriminálního oddělení. Vytáhl z kapsy zatykač a manžela odvedl."

Není mnoho kriminálních případů, které pobouří veřejné mínění natolik, že občané všech vrstev chtějí pomoci policii. Velká vlaková loupež se dostala hned od počátku do popředí pozornosti a kdekdo telefonoval na známé číslo 5010 do Aylesbury, když se domníval, že objevil stopu skrývajících se lupičů. Také James White doplatil na zvídavost nudící se sousedky. Když parkoval s obytným přívěsem na okraji kempinku, všimla si ctihodná dáma, která se celé dopoledne opalovala v lehátku, že se obyvatelé karavanu chovají podezřele. V pravé poledne měli zatažené záclonky a pudla, na kterého hezká snědá žena volala Gigi, pouštěli z vozu vždy jen na pár minut. A tak prý sousedka došla k nejbližší telefonní budce a zavolala na policii. Když přijeli z Dorkingského revíru, byl obytný vůz prázdný. James White jako by cítil nebezpečí.

Pracovníci Scotland Yardu snadno zjistili, že James White má bílého pudla, že má malého syna, a když porovnali otisky prstů, sejmuté v obytném voze, s těmi v kartotéce, zjistili, že se zvědavá sousedka nemýlila. A tak se brzy objevil na všech rozích zatykač na Jamese

Whitea a paní Sheree Whiteovou, exotickou krásku se snědou pletí a s dlouhými, černými vlasy. Její otec byl Angličan, matka Indka. Vrchní inspektor Butler věděl, že tak nápadně krásná žena, jejíž portrét otiskli na prvních stránkách všech novin, se nebude moci dlouho ukrývat.

„Než jsme opustili farmu," prohlásil později James White, který jako první prozradil podrobnosti loupeže novinářům, „došlo k dokonalému zmatku. Každý se najednou snažil zamést po sobě stopy. Někteří o překot nosili na hromadu na dvoře staré potrhané bankovky a pálili je. Věděli jsme, že by nás mohly při placení nebo při výměně prozradit. Ten kopec hořících peněz měl cenu nejméně tří set tisíc liber. Pak jsme kousek za kůlnou vykopali hlubokou jámu, naházeli jsme do ní všechny vojenské uniformy, které jsme měli při akci na sobě, přidali jsme boty, rukavice, punčochové masky i modráky, polili jsme je benzínem a zapálili. Nebylo to zrovna rozumné počínání, protože kouř stoupal vysoko nad budovu.

Všichni už byli nervózní, protože jsme čekali na odvoz do Londýna a naši přátelé stále nejeli. Zpozdili se o několik hodin a já jsem si krátil dlouhou chvíli tím, že jsem kopal do plechovky od barvy. Vyvrtl jsem si při tom kotník.

Vozy přijely až druhý den odpoledne. Poschovával jsem peníze pod sedadly, pod rohožkami a nacpal je do zavazadlového prostoru a požádal jsem přítele, aby jel se mnou a pomohl mi peníze ukrýt v bytě. Netušil jsem, že už kolem mě krouží hyeny z londýnského podsvětí."

Tak jako kdysi v době lapků, existovala i v londýnském podsvětí parta „mrchožroutů", kteří se přiživovali. Když se dozvěděli, že někdo vyloupil pokladnu nebo vybral bankovní trezor, snažili se mu kořist ukrást, anebo ho alespoň vydírali. Majitel kavárny James White se jako první stal obětí vyděrače.

„Nikdy se mi nepodařilo zjistit, kdo mě práskl. Ale museli mít už adresu mého londýnského bytu. Byl jsem doma sotva hodinu, narychlo jsem uložil peníze a on už stál za dveřmi. Zvonil a klepal, ale neotevřel jsem mu.

Nevím ani, jestli byl jen sám, přikryl totiž dlaní špehýrku. Po chvíli jsem slyšel kroky. Vyděrač odcházel, ale já jsem pochopil, že musím zmizet. A v téhle chvíli jsem udělal osudnou chybu. Svěřil jsem se kamarádovi."

Podíl Jamese Whitea činil sto padesát tisíc liber v pětilibrových, jednolibrových a dvacetišilinkových bankovkách. Byl to objemný, velice těžký a nápadně velký poklad. Nikdo z lupičů netušil, že právě tyto ryze technické okolnosti, problémy kolem ukrytí uloupených peněz, jim nadělají největší starosti. Nejdřív si každý z nich nacpal pár stovek do kapes, někteří dali třeba pět set manželkám, jiní platili pětilibrovkami v obchodech a nečekali na vrácení drobných, všichni byli ze snadno získaného majetku jako opilí, nervozita z nich přímo čišela. Ve stresové situaci nadělali spoustu

školáckých chyb.

„Nevěděl jsem, co si mám počít. V bytě jsem zůstat nemohl, pro peníze jsem neměl skrýš, najednou jsem si vzpomněl na přítele, s kterým jsem sedm let vykrádal obchody. Byl to mistr svého řemesla a předpokládal jsem, že je taky čestný. Nejdřív jsem se s ním domluvil, pak jsem mu předal dva kufry, v každém bylo 25 000 liber, a 2000 jsem mu dal za ochotu, že mi je schová. Neměl jsem jinou možnost, nemohl jsem stále tahat balíky liber s sebou. Dohodli jsme se, že vyčkáme pár týdnů, až se rozbouřená hladina poněkud uklidní.

Když jsem se vracel domů, měl jsem dobrý pocit, že mám o peníze postaráno. Ale před domem stáli dva z mých přátel a řekli mi, že se musíme všichni někam uklidit, protože ten chlap, který měl vyčistit farmu, to prý neudělal a požár se také nepodařilo založit. Takže tam právě teď technická skupina vyšetřovatelů ze Scotland Yardu snímá otisky. Věděl jsem, že to znamená konec. Nikdo z nás s tím nepočítal. Musel jsem zmizet. Moje žena byla s devítiměsíčním synem u moře a vůbec neměla ponětí, že jsem měl prsty ve velké vlakové loupeži, o níž četla v novinách. Cestou z Londýna jsem koupil luxusní obytný vůz, naložil jsem manželku a syna a odjeli jsme na kempinkové tábořiště nedaleko Dorkingu. Cestou jsem odšrouboval umakartové obložení, nacpal jsem tam třicet tisíc liber a další dva tisíce jsem ukryl v kuchyňce nad sporákem. Odjížděli jsme velice narychlo, a tak jsem manželce dal dvacet liber, aby šla do města a koupila si tam něco na sebe.

Vracel jsem se s mlékem a s rohlíky a viděl jsem, že máme návštěvu. Před obytným vozem stáli dva tak moc nenápadní muži v civilu, že to mohli být jedině tajní. Jeden z nich řekl, že se chtějí podívat do karavanu, druhý prohlížel moje doklady. Zeptal jsem se proč, co proti mně mají, a oni mě ujistili, že jde jen o běžnou namátkovou kontrolu, protože prý někdo v okolí Dorkingu utrácel nápadně mnoho peněz. Nebyli ještě hotovi s prohlídkou, když se vrátila moje žena. Všimli si, že má v kabele několik balíčků, a tak se jí zeptali, kolik ten nákup stál. Řekla jim klidně, že utratila asi patnáct liber, oni se s odpovědí spokojili, omluvili se za vyrušení, nasedli do vozu a odjeli.

Bylo mi jasné, že musíme zmizet. Vzali jsme si jen pár nejnutnějších věcí, nasedli jsme do vozu, obytný přívěs jsme nechali stát na místě i s dvaatřiceti tisíci a odjeli jsme. Možná že jsem nemusel tolik spěchat a později jsem toho litoval, ale za bílého dne jsem sotva mohl odmontovat vnitřní obložení a přeložit tu hromadu peněz do kufru svého vozu. Pak jsem se z novin dozvěděl, že necelé dvě hodiny po našem odjezdu se na kempinkovém tábořišti objevili policajti z Dorkingu, sejmuli otisky prstů, objevili peníze za obložením, ale nenašli ty dva tisíce liber v kuchyni nad sporákem. Možná že jsou tam dodnes a všichni, co si koupili po 20. srpnu 1963 karavan z druhé ruky, budou teď rozebírat obložení kuchyně s nadějí, že objeví balík peněz.

Na všech rozích visely zatykače s mojí fotografií a fotografií mojí ženy, a já jsem si uvědomil, že nemám naději ukrýt se, když budeme jezdit pohromadě. Odvezl jsem manželku a syna k přátelům a pokračoval jsem sám. Z mého podílu mi zbylo už jen sedmdesát tisíc. Nemohl jsem je vozit s sebou, všude na silnicích byly kontroly.

Napadlo mě, že podle zásady Pod svícnem bývá tma se nejlépe schovám v Londýně. Zazvonil jsem u bytu přítele, budu mu říkat profesor, protože to byl zkušený profesionál, od něhož jsem se naučil veškerému kumštu řemesla. Byl už v penzi, ale kdysi patřil k elitě londýnského podsvětí. Požádal jsem ho, jestli bych u něj nemohl nějaký čas zůstat. Chvíli přemýšlel, jako by se mu nechtělo riskovat, pak souhlasil, ale chtěl za službu pět tisíc liber. Dal jsem mu je, co jiného mi zbývalo. Byl to nejdražší podnájem všech dob. Za pět tisíc jsem měl k dispozici gauč a v koupelně skleničku na zuby.

Profesor chodil nakupovat, ale platil jsem já. Za čtyři týdny mi řekl, že musím zaplatit dalších pět tisíc liber. Za tak vysoké měsíční nájemné jsem mohl bydlet v Buckinghamském paláci. Ale co jsem měl dělat? Všechny trumfy měl v ruce on. A mně zbylo už jenom šedesát tisíc liber. Byl bych tam snad ze setrvačnosti a ze strachu zůstal tak dlouho, dokud by mě ten darebák neobral o všechny peníze. Ale pak došlo k nečekané příhodě.

Večer někdo zazvonil, za dveřmi stáli dva muži v civilu a vypadali jako policisté. Profesor se podíval kukátkem a mně nezbývalo nic jiného než vsoukat se do potrubí na odpadky a přistát ve sklepě na popelnici. Vyběhl jsem ven, skočil do vozu a nastartoval. Za mnou parkoval policejní vůz, řidič kouřil. Když viděl, že vyjíždím, couvl o metr a udělal mi místo. K profesorovi jsem se už nevrátil. V nočním stolku u gauče jsem mu nechal ještě další dva tisíce liber.

Zůstalo mi padesát sedm tisíc a oněch pětadvacet, které jsem uložil u svého bývalého kumpána. Zatelefonoval jsem mu, myslel jsem, že mi pomůže z bryndy, protože jsem zase neměl kde bydlet. Na schůzku nepřišel. Tak jsem mu zavolal znovu a požádal ho, aby mi přinesl mých pětadvacet tisíc.

Přišel, tvářil se kysele, jako bych mu ublížil, vytáhl z aktovky krabici zabalenou v novinách a v ní dvanáct tisíc. Klidně prohlásil, že víc nemá a vůbec se se mnou nebavil. Když jsem později peníze prohlížel, zjistil jsem, že jde o samé špinavé a ohmatané bankovky, s nimiž jsem se neodvážil platit ani v samoobsluze. Tak jsem je musel vyměňovat v sázkových kancelářích a u překupníků. Dostal jsem sice nové libry, ale v poměru jedna ku dvěma. Zbylo mi tedy dvacet tři tisíc a mimo to ještě jedenáct v čistých bankovkách.

Skrýval jsem se necelý rok. Z peněz jsem si nic neužil a přišel jsem téměř o čtyři pětiny svého podílu. Po těchto zkušenostech jsem se rozhodl, že opustím Londýn a postarám se o sebe sám. Měl jsem dostatečně dlouhou praxi a dokázal jsem se potopit. Kdysi jsem se skrýval před policií sedm let. Ale odjel jsem do Liverpoolu, Londýna jsem měl už dost. Ani po tak dlouhé době totiž zájem o velkou vlakovou loupež neutichl. Zločin století, jak o něm psali novináři, byl stále v popředí zájmu.

Dřív se policajti po půl roce vzdali a starali se o jiné věci. Ale v našem případě pokračovalo pátrání Scotland Yardu ještě po třech letech. V Liverpoolu se mi nedařilo špatně. Strávil jsem tam několik klidných měsíců. Šel jsem do bytu svého přítele Jacka, který se odstěhoval na sedm let do věznice, místo navštívenky jsem dal jeho sestře a švagrové pět stovek a rovnou jsem se jich zeptal, jestli by mi neschovaly deset tisíc. Nabídl jsem jim za tu službu tisícovku. Souhlasily. Nějaký čas všechno klapalo. Vždycky jednou měsíčně jsem je navštívil, popovídal jsem si s nimi, měl jsem pocit, že je všechno v nejlepším pořádku. Pak jsem se dozvěděl, že Jackova sestra dala výpověď v zaměstnání a odjela

s manželem na dovolenou do Španělska.

Zmocnil se mě podivný pocit. Čekal jsem na ně a požádal je o vrácení svých deseti tisíc. Omluvili se a řekli, že už je nemají. Vymysleli si hloupou historii o muži, který se jednoho dne objevil u nich v bytě, řekl, že ho posílám a peníze odnesl. Zůstalo mi ještě jednadvacet tisíc. Rozhodl jsem se, že je musím investovat do výhodného obchodu. Potřeboval jsem však najít spolehlivého společníka, který by místo mě vystupoval jako majitel. Našel jsem ho.

Byl nemocný a měl spoustu dluhů. Zaplatil jsem za něj asi tři tisíce liber věřitelům a dalších pět tisíc jsem vložil do obchodu. Myslil jsem, že teď budu moci klidně žít. Za rok obchod zkrachoval. Sám jsem za tu dobu spotřeboval dva tisíce, takže mi zbylo deset tisíc a ty byly navíc ukryty u známé mého společníka. Když jsem ji požádal, aby mi je vrátila, také ona mi začala vyprávět historku o neznámém muži, který peníze odnesl. Za dvaatřicet měsíců mi zbylo z obrovského podílu pouhých patnáct set."

James White přišel o klid, o rodinný život, o peníze, potloukal se z podnájmu do podnájmu jako štvanec. V létě 1964 pracoval na francouzské Riviéře v garáži v Nice, kde celé léto umýval vozy anglických turistů, skrýval se v Irsku, jezdil na statku s traktorem a jen se trpce usmíval, když zaslechl u piva řeči o legendárních vlakových lupičích, kteří žijí v přepychu.

Gordon Goody měl připraveno neotřesitelné alibi. Roli při něm měli zahrát nejenom jeho rodiče, ale také švagr a neteř. Ta nakonec odmítla zúčastnit se šarády, byla zasnoubena s počestným úředníkem a nechtěla mít nic společného s podvodem, ke kterému se chystala Goodyho rodina. A tak Goody neměl pro kritický den letenku se svým jménem, která mu měla dosvědčit, že nebyl v Londýně. Pochopil, že se nemůže schovat s kořistí ve svém bytě v Putney, zajel tedy z vily advokáta Briana Fielda k přátelům do Barnesu, kde zakopal svůj podíl v chodbě hospodářského stavení a celou ji vybetonoval. Tam také spálil šaty a boty, které měl na farmě, a byl přesvědčen, že nad Scotland Yardem vyzrál.

Když se však jeho jméno objevilo v tisku i na zatykačích, pochopil, že je to jen otázka času, kdy ho předvedou před vrchního inspektora Butlera. Schovával se v Blackfriars, kde mu jeho přítel a majitel lokálu Windmill Charles Alexander pronajal jednu z místností pro číšníky. Nevycházel vůbec ven, jediné spojení s jeho rodinou v Putney i s ostatními lupiči obstarávala jeho mladičká přítelkyně Pat. Když se dozvěděl, že policie prohledává farmu Leatherslade, nijak ho to nevzrušilo. Byl totiž přesvědčen, že si za celou dobu pobytu ani na chviličku nesvlékl rukavice a že Jimmy White všechno, co bylo třeba, spálil. Potom se vrátila Pat z nákupu celá vyděšená.

Vrchní inspektor Butler poslal v pátek 16. srpna k jeho matce do Putney dva detektivy, kteří bez povolení k prohlídce proslídili celý byt. Gordon Goody byl zkušený profesionál. Sedl a napsal dopis náčelníkovi kriminálního oddělení v Ealyngu, který ho v případu loupeže na letišti Heathrow přivedl před soudce:

„Vážený pane," psal, „jistě se podivíte tomu, že vám po přepadení na londýnském letišti ještě píši. Žiji teď ve svém bytě a velice mě mrzí, že mě jistí policejní zaměstnanci podezírají ze spoluúčasti na velké vlakové loupeži. Příslušníci pohotovostního oddílu Flying Squad navštívili totiž můj byt a v mé nepřítomnosti všechno prohledali. Znepokojuje mě také velice podezření policie, že jsem měl s tímto zločinem něco společného. Píši vám, vážený pane, protože jste se ke mně během procesu choval korektně a čestně. Nezapomenu vám to nikdy. Víte, že se proces táhl celých osm měsíců a já jsem utratil na obhajobu všechny své úspory. A teď mě podezírají z té velké loupeže. Těžko to pomyšlení snáším. Nezbývá mi proto nic jiného, než stáhnout se do ústraní do té doby, než policie odhalí skutečné viníky.

Někomu se může zdát, že tento dopis je důkazem o vině. Mám však jediný zájem žít dál jako svobodný občan. Doufám, že vás tato zpráva zastihne při plném zdraví a poroučím se s úctou Gordon Goody."

Dopis hodil do poštovní schránky ve středu 21. srpna zřejmě s pocitem, že udělal pro svoji bezpečnost, co mohl, protože od té chvíle zapomněl na opatrnost a začal se chovat jako by vyhrál v loterii. Hned druhý den si vybral v půjčovně automobilů elegantní sportovní vůz Sunbeam Rapier, natankoval plnou nádrž a odjel za svou milenkou Maggie Perkinsovou do Leicesteru. Nastěhoval se v pětihvězdičkovém Grandhotelu do nejlepšího, takzvaného hraběcího apartmá číslo 202, objednal šampaňské a kaviár a zůstal s bývalou královnou krásy až do chvíle, kdy se objevila policie.

Recepční se sice divil, když mu údajný Charles Alexandr dal nápadně vysoké spropitné, ale strčil peníze do kapsy a dál se o milenecký pár nestaral. V hale luxusního hotelu však byla prodavačka květin, které se zdálo, že se nový host podobá hledanému lupiči, jehož fotografie visí na každém rohu. Věděla o vysoké odměně a na vlastní pěst zatelefonovala na policejní ředitelství. Zatímco krásná Maggie Perkinsová večeřela s Goodym, spojili se leicesterští policisté se Scotland Yardem a vrchní inspektor Thomas Butler poslal do hotelu své dva lidi. Ti se na hosta z hraběcího apartmá vyptávali někdy kolem druhé hodiny v noci, krátce poté, co Maggie Perkinsová odešla.

Gordona Goodyho, který se zapsal pod falešným jménem, odvezli na strážnici, kde ho obvinili z podvodu. Když ho prohledávali, našli u něj adresář a jednu jedinou pětilibrovou bankovku. Nepocházela z loupeže a Gordon Goody měl pocit, že policie nemá důvod, proč ho zatknout.

„Podívejte se, inspektore," řekl klidně, „já se jmenuju Gordon Goody a bydlím v čísle 6 na Commondale v Putney. A tu pětilibrovku mi večer dala slečna Perkinsová, protože nechtěla, abych za ni platil večeři."

Když se leicesterský inspektor dozvěděl skutečné jméno podezřelého, zatelefonoval znovu do Londýna a zeptal se, jestli má Scotland Yard zájem o nějakého Goodyho. Scotland Yard pro něj okamžitě poslal dva policisty v civilu a ti ho odvezli rovnou do Butlerova hlavního stanu v Aylesbury, kde ho vyslechli, nechali přespat a druhý den ráno ho propustili. Vrchní inspektor Butler jel se svým asistentem Vibartem právě do Londýna, ochotně vzal Goodyho s sebou a vysadil ho na jednom rohu v Putney. V Leicesteru se objevili hned ráno policisté v bytě někdejší královny krásy, porozhlédli se zde, na leccos se vyptávali a Maggie Perkinsová si uvědomila, jak velká šance se jí nabízí, když se její jméno objeví na prvních stránkách novin vedle jmen slavných vlakových lupičů. Ona totiž skutečně měla čisté svědomí, o loupeži nic nevěděla a nápadný norkový přehoz, který kryl její gauč, jí nekoupil milenec, kterému se podařilo uloupit velkou částku, ale vyhrála jej jako první cenu v soutěži o královnu krásy.

John Daly byl Reynoldsův přítel a také švagr. Rozuměli si a bývalý portýr operního divadla Covent Garden dal výpověď a stal se majitelem obchodu se starožitnostmi. Protože ho zkušený Reynolds vzal občas s sebou na výnosnou výpravu, sedával Daly a jeho žena Barbara, sestra Reynoldsovy manželky Frances, u bohatě prostřených stolů nejdražších londýnských restaurací.

Daly si koupil modrého jaguára a pořídil si honosné zařízení bytu. Také po velké vlakové loupeži odjeli Dalyovi do mořských lázní Margate, ubytovali se v jednom z nejlepších hotelů Endcliffe a udivovali obsluhující personál neobvyklou štědrostí. Ředitel hotelu Roger Barr se jim hluboce klaněl, pokojské kolem nich chodily po špičkách, kuchař jim připravoval vybrané speciality. Ale dne 27. srpna sbalili vzácní hosté narychlo kufry, dali si přivézt z garáže vůz a spěšně odjeli.

Ředitel Barr si náhlý odjezd, tolik podobný útěku, nedokázal vysvětlit jinak, než že Barbara Dalyová, která byla v sedmém měsíci těhotenství, potřebuje okamžité lékařské ošetření. Důvod útěku byl ovšem jiný. Daly se pozdě v noci dozvěděl od švagra, že Scotland Yard objevil na farmě Leatherslade otisky prstů, které odborníci z kartotéky také okamžitě identifikovali. Ředitel hotelu Endcliff se druhý den nemohl vzpamatovat z překvapení, když viděl na první stránce Daily Mail portréty svých vzácných hostí s poznámkou, že Scotland Yard žádá každého, kdo by mohl pomoci při pátrání po nich, aby podal neprodleně zprávu do londýnské centrály. Roger Barr zvedl telefon a splnil svou povinnost. Do hotelu přijeli okamžitě dva detektivové, v bývalém apartmá Dalyových však nenašli žádnou použitelnou stopu. Vrátili se klidně do budovy Scotland Yardu, věděli totiž, že Barbara Dalyová se musí přibližně za dva měsíce objevit v některé veřejné či soukromé porodnici a dříve či později je přivede na stopu manžela. Ten se zatím skrýval pod krycím jménem Grant v luxusním bytě na Eaton Square číslo 65 A, kde bydlel v sousedství takových osobností, jako byl sir Lawrence Olivier a Vivien Leighová. Majitelé okolních domů byli vážení britští aristokraté, členové Dolní sněmovny nebo milionáři. Čtvrť Belgravia patří k nejlepším v Londýně. Kdo bydlí na Eaton Square, je automaticky považován za čestného, důstojného, ale také zámožného občana britského impéria. Bylo málo pravděpodobné, že by Butlerovi detektivové hledali lupiče mezi smetánkou britské společenské elity.

Johnu Dalymu zprostředkoval nájem luxusní rezidence zloděj Godfrey Green, který mu podle jedné verze obstaral apartmá přibližné za 5000 liber týdně, podle druhé verze mu za vysoké odstupné přenechal svůj vlastní byt. John Daly údajně musel zaplatit nájemné za dvanáct týdnů dopředu. Nastěhoval se začátkem září a žil prý zde v sousedství významných osobností, obklopen vykládaným nábytkem, cennými obrazy a vzácnými čínskými vázami. Do sklepa si objednal dostatečnou zásobu francouzského sektu a skotské whisky, večer sedával s manželkou u televizoru nebo četl a poslouchal Beatles.

Žili ve zdánlivé pohodě, ale ve skutečnosti se jim velice stýskalo po dceři Lorraine. Museli ji nechat u přítelkyně Mary Mansonové. Ta si zařídila jakousi soukromou školku pro ratolesti cheddingtonských lupičů. Barbara Dalyová vůbec nevycházela ven. Ve všech novinách uveřejnili její fotografie s výzvou Scotland Yardu, aby občané na ni okamžitě upozornili, kdyby se objevila v porodnici nebo u ženského lékaře. Vrchní inspektor Butler věřil, že ji při porodu bude moci dopadnout. John Daly se však společnosti nevyhýbal. Ve flanelovém převlečníku, s černou bužinkou a povinným deštníkem denně prošel důstojným krokem parkem, zahnul za roh do King's Road a tam v samoobslužné prodejně firmy Gardner nakoupil nezbytné potraviny a v nedalekém květinářství kytici pro manželku. Nechal si narůst plnovous, takže se už nepodobal svým portrétům ze zatykačů, podrobil se přísné zeleninové dietě a podstatně zhubl. Dávno už neplatily údaje o tom, že se hledá silnější muž střední postavy.

Brzy ráno 3. prosince, když John Daly seděl v pyžamu a v hedvábném županu u snídaně, zazvonil zvonek. Za dveřmi stálo půl tuctu policistů v čele s vrchním inspektorem Butlerem.

„Jak jsem uslyšel zvonek, věděl jsem, že přišla policie," prohlásil později John Daly. „Barbara šla otevřít a poprvé za tři měsíce, co jsme zde bydleli, se nepodívala kukátkem a otevřela rovnou. Neměl jsem šanci na útěk, a tak jsem zůstal stát a čekal jsem, až mě zatknou. Řekli mi, že musím s nimi. Jen jsem je požádal, abych se mohl převléct, nehodí se přece, abych odjel do Scotland Yardu v županu z červeného hedvábí. Barbara v křesle tiše vzlykala. Bylo mi jí líto, ale přesto jsem pocítil jisté ulehčení. Věděl jsem totiž od počátku, že mě dřív nebo později stejně dostanou. Najednou jsem si uvědomil, že se už ani Barbara nebude muset skrývat, že bude moct veřejně navštívit poradnu pro těhotné a porodit v nemocnici."

O tři týdny později, když už John Daly seděl ve vyšetřovací vazbě v Aylesbury, otevřely se dveře jeho cely a strážný hlásil, že se mu narodila další dcera. Dali jí jméno Shaun. Uviděl ji za sedm týdnů. Soud ho totiž osvobodil.

Je velmi pravděpodobné, že Dalyho vydal vrchnímu inspektorovi Butlerovi zloděj Godfrey Green, jemuž John svěřil značnou část svého podílu do úschovy. Green zřejmě nikdy v životě neměl v ruce tolik peněz, a tak se odstěhoval do Cornwalu, kde začal žít na vysoké noze. Když se John Daly vrátil od soudu domů a začal Greena hledat, nebyl zloděj k nalezení. Později se ukázalo, že jediný z cheddingtonských lupičů, který měl štěstí a byl osvobozen, měl vlastně strašnou smůlu. Zloděj Green začal žít jako zámožný muž pod jménem Hugget, nakládal s Dalyho jměním jako se svým, neradoval se však z ukradených peněz dlouho. Těžce onemocněl a zemřel. Samozřejmě že celé jmění zdědili jeho potomci a že v poslední vůli nebyla sebemenší zmínka o nějakém Johnu Daly m.

Jimmy White, který, jak víme, přišel o všechny peníze, se na jaře 1966 odhodlal vzít osud do svých rukou. Někde na britském pobřeží koupil starý záchranný člun, opravil motor a chystal se utéct přes La Manche do Francie. Někdo z loděnice, kde připravoval loď, si chtěl vydělat vypsanou odměnu, zatelefonoval na policii, v přístavu Littleton se objevil vrchní inspektor Thomas Butler a odvezl smolaře Whitea do věznice. Soud mu vyměřil trest sedmnáct let odnětí svobody.

Týden po zatčení Johna Dalyho zazvonil v Butlerově pracovně telefon a ozval se ženský hlas:

„Jestli chcete vědět, kde je Roy James, tak vám to řeknu."

„Kdo volá?" zeptal se Thomas Butler.

„To vám snad může být jedno," odsekla žena. „Bydlí v St. John's Woodu v čísle 14 Ryder's Terrace."

„Děkuji vám," řekl Thomas Butler, „a opravdu mi nechcete říct své jméno? Měla byste přece nárok na část odměny."

„Na prachy vám kašlu," řekla a zavěsila.

Roy James se vlastně ani neschovával. Byl si tak jistý, že se mu policie nemůže dostat na stopu, že se dokonce chystal na závod. Dne 24. srpna jezdil na dráze v Goodwoodu v jižní Anglii na svém voze Ford-Brabham a průměrnou rychlostí 154,87 km/h ujel nejrychlejší tréninkové kolo, takže získal pro zítřejší závod startovní pořadí v první řadě. V neděli se však na startu neobjevil. Jeden z mechaniků ho zatáhl za boxy, kde mu prozradil, že se na něj vyptávala policie. Na celé tři měsíce se zavřel do svého bytu a vycházel, jen když opravdu musel. Jeho přítel, který pracoval ve velké teplárně Battersea, spálil v kotli jeho šaty, boty a všechno, co by ho mohlo kompromitovat. Roy James po zatčení ostatních tušil, že Butlerovi taky neuteče. Navíc měl, jako ostatně všichni lupiči, potíže s kořistí. Nejdřív se skrýval u jistého bookmakera, ten mu zprostředkoval styk s místním gangsterem, známým Charlieho Wilsona, a důvěřivý Roy James mu svěřil peníze. Když se pak Wilson ocitl za mřížemi, začal mít Roy James o peníze strach a chtěl je zpátky. Nebylo to tak lehké. Museli zasáhnout rváči z londýnského podsvětí a automobilový závodník se slibnou kariérou byl rád, když dostal jen o sedm tisíc liber méně.

Bookmaker, u něhož bydlel, byl notorický hráč. Vracel se domů většinou až ve tři, ve čtyři ráno, Roy James byl tedy v bytě s jeho manželkou téměř celé noci sám. Vzniklo nebezpečí, že se opuštěné ženě, která se očividně nudila, neubrání. A tak se včas rozhodl, že změní adresu. Začátkem října se přestěhoval do bytu na Ryder's Terrace. Nechal si narůst plnovous, přes den ležel na gauči a četl, večer si nasadil rádiovku a procházel se v Regent's Parku. Samozřejmě že mu takový způsob života nevyhovoval. Roy James byl ctižádostivý a činorodý mladý muž, především mu ale scházelo, že si nemohl sednout za volant svého brabhamu.

Policisté se u něj objevili 3. prosince. Zaklepali na dveře. Roy James skočil k oknu, podíval se dolů a viděl, že u domovních dveří stojí neznámá žena s balíčkem. Instinktivně však cítil, že pro něj přišla policie. Vběhl do ložnice, přes pyžamo si natáhl kalhoty a oblékl si svetr, sebral aktovku s dvanácti tisíci librami, protáhl se na půdu, vylezl vikýřem na střechu, přeskočil na vedlejší dům a prchal, co mu síly stačily. Vrchní inspektor Butler a inspektor Williams však měli s sebou čtyřicet policistů, kteří obklopili celý blok domů. Namířili na střechy světlomety, Roy James neměl naději na únik. Dva strážníci vylezli za ním na střechu a hnali ho před sebou. Když se ocitl na konci bloku, podíval se dolů a rozhodl se skočit z výšky asi deseti metrů. Nejdřív hodil aktovku a pak skočil, ale rovnou do náruče policistů. Nasadili mu želízka, zvedli ze země kabelu.

„Je vaše?" zeptal se jeden z nich.

„Ne, nikdy jsem ji neviděl."

Pak přišel vrchní inspektor Thomas Butler a formálně se zeptal:

„Jste Roy James?"

„Ano, jsem."

„Proč jste nám neotevřel? Proč jste vylezl na střechu?"

„Proč jsem neotevřel? Myslíte si, že se nemůžu dočkat, až mě seberete?"

„Zatýkám vás jménem zákona pro podezření z loupeže poštovního vagónu Royal Mail M30204M a podle platných předpisů vás upozorňuji, že cokoliv řeknete, může být použito proti vám. Odvezeme vás do vězení Aylesbury, kde budete postaven před soud."

„Hlavně, že jsem si nezlomil vaz. Byla to strašná výška," řekl James.

Přibližně ve stejnou dobu došlo k události, kterou se nikdy nepodařilo zcela vysvětlit. V kanceláři vrchního inspektora Bradburyho zazvonil telefon.

„Chtěl bych mluvit s Thomasem Butlerem," řekl mužský hlas.

„Není tady. Kdo volá?"

„S kým mluvím?"

„Vrchní inspektor Bradbury."

„Tak to řeknu vám, inspektore. Dávejte dobrý pozor. V Newingtonu v jižním Londýně je na Great Dover Street telefonní budka. Když tam přijedete pokud možno hned, najdete tam kabelu s padesáti tisícovkama. Jsou to prachy z poštovní loupeže."

Vrchní inspektor Bradbury okamžitě oznámil novinu inspektoru Franku Williamsovi, ten doběhl k Thomasovi Butlerovi, oba si sedli a hledali vysvětlení. Lupič Buster Edwards věděl, protože inspektor Williams se o publikování této okolnosti postaral, že se na farmě Leatherslade našly otisky jeho prstů. Dozvěděl se také, že by policejní úředníci byli ochotni zamhouřit přinejmenším jedno oko, kdyby Buster Edwards vrátil uloupené peníze anebo aspoň část.

Veřejnost se hned na začátku vyšetřování dozvěděla, že lupiči získali celkem 2 631 784 liber starých bankovek, určených k zničení, jejichž čísla nebyla zaznamenána. Thomas Butler se totiž rozhodl zmást lupiče nepravdivou zprávou, aby v domnění, že jsou jejich bankovky nekontrolovatelné, byli méně opatrní a přivedli tak Scotland Yard na svou stopu. Později se pak objevila v tisku zpráva, že bankovky byly před transportem přece jen registrovány a že tedy lze dokázat, která pětilibrovka pochází z velké vlakové loupeže. Dnes už víme, že ani tato zpráva nebyla pravdivá, ve skutečnosti bylo registrovaných bankovek pouze deset až patnáct procent. Ale proč tedy některý z lupičů část kořisti vrátil?

„Podívejte se, inspektore," řekl vrchní inspektor Thomas Butler, „Edwards umí počítat. Většinu jeho kolegů máme už za mřížemi, a on není tak naivní, aby uvěřil, že mu nehrozí žádné nebezpečí. Mohlo ho tedy napadnout předplatit si tímto způsobem naši shovívavost. Rozdělí se s námi o kořist a až ho chytneme, bude tvrdit, že s policií spolupracoval. Uposlechl a ukradené peníze vrátil."

„Dobře, inspektore, ale proč vrací zrovna padesát tisíc?" uvažoval inspektor Williams.

„To se možná dozvíme, až ty peníze vyzvedneme. Dejte příkaz, ať tam hoši zajedou, a my se tam pojedeme podívat také. Ale ještě něco, inspektore. Co když nám posílá právě ty bankovky, o nichž si myslí, že jsou registrovány?"

Jeli do Great Dover Street, našli telefonní budku a v ní dva pytle s visačkou Royal Mail. Naložili je do vozu a odvezli do Aylesbury. Technická skupina zatím snímala v telefonní budce otisky prstů. Když bankovky přepočítali, zjistili, že lupiči vrátili 47 245 liber. Thomas Butler zaklepal na dveře svého nadřízeného Hatherilla, aby mu podal hlášení.

„A víte, kdo nám ty peníze vrátil?" zeptal se.

„Nevím," přiznal Thomas Butler.

„A víte, proč nám je vrátil?"

„To taky nevím. Jediné, co mohu s určitostí tvrdit, je, že ty dva pytle byly někde zakopány, nebo je schovávali v mokrém sklepě. Bankovky jsou vlhké a jsou cítit plísní."

Koncem roku 1964 měli za sebou pracovníci Scotland Yardu vedení vrchním inspektorem Thomasem Butlerem hezký kus práce. Případ velké vlakové loupeže na viaduktu Bridego Bridge nejen že byl stále v popředí veřejného zájmu, ale byl už ověnčen mnohými kriminalistickými superlativy: vyšetřováním se zabývalo 120 kriminalistů, kteří připravili pro soudce celkem 1700 doličných předmětů. Ve spisu byly uloženy výpovědi 2350 svědků. Devět ze šestnácti podezřelých bylo za mřížemi. Dva z nich — Alf Thomas a Frank Munroe — se od výslechu vrátili domů, o Billu Jenningsovi a Stanu Agateovi se policie vůbec nedozvěděla, tři další — Buster Edwards, Bruce Reynolds a Jimmy White — se úspěšně skrývali.

Soudce sir Edmund Davies zatím připravoval proces. Zločin byl spáchán v hrabství Buckinghamshire, takže pachatelé museli být souzeni v Aylesbury. Místní soudní síň však nestačila ani pro příbuzné obžalovaných a reportéři z celého světa by museli zůstat za dveřmi. Pro značný zájem veřejnosti uvažovali o přeložení procesu do Londýna do Old Bailey, nakonec se však rozhodli, že upraví největší sál nedávno postavené správní budovy v Aylesbury na soudní síň. Dne 20. ledna 1964 zahájil soudce sir Edmund Davies líčení.

Hned na počátku došlo k překvapující události. Karin Fieldová vystoupila nečekaně jako svědkyně a vypověděla, že ji navštívil neznámý muž a nabízel jí, že za tři tisíce liber budou porotci hlasovat ve prospěch obžalovaných. Protože byla nabídkou překvapena i rozhořčena, zatelefonovala vrchnímu inspektoru Butlerovi a neznámého muže pozdržela až do příchodu policejních úředníků, kteří ho zatkli. Při výslechu se ukázalo, že šlo o duševně vyšinutého muže, který se chtěl dostat do popředí zájmu veřejnosti. Protože ho vrchní inspektor vyslechl a propustil, svědkyně se domnívá, že šlo o nastrčeného provokatéra Scotland Yardu.

Tato výpověď byla předem dobře promyšlená, měla pošpinit pověst policie a přivést veřejné mínění na stranu obžalovaných. Při této příležitosti prohlásil jeden z porotců, že ho navštívil neznámý muž a nabídl mu velkou částku, jestliže bude hlasovat pro osvobození.

Britské procesní právo totiž stanoví, že rozhodnutí porotců o vině či nevině musí být jednohlasné. Aby porotci nemohli být ovlivněni, zřídila pro ně městská správa z místního klubu mládeže jakýsi dobře hlídaný penzion. Bydleli zde, jedli a spali pod dohledem zkušených policistů, a pokud právě nezasedali v soudní síni, žili za jeho zdmi osmdesát šest dní. Proces s vlakovými lupiči byl nejdelší v historii britského soudnictví. Porotci se shodli v názoru, že všichni obžalovaní jsou vinni. Pouze John Daly byl osvobozen už v přípravném řízení.

Soudce sir Edmund Davies měl v procesu obtížnou roli. Mnozí Angličané se dívali na velkou vlakovou loupež tak trochu jako na fotbalový zápas. Stáli spíš na straně lupičů, protože jim imponovalo, že chytrostí a šikovností doběhli vrchní poštovní úřad Jejího Veličenstva. Průběh vyšetřování měl obrovskou publicitu, čtenáři novin se dozvěděli mnohé ze soukromého života lupičů, jejich manželky byly pohledné a sympatické, jejich osudy vzbuzovaly u mnoha čtenářů sympatie a pocit lítosti. Sir Edmund Davies byl však přesvědčen, že rozsudek musí být exemplární, má-li mít vůbec nějaký výchovný účinek. A tak se objevil další rekord v historii britského soudnictví: obžalovaní byli odsouzeni celkem ke tři sta sedmi letům vězení. Roger Cordrey dostal dvacet let, jeho přítel William Boal čtyřiadvacet, Charles Frederic Wilson třicet let a stejný trest i předtím už devětkrát trestaný Ronald Arthur Biggs, Thomas Wisbey, Robert Welch, James Hussey, automobilový závodník Roy James a Douglas Gordon Goody. Advokát Brian Field, kterému neprokázali aktivní účast na loupeži, dostal pětadvacet let a Leonard Field, nastrčený kupec farmy Le-atherslade, také pětadvacet. Majitel advokátní kanceláře šel do vězení na tři roky, protože poskytl policii falešné údaje. V odvolacím řízení změnil pak soud Cordreyovi trest na čtrnáct a Brianovi Fieldovi i Leonardu Fieldovi z pětadvaceti let na pět. Nikdo nečekal tak vysoké tresty.

Bruce Reynolds vyslechl rozsudky z rádia a zhrozil se nad výší trestů. Podařilo se mu sice zmizet, bydlel nyní v západním Londýně v malém domku na Gloucester Road a věřil, že vrchní inspektor Butler nepřišel na žádnou stopu, která by ho přivedla až k jeho dveřím, přesto ale v něm rostl pocit nejistoty. I když byl ostřílený profesionál s přebujelým sebevědomím...

Narodil se 7. září 1931. Pokřtili ho jmény Bruce Richard. Jeho otec byl slévárenským dělníkem, matka ošetřovatelkou. Brzo po narození syna přišel otec o poměrně dobré místo, protloukal se jako pomocný dělník, pokoušel se dokonce dostat do policejních služeb, ale lékař zjistil, že není docela zdráv. Pak se narodila holčička Veronika, za pět dní však zemřela a po týdnu skonala také matka. Bruceho odvezli k babičce do malého domku v Buckmaster Road, kde z něj pomalu, ale jistě vyrůstal tvrdý hoch.

Pracoval jako poslíček v redakci deníku Daily Mail, později přesídlil do mzdové účtárny. Měl naději na slušnou kariéru, ale jednoho dne se sebral, šel do osobního oddělení a dal výpověď. Pak působil jako pomocný laborant v patologickém ústavu, z ušetřených peněz si koupil závodní kolo a projížděl se po londýnských parcích. Jednou večer ho zastavil policista. Bruce přitom spadl z kola, došlo k potyčce, strážce zákona ho sebral a odvedl na strážnici. Zachránila ho babička. Když se dozvěděla, co se stalo, došla na policejní stanici a přesvědčila policistu, že její vnuk je hodný a spořádaný chlapec, který určitě neměl v úmyslu vztáhnout ruku na ochránce zákona.

Bruce Reynolds měl neklidnou povahu. Zase změnil místo, stal se pomocníkem při montáži radarových zařízení. Tam poznal devatenáctiletého Dobbyho, který se vyznal ve všech darebáctvích. Naučil Bruceho, jak ukrást z kapsy peněženku, ukázal mu, jak lze snadno a rychle vybrat automat na cigarety, bral ho s sebou na krádeže do samoobsluhy, a když bylo Reynoldsovi čtyřiadvacet, měl za sebou již sedm menších trestů.

Později vystupoval jako obchodník s ojetými vozy, jako majitel starožitnictví nebo jako zaměstnanec sázkové kanceláře. Zřejmě získal dost zkušeností, protože v této fázi svého života se už nedostal za mříže. Přitom žil na vysoké noze, koupil si sportovní vůz Porsche a seznámil se se svou budoucí manželkou Frances. Samozřejmě, že jí mladý, pohledný, vždy dobře oblečený muž za volantem sportovního vozu učaroval. Nikdy mu nescházely peníze ani nápady, nabídl své dívce například cestu do Francie a ona pozvání s nadšením přijala. Když se vrátili, nastěhovali se společně do bytu v Lisson Grove. Frances zůstávala doma, Bruce odcházel za prací a ona snad ani nevěděla, co její druh dělá.

Jednoho dne přijel v novém voze Austin-Healey a oznámil jí, že odjíždějí na Riviéru. V Cannes se Frances setkala se svou sestrou Barbarou a jejím manželem Johnem Dalym. Také oni oplývali penězi. Obě mladé ženy se slunily na pláži, oba mladí muži si udělali výlet do Španělska. Bruce prohlásil, že se chce podívat v Pamploně na koridu, vrátil se však s jistým zpožděním. Havaroval, rozbil vůz a skončil na několik dní v nemocnici v Arles. Když se vrátili do Londýna, přestěhovali se do lepšího bytu v Putney Hill.

V den Bruceho třicátých narozenin měli svatbu, 23. března příštího roku se jim narodil syn, kterému dali jméno Nick. V červenci 1963 odvezl Bruce manželku a syna k moři do Winchelsea na pobřeží Sussexu a dlouho se nevracel. Pak se objevil 10. srpna společně s Johnem Dalym. Přijeli v jeho velkém jaguáru a Bruce řekl ženě, aby si rychle sbalila své věci, že nejdéle za dvacet minut odjíždějí. Prozradil jí také, že se zúčastnil velké vlakové loupeže, o které všichni mluví. Toho dne jim začal život štvanců na útěku. Trval pět let a tři měsíce.

Od počátku věděli, že se musejí rozloučit s malým Nickem. Nemohli prchat s šestnáctiměsíčním dítětem. Uvědomili si, že se musejí skrývat pod cizími jmény, že budou měnit vzhled i místo pobytu. Pár prvních nocí strávili u přítele ve Wimbledonu, malého Nicka zatím odvezli do Dagenhamu k dědečkovi. Později chlapce přibrala Mary Mansonová do své soukromé školky.

Manželé Reynoldsovi se přes noc stali milionáři. Nosili s sebou cestovní kabelu, k prasknutí naditou pětilibrovými bankovkami. Mohli si dovolit všechno, jenom nesměli prozradit, kdo jsou. Zatykače na Bruce Reynoldse se objevily v televizi, otiskly je všechny noviny. Později promítli také fotografii Frances Reynoldsové a televizní hlasatel četl z obrazovky upozornění Scotland Yardu:

„Hledá se dvacetiletá Frances Reynoldsová, rozená Allenova, v souvislosti s vyšetřováním velké vlakové loupeže. Všichni, kdo mohou posloužit jakýmikoliv údaji o místě pobytu hledané, nechť se neprodleně přihlásí londýnskému Scotland Yardu."

Znovu se přestěhovali, tentokrát do malého, tmavého, vlhkého bytu na dvoře bloku v londýnské čtvrti Croydon ve staré polorozpadlé budově chemické čistírny. Pod podlahou čtyřiadvacet hodin denně hlučely stroje, kolem okna stoupala oblaka páchnoucích výparů. Měli jednu postel, malou kuchyňku a kout se sprchou. Tašku s penězi, které jim měly zajistit luxusní a bezstarostný život, postavili pod regál do spíže. Nesměli k oknu, aby je někdo nezahlédl, ze dveří mohli vyjít až po setmění.

Od první chvíle uvažovali o útěku ze země. Za dlouhých nocí, když nemohli spát, vzpomínali na krásné chvíle na francouzské Riviéře a přáli si, aby se tam mohli vrátit. Bruce Reynolds už v září objednal falešné pasy na jiná jména, ale ty stále ještě nebyly hotovy. Vrchní inspektor Thomas Butler zatýkal jednoho lupiče po druhém a Reynoldsovi denně s hrůzou čekali na večerní zpravodajství.

Když Thomas Butler, jehož jediným koníčkem bylo pěstování růží, dostal koncem října za mříže sedmého lupiče, naskytla se Reynoldsovým možnost nastěhovat se do lepšího bytu v bývalých královských stájích Albert Mews, které stály za Gloucester Road v Kensingtonu.

Budovy pocházely z doby královny Viktorie, byly opraveny a upraveny, v bývalých stájích byly garáže a bývalé noclehárny pro kočí v prvním patře přestavěli na byty. Byt v čísle 18, v domě s bílou, černou a zelenou omítkou, získal prostředník na cizí jméno. 4. prosince byl byt připraven k nastěhování.

Den předtím zatkli pracovníci Scotland Yardu Johna Dalyho, jejich přítele a švagra. Reynoldsovi se to dozvěděli z televizních zpráv. Okamžitě se rozhodli, že utečou do Mexika, vyčkají pouze na falešné cestovní pasy. Přestože byli psanci, skrývající se před Scotland Yardem, měli stále dost dobrých, i když poněkud zištných přátel, kteří jim pomáhali. Nic vsak nedostali zadarmo. Každá láhev šampaňského byla o hezkých pár desítek procent dražší než v obchodě. Nakupovali v nejlepších londýnských lahůdkářstvích, většinou označených hrdým titulem Dodavatel Jejího Veličenstva královny. A tak se na jejich stolech objevoval uzený úhoř od Harrodsů, bifteky od Laytona, šampaňské od Menziese, srnčí hřbet nebo kuře z lahůdkářství Waitrose.

Jedli, pili a hodně spali, Bruce Reynolds tak přibral na váze, že sotva chodil. Jeho kulatý obličej vypadal nyní úplně jinak než na zatykači, Frances mu navíc oholila hlavu. Když si nechal narůst mohutný knír a nasadil si brýle, byl k nepoznání. Nechal se vyfotografovat a fotografii nalepili do pasu se jménem Keith Clement Miller. Stál celé jmění. Ačkoliv byly falešné pasy v londýnském podsvětí k dostání za 500 liber, Reynolds musel zaplatit 2000 liber. Frances, vyfotografovaná v nové paruce, se nyní jmenovala Angela Greenová. Nemysleli na nic jiného než na útěk do Mexika.

Kamarádi vyjednali Reynoldsovi let sportovním letadlem do Ostende, odtud se měl dostat do Bruselu a pak pravidelnou linkou do Mexiko City. Frances měla zůstat v Londýně a pokusit se o útěk se synem Nickem. Bruce Reynolds dohovořil s pilotem sportovního letadla podrobnosti letu a zaplatil vysokou zálohu, pilot mu slíbil, že zařídí, aby nemusel projít běžnou celní ani pasovou kontrolou. Přátelé dovezli Reynoldse na letiště Gatwick jižně od Londýna. Všechno proběhlo hladce a Bruce Reynolds seděl konečně i s kufrem pětilibrových bankovek ve sportovním letadle, které startovalo k letu do Ostende. Let trval něco přes půl hodiny a stál pět tisíc liber, což odpovídalo v roce 1964 asi

padesáti pěti tisícům západoněmeckých marek. Nebylo to málo, ale lupič se dostal i s velkou částí své kořisti v pořádku za hranice. Na letišti v Ostende nasedl do připraveného jaguáru, s kterým přijel do Ostende jeho přítel z Londýna jen proto, aby ho odvezl do Bruselu. Tam už bylo objednáno apartmá v prvotřídním hotelu Westbury, kde Reynolds dostal zapečetěnou obálku s letenkou do Mexika. Večer ještě prošel několik barů, příští odpoledne v 15.40 odletěl pravidelnou linkou do Montrealu. Dva dni nato dostala Frances do Londýna vzkaz, že přistál v pořádku v Mexiko City.

Ted byla řada na ní. Dlouho uvažovala, jak se dostat ke svému synovi Nickovi. Nakonec zvolila ten nejjednodušší, i když neodvážnější způsob. V pátek 3. července 1964 vešla do ponuré budovy Scotland Yardu a ohlásila se u strážného:

„Jmenuji se Frances Reynoldsová a domnívám se, že policie by se mnou chtěla mluvit. Byla bych ráda, kdybyste mi zprostředkoval rozhovor s vrchním inspektorem Butlerem. Myslím si, že právě on vede vyšetřování velké vlakové loupeže."

„Jistě, paní Reynoldsová/4 řekl muž v uniformě, zvedl sluchátko a vytočil číslo Butlerovy kanceláře. Pak odříkával trochu nejistým hlasem: „Je tady jistá dáma, pane, tvrdí, že se jmenuje Reynoldsová, ano, manželka Bruce Reynoldse, vy jistě víte kterého. Ano, pane, stojí vedle mě. Jistě, pane, přivedu ji nahoru."

Stará červená budova Scotland Yardu není ani zvenčí, ani zevnitř žádný architektonický skvost. Dlouhé, špatně osvětlené chodby, nepříliš široká schodiště a všude samé dveře. Strážný vedl Frances Reynoldsovou do druhého patra. Jedenáct měsíců po velké vlakové loupeži se vrchní inspektor Thomas Butler setkal osobně ve své kanceláři s manželkou jednoho z vedoucích členů lupičské bandy.

„Tak, pane inspektore, máte mě tady. Jestli chcete, můžete mě zatknout," řekla odvážně.

„Jistě bych mohl," odpověděl vrchní inspektor.

„Počítala jsem s tím. Podívejte se, vzala jsem si kartáček na zuby."

„Vidím, že jste prozíravá, ale mě v dané chvíli zajímá spíš adresa vašeho manžela."

„Tu ovšem neznám ani já sama."

„Nuže, dobrá," řekl zamyšleně Tom Butler, „vlastně ani nečekám, že se ji dozvím právě od vás."

Rozhovor ještě chvíli pokračoval, nevedl k ničemu, ale pak Frances Reynoldsová přece jen vyslovila svou prosbu:

„Moc vás prosím, pane vrchní inspektore, chtěla bych odjet na dovolenou do Francie se svým synem, měl byste něco proti tomu?"

„S Nickem?" zeptal se Thomas Butler. „S tím jsem měl minulý týden značné starosti. Našel někde tabletu Mary Mansonové pro spaní a spolkl ji."

„Proboha, ne!" vykřikla Frances.

„Nebojte se, nic se nestalo, odvezli jsme ho do nemocnice a tam mu vypumpovali žaludek."

Tak se Frances Reynoldsová dozvěděla, že lidé vrchního inspektora Butlera nejen že hlídají každý krok jejího malého syna, ale že se také starají o to, aby se mu nic nestalo. Thomas Butler ji hned nato překvapil ještě jednou.

„Jestli chcete jet, tak jeďte. Konečně, Mary Mansonová odletěla včera s malým Nickem do Dublinu. Předpokládám, že se tam s ním setkáte. A jestli chcete, můžete si odtud zavolat jejímu manželovi Billovi, ať vás odveze na letiště."

Frances Reynoldsová byla překvapená, co všechno Thomas Butler ví. Nedala však najevo, jak moc ji to rozrušilo, vytočila číslo Billa Mansona a řekla mu, že na něj počká na rohu parku Clapham-Common. Vůbec nedokázala skrýt svůj údiv, když jí vrchní inspektor nabídl: „Jestli chcete, odvezu vás tam."

Tak došlo k pozoruhodné události. Vrchní inspektor Scotland Yardu vezl manželku hledaného lupiče na schůzku do londýnského parku, rozloučil se s ní, jako by byla jeho dobrou známou, a jenom nakonec si dovolil maličkou jízlivost: „Jen tak mimochodem, paní Reynoldsová, do šesti měsíců budu mít vašeho manžela za mřížemi. Na to se spolehněte."

Hned druhý den odletěla Frances se starým cestovním pasem, vystaveným ještě na dívčí jméno Allenova, do Dublinu, kde se téměř po ročním odloučení setkala se svým synem. Později řekla novinářům:

„Bylo to v hotelu Cresham v Dublinu. Nick stál na konci dlouhé úzké chodby. Když jsem ho viděla naposledy, bylo to malinké dítě, a najednou je tu přede mnou silný dvaapůlletý kluk. Jistěže mě nemohl poznat. Přesto se ke mně rozběhl a už z dálky volal: Maminko! Nedostala jsem ze sebe jediné slovo. Rozplakala jsem se štěstím.

Hrála jsem si s ním až do večera?. Pak jsem ho s Mary uložila. To už jsme obě věděly, že nenápadní muži hlídají každý náš krok. Bill nás vyvezl z Dublinu. Projížděl stále klikatější trasou úzkými uličkami starého města. Najednou zastavil před budovou pošty. Vběhli jsme dovnitř a ohlásili hovor do Mexika. Všechno jsem Brucemu mohla říct! Jak máme velkého kluka, jak teď spí v hotelu, jak se ke mně zachoval vrchní inspektor."

Odjeli na letiště do Shannonu, najedli se v letištním hotelu a počkali na letadlo odlétající do Paříže. Už během cesty jim byli podezřelí muž a žena v řadě za nimi. Když Frances odešla na toaletu, zvedla se také žena v šedivém kostýmu a následovala ji. Frances věděla, že ji vrchní inspektor Butler nenechá bez dozoru a smířila se s tím. Přistáli na pařížském letišti Le Bourget a taxíkem se přepravili na Orly, odkud startovalo letadlo do Nice. Z letiště v Nice se dali odvézt do Cannes, kde se ubytovali v hotelu Martinez.

Celých čtrnáct dní proběhlo v klidu a bez potíží, Mary a Frances se slunily, koupaly, marně se pokoušely naučit malého Nicka plavat. Když večer usnul, šly se na hodinu na dvě posadit do některého baru. Po čtrnácti dnech „sladkého života" se vrátily zpátky do Londýna. Frances se nastěhovala k sestře Barbaře a k švagrovi Johnu Dalymu, kterého soud osvobodil, a připravovala se na cestu za manželem. Zaskočila ji však událost, která vzrušila veřejnost na celém světě: v noci 12. srpna se podařilo Charlesi Wilsonovi uprchnout z dobře opevněného birminghamského vězení Winson-Green. Frances stála před rozhodnutím zda zmizet okamžitě, nebo zda počkat, až opadne vlna rozhořčení.

Říkalo se, že Charlie Wilson byl snad nejveselejší a také nejinteligentnější z celé lupičské bandy. Při plánování loupeže měl značný podíl a soud zjistil, že měl také značný vliv ve vedení bandy, odsoudili ho tedy na třicet let odnětí svobody. Umístili ho v jednom z nejbezpečnějších britských vězení Winson-Green, dokonce v jedné z nejbezpečnějších cel v celé Británii, v níž kdysi pobýval slavný rezident sovětské rozvědky Gordon Lonsdale. Vězně

hlídal oddíl spolehlivých strážných, ve dne v noci zde svítilo světlo, a když odcházel Charlie ráno do vězeňské dílny, doprovázel ho až k pracovnímu stolu jeden ze strážných. Vždy, když se večer vrátil, musel se podrobit osobní prohlídce. Když šel spát a svlékl si šaty, vynesl je strážný z cely. Přestože byl tak pečlivě hlídán, dokázal si zorganizovat útěk.

V kantýně po špetkách kradl sůl a krystalový cukr a nastřádal si je. Na noc je roztrousil před dveře cely, pak si lehl na kavalec a pozorně poslouchal, kdy začne sůl a cukr chrupat dozorcům pod podrážkami. Podle toho zjistil, že přicházejí ke dveřím každou čtvrthodinu, a že na konci týdne bývají ve službě i mladší. V dílně ukradl trochu krému na boty a umazal jím žárovku v cele, aby ztlumil osvětlení. Nikomu se nepodařilo zjistit, jak se spojil s kumpány na svobodě, nikdo se nedozvěděl, kdo a jak mu vynášel motáky, později se však podařilo události noci z 12. na 13. srpna rekonstruovat.

Převlékl se do noční košile, ulehl pod pokrývku a vyčkával. Patnáct minut po třetí hodině ranní zacinkaly na chodbě klíče a jeden z dozorců odemkl dveře cely.

„Vstávej, Wilsone, jdeš s námi!"

Posadil se na pryčně, protřel si oči a zůstal civět na tři muže v uniformách vězeňských dozorců. Viděl je poprvé. Jeden z nich držel v ruce revolver.

„Nikam nepůjdu," řekl Charlie. „Nechci s várna."

„Nikdo se tě neptá, co chceš," řekl ten s pistolí, druhý mu nasadil pouta a všichni tři ho odváděli chodbou. Na podlaze u dveří protější cely ležel v bezvědomí spoutaný dozorce. Z vězeňského křídla C odvedli Wilsona do středu hvězdice, odtud prošli křídlem A až ke koupelnám, pak spěchali po schodišti k východu na vězeňský dvůr.

Byla prý jasná letní noc a měsíc osvětloval sedm metrů vysokou zeď. Charlie Wilson si už z dálky všiml, že na ní visí provazový žebřík. Vyšplhali se nahoru. Nejdřív jeden muž v uniformě, pak Wilson v noční košili, za ním druzí dva dozorci. Slezli do dvora, přeběhli osvětlenou plochu k další zdi a přelezli ji po jiném žebříku. Venku stály dva vozy. Podle jedné verze čekala v jednom automobilu na svého muže manželka Pat se třemi dcerami a odvezla ho do bezpečí. Druhý vůz byl taxík, kterým odjeli tři falešní dozorci. Za rohem čekal ještě třetí vůz s Wilsonovými přáteli z londýnského podsvětí. Ti vyjeli až po poplachu a nechali se pronásledovat policií tak dlouho, až ji zcela svedli ze správné stopy.

Charlie Wilson zaplatil svým osvoboditelům, skrýval se několik měsíců v připraveném bytě v Knightsbridge, kam mu známí nosili jídlo a pití, nechal si narůst plnovous a čekal, až Scotland Yard pátrání zastaví. Nedočkal se. Koncem roku 1964 se tedy rozhodl k útěku do zahraničí. Obstarali mu falešný pas a on odjel v březnu 1965 pod jménem Ronald Alloway normálním trajektem z Doveru do Calais. V ruce nesl sportovní vak a na zádech batoh, vydával se totiž za učitele, který si chce prohlédnout Francii. V batohu měl ukradené libry a v plátěné kabele další. Na francouzské půdě ho očekával vůz, který ho odvezl do jižní Francie, kde se o dva měsíce později setkal s manželkou Pat a se svými třemi dcerami.

Cesta Frances Reynoldsové na francouzskou Riviéru byla generální zkouškou na útěk z Velké Británie. Víme, že už měla připravený pas na jméno Angela Greenová, přátelé pro ni zorganizovali cestu trajektem z Doveru do Ostende a ona 13. srpna v 6 hodin večer nastoupila se svým synem Nickem a s několika zavazadly na palubu. Pasová kontrola proběhla bez potíží, nikdo matku se synem nesledoval, přátelé ji odvezli do Bruselu, kde už měla zajištěn pokoj v hotelu Westbury. Dva dny nato odletěla přes Montreal do Mexika. Na letišti čekal Bruce Reynolds. Za horentní sumu si pronajal luxusní byt na střeše desetipatrového věžáku. Na letištním parkovišti měl poslední model vozu značky Thunderbird. Všechno bylo připraveno, lupič Reynolds mohl začít žít svůj sladký život.

Zpočátku všechno probíhalo podle plánu. Bohatý pan Keith Clement Miller a paní Angela Greenová se synem Nickem si žili v pohodě jako milionáři. Když je napadlo, odjížděli svým přepychovým vozem do lázeňského střediska Acapulca, potápěli se, jezdili po pláži na koni, pro své známé pořádali večeře v mexických hospůdkách. Nic jim nebylo dost drahé, zatím měli dost peněz. Měli však také značné starosti. Větší část lupu zanechali v Evropě a přátelé jim měli poukazovat peníze prostřednictvím jisté švýcarské banky. Zpočátku to skutečně dělali, i když ztráty při převodu byly obrovské. Později však začaly peníze chodit v nepravidelných intervalech. Bruce Reynolds tušil nepříjemnosti. Pak došlo k překvapivé události: po Charliem utekl z vězení také Ronald Biggs.

Když ho 24. března 1964 odsoudili na třicet let odnětí svobody, odvezli ho do vězení Wandsworth. Tam potkal Paula Seabourna. Není jisté, jestli se znali z dřívějška, je však zřejmé, že se spřátelili. Seabourne byl zločinec z povolání. Velice prý si Ronalda Biggse vážil za to, že založil jakýsi podpůrný fond londýnského podsvětí, od něhož chudé manželky odsouzených zločinců dostávaly podporu.

Biggs chtěl na Seabournovi, aby mu pomohl z vězení, až bude v příštím roce propuštěn. Paul Seabourne souhlasil, vždyť Biggs měl k dispozici obrovské finanční prostředky a málo mu záleželo na tom, kolik zaplatí pomocníkům nebo přímo Seabournovi. Když Seabourna v květnu 1965 pustili, za padesát liber obstaral Biggsovi falešný cestovní pas, za dvě stě čtyřicet liber koupil menší starý stěhovací vůz a sehnal si pomocníky — Ronalda Leslieho a muže, který se v policejních protokolech vyskytuje pod přezdívkou Blacky. Opatřili několik plechovek červené barvy, přestříkali starý stěhovací vůz, namalovali na něj reklamu jakési firmy, prořízli střechu, namontovali dovnitř zvedací pracovní plošinu, která se nůžkovým systémem dala vysunout vysoko naší střechu vozu, a prostřednictvím podplaceného dozorce poslali Biggsovi do vězení zprávu, že je všechno připraveno.

„Bylo to v pondělí 5. července," řekl později Ronald Biggs. „Všechno začalo přesně tak, jak jsme to naplánovali. Akorát že ve stanovenou hodinu začalo pršet a bachaři nás z vězeňského dvora, kde jsme byli na pravidelné vycházce, odvedli zpátky do budovy. Museli jsme odložit útěk o dva dny. Ale pak už to klaplo.

Když jsme se procházeli po dvoře, uslyšel jsem, že za zdí zastavil nákladní vůz. Byla středa, přesně čtvrt na čtyři. Držel jsem se vedle Erika, naši pomocníci šli za námi. (Spoluvězeň Erik Flower, odsouzený na dvanáct let za krádeže.

Pozn. V.P.B.) Když jsme byli asi tři a půl metru od hlavní zdi, zvolnili jsme krok. A to už přelétl přes vysokou vězeňskou zeď provazový žebřík a hned za ním další. Rozběhli jsme se k nim s Erikem. Dozorci za námi. Hned začali pískat. Naši pomocníci Jock a Brian se jim postavili do cesty. Bachaři pískali, ale my už byli nahoře. Skočili jsme na plošinu a otvorem ve střeše do stěhováku, kde jsme přistáli na připravených matracích. Vyskočili jsme ven a nastoupili do auta, které parkovalo těsně před stěhovacím vozem. Vtěsnali jsme se dovnitř a uháněli pryč i se dvěma dalšími vězni, kteří využili nečekanou příležitost a dostali se po žebřících taky na svobodu.

Za patnáct minut jsme už seděli v bytě jednoho známého v Dulwichi a připíjeli si s Paulem Seabournem na šťastné shledání. V tom bytě jsme zůstali jen několik dní. Erik zatelefonoval svému příteli, aby nám našel byt, a v sobotu v noci, tři dny po našem útěku, nás Erikovi přátelé odvezli do většího bytu v Bermondsey, kde jsme se dál mohli radovat ze svobody a užívat si přepychu."

Samozřejmě, že pracovníci Scotland Yardu odstartovali okamžitě velkou pátrací akci. Brzo zjistili, kdo byl organizátorem útěku, a zatkli Ronnieho Leslieho i Paula Seabourna. Později ho odsoudili na čtyři a půl roku a Brian Stone a jeho kumpán Jock dostali za útěk rok navíc. Ronald Biggs zůstal sám. Z Bermondsey se přestěhoval do venkovské chaty v Bognor Regis. Tam ho jednoho večera navštívil George, specialista londýnského podsvětí na falešné pasy, řekl mu, že mu pomůže přes hranice a prozradil mu, že to on se postaral o úspěšný útěk Bruce Reynoldse i Bustera Edwardse.

„Řekl mi také, že bych mohl mít nový obličej. Operaci by provedl jeden z nejlepších evropských chirurgů. Když jsem projevil zájem, vyfotografoval mě několikrát zepředu i z profilu, odletěl s obrázky do Paříže a za nějaký čas se vrátil s nakresleným návrhem, jak by měl vypadat po operaci můj nos i tváře, a řekl, co by operace stála. Souhlasil jsem. A on odjel, aby připravil cestu.

Mezitím mě v Bognoru dvakrát navštívila manželka s dětmi. Prožili jsme nádherné dny. Po jejich odjezdu se objevil George s přesně sestaveným plánem. Večer odjedeme do jistého bytu v jihovýchodním Londýně. Tam si nás ve středu ráno vyzvednou a dopraví nás do loděnic v Tilbury, odkud se na nákladním parníku přeplavíme do Antverp. Všechno je zařízeno, do doků se dostaneme snadno, spolehlivý člověk nám ukáže místo na lodi, v Antverpách nám řekne, až bude čistý vzduch a budeme moci vystoupit. Před přístavem se dáme doleva k městu, kde bude čekat bílá simka, ta nás odveze do motelu na druhém konci Antverp. V pokoji budou připraveny obleky a cestovní pasy, s nimiž se spolehlivě dostaneme přes belgicko-francouzské hranice. V londýnském bytě budou připraveny svetry a pracovní kazajky, abychom nebyli nápadní, až budeme nastupovat na nákladní loď nebo z ní vystupovat.

Prohlédli jsme si pasy. Jeden byl na jméno Ronald King s mojí fotografií, druhý s Erikovou na jméno Gerald Shaw. Přestože razítko ministerstva zahraničních věcí vyrobil George, vypadaly dokumenty zcela věrohodně. Ve středu ve čtyři ráno jsme si oblékli námořnické kostýmy, odjeli jsme připraveným vozem do loděnic Tilbury a nikým nepozorováni prošli branou. Na lodi jsme se dostali padacími dveřmi do podpalubí. Náš průvodce posvítil baterkou do malého prostoru ve skladišti pod přídí, kde jsme měli cestovat."

Specialista George se zřejmě vyznal ve svém řemesle. Všechno proběhlo podle plánu. Bílou simkou přejeli oba zločinci francouzské hranice a večer se ubytovali na předměstí Paříže. Pak odjeli do jedné z postranních uliček nedaleko Vítězného oblouku, kde George vystoupil a vešel do jednoho ze starých činžovních domů. Za chvíli byl zpátky. Doprovázel ho lékař, jehož jméno se nepodařilo zjistit. Bylo mu asi padesát, nebyl Francouz, mluvil anglicky s americkým přízvukem, nosil brýle se zlatými obroučkami. Domluvili se na termínu operace. Za několik dní je lékař přijal na klinice plastické chirurgie, kde se podrobili operaci. Pak se zotavovali každý ve svém pokoji.

„V následujících týdnech jsem musel ještě chodit na kliniku na převazy," řekl Ronald Biggs. „Celkem mi sešili obličej sto čtyřiceti stehy. Otok postupně mizel, oči jsem už neměl jako Číňan a rány kolem uší se hojily. Pak přišel George a vyfotografoval nás na nové pasy. Ačkoliv jsme žádosti podali současně, vystavilo pasové oddělení ministerstva zahraničních věcí cestovní doklady nejdřív Erikovi. George mu pak obstaral letenku do Sydney na 15. prosince."

Ronald Biggs v Paříži osaměl. Když za ním přijela manželka Charmian a obě děti, Nicky a Chris, nemohli si zvyknout na jeho novou podobu. Najali si pokoje v malém penzionu na Avenue McMahon blízko Vítězného oblouku a prožili v Paříži krásné dva týdny. Všichni později tvrdili, že Štědrý večer s množstvím drahých dárků byl nejhezčí v jejich životě. Po Vánocích dostal Biggs z Londýna cestovní pas a 29. prosince odletěl do Curychu a odtud přes Rangún a Singapur do Sydney.

Reportérovi londýnského listu The Sun Ronald Biggs řekl:

„Pár dní před odjezdem z Francie jsem dostal od Erika dopis. Oznamoval mi, že přiletěl do Sydney v pořádku a že se nastěhoval do hotelu Canberra Oriental na King's Gross. Také já jsem se dostal do Austrálie bez obtíží. Hladce jsem prošel celnicí a dal jsem se taxíkem odvézt do středu města. V hotelu mi řekli, že Bob Jas-per, jak se teď Erik Flower jmenoval, se před dvěma dny odstěhoval. Nechal jsem mu v recepci vzkaz a ubytoval jsem se v jiném hotelu nedaleko odtud. Na Nový rok mi Erik telefonoval."

Ronald Biggs se rozhodl, že zůstane v příjemném Sydney, pronajal si rodinný domek na Edward Street ve čtvrti Botany a Erik se nastěhoval k němu. Pracoval kousek odtud u benzínové pumpy. Také Biggs se rozhodl, že začne žít poctivým životem a hledal si slušné místo. Mezitím si však dal na adresu svého australského přítele Stana posílat z Londýna poštu a časopisy. Mezi jejich listy bývalo ukryto až 200 liber. Jednou to celníci objevili, ke Stanovi přišla policie, vyslýchala ho a on řekl vše, co věděl. Ronald Biggs koupil za poslední peníze starého morrise a odjel z krásného Sydney do Adelaide. Tam se pod jménem Bob Burley a Terry King oba uprchlíci ubytovali v laciném penzionu na předměstí Grange. Bob šel znovu pracovat k benzínové pumpě a Biggs dostal místo truhláře v továrně na nábytek. Pak přijela za Erikem manželka Carol s dcerou a přivezla Biggsovi zprávu, že asi za měsíc přijede do Austrálie celá jeho rodina. Nemohl se dočkat, a tak jim v den příletu letěl naproti až do Darwinu.

„Zůstali jsme v Darwinu několik dní. Charmian přivezla z Anglie asi 8000 liber. Koupili jsme si auto a obytný přívěs a

vydali se do Adelaide přes Brisbane, Sydney a Melbourne. Byla to krásná a bezstarostná dovolená, užívali jsme si ji plnými doušky. V Adelaide jsme se začali ohlížet po vhodném domku a nakonec jsme si jeden pronajali na předměstí Glenelg. Chtěl jsem se osamostatnit a tak jsem dal v továrně výpověď. Otevřel jsem si pokrývačskou dílnu a žil jsem s rodinou šťastně. Pak se nám narodil další syn Farley, ale krátce po jeho narození nás z Londýna varovali, že australská policie ví, že žijeme v Adelaide pod jménem Kingovi. Přestěhovali jsme se do Melbourne. Tam jsme se pak cítili v bezpečí.

Za dva roky jsme si získali pověst poctivých, solidních lidí. Měli jsme mnoho dobrých přátel. Jednou večer mi zatelefonoval jeden z nich, že slyšel v televizi nepříjemnou zprávu. Policie se prý domnívá, že pracuji v Melbourne jako tesař. Na obrazovce se objevila moje fotografie. Cekali jsme na další zprávy a viděli a slyšeli jsme dost, abychom pochopili, že nám nezbývá nic jiného než znovu se dát na útěk."

Vrchní inspektor Scotland Yardu Thomas Butler ještě stále bezvýsledně pátral po Bruce Reynoldsovi, Jamesi Whiteovi, Busteru Edwardsovi, k nimž přibyli ještě Charlie Wilson a Ronald Biggs, kterým se podařilo uprchnout z vězení. Detektivové Scotland Yardu tušili, že se budou chtít lupiči sejít, aby spojili své síly, že příští místo setkání bude bezpochyby Mexiko, a nemýlili se. Edwardsovi se po celý rok skrývali ve špatně vybaveném bytě na břehu Temže, později se s falešnými pasy na jméno Jack a Paulina Greenovi dostali do Francie a odtud do Kolína nad Rýnem, kde nastoupili začátkem září do letadla a odlétli i s malou Nicolettou do Mexika.

„Zamluvili jsme jim apartmá v hotelu Hilton a vyzdobili jsme pokoje množstvím kytic, košíky šampaňského a girlandami," řekla později reportérům Frances Reynoldsová. „Jeli jsme jim naproti na letiště a uspořádali pro ně slavnostní večírek na přivítanou."

Ronald Edwards, zvaný Buster, měl jinou povahu než Bruce. Nebyl zdaleka tak lehkomyslný, vůbec netoužil po roli milionáře, který může kolem sebe rozhazovat peníze, nikdy ho nenapadlo nechat si ušít pětadvacet hedvábných obleků, jak to udělal jeho kolega Reynolds. Naopak. Po dvou dnech se s rodinou přestěhoval z drahého Hiltonu do malého skromného bytu. Počítal s tím, že peníze ukořistěné v poštovním vagónu jednou dojdou a on že se bude muset poohlédnout po jiném zdroji příjmů.

Bruce Reynolds se zatím vůbec nestaral, co bude zítra. A tak se jednou vypravil na výlet na Floridu, podruhé odletěl s manželkou na víkend do Las Vegas, byl stálým hostem v nejlepších hotelech v Acapulcu. Jezdil nápadným vozem a mezi číšníky byl znám jako štědrý host, který dává značné, nikoliv však nápadně vysoké spropitné. Většina těch, s nimiž se setkal v prvotřídních restauracích, v nočních barech či na exkluzivních plážích, ho považovala za amerického playboye, utrácejícího tatínkovy miliony.

Koncem září se objevil v Mexiku Charlie Wilson. Přiletěl sám, rodinu nechal v úkrytu v Británii. Přišli mu naproti na letiště a nemohli ho poznat. Nechal si narůst hustý černý plnovous a nosil brýle se zlatými obroučkami. Vypadal spíš jako řecký mnich než jako britský lupič, hledaný Scotland Yardem. Jmenoval se nyní Ron Alloway a celou dobu od svého útěku z vězení strávil na francouzské Riviéře v Grimaud nedaleko Samt-Tropez. Proto byl tak opálený. Vypadal velmi dobře, zdálo se, že ví, co chce, a že si najde cestu jak toho docílit. Reynoldsovi, kteří rádi vystavovali na odiv svůj světácký způsob života, ho posadili do nádherného vozu značky Ford Thunderbird a vzali ho do Acapulca, do luxusního hotelu Las Brisas. Charlie Wilson zapadl do společnosti milionářů, jako by odjakživa žil z dividend velkého koncernu. Snažil se vynahradit si dny strádání ve vězení Winson-Green.

Každý ze tří lupičů měl jinou povahu a také jiný názor na budoucnost. Reynolds si zatím vůbec nepřipouštěl, že při tak nákladném způsobu života bude brzo bez peněz, Edwards se necítil v Mexiku dobře, trpěl depresemi, toužil po anglickém prostředí, na které byl zvyklý. Charlie Wilson měl velmi konkrétní plány. Chtěl se i se zbytkem kořisti usadit v Kanadě a žít zde i s rodinou životem dobře situovaného přistěhovalce. Proto si obstaral v únoru 1966 letenku a odletěl do Kanady.

Přibližně ve stejné době, 5. února, si Reynoldsovi udělali výlet do Miami na Floridě a navštívili v Los Angeles nového známého z Acapulca, Phila Webbera, jehož otec vlastnil řetěz dobrých hotelů. Když se měli vracet, koupil Bruce místo letenek na zpáteční cestu za 3800 dolarů nádherný modrý vůz Galaxie XL 500. Měl odklápěcí střechu a kůží čalouněná sedadla a oni s ním projeli přes Arizonu do Mexika. Zřejmě to byla krásná prázdninová cesta, Frances Reynoldsová o ní hovořila v superlativech.

Když se vrátili do Mexika, nastaly jim zase starosti. Všichni lupiči měli potíže s ukrýváním kořisti, všichni se stali oběťmi svých chamtivých přátel, kteří je při převodech peněz stále drzeji okrádali. Nejméně si tyto starosti připouštěl Bruce Reynolds, ale Buster Edwards si spočítal, že bude po delším pobytu v Mexiku na mizině. Také jeho manželka June trpěla stále většími depresemi, chorobně toužila po staré dobré Anglii, nenáviděla Mexiko i Mexičany, nestála ani o modré nebe a nádherné pláže, chtěla se vrátit zpátky do Londýna. Pak se podařilo vrchnímu inspektorovi Butlerovi dostat za mříže Jimmyho Whitea, kterého po zatčení postavili v Aylesbury znovu před soud a odsoudili k poměrně nízkému trestu osmnácti let vězení. To snad byl hlavní důvod, proč Buster Edwards začal uvažovat o návratu do Londýna.

Prodal svůj nápadný Mercedes 220 a koncem srpna 1966 odletěl přes Spojné státy do Německé spolkové republiky. V Kolíně nad Rýnem se ubytoval v hotelu Excelsior a požádal své známé v Londýně, aby mu zprostředkovali jednání se zástupci Scotland Yardu. Dohodnou-li se na podmínkách, je ochoten dát se zatknout a postavit před soud. Prostředníci se spojili s Butlerovým zástupcem inspektorem Frankem Williamsem a poslali Edwardsovi příznivou zprávu. Kdyby se skutečně dal k dispozici Scotland Yardu, mohl by počítat s nízkým trestem, nemuselo by to být víc než pět let odnětí svobody. Za příznivých okolností by se dokonce mohl vrátit na svobodu ještě dříve.

Ronald Edwards zvaný Buster se vrátil do Mexika, aby se poradil s manželkou June. Ta zřejmě jeho rozhodnutí přivítala, protože už 19. září 1966 se Ronald Edwards hlásil v 10.15 hodin dopoledne v budově Scotland Yardu, kde ho Williams zatkl. Volil raději soud a vězení než doživotní vyhnanství v Mexiku.

Inspektor Williams splnil, co slíbil. V rozhovoru pro londýnský Daily Telegraph prohlásil:

„Edwards hned po zatčení popřel, že by se aktivně zúčastnil na vyloupení poštovního vlaku nedaleko Cheddingtonu v Buckinghamshire, při němž bylo odcizeno 2,6 milionů liber v bankovkách." Williams také potvrdil Edwardsovo prohlášení, že na farmu Leatherslade nedaleko Oakley přišel až po loupeži. Inspektor Williams přiznal, že Scotland Yard nemá přímé důkazy o Edwardsově účasti na přepadení poštovního vlaku.

Postavili ho před soud 8. prosince 1966 v hrabství Nottinghamshire a před porotou mu dokázali, že všechno bylo jinak. Edwardsovy otisky prstů se našly nejen na páskách, kterými byly slepeny balíčky bankovek, ale také na jednom z landroverů, které zůstaly na farmě. Porotci jednohlasně potvrdili vinu obžalovaného a soudce Milmo odsoudil Ronalda Edwardse k trestu patnácti let odnětí svobody, což byl sice trojnásobek očekávaného trestu, ale přesto jen polovina toho, co dostali ostatní.

Charlie Wilson zatím realizoval svůj plán. Přiletěl do zcela cizího prostředí v Montrealu, v kapse měl sedm tisíc dolarů a dva tisíce liber. Navštívil první banku a otevřel si běžný účet, najal si komfortní, ale nenápadný byt, koupil si ojetý vůz a podepsal kupní smlouvu na poměrně velký kus půdy v Hudson Heights nedaleko Rigaudu, asi 60 kilometrů od Montrealu. Tady si dal postavit venkovský dům ve stylu ranče a v létě 1966 poslal zprávu manželce, že je vše připraveno. Přiletěla s falešným pasem na jméno Allowayová i s dcerami a všichni se nastěhovali do nového domu, kde žili v bezpečí a v rodinné pohodě. Jenomže také zloděj musí pracovat, jinak se nudí a propadne depresím, dostane strach, že nebude mít z čeho žít. Charlie Wilson dopadl ze všech lupičů nejlépe, a snad proto také jako první z nich začal uvažovat o další loupeži.

Mezitím se i Bruce Reynolds přesvědčil, že při tak nákladném životě v Mexiku bude za chvíli na dně. Vzal posledních třicet tisíc liber a vypravil se za Wilsonem do Kanady, aby se s ním poradil, co dál. Nasedli s Frances a Nickem do vozu, vyjeli na panamerickou dálnici, namířili si to do Texasu, projeli jižními státy Ameriky, jako ostatní turisté na velké prázdninové cestě přespávali v motelech, na pár dní se zastavili ve Washingtonu a prohlédli si New York, s pasy na jména Keith Miller a Angela Greenová pak překročili u Niagarských vodopádů kanadskou hranici. Frances zůstala s Nickem v Torontu, Bruce se vydal za Charliem Wilsonem.

Když vyjel od břehů Hudsonu do kopců nedaleko Rigaudu, viděl, že si Charlie Wilson vybral pro své venkovské sídlo krásné prostředí. Do Montrealu měl jen 60 kilometrů, do lesa pár kroků. Dům byl prostorný, moderní, Wilson zde měl vše, co potřeboval. A Bruce Reynolds mu trochu záviděl. Život na kanadském venkově se mu zalíbil. A tak se vlastně hned první večer, když seděli u krbu a popíjeli whisky, rozhodl. Usadí se v Kanadě.

Té noci však došlo ještě k další události. Charlie Wilson slídil tak dlouho, až zjistil, že z montrealského letiště Mirabel odesílá Kanadská banka pravidelné zásilky amerických dolarů, které přivezli američtí turisté, zpět do Spojených států. Teď přišel s návrhem, že by do toho mohli jít společně. Mluvili až do rána, ale nedomluvili se. Bruce Reynolds už neměl chuť pouštět se do dalšího riskantního podniku. Toužil po životě v klidu a pokoji. Měl až po krk luxusních hotelů, chtěl mít svůj dům, tak jako Wilson.

Velice se změnil. Ve svých pětatřiceti letech propadal častým depresím, denně se opíjel, děsilo ho, že neví, co bude zítra. A tak se rozhodl, že se usadí s rodinou někde na západním pobřeží. Sedli do vlaku, dojeli do Vancouveru, vzali si taxík, projížděli krásnou, hornatou krajinou. Frances se místo líbilo. Uvědomila si, že tady, v Britské Kolumbii, vzdálené několik tisíc kilometrů od Scotland Yardu, by mohli žít v klidu. A tak zůstali.

Bruce Reynolds pracoval v realitní kanceláři. Najal si malý rodinný domek, a protože měli v cestovních pasech jen turistická víza, platná tři měsíce, chtěl požádat o přistěhovalecké. Přitom si znovu uvědomil onu starou komplikaci. Jmenuje se Keith Miller, ale Frances má cestovní pas na jméno Angela Greenová, nejsou tedy oddáni, nemohou vystupovat jako rodina, on není oficiálně Nickovým otcem. Opět budou muset vysvětlovat sousedům, proč žijí spolu. Rozhodli se, že si obstarají nové cestovní doklady. Požádal o ně přátele v Londýně, ale současně si on i jeho manželka podali žádost o prodloužení víza. Považovali to za pouhou formalitu, vždyť mohli prokázat, že žijí z dostatečně vysokého vkladu na svém bankovním kontě.

Úřady však jejich žádost nevyřizovaly. První kapitulovala Frances. Propadla beznaději. Dostala strach, že úřady objeví nesrovnalosti, že kanadská policie už zjistila jejich skutečnou totožnost. Sebrali se, většinu zavazadel nechali u Charlieho Wilsona, sbalili si jen to nejnutnější a odletěli do Evropy. První zastávku udělali v Bruselu.

Jako vždy se nastěhovali do hotelu Westbury. Téhož večera je navštívili přátelé a přinesli jim nové cestovní pasy. Bruce Reynolds se od této chvíle jmenoval George Firth, jeho žena Paulině, malý Nick se změnil na Collina Firtha. Nezdrželi se v Evropě ani o minutu déle, než museli. Měli pocit, že zde nejsou v bezpečí. Vrátili se na letiště a první linkou odletěli zpět do Montrealu. Na letišti Mirabel prošli celní a pasovou kontrolou a vlakem odjeli do Vancouveru.

Svědectví Frances Reynoldsové:

„Bydleli jsme celých šest týdnů v pokoji Číslo 801 v hotelu Georgia. Ale k normálnímu způsobu života potřebuje každý člověk svůj vlastní domov. Tak jsme si našli prostřednictvím realitní kanceláře poměrně slušnou vilu v Lewister Street 397 a zaplatili 1000 dolarů zálohy na nájemné. Rozhodli jsme se totiž, že zůstaneme ve Vancouveru. Bylo nám tam dobře. Vyhovovalo nám podnebí i to, že jsme se mohli domluvit mateřštinou. Jen nám po jisté době začalo být podezřelé, že vyřízení přistěhovaleckých formalit trvá tak dlouho. Čtyřikrát jsem intervenovala na přistěhováleckém úřadě u přístavu, Bruceho několikrát předvolali, aby doplnil údaje. Do rubriky Povolání napsal, že obchoduje s automobily a udal pravidelný příjem kolem 100 dolarů týdně. To byla dostatečná záruka, že uživí tříčlennou rodinu a my nebudeme státu na obtíž. Když však ani po šesti týdnech čekání naši žádost nevyřídili, dostali jsme strach. Bruce začal podezřívat úředníky přistěhovaleckého úřadu, že našli v našich dokumentech nesrovnalosti a poslali je s dotazem do Londýna, kde žila skutečná Firthova rodina, která pochopitelně nic netušila. Bruce se rychle rozhodl: odjedeme z Vancouveru."

Londýnští přátele získali totiž pro Reynoldsovy britské cestovní pasy tím nejjednodušším způsobem. Vybrali rodinu

dělníka Firtha, o němž mohli být přesvědčeni, že nikdy nepojede s rodinou do ciziny a nepožádá tudíž o cestovní pas, vyplnili žádost o vystavení pasu, přiložili fotokopii padělaného křestního listu a pasové fotografie Bruceho, Frances a Nicka Reynoldsových. Tak vlastně získali pasy, které nebyly padělkem, protože je vystavilo pasové oddělení ministerstva zahraničních věcí. Ted' však dostal Bruce Reynolds strach, že policie podvod objevila a že jsou jeho dny v Kanadě sečteny. Nechali ve Vancouveru zálohu na nájemné, sbalili si pár nezbytných osobních potřeb a letěli zpátky do Montrealu, kde na ně na vnitrostátním letišti Dorval čekal Charlie Wilson a odvezl je vozem do Spojených států.

„Dojeli jsme naším cadillacem do New Yorku. Ubytovali jsme se v Hiltonu. Dobře jsme jedli a strávili jsme krásnou noc v nočním klubu Playboy, měla jsem čtyřia-dvacáté narozeniny. To už jsme oba byli ve velice špatném psychickém stavu. Na noc jsme brali tablety, abychom usnuli, ráno jsme polykali jiné, abychom se probrali. Dali jsme obchodníkovi protiúčtem náš téměř nový cadillac a koupili si Ford Mustang GT 350, ale radost jsme z pěkného nového vozu neměli. Dostali jsme totiž zprávu, že londýnská policie vyšetřovala skutečného Firtha. A tak jsme znovu vyhrabali ze zavazadla staré cestovní pasy, Bruce se znovu stal Keithem Millerem a já paní Greenovou, a poslali jsme našim přátelům do Londýna naléhavou prosbu, aby nám obstarali další cestovní doklady. Odpověď nepřicházela."

Bruce Reynolds a jeho manželka už neměli nikde stání. Zkoušeli žít v Mexiku, v Kanadě i ve Spojených státech. Přestože bydleli v nejlepších hotelech a mohli si koupit, co chtěli, nedokázali se zbavit stále vzrůstajícího strachu. Koncem dubna 1967 zajeli se svým mustangem do newyorského přístavu, naložili ho na nákladní loď a poslali do Antverp. Pak odjeli pouze s příručními zavazadly na Kennedyho letiště a v 19.45 odlétli do Frankfurtu. Ani zde se nezdrželi dlouho, letadlem společnosti Air France se hned druhý den přepravili do Nice.

„Přiletěli jsme na Riviéru 1. května," řekla později Frances Reynoldsová, „na letišti v Nice jsme si vzali taxi a odjeli jsme do St. Maxime nedaleko St. Tropez. Pro první čas jsme se ubytovali v malém penzionu, pak zašel Bruce do realitní kanceláře, kde mu nabídli pronájem dvou vil. Měli jsme si vybrat, ale vzali jsme si obě. Nejdřív na dva měsíce větší, která se jmenovala Deux Pigeons — U dvou holoubků, a později jsme si najali na čtyři týdny i tu menší. Trochu jsme se uklidnili, jezdili jsme do Cannes a do Nice. Mně se vždycky líbil bar v hotelu Negresco, ale teď jsme se ani v tomto luxusním prostředí necítili dobře. Neměli jsme nikde stání."

Nervozita a nejistota byly příčinou manželských rozbrojů. Frances, která vždycky obdivovala svého muže pro jeho odvahu a rozhodnost, se s ním začala hádat. Nemluvili spolu, dělali si naschvály. Když odletěl do Stuttgartu pro nový mercedes, přemohla ji tak silná touha po domově, že 31. července 1967 odletěla s Nickem do Londýna. Cestovala na starý pas se jménem Angela Greenová, setkala se v Londýně s příbuznými a známými, za čtrnáct dní ji však Bruce zastihl telefonem, řekl jí, jak moc ji potřebuje, a ona se vrátila. Koncem léta se pak znovu nastěhovali do St. Maxime, ale oba už věděli, že to nebude na dlouho. Měli už dost povalování v luxusních hotelích, toužili po jediném: vrátit se do Londýna.

Frances Reynoldsová přijela do Londýna 15. září 1967 a znovu se nastěhovala do starého bytu v Albert Mews. Za několik týdnů se zde objevil také Bruce. Letěl z Paříže do Shannonu, odtud odjel vozem do Dublinu a zase letadlem do Londýna. Zatelefonoval z letiště Heathrow, aby se přesvědčil, jestli je vzduch čistý, a za necelé dvě hodiny se objevil ve starém bytě. Opět jako kdysi se musel skrývat, protože Frances se znovu vrátila k roli vydržované dívky, kterou občas navštěvuje její bohatý milenec. Aby inscenace byla dokonalá, hrál jeden známý úlohu blahobytného pána a kvůli sousedům se aspoň jednou týdně v Albert Mews objevil.

Bruce Reynolds však už nebyl ten klidný, sebejistý, mladý muž, kterého nic nepřivede z míry. Byl nervózní, nevydržel na místě, utíkal z domu a scházel se v londýnských hospodách s přáteli. Zdálo se, že dělá všechno, aby na sebe upozornil detektivy Scotland Yardu. Jedním z důvodů takového chování bylo dlouhé osamocení. Také úspěšný lupič touží po potlesku. Co je mu platné bohatství, kterého užívá ve vzdálené zemi, když nemůže poklepat příteli na rameno a důvěrně se mu svěřit, že to je on, koho hledá policie mnoha států, že on je ten geniální organizátor loupeže století, která vejde do dějin.

Druhým důvodem byl strach, že mu dojdou peníze. V Mexiku je rozhazovali bez rozmyslu na všechny strany. Obstarávání falešných dokumentů také stálo velké peníze. A nakonec každý, kdo jen zavadil o zbytek Reynoldsovy kořisti, si za manipulaci s bankovkami nechal dobře zaplatit. A tak Bruce vyhledal staré známé z londýnského podsvětí, aby s nimi prodiskutoval další loupež. Vzpomněl si totiž, že informátor, který přišel s nápadem na velkou vlakovou loupež a dostal z ní svůj podíl, mluvil o ještě větší šanci. A tak se ho snažil najít. Sešel se s advokátem Brianem Fieldem, kterého mezitím propustili z vězení, a vyptával se ho, jak by se s ním mohl opět sejít. Brian Field nevěděl. Nevěděli to ani jiní lupiči. K dalšímu loupežnému přepadení nedošlo a neznámý, který kdysi dostal za svou informaci možná sto padesát tisíc liber, zůstal dodnes neznámým.

Bruce Reynolds riskoval, když se ukazoval na místech, kde se mohl setkat s inspektory Scotland Yardu, byl však zkušený profesionál a měl pro všechny případy zajištěnu únikovou cestu. Vlastnil klíče od pěti londýnských bytů v několika čtvrtích, kam mohl kdykoliv zmizet. Neoblékal se nápadně, nosil brýle se zlatou obroučkou, buřinku, deštník a diplomatický kufřík, na první pohled vypadal jako bankovní ředitel. Přestože byl neklidný a v jistých situacích se choval, jako by mu už bylo všechno jedno, uvažoval stále jako profesionál.

Dozvěděl se, že vila v Cap Martin v přímořských lázních Torquay je opět volná. Sedl do vozu, vzal Frances i syna Nicka a jel s nimi na jižní pobřeží. Majitelka je znala jako manžele Hillierovy a přivítala je jako staré známé. Domluvili se na nájemném a najali vilu na zbytek podzimu a na celou zimu. Pak zde žili ve známém prostředí obklopeni známými sousedy, Bruce jezdil občas do Londýna, kde se snažil zorganizovat další loupež, aby doplnil vysychající konto. Jinak žili jako měšťáci.

Večer vysedávali u televizoru, aby zapomněli, že zůstali bez přátel, a opíjeli se šampaňským.

Jednoho dne se přesvědčili, že vrchní inspektor Butler se ještě nevzdal. Detektivové Scotland Yardu vtrhli v noci do jistého liverpoolského hotelu, kde se podle zápisu v knize hostů ubytoval jakýsi Keith Miller. Když se to dozvěděl

Thomas Butler, okamžitě vyjel do hotelu s přepadovým oddílem. Věděl totiž, že Reynolds žil pod tímto jménem v Mexiku. Byl to ale planý poplach. Ten starý šedivý muž, kterého vytáhli po půlnoci z postele, se skutečně jmenoval Keith Miller, mohl však být otcem Bruce Reynoldse. Pocházel ze Skotska a pracoval jako obchodní cestující. Humorná epizoda dopadla pro Reynoldsovy dobře, současně je však varovala. Přesvědčili se, že ve Scotland Yardu případ ještě neodložili.

Při návštěvě Londýna 30. října se Frances rozhodla, že se vrátí do Torquay napřed. Bruce ji doprovodil na Paddingtonské nádraží a řekl jí, že přijede za dva, za tři dny, až vyřídí obchodní záležitosti. Volal však hned druhý den, že se vrací. Přijel asi hodinu po půlnoci a zaparkoval vůz na zakázaném místě před vilou. Ráno, když šla Frances pro rohlíky, našla za stěračem předvolání na policejní revír.

Bruce Reynolds klidně šel na policii, zaplatil pokutu a vůbec se nedivil tomu, jak si komisař pozorně prohlížel jeho i jeho doklady. Za týden odjel znovu do Londýna, vrátil se ve čtvrtek 7. listopadu pozdě v noci, osprchoval se a ulehl. V 6.10 ráno zazvonili u dveří policisté. Když jim otevřel malý Nick, vstoupil do vily vrchní inspektor Thomas Butler.

„Políbili jsme se na rozloučenou," řekla Frances, „a zatímco Brucemu nasazovali želízka, sundala jsem si z krku zlatý řetízek a dala mu ho na cestu pro štěstí."

Z krásné vily na devonském pobřeží odvezli lupiče Reynoldse do Aylesbury a obvinili ho z účasti na velké vlakové loupeži. 14. ledna 1969 ho postavili před porotu.

Stará, ponurá soudní síň s dřevěným obložením. Na čelní stěně znak britského impéria s heslem Dieu et mon droit. Uprostřed soudce sir John Thomson v tmavorudém taláru s bílým kožešinovým lemováním, na hlavě šedivou paruku. U oválného stolu, který museli přistavit, devět obhájců. Ani jeden z nich nebyl obžalovanému nic platný. Před soudci a před porotou probrali ještě jednou všechny body obžaloby, soudce Thomson trpělivě probral život sedmatřicetiletého obžalovaného, který už v 17 letech začal svou lupičskou kariéru, ve 24 letech měl za sebou sedm trestů, ale pak už byl tak chytrý a šikovný, že ho nepřistihli. Z pohledu profesionálního zločince měl za sebou úspěšný život. Ted' musel zaplatit účet. Soudce sir John Thomson odsoudil Reynoldse na pětadvacet let za mříže.

Charlie Wilson žil koncem roku 1967 spokojeným životem. Děti chodily do kanadské školy, Pat už netrpěla pocity méněcennosti, že se s nikým nemůže domluvit, s pečlivostí dobré hospodyňky udržovala novou vilu, kterou si zařídila podle svého vkusu. Jezdila na nákupy v malém volkswagenu, na zadním sedadle vozila své dva trpasličí pudly. Vypadala a chovala se stejně naivně jako jiné manželky z předměstských čtvrtí.

Charlie Wilson se zatím pokoušel obchodovat. Nebylo to snadné, neměl přátele ani partnery. Když si vymyslel podvodný plán jak přijít k penězům na účet jisté římskokatolické instituce, nenašel pro složitou šarádu u nikoho pochopení a musel se nápadu vzdát. A tak mu nezbývalo než požádat svého přítele v Londýně, u něhož uložil zbytek kořisti, aby mu peníze přivezl do Kanady. Zažil stejné zklamání jako ostatní lupiči. Londýnský kumpán sice přiletěl a přivezl deset tisíc liber, ale prohlásil, že o ostatní peníze přišel, protože je nevýhodně investoval. Teď musel Charlie Wilson opravdu rychle uvažovat, jak si opatřit prostředky na živobytí. Další vývoj událostí ho však této starosti zbavil.

Ve čtvrtek 24. ledna 1968 vyšel Ronald Alloway ze svého bungalovu jako každé jiné ráno, nasedl do vozu a odvezl své dcery do školy. Když se asi za půl hodiny vrátil, obklopili ho neznámí muži. Starší hubený pán s orlím nosem, v beraním kožichu a v kožešinové čepici k němu přistoupil a řekl:

„Zatýkám vás jménem zákona, Charlie Wilsone. Jsem vrchní inspektor Scotland Yardu Thomas Butler."

Tri a půl roku byl Charlie Wilson na svobodě po svém dobrodružném útěku z věznice Winson-Green v Birminghamu, ale pracovníci Scotland Yardu stále sledovali jeho rodinu. Věděli totiž, že se jednoho dne bude chtít sejít s manželkou Patricií a s dětmi. Když pak paní Wilsonová z Londýna zmizela i s dětmi a jako Allowayová se objevila v Kanadě, čekal Thomas Butler na chvíli, kdy Wilsonovi udělají chybu. Zatím však žili nedaleko Montrealu v klidu a pokoji. Finančně byli zajištěni. Vousatý Alloway nakoupil za libry brilianty v hodnotě čtvrt milionu dolarů, které později Thomas Butler našel ve vile.

Po tak dlouhé době klidu a jistoty začal být i opatrný Charlie Wilson neopatrný. Spojil se se švagrem Osbornem, kterého však v Londýně stále hlídali. Když Thomas Butler dostal od podřízených zprávu, že si Osborn objednal letenku do Kanady, usedli do stejného letadla také dva pracovníci Scotland Yardu. Sledovali Osborna do Montrealu, odtud do Rigaudu, jeli za ním do kopců Hudson Heights a pozorovali ho, když vešel do vily Ronalda Allowaye. Zatím ho nechali na pokoji, pouze ho vyfotografovali a požádali kanadské kolegy, aby zámožného soukromníka pozvali pod jakoukoli záminkou na strážnici, kde by na předem připravených předmětech zanechal otisky prstů. Stalo se. Alloway byl Charlie Wilson.

Vrchní inspektor Thomas Butler odjel do Kanady, dalších pět dní nechal hlídat dům na Hudson Heights, čekal totiž, jestli se zde neobjeví některý z dalších lupičů. Ve čtvrtek ráno pak Wilsona zatkl, dal prohledat vilu a objevil dvacet tisíc bahamských liber a kožený váček s brilianty. Ještě zajímavějším nálezem než část kořisti, uložená do drahých kamenů, však byly fotografie Bruce Reynoldse a jeho manželky Frances. Od té chvíle Thomas Butler věděl, jak teď oba vypadají, a pracovníci Scotland Yardu se jim krátce poté mohli na britském území pověsit na paty. Přistáli na letišti v Heathrow a odvezli Wilsona do vězení Parkhurst na ostrově Wight, kde si odpykávali tresty Gordon Goody, Roy James, Tommy Wisbey, Jim Hussey a Roger Cordrey.

Ronald Biggs, jeho manželka Charmian a tři synové utíkali zatím v Austrálii nejen před australskou policií, pracovníky Scotland Yardu a agenty Interpolu, ale také před zvědavou veřejností. Případ velké vlakové loupeže se čas od času vracel na první stránky světových listů, majitelé obrázkových týdeníků vydělávali na každé reportáži o vlakových lupičích velké peníze. Když se vrchnímu inspektorovi Butlerovi podařilo zatknout Bruce Reynoldse a později také Charlieho Wilsona, vzrostl zájem o osudy lupičů znovu. Frances Reynoldsová napsala za vysoký honorář londýnskému listu Sunday Mirror dlouhou osobní zpověď, kterou pak přetiskly snad všechny světové obrázkové časopisy včetně australských. Aby senzační reportáž náležitě přitahovala čtenáře, byla bohatě ilustrována fotografiemi

ze soukromého života skrývajících se lupičů.

Převládaly sice plážové záběry atraktivní Frances a jejího atleticky vyhlížejícího manžela, objevila se však také fotografie Ronalda Biggse. Jistý diskžokej z Adelaide si vzpomněl, že hledaného lupiče viděl v hotelu Strand. Australská policie udělala zátah, odhalila několik jiných britských gangsterů, kteří se přestěhovali do Austrálie, Ronalda Biggse však nenašla. A tak se 16. října 1968 objevil jeho portrét na obrazovce ve večerních zprávách.

Biggsovi bylo jasné, že se dříve nebo později některý ze sousedů odhodlá a půjde ho na policii udat. Lupič, který byl již tak dlouho na útěku, nevydržel psychický tlak, neměl už sílu prchat stále před policií. Chtěl se vzdát, ale manželka Charmian ho přemluvila. Poslechl ji a hned brzo ráno odjel. Kolem sedmé hodiny večer obklíčila policie domek, v němž bydleli, a Charmian dostala želízka. Odvezli ji na policejní stanici.

Ronald Biggs se zatím ukryl u starého přítele Mika Haynese, který se přistěhoval z Anglie, a vyčkával, co bude dál. Charmian Biggsovou postavili před soud a obžalovali ji z nezákonného vstupu do země. Měla však šikovného obhájce. Poradil jí, aby prohlásila, že k ilegálnímu přistěhování ji donutil manžel. Soudce důvod uznal. Musela zaplatit kauci, ale směla se vrátit domů, aby se dál starala o své tři syny. Současně však dostala výhodnou nabídku. Hned druhého dne ji navštívil právní zástupce majitele nakladatelství sira Franka Backerse, jemuž patřily nejen australské časopisy, ale také dvě televizní společnosti. Za jednorázový honorář šedesát pět tisíc liber vyprávěla reportérům svůj životní příběh.

Manžel se skrýval u Haynesů až do ledna 1970 a pak se rozhodl utéct do Brazílie. Tato země totiž neměla s Velkou Británií podepsánu dohodu o vydávání zločinců. Ronald Biggs se připravil na cestu, v domě Haynesových se ještě tajně sešel s manželkou, ta mu přinesla dva tisíce liber z honoráře. 5. února se Ronnie Biggs, Mike Haynes a jeho žena nalodili na řeckou loď Ellinis, která směřovala přes Panamu do Southamptonu.

Cestou vyměnili Haynesovu fotografii za Biggsovu a lupič vystoupil v Panamě na pevninu s doklady na jméno Mike Haynes. Zůstal zde jen dva dny, náležitě oslavil svůj útěk s jistou dívkou, kterou poznal na palubě lodě Ellinis, a pak odletěl do Caracasu, kde zůstal tři týdny u jakési ženy, která ho nechtěla pustit dál. Nakonec se přece jen rozloučili, koupil si letenku do Rio de Janeira a za šest týdnů po útěku z Austrálie se už koupal na pláži Copacabana.

Dlouho se říkalo, že největší dobrodruh ze všech lupičů byl Bruce Reynolds. Reportéři ho označovali za plejboje, světáka, který se dovede chovat jako skutečný milionář, dokáže se pohybovat v nejlepší společnosti, aniž na něm někdo pozná, co je zač. Zdá se však, že světák byl spíš Ronald Biggs. Nehrál sice při velké vlakové loupeži žádnou z hlavních rolí, přes všechny komplikace si však dokázal po útěku zařídit aspoň zčásti bezstarostný život.

Rio de Janeiro je město karnevalů, turistů a předměstí plných bídy. Kdo má peníze, může zde žít jako v ráji. Ronald Biggs měl pro začátek dost. Pronajal si malý, ale hezký byt v ulici Siqueira Campos, zaplatil na půl roku napřed, chodil se koupat do moře a opaloval se, večer vysedával v barech, kterých bylo na promenádě u pláže Copacabana stovky. Když mu vypršelo turistické vízum, nasedl do autobusu, odjel na pár dní do Argentiny, prohlédl si několik měst a zase se vrátil. Na hranicích mu vydali nové turistické vízum na další tři měsíce.

Všichni lupiči se však dříve nebo později setkali se stejným neduhem. Byl to nepřekonatelný stesk po domově. Ani Ronald Biggs se nevyhnul této nemoci vyhnanců. V kouzelném prostředí tropické přírody, kde všechno stále kvete, kde lidé pořád tančí, zpívají a chodí spát až ráno, se mu stýskalo po londýnských mlhách, po šále kolem krku, po nedobrém anglickém pivu a štiplavé hořčici. Scházela mu ošklivá rána, kdy mráz zebe do prstů, vadilo mu, že se nemůže navléct do tlustého svetru a projít se po nábřeží k Tower Bridge. V Brazílii se nemusel skrývat, věděl, že je zde v bezpečí, a tak si také otevřeně dopisoval s manželkou, která zůstala v Melbourne.

Původně si oba mysleli, že se také ona s dětmi vypraví do Brazílie, aby byla rodina zase pohromadě. Charmian si to však rozmyslela. Napsala manželovi, že bude lépe, když děti vychodí anglické školy v Austrálii, že prozatím nemyslí na přestěhování do Rio de Janeira. V únoru 1971 se zabil nejstarší Biggsův syn Nick při autonehodě. Charmian to telegrafovala manželovi, ten chtěl okamžitě přijet, ona ho však přemluvila, bála se, aby ho v Melbourne nezatkla policie. Tak se Ronald Biggs dál potloukal po barech a seznamoval se s anglicky hovořícími turisty, měl obrovskou potřebu popovídat si.

Charmian se snažila zapomenout na tragédii, dala se zapsat na melbournskou univerzitu, oba první semestry absolvovala s vyznamenáním a dostala studijní stipendium. Občas se u ní objevili reportéři a ona si povídáním o životě se slavným lupičem vydělala několik set dolarů.

Po celou dobu, kdy utíkal před policií, si Biggs přál, aby mohl žít bezstarostně jako svobodný občan. V Brazílii měl pro to všechny podmínky, a stejně nebyl spokojen. Stěhoval se od jedné milenky ke druhé, nakonec zakotvil u temperamentní Indiánky Raimundy. Dokázala mu vytvořit prostředí útulného domova, takže se mu už tolik nestýskalo.

Na jedné ze zahradních slavností, pořádaných cizinci usazenými v Rio de Janeiru, se seznámil s britským státním příslušníkem Constantinem Beckendorffem. Od večera do rána hodně vypili, a když se za úsvitu procházeli po promenádě Copacabany, Ronnie Biggs to už nevydržel a pochlubil se novému známému, že je jedním z těch, kdo realizovali velkou vlakovou loupež. Nový známý se divil, proč právě jemu svěřuje své tajemství, ale záhy se dozvěděl, jak moc se Biggsovi stýská po staré dobré Anglii, jak velice by se chtěl vrátit. Dokonce i za cenu, že by se přihlásil na policii, kdyby mu zaručili shovívavý postoj a nízký trest.

Beckendorff se za několik dní vracel do Londýna. Slíbil, že udělá, co bude moci. Spojí se také s některým známým novinářem a zprostředkuje obsáhlý rozhovor, za který by Biggs dostal dobře zaplaceno, aby měl z čeho žít. Beckendorff se vrátil do Londýna v září 1973, ale teprve krátce před Vánocemi se domluvil s novinářem Colinem Mackenziem z Daily Expressu. Ten samozřejmě uvítal lákavou nabídku, 30. ledna 1974 odletěl do Rio de Janeira a hned na letišti Galeó se setkal s Ronaldem Biggsem. Odjeli do hotelu, objednali si rumový punč a Ronnie Biggs se začal zpovídat:

„Mám už po krk kočovného života. Já žiju tady s Raimundou, moje manželka je s dětmi v Austrálii, ona studuje na univerzitě, já se potloukám od ničeho k ničemu a dvakrát týdně kouřím hašiš. Chtěl bych žít jinak, pane Mackenzie, a především bych se chtěl vrátit."

„Já vás chápu, pane Biggsi, ale přijel jsem sem pro reportáž. A rád bych znal vaše podmínky."

„Třicet tisíc liber a kdybyste to chtěl vydat knižně, tak pojedem na půl. Souhlasíte?"

„Co mi zbývá, pane Biggsi, trumfy v ruce máte vy. Tak začnem hned zítra ráno."

V pátek 1. února se sešli k prvnímu sezení. Colin Mackenzie přivedl fotografa z Expressu Billa Lovelacea a připravil magnetofon. Ronnie Biggs přišel se svou novou přítelkyní Lucií, aby měl na fotografiích partnerku. Nejdřív začali v hotelovém baru, později se přestěhovali do pokoje novináře Mackenzieho.

Asi hodinu před polednem zaklepal někdo na dveře. Ronald Biggs předpokládal, že je to číšník s dalšími nápoji a s ledem, když však Mackenzie otevřel dveře, stál za nimi vedoucí kriminálního oddělení Scotland Yardu Slipper, doprovázený inspektorem Peterem Jonesem, britským konzulem a jakýmsi brazilským policistou v civilu. Ronnieho Biggse zatkli a chtěli ho odvést.

Inspektor Frank Williams se totiž v Londýně dozvěděl o jednání zástupců Daily Expressu s lupičem Biggsem. Zjistil si, že se reportér Mackenzie chystá do Rio de Janeira, Slipper a Jones tedy nasedli do stejného letadla a vystoupili na letišti Galeó. Nemohli ale samozřejmě na cizím státním území zločince zatknout, proto požádali o pomoc brazilskou policii.

Místní policista odvedl Ronnieho Biggse do cely, příští den měl odletět do Londýna s oběma úředníky Scotland Yardu. Jenomže ráno se dostavila na policii jeho indiánská milenka Raimunda a prohlásila do protokolu, že čeká dítě, jehož otcem je Ronald Biggs. Byl to nepředstavitelně dobrý tah a není pravděpodobné, že na něj Raimunda přišla sama. Je možné, že se Ronald Biggs spojil z policejní věznice s některým známým advokátem, který řekl Indiánce, co má dělat. V Brazílii totiž platí zákon, že nemůže být ze země deportován nikdo, kdo je otcem brazilského dítěte. Automaticky má také práva i povinnosti brazilského občana.

Oba úředníci Scotland Yardu se museli vrátit do Londýna s nepořízenou a ředitel policie v Rio de Janeiru dal převézt Ronalda Biggse do věznice v hlavním městě Brasilia, kde musel zatím vyčkat. Colin Mackenzie se sice už nedostal k plánovanému rozhovoru se slavným lupičem, po této epizodě měl však dost senzačního materiálu, aby se mohl vrátit do redakce jako vítěz.

Ronald Biggs přišel o slíbených třicet tisíc liber, vydělal si však peníze jinak. Když proběhla světovým tiskem zpráva o fiasku úředníků Scotland Yardu, spojila se Charmian Biggsová s ředitelem tiskového trustu Murdoch a přiletěla i s reportéry do Rio de Janeira, kde se ve věznici setkala s manželem. Fotoreportéři fotografovali a filmaři dojemnou scénu natáčeli. Snímky proběhly celým světem. Decentně oblečená, dobře učesaná mladá sympatická studentka melbournské univerzity a současně manželka slavného lupiče, který i za mřížemi vypadal jako filmový plejboj, to byl dojemný námět reportáží s mnoha fotografiemi. Všichni vydělali velké peníze, všichni se zase vrátili domů.

Indiánka Raimunda porodila syna, brazilská policie mohla propustit Ronnieho Biggse z vězení, reportéři fotografovali šťastného otce, Indiánku a nemluvně, a všichni tři dostali od Murdochova tiskového trustu, který si zajistil výhradní autorská práva, dostatečně velký honorář, aby z něj mohli být dobře živi. Charmian se zachovala velice rozumně. Za daných okolností Raimunda vlastně zachránila jejímu manželovi život; proto spolkla hořkou pilulku, vrátila se do Melbourne, pokračovala ve studiu na univerzitě a starala se o své dva syny. Raimunda, která teď měla zaručenu světovou reklamu, počkala, až dítě odstaví, pak ho dala na starost Ronniemu a za výhodných podmínek přijala výnosné místo. Odletěla do Ženevy, kde vystupovala jako velmi dobře placená striptérka.

Ronald Biggs se zatím staral o malého chlapce. Ve světových obrázkových časopisech se občas objevily články s fotografiemi vzorného otce, který chodí s chlapcem na procházku kolem zátoky Guanabarského zálivu a občas si s ním vyjede na výlet do vnitrozemí. Zájem novinářů znamenal pro Biggse příjemné povyražení, přinášející navíc slušné honoráře.

Ve čtvrtek 12. března se jeden z Biggsových přátel Armin Heim seznámil v baru na Copacabaně s cizincem, který se představil jako Patrik Anderson. Oba měli společného známého, průvodce turistů Paola. Anderson prohlásil, že je fotoreportér a že by rád pořídil několik záběrů Ronalda Biggse, případně i jeho syna. Protože šlo o běžnou záležitost, na jaké byl Biggs zvyklý, souhlasil s návrhem a Heim domluvil schůzku na příští den. V pátek 13. března 1981 v 11 hodin dopoledne přišel Ronald Biggs a jeho již šestiletý syn Mike do bistra, kde se měli setkat s reportérem Andersonem. Biggs si obvykle bral na podobná setkání doprovod, Heima a Stanleye, kteří vynikali výškou i tělesnými proporcemi, ale tentokrát přišel se synem sám.

Všichni tři, a později také průvodce turistů Paolo, absolvovali přibližně stejný okruh jako při předešlých fotoreportážích, Anderson pořídil stovku snímků s pozadím pláže, Cukrové homole a jiných pamětihodností a dohodli si další termín na neděli, který pak Anderson telefonicky změnil na pondělí na 14 hodin. Po tomto telefonátu Ronald Biggs a jeho syn zmizeli.

V úterý 17. března zavolala Heima dvacetiletá mulatka Cancecao a s obavami mu sdělila, že jednapadesáti-letý Ronald Biggs a jeho Šestiletý syn, s nimiž už několik měsíců žije ve společné domácnosti ve věžovém domě na Praia Botafogo, se nevrátili domů. Armin Heim se ještě narychlo sešel s mulatkou, aby se dozvěděl podrobnosti, a potom zatelefonoval do hotelu Luxor, kde měl být ubytován novinář Patrik Anderson. Zažil však velké překvapení, v hotelu žádný Anderson nebydlel. Když zajel za recepčním a popsal mu reportéra, Brazilec připustil, že v hotelu bydlel mladý muž, na něhož by se popis hodil; stýkal se se čtyřmi dalšími Angličany, kteří bydleli na stejném patře, všichni však již odcestovali.

Armin Heim jel rovnou na policii a požádal, aby zahájili pátrání po zmizelém Biggsovi. Současně řekl několika známým novinářům, co se stalo, ti šli za věcí sami a během několika dnů odhalili tajemství zmizení Ronalda Biggse a jeho syna.

Biggs vstoupil do místnosti, kde na něj kromě Andersona čekali ještě tři muži. Odvlekli ho do mikrobusu a odjeli na letiště Santos Dumont. Tam na ně Čekalo proudové letadlo značky Lear a dopravilo je do přístavu Bělém na rameni Amazonky v brazilském státě Para, kde na ně čekala jachta Nowcani II. Únosci i unesení se nalodili a za několik dní

přistáli v Bridgetownu na ostrově Barbados. Je třeba dodat, že Barbados jako svobodný a samostatný stát je členem Britského společenství národů.

Tam se do akce zamíchala místní policie, únosce nechala na svobodě a Ronalda Biggse posadila za mříže. Biggs později prohlásil, že se vše udalo se souhlasem místních úřadů a že policie byla připravena na příjezd únosců, kteří chtěli uneseného dopravit z Barbadosu do Velké Británie a předat ho pracovníkům Scotland Yardu.

Nestalo se tak. Barbadoský guvernér odmítl uneseného vydat, a tak se Ronald Biggs a jeho šestiletý syn Mi-ke objevili zakrátko na letišti Grantley Adams a vrátili se zpět do Rio de Janeira. Později se brazilské policii podařilo zjistit, ze proudové letadlo značky Lear najal jakýsi John Miller, který se s Thorfinnem McIverem zúčastnil únosu lupiče Biggse. Dokonce to nebylo poprvé. Už 6. dubna 1979, kdy měl přiletět do Brazílie na státní návštěvu západoněmecký spolkový kancléř Helmut Schmidt, objevila tajná policie při prohlídce letiště parkující proudové letadlo Lear a v něm velký, uvnitř čalouněný lodní kufr, z čehož se dalo soudit, že John Miller připravoval únos. Vzhledem k mimořádným bezpečnostním opatřením na letišti k únosu nedošlo a Mclver a Miller akci zopakovali v březnu 1981.

Ronald Biggs se tedy zase vrátil do bytu v devětadvacátém patře na Praia Botafogo, kde ho radostně přivítala milenka Cancecao. Na únosu vyzískal dvakrát. Údajně prý dostal vysoký honorář za vyprávění dobrodružného příběhu, a pak prý podal žalobu o náhradu vzniklé škody. Nabízí se však úvaha, jestli celá akce nebyla jen inscenací pro senzacechtivé čtenáře a televizní diváky. Proč jinak by byl jeden z únosců únos filmoval, proč by pořizoval snímky, na nichž byli únosci s nezakrytými tvářemi?

Vrchní inspektor Scotland Yardu Butler měl jediný životní cíl: dopadnout všechny lupiče velké vlakové loupeže. Nesplnil se mu, zločinec Ronald Biggs žil v Brazílii, ani se neskrýval, ani netajil svou minulost, a Butler ve věku sedmapadesáti let zemřel. Ani jeho nástupci Williamsovi se nepodařilo přivést Biggse před britský soud. Když mu bylo padesát, rozloučil se s kolegy ve Scotland Yardu a změnil místo. Stal se vedoucím bezpečnostního oddělení australské letecké společnosti Qantas Airlines.

Všichni odsouzení věděli, že si nebudou muset odsedět celé tresty. Chovali se vzorně a o jejich podmíněné propuštění se staraly nejvlivnější britské advokátní kanceláře. První prošel vězeňskou branou v dubnu 1971 Roger Cordrey. Nějaký čas pracoval v květinářství své sestry, potom pomalu, ale jistě obnovil své styky s londýnským podsvětím a chystal se na další velkou akci.

V dubnu 1975 propustili Bustera Edwardse a Jimmyho Whitea. Jimmy se vrátil k manželce Sheree a přestože mu již bylo pětapadesát, začal pracovat jako pokrývač. Buster Edwards se také nastěhoval k rodině, ale od počátku se hádal s manželkou, která si mezitím našla dobře placené zaměstnání a on neměl ani libru. Proto se vrátil ke svému původnímu povolání a otevřel si před nádražím Waterloo stánek s květinami. Začal pít, potom ukradl v obchodním domě oblečení v hodnotě pětašedesáti liber a vrátil se na nějaký čas do vězení.

Bývalý automobilový závodník Roy James se po dvanáctiletém vězení vrátil v srpnu 1975 na svobodu. Přes poměrně vysoký věk se znovu objevil na závodní dráze, v Silverstonu havaroval, v dalším závodě v Malory Parku utrpěl úraz, pak startoval na Fordu 1600, vyhrál závod v Brand´s Hatch, v dalším byl na druhém místě a ve třetím znovu havaroval.

Jimmy Hussey se dostal na svobodu 17. listopadu 1975 a na Štědrý den se oženil s milenkou Gill. Gordon Goody se objevil u své matky v malém domečku v Putney krátce před Vánocemi roku 1975 a brzo zjistil, že na rozdíl od ostatních ho přátelé neokradli. Investovali jeho peníze do nemovitostí a jejich cena za léta, kdy byl ve vězení, prudce stoupla. Sám tehdy nakoupil za část kořisti diamanty a uložil si je v bezpečnostní schránce. I ty měly v roce 1975 daleko větší cenu. Když se Edwardsova manželka dostala do finančních nesnází, byl Gordon Goody jediný ze všech, který jí mohl finančně pomoci. Za tři měsíce po Goodym propustili z vězení Tommyho Wisbeye a pak Boba Welche, který se vrátil do New Grossu ke své Jean. Bruce Reynolds a Charlie Wilson zatím čekali na rozhodnutí komise, ale mohli počítat s tím, že se také brzo vrátí domů.

Byli sice na svobodě, ale bez peněz. Celá dlouhá léta přemýšleli ve svých celách, jak se po propuštění uživí bez práce. Vedla k tomu jen jediná zákonná cesta: pokusit se prodat své paměti. Jejich manželky to většinou udělaly a dostaly od nakladatelů dobře zaplaceno. Dokonce i advokát John Wheater prodal redakci listu Sunday Telegraph dva kratší články a vydělal na tom. Royo-vi Jamesovi nabídli zástupci jistého západoněmeckého týdeníku několik tisíc liber za jeho fotografii. Lupiči cítili šanci a rozhodli se, že budou své životní příběhy prodávat společně.

V té době se Gordon Goody sešel s jistým jihoafrickým obchodníkem s realitami, který mu před časem zprostředkoval koupi a prodej domů ve Fulhamu. Jmenoval se Garry van Dik, byl to vysloužilý africký žoldnéř a vyznal se v tlačenici. Sešel se se všemi členy bandy, popovídal si s nimi o jejich záměru a ujistil je, že udělá pro velký byznys všechno, co bude moci: příběh velké vlakové loupeže bude bestseler. Své slovo dodržel. Koncem dubna 1976 navštívil redakci londýnského nakladatelství W. H. Allen and Co. a přednesl řediteli návrh lupičů.

Nepodařilo se prokázat, čí to byl nápad, ale právě v této fázi jednání se v případu loupeže objevila naprostá novinka. Oživovala příběh, aktualizovala jej, zaváněla senzací. Do popředí zájmu světové veřejnosti se totiž stále více protlačovaly neonacistické organizace, stále častěji se na knižním trhu objevovaly knížky oslavující Hitlerovu třetí říši. V pravou chvíli přišli londýnští lupiči s překvapením: v pozadí velké vlakové loupeže údajně stál nechvalně známý nacistický válečný zločinec Otto Skorzeny. Jedna z nacistických tajných organizací, které v Evropě i v Latinské Americe přežily konec války i Norimberský tribunál, financovala akci částkou osmdesáti tisíc liber, plán přepadení poštovního vlaku vypracoval Otto Skorzeny a jeho odborní spolupracovníci. Ti se osobně zúčastnili přepadení, jeden z nich pobýval s lupiči dokonce nějaký čas na farmě Leatherslade.

Takové zákulisí loupežného přepadení bylo přesně tou senzací, kterou nakladatel potřeboval, aby oživil již stokrát publikovaný příběh. Vždyť Otto Skorzeny se v létě 1943 „proslavil" únosem fašistického duceho Benita Mussoliniho ze zajetí v alpském vysokohorském hotelu na Gran Sasso, a od té doby platil za všemocného nacistu, kterému se podařilo utéci spravedlnosti. Dirigoval prý nacistické organizace v Argentině i v západní Evropě, disponoval

obrovskými částkami, uloženými na tajných kontech ve švýcarských bankách a s jinými nacistickými pohlaváry připravoval renesanci fašismu.

Otto Skorzeny je veden v seznamu komise Organizace spojených národů pro stíhání válečných zločinců pod číslem e 40995/48-11, v Rakousku byl na něho po vítězství nad fašismem vydán zatykač pro vraždění civilního obyvatelstva. V československém seznamu válečných zločinců je registrován pod číslem 7372, protože dal v dubnu 1945 jako velitel „Jagdkomanda Süd-Ost" se sídlem ve Vizovicích na Moravě pod záminkou boje proti partyzánům srovnat se zemí obce Drnovice, Prlov a Ploštinu, dvacet sedm obyvatel zavraždil nebo zahnal do hořících domů, kde za živa uhořeli.

Jako důstojník SS dal za války v jugoslávském Karlovci zastřelit 38 jugoslávských vojenských zajatců. Ještě v únoru 1945, když už nikdo nepochyboval o porážce nacistického Německa, dal ve Schwedtu nad Odrou věšet vojáky i civilní osoby podezřelé z pacifismu. Po kapitulaci německé říše utekl do Alp, pomáhal nacistickým prominentům přes Itálii do Španělska a do Jižní Ameriky, později se přihlásil na velitelství amerických vojenských jednotek. Nebyl však předán soudu, naopak stal se vítaným spolupracovníkem tzv. historické sekce americké vojenské zpravodajské služby.

Účast takového experta na organizaci velké vlakové loupeže plně zapadla do módní linie nacistických vzpomínek a neonacistického oživování „slavné éry" Hitlerových hrdlořezů. Aféry jako Eichmanova, lyonského kata Klause Barbieho či hromadného vraha Waltera Redera se staly pro redakce západních obrázkových časopisů vítanými náměty. Měly vždy značnou publicitu a zvyšovaly náklad. Nemusely být dokonce ani pravdivé, ani pravděpodobné. Miliony bylo možné vydělat na zjevných podvodech, jakým byly třeba padělané a podvržené Hitlerovy deníky.

Majitel nakladatelství W. H. Allen and Co. požádal o spolupráci publicistu Reada. Ten se sešel s lupiči, oni mu vyprávěli osvěžený příběh, on námět zpracoval do obsáhlé reportáže, která vyšla i knižně pod titulem The Train Robbers. Stopy válečného zločince Skorzenyho, jeho tajné a tajemné organizace jakož i několika spojek a prostředníků jsou do příběhu zručně vkomponovány.

Některé motivy vyznívají věrohodně, jiné jsou za vlasy přitažené. Celek pak budí dojem, že si lupiči spolupráci se Skorzenym vymysleli jen proto, aby svůj příběh mohli znovu prodat. Reklamní odborníci se postarali o správnou pointu senzace. Všichni jak jednotlivě, tak kolektivně prohlášení v pravou chvíli odvolali. Otto Skorzeny, v té době majitel dobře prosperující obchodní společnosti v Madridu, se od nařčení také distancoval. Právě proto mnozí čtenáři uvěřili, že jde jen o kamuflážní manévr a politický ústupek a měli pocit, že se jim podařilo vniknout do zákulisí slavného kriminálního případu.

Tento názor podpořila ještě další akce, o níž se psalo v tisku. Publicista Read se vypravil do Brazílie za Ronaldem Biggsem, aby se ho zeptal, co ví o spolupráci s tajnou nacistickou organizací. Biggs se jen významně usmál a popřel jakoukoliv souvislost, ale Read měl pocit, a nenechal si ten dojem jen pro sebe, že neříká pravdu. Dozvěděl se totiž, že Biggs nápadně často jezdí do Argentiny, kde po skončení druhé světové války vyrostly celé kolonie obývané nacistickými válečnými zločinci. Dokonce i na letiště přišel Biggs Reada přivítat v doprovodu argentinské Němky Ully Sopherové a on se v této souvislosti, i když bez průkazného důvodu domnívá, že byla pověřena hlídáním Biggse, který neměl anglickému publicistovi prozradit víc, než bylo vhodné.

Je to příliš složitá a navíc nepravděpodobná konstrukce. Záměr byl průhledný. Senzace o spolupráci britských vlakových lupičů s nacistickými vrahy, která vypadala z publicistického hlediska tak slibně, splaskla. Knížka Pierse Paula Reada nevzbudila mimořádnou pozornost. Lupiči nezbohatli z honoráře, jsou tedy nuceni živit se na stará kolena příležitostnou prací. To je pro ně ten největší trest.

TAJEMSTVÍ GENTSKÉHO OLTÁŘE

Šedé dubnové ráno roku 1934. Na věži gentské katedrály Saint Baafs odbíjí šestá. Největší chrám správního střediska belgické provincie Východní Flandry nepatří ke světovým klenotům církevní architektury, uvnitř však skrývá umělecká díla nevyčíslitelné ceny, mezi nimi oltářní obraz bratří Jana a Huberta van Eycků Spravedliví soudci.

Pomalým krokem kráčí přes náměstí kostelník. Otvírá hlavní dveře. Za chvíli se začnou scházet věřící na ranní mši. Vešel dovnitř. Rozsvítil světla. Odešel do sakristie. Otevřel okno, aby vyvětral zatuchlý vzduch, čpící včerejším kadidlem. Pak vzal velký ozdobný klíč a šel k Vijdtově kapli rozhrnout závěsy, které v noci zakrývaly vzácný oltář. Zastavil se a zíral. Teprve po chvíli zvolal přiškrceným hlasem do opuštěné chrámové lodi:

„Pomoc! Zloději!"

Opona byla rozevřena a na místě obrazu Spravedlivých soudců se černal jen prázdný prostor. Také zadní část oltáře s postavou Jana Křtitele scházela.

Kostelník vzbudil biskupa, který se šel hned podívat do Vijdtovy kaple, pak zavolali policii. Detektivové prohlédli katedrálu, centimetr po centimetru prozkoumali oltář. Nenašli jediný použitelný otisk prstů. Asi hodinu poté dostali celníci i zaměstnanci pohraničních přechodů telegraficky oznámení o loupeži. Do celého světa se rozlétly fotografie ukradených obrazů. Neobjevila se jediná stopa, jen neslaná nemastná výpověď jakéhosi Jeana Hoertla:

„Mohlo být kolem půlnoci, když jsem šel kolem katedrály. Z postranního vchodu vyšel muž. Pod paží nesl podlouhlý předmět. Zdálo se mi to podezřelé, co pohledával tak pozdě v noci v chrámu Páně? Mířil však k budově biskupství a tak jsem si řekl, že je to asi kostelník nebo některý z duchovních, který připravoval něco na ranní mši. Měl jsem pocit, jako bych znal chůzi toho muže, ale nemohu si za nic na světě vzpomenout, koho mi připomínal. Snad kdybych ho znovu potkal, snad bych si vzpomněl, ale teď nevím, opravdu nevím."

Ukradené obrazy měly nesmírnou cenu. Gentský oltář je nejvýznamnějším dílem bratří Jana a Huberta voň Eyckových, vytvořili jej na objednávku zámožné rodiny Vijdtovy v letech 1420 až 1432. Oltář nebyl v katedrále svatého Bavona dlouho. V devatenáctém století totiž církevní správa některá díla prodala, většina z nich, mimo obraz Adama a

Evy, skončila ve sbírce německého císaře Viléma I. Teprve v roce 1923, kdy podle podmínek Versailleské mírové smlouvy platilo poražené Německo válečné reparace také vrácením uměleckých děl, se oltář poprvé za posledních sto let zaskvěl opět v plné nádheře.

Kriminalistům i expertům z oboru historie umění bylo od počátku jasné, že tak známé a tak cenné dílo je neprodejné. Zloděj nebo zloději mohou podniknout jediné: žádat za vrácení uměleckého skvostu výkupné. Předpoklad se vyplnil. Za několik týdnů se na stole sekretáře gentského biskupa objevil dopis:

„Vaše Eminence, obracím se na Vás v záležitosti zmizelé oltářní desky. Já o ní vím. Já ji dokonce vlastním. Ujišťuji Vás, že nejsem zloděj, podařilo se mi jen zachránit dílo před zkázou. Přelstil jsem zloděje. Nebylo to snadné, ale podařilo se to. Stejně jako Vy i já mám zájem na vrácení vzácného díla. Je to možné, nelze to však uskutečnit bez jistých finančních nákladů. Jako odměnu za vrácení musím dostat milion belgických franků. Jste-li ochoten přistoupit na tuto podmínku, dejte laskavě do inzertní rubriky deníku La derniére heure oznámení podepsané šifrou D.U.A."

Gentský kanovník ze Saint Baafs, van den Gheyn, měl po přečtení vyděračova dopisu nedobrý pocit. Ty řádky nepsal obyčejný podvodník, zločinec či vyděrač. Ten dopis psal muž, který si byl jistý svou věcí, věděl, co chce a jak toho docílit. Nevěděli to ale církevní hodnostáři. Biskup přece nemůže jednat se zločincem. Předali dopis policii, ale vedoucí kriminálního oddělení našel jen jediné východisko: předstírat souhlas a nastražit vyděrači léčku. Jenže s tím přece zloděj musel počítat.

Biskup se rozhodl vyjednávat s neznámým bez policejní účasti, objednal v administraci liberálního La derniére heure otištění inzerátu a vyděrač se zakrátko ozval:

„Možná že pochybujete o pravdivosti mých slov. Možná že nevěříte, že jsem vlastníkem obrazů. Chápu to a jsem připraven přesvědčit Vás. Důvěru za důvěru. Vrátím Vaší Eminenci jednu část oltáře bez jakékoliv protihodnoty, jenom jako projev dobré vůle a důkaz pravdivosti mých slov. Za druhý obraz jsem však nucen požadovat částku, uvedenou v předešlém dopise: jeden milion franků. Kdyby se však stalo, což nedoufám, že bych po vrácení prvního obrazu o Vás, ctihodný pane biskupe, už neslyšel, budu nucen zbylý obraz z gentského oltáře zničit. Chtěl bych Vás již nyní upozornit na nedozírné následky. Veškerá odpovědnost za zkázu nesmrtelného a nenahraditelného díla by padla na Vaši hlavu."

To bylo ultimátum. Stranou šly všechny právnické úvahy. Policejní experti zkoumali dopis a zjistili, že pisatel je zřejmě inteligentní muž, který se vyzná v obchodě a nehodlá vyjednávat o ústupcích. Vyslovil cenu a bude na ní trvat. Církevní hodnostáři neměli na vybranou. Ctihodný biskup gentský zadal dne 20. května 1934 do rubriky Avis individuels listu La derniére heure inzerát tohoto znění:

„D.U.A. Souhlasíme. Čekáme na Vaše návrhy."

Vyděrač zareagoval okamžitě. Kanovník van den Gheyn dostal poštou další dopis:

„Četl jsem Vaši odpověď v novinách ze dne 25. 5. t.r. a vzal jsem na vědomí, že jste ochotni přistoupit na podmínky. Postarejte se, aby byly mé požadavky přesně a včas splněny, a zaručuji Vám, že také já dostojím své povinnosti. V příloze tohoto dopisu najdete lístek nádražní úschovny zavazadel. Na něj Vám vydají obraz Jana Křtitele. Nejpozději do tří dnů se dozvíte adresu osoby, které předáte balíček s částkou zprostředkovací provize, na níž jsme se dohodli. Až dostanete adresu, postarejte se, aby byl balíček řádně zapečetěn a odevzdán. Jakmile se mi podaří uvést do oběhu Vaše bankovky, sdělím Vám neprodleně, kde se nachází obraz Spravedliví soudci a jak Vám bude doručen. Tím pak bude záležitost s konečnou platností vyřízena. Abychom však zamezili komplikacím, radím Vám, abyste neuveřejňovali o vrácení obrazu Jana Křtitele ani slovo. Ujišťuji Vás, Vaše Eminence, svou úctou a těším se na Vaši zprávu." Podepsán D.U.A.

V obálce byl lístek úschovny zavazadel na Severním nádraží v Bruselu. Dne 30. května jel kanovník van den Gheyn autem z Gentu do Bruselu. Doprovázel ho civilista, připomínající oblečením nádražního nosiče. Byl to však policejní komisař Graat. Jeho kolegové už od rána hlídali budovu nádraží, seděli v civilu na lavičkách čekárny, potulovali se před pokladnami, jako by na někoho čekali. Komisař Graat totiž věřil, že se pachatel na nádraží objeví. Bude se chtít na vlastní oči přesvědčit, že všechno běží podle jeho instrukcí.

Nic se však nestalo. Vyděrač byl inteligentní, dokázal si zvážit souvislosti a odhadl riziko. Policisté hlídali bruselské nádraží zbytečně. Van den Gheyn přišel k úschovně zavazadel, podal zřízenci lístek, zaplatil jednodenní úschovné a odnesl si dlouhý balíček. Nasedli do vozu a ujížděli k policejnímu ředitelství. Tam balík položili na stůl.

Nový, čistý balicí papír, pod ním voskované plátno, v něm dřevěná deska s obrazem Jana Křtitele bratří van Eycků. Všichni si oddechli, operace proběhla podle plánu. Mýlili se však, vyděrač se odmlčel. Čekali den, dva, pak celý týden. Nakonec se rozhodli uveřejnit další inzerát. Vyděrač se ozval.

„Vážený pane biskupe, čestný člověk by neměl porušit dané slovo, tím méně, jde-li o tak vysokého církevního hodnostáře, jakým je dozajista biskup gentský. Jsem ochoten navázat s Vámi ještě jednou a naposled spojení, dovoluji si však důrazně upozornit, že trvám na tom, aby moje příkazy byly do posledního písmene splněny. Dobře víte, že můžete dostat také druhou část oltáře. Musíte však předem zaplatit částku ve výši jednoho milionu franků a sice v použitých desetitisícovkách. Bankovky zabalte do balíčku, zapečeťte jej, pak ho doručte ctihodnému panu faráři od svatého Vavřince v Maulepas. Přikládám roztrženou stránku novin. Osoba, která si pro balíček přijde, prokáže se druhou částí. Obě poloviny musí být pečlivě porovnány a přirozeně musí do sebe zapadat. Teprve potom bude balíček vydán. Osobě, která se prokáže druhou polovinou stránky, nesmí nikdo klást otázky, nikdo ji nesmí oslovit. Musíte jí rovněž zajistit volný příchod a odchod. Kdybyste nedodrželi některou z podmínek, budu nucen obraz Spravedlivých soudců zničit."

Biskup neměl jinou volbu. Musel přistoupit na zlodějovy podmínky, a tak brzy poté dostal farář od svatého Vavřince objemnou obálku s biskupskou pečetí. Uvnitř byla další obálka s instrukcemi a cárem novin. Farář nechápal, co vlastně na něm ctihodný biskup chce, ale uposlechl a pro jistotu, kdyby třeba zrovna nebyl doma, dal instrukce také své

hospodyni.

Dne 14. června kolem půl druhé odpoledne vyšel z budovy antverpského Jižního nádraží muž. Mohlo mu být čtyřicet, ale také padesát. Měl na nose skřipec, nosil plnovous. Tuctový chlap, všedně oblečený, stejný jako ostatní, kteří proudili ulicemi. Zastavil se na chodníku, mávl na taxi. Nasedl.

„Kam to bude, prosím?"

„Do Maulepas, k faře svatého Vavřince. Víte, kde to je?"

„Jistě, monsieur."

Zapálil si cigaretu a nabídl také taxikáři. Zeptal se ho na rodinu a pochválil mu starou rozvrzanou fordku. Pak řekl, jako by ho to právě v té chvíli napadlo:

„Poslyšte, řidiči, potřeboval bych vaši pomoc. Doručíte panu faráři od svatého Vavřince dopis a počkáte na odpověď. Já totiž špatně chodím do schodů." Vytáhl náprsní tašku, vyndal dvě menší bankovky, složil je a vsunul taxikáři do dlaně. „To je za vaši ochotu," řekl s úsměvem.

Vůz zastavil na náměstí před kostelem, řidič vyskočil, vyběhl po schodech do prvního patra barokní fary a zazvonil. Cestující se pohodlně zvrátil do opěradla. Byl klidný, spokojený, nejevil nejmenší známky vzrušení.

Zato taxikář neví, co si myslet. Stojí před přitloustlým farářem a zírá na roztržený list novin, který byl v obálce. Jinak nic. Žádný dopis, jak říkal jeho zákazník, ani řádek, jen ten podivný cár novin. Farář jej obrací v prstech, neřekne ani slovo, odchází a nechá taxikáře stát uprostřed místnosti. Snad už za minutu nebo za dvě se vrací s objemnou a pečlivě zapečetěnou obálkou. Beze slova ji podá překvapenému taxikáři, založí ruce na prsou, kývne hlavou, pak ukáže na dveře, že to je vše, posel může odejít. Zákazník v taxíku si mezitím zapálil další cigaretu. Pozoroval taxikáře, jak vychází ze dveří fary s objemnou obálkou v ruce, vlídně mu pokynul a usmál se.

„Prosím, pane," řekl udivený taxikář. „Zde je odpověď."

„Děkuji vám. Opravdu jste mi velice pomohl."

„Je to tak v pořádku?" zeptal se řidič, dříve než sedl za volant.

„Ano. Teď je to v pořádku. Jeďte, prosím, do města a zastavte na náměstí."

„Dobře, monsieur."

Belgická policie znovu zaspala. Strážník, který měl za úkol střežit faru, si sice zaznamenal číslo taxíku, ale neudělal nic víc. Nehlásil to nadřízenému, nesledoval vůz a samozřejmě ani nepomyslel na to, že by měl vyhlásit poplach. I kdyby to udělal, nebylo by to asi nic platné. Tajemný muž, skrývající se pod šifrou D.U.A., byl chytrý. Počítal se vším, měl u sebe dopis, který mu měl zajistit beztrestnost. A nebyla to špatně vymyšlená finta.

„Vážený pane, je o Vás všeobecně známo, že jste dobrý člověk. Proto si Vás dovoluji požádat, abyste podal pomocnou ruku jedné rodině, která se, nikoli vlastní vinou, dostala do velké nouze. Nechci Vás požádat o nic jiného, než abyste v tomto politováníhodném případu vystoupil v roh prostředníka. Odevzdejte, prosím, tento kousek novinového papíru ctihodnému panu faráři od svatého Vavřince v Antverpách. Výměnou dostanete malý balíček, který laskavě odevzdáte ctihodnému panu faráři finisterského kostela v Bruselu. Na krytí Vašich výloh přikládám dvě stě franků. S projevem dokonalé úcty a s díkem i za postiženou rodinu Váš oddaný..."

Podpis scházel. Místo něj byly pod textem jen iniciály A.M.D.G. Změnil snad vyděrač šifru? Zvolil nový převlek? Nikoliv. Ta zkratka znamenala Ad maiorem Dei gloriam, termín používaný v církevních kruzích, nahrazující zdvořilostní formuli. V překladu znamená: pro větší slávu boží. Kdyby tajemného muže přistihla policie s balíčkem franků, byl by se vykázal dopisem a pokrčil rameny, on přece neví nic o ukradených obrazech nebo dokonce o milionovém výkupném, on jen plní svou křesťanskou povinnost a pomáhá těm, kdo pomoci potřebují.

Byl ten sebejistý muž s plnovousem a cvikrem na nose vyděrač, kryjící se za šifrou D.U.A.? Později se ukázalo, že byl. Ale co ukradený obraz? Zloděj se nehlásil. Cítil se podveden. Obálka samozřejmě neobsahovala milion belgických franků, bylo v ní pouze pětadvacet tisíc. Dvě bankovky po deseti tisících a pět tisícovek. Čísla bankovek byla zaznamenána, policejní prefektura dala tajným oběžníkem na vědomí bankám v širokém dalekém okolí, že doručitel má být za každou cenu zadržen.

Policejní prefekt se domníval, že na vyděrače vyzráli, velice se však mýlil. Ani jedna bankovka se neobjevila v oběhu. Zloděj dostal strach, ale také vztek. Biskup gentský přiložil k bankovkám dopis na vysvětlenou. Chtěl by se ještě domluvit na některých podrobnostech akce, odmítá však jednání prostřednictvím inzerátů. Je to složité, ví o tom policie, jsou s tím spojeny komplikace. Bylo by přece snazší, kdyby si zúčastněné strany vyměňovaly dopisy třeba jako poste restante na některé poště.

Došlo k dohodě, biskup a zloděj se dorozumívali novým způsobem, policie o tom nevěděla a policejní prefekt se nikdy nedozvěděl, že se o vzácný obraz handlovalo jako na trhu. Biskup svému partnerovi sdělil, že v žádném případě nesežene milion, církev je chudá a věřící skoupí. Tajemný D.U.A. slevil sto tisíc, ale biskup mu nabídl jenom 225 000 franků, víc dohromady nedá. V dalším dopise mu vyděrač radí, aby uspořádal veřejnou sbírku, občané gentští jsou patrioti a určitě přispějí na záchranu cenného uměleckého díla. Jinak by byl D.U.A. nucen obraz zničit, což by přece byla škoda.

Biskup peníze nesesbíral a vyděrač se odmlčel. Policie vyšetřovala případ po svém a nedostala se ani o krok blíž k dopadení pachatele. Lidé na krádež pomalu zapomínali.

V Dendermonde nedaleko Gentu se koná 25. listopadu 1934 velké shromáždění věnících katolické církve. Dav mužů a žen se sepjatýma rukama, známé chorály s doprovodem varhan a vůně kadidla. Po pobožnosti sbírka na Gentský oltář, na výkupné za obraz Spravedliví soudci.

„Sestry a bratři v Kristu! Pozdvihněme svá srdce k bohu a naslouchejme jeho hlasu. Slyšme slova jeho přikázání a řiďme se jimi po celý život. Jen tak povede naše cesta k blaženosti věčné. V jednoho boha věříce, neberme jeho jméno

nadarmo a řídíce se desaterem šetřme i majetku bližních svých. Neboť nepokradeš, praví hospodin...hospodin.

Nedomluvil. Zvedl ruce k nebi a padl na zem. Omdlel. Jmenoval se Arseen Goedertier a přijel na shromáždění z Wetterenu. Je to dobrý věřící, bohabojný občan, vážený. Patří k místní honoraci, je bankéř, je předsedou místního podpůrného spolku, ředitelem malířské školy, místopředsedou Okresního sociálního sdružení. Bydlí ve Wetterenu v nejlepším domě, všichni si ho ctí a váží, oslovují ho pane řediteli nebo pane bankéři.

Arseen Goedertier si za první světové války získal obrovské zásluhy o místní kostel a lidé na to nezapomněli. Podařilo se mu tenkrát zachránit všechny vzácné umělecké předměty před okupanty. Týž den, kdy se ve městě objevili Němci, zmizely z kostela zlaté monstrance, kalichy, ale také oltářní obrazy a vzácné sochy. Nikdo nevěděl, kam se poděly. Belgická, ale především německá policie pátrala marně, po celou válku byly cennosti ukryty na neznámém místě. Ale první den, kdy Němci odtáhli z města, se všechny umělecké skvosty objevily zase na svém místě. Arseen Goedertier se jen tajemně usmíval a všem, kteří mu děkovali, jen skromně říkal:

„Byla to přece moje vlastenecká povinnost. Vždyť by to udělal každý."

To bylo tenkrát. Teď je panu bankéři Goedertierovi osmapadesát let a leží na koberci, protože omdlel. Zavolali lékaře. Bylo totiž na první pohled zřejmé, že nejde jen o nějakou chvilkovou nevolnost. Nemocného odvezli urychleně do nedalekého domu jeho švagra. Arseen Goedertier nemůže dýchat, nemůže ani mluvit. Každé slovo mu dělá velké potíže. Přesto však dá příteli de Vossovi znamení, aby se k němu naklonil.

„Chtěl bych se vyzpovídat!"

Kde rychle sehnat kněze? Přítel de Voss je přece advokát, také vyslechne zpovědi svých klientů a mlčí — mlčí jako kněz. Je to zmatená zpověď, přerušovaná přestávkami, kdy Goedertier lapá po dechu.

„Já...před nejvyšším soudcem...Všechno o oltáři Beránka božího je v mém domě...V krabici...V mém psacím stole.. .V předním pokoji. Jen já vím, kde je obraz, kde jsou Spravedliví soudci. Já už pro ně nemohu...Ten obraz je uschován..."

Do místnosti vstoupili lékař a kněz. Arseen Goedertier už nepotřeboval ani jednoho, ani druhého.

Vrchní komisař Kraamp našel v předním pokoji bankéřova domu psací stůl a v jeho zásuvce koženou mapu s nápisem „Liefdadige Werken", což znamená dobročinné skutky. V obálce byla pečlivě uspořádaná korespondence: dopisy gentského biskupa a kopie dopisů D.U.A. biskupovi, pak ještě výstřižky inzerátů z novin La derniére heure a také kopie dopisu, který měl bankéři Goedertierovi zaručit beztrestnost, když jel taxíkem pro peníze k faráři od svatého Vavřince. Kopie i doklady byly přesně roztříděny a pečlivě uschovány. Byl mezi nimi ještě jeden dopis, připravený k odeslání gentskému biskupovi, v němž bankéř Goedertier sděluje, že se obraz bratří van Eycků nachází na veřejném místě. Kde, to se nepodařilo zjistit.

„Vy jste neměla o dvojím životě svého muže ani ponětí?" zeptal se vrchní komisař Kraamp paní Goedertierové. Byla zničena smrtí manžela a snad ještě víc sdělením policejního prefekta.

„Manžel sice často hovořil o finančních těžkostech, ale svěřil se mi také, že má rozjednaný nějaký velký obchod, který nás jednou provždy zbaví starostí o peníze."

To bylo vše a bylo to málo. Ale vrchní komisař Kraamp měl stále naději, že ve vyšetřování dojde ke zvratu. V bankéřově stole našel totiž nejen padělaný Goedertierův osobní průkaz s jiným jménem, ale také další lístek z úschovny zavazadel na gentském nádraží. Dal si zavolat vůz, nasedl a jel na nádraží. Podal zřízenci lístek. Dostal krabici, která už na první pohled nemohla obsahovat vzácný obraz. Rozvázal provázky a objevil bankéřův přenosný psací stroj, na kterém psal veškerou korespondenci týkající se ukradeného obrazu.

Až do května 1935 vedl komisař Kraamp pátrání velice diskrétně, dalo by se říci tajně. V případu zahrál přece svou nezáviděníhodnou roli sám gentský kanovník van den Gheyn. Teprve později, když pátrání uvízlo na mělčině, vypsala generální prokuratura města Gentu odměnu ve výši 25 000 franků pro toho, kdo přivede policii na stopu zloděje či ztraceného obrazu. Všechno bylo marné. Pak přišel někdo s nápadem, že obraz může být ukryt v jiném kostele, a policisté zjistili, že Arseen Goedertier měl přístup do chrámu ve Wetterenu. Tři dny prohledávali chrám centimetr po centimetru, rozebrali oltáře, sundali se zdí obrazy, proklepali stěny, kruchty wetterenského kostela i chrámu Saint Baafs podrobili prohlídkám, protože tam bankéř Goedertier hrával na varhany, ale ani tato stopa nevedla nikam.

Když za druhé světové války obsadili Němci Belgii a přišli také do Wetterenu, prohledali celé město. Ani ti obraz nenašli. Chystali se dokonce otevřít Goedertierův hrob, nakonec však od exhumace upustili. Starý hrobník je totiž ujistil, že sám přišrouboval víko rakve, v níž kromě Goedertierova těla nebylo nic. Samotný oltář s ostatními van Eyckovými obrazy Němci odvlekli do rakouského Bad Altaussee a uschovali je v hloubi solného dolu. Těsně před koncem války, když nacisté pochopili, že nemají šanci, dal gauleiter Horního Rakouska Eigruber příkaz vyhodit do povětří chodby solného dolu, kde byly shromážděny umělecké poklady, nakradené po celé Evropě. Naštěstí se k tomuto vandalskému Činu esesáci už nedostali, zabránilo jim v tom vítězství spojeneckých armád nad fašismem. A tak se alespoň část slavného gentského oltáře vrátila na své místo.

Drzost Velkého Alberta

„Vyplňte, prosím, blanket, monsieur..." řekl úředník za přepážkou a podal klientovi formulář na nazelenalém papíře. „Prosím, monsieur..." zdůraznil s odmlkou a elegantní muž středních let pochopil.

„Spaggiari," řekl a on i úředník se mírně uklonili.

„Velmi mne těší, monsieur Spaggiari."

„Albert Spaggiari."

Vyplnil rubriky, podepsal se, bankovní úředník formulář prohlédl a kývl, že je vše v pořádku. Oba prošli hlavní dvoranou se stropem, podepřeným mramorovými sloupy, nastoupili do výtahu a sjeli do podzemí.

Byla to podivná místnost, staromilsky zařízená. V září 1974 zde stál starý odřený gauč, pár trubkových židlí a stůl polepený hnědým linoleem, stejným jako na podlaze. Přitom byla Societé Générale jednou z nejváženějších francouzských bank a její filiálka na jedné z hlavních tříd Nice měla nejlepší pověst. Zejména u zámožných rentiérů, kteří

žili ve vilách na Azurovém pobřeží mezi Cannes a Monte Carlem.

Albert Spaggiari vypadal jako jeden z nich. Byl však mladý, usměvavý, dokázal si získat sympatie neznámých lidí už několika prvními větami.

„Máme zde sedm pancéřových bloků," vysvětloval bankovní úředník, „celkem přes čtyři tisíce bezpečnostních schránek. Ty menší jsou třicet centimetrů široké, dvacet vysoké a jeden a půl metru hluboké. Vy jste si najal tu větší, monsieur Spaggiari. Šedesát široká, čtyřicet vysoká a jeden a půl metru hluboká. Ke každému sejfu jsou dva klíče. Otevřít jej lze výhradně oběma. Jeden má zákazník, druhý banka."

„Rozumím. Jako všude jinde."

„Přijdete nahoru k přepážce, zapíšete se do žurnálu, úředník vás doprovodí dolů a pak vás opustí. Můžete zde být až do zavření banky."

„Co bych tady tak dlouho dělal?"

„Někteří klienti zde stráví celé hodiny. Třeba se dívají na uložený vzácný obraz. Jeden zákazník zde dokonce píše paměti a rukopis nechává v trezoru."

„Když budu chtít odejít, zazvoním na úředníka?" zeptal se příjemný pan Spaggiari.

„Ne, monsieur. Stačí, když zaklapnete dvířka sejfu."

Úředník se podíval na číslo klíče a zavedl klienta k jeho bezpečnostní schránce. Albert Spaggiari vstrčil svůj klíč do zámku a bankovní úředník druhý, trezorek se otevřel. Dvířka byla dvojitá, bytelná, s pístovým uzavřením na všech třech stranách. Nový nájemce bezpečnostní schránky uznale kývl.

„Jsou naprosto spolehlivé, monsieur. A dveře do místnosti váží dvacet tun," dodal ještě bankovní úředník.

Pak zůstal Albert Spaggiari v podzemní místnosti sám. Položil si svůj diplomatický kufřík na stůl, vytáhl staromódní budík, natáhl péro a nařídil buzení na půlnoc. Vstrčil budík do trezoru a zaklapl dvířka. Odkrokoval místnost a počítal metry, pak se znovu přesvědčil, že je v podzemí sám, vytáhl z kufříku fotoaparát s bleskem a rychle si místnost z několika úhlů vyfotografoval.

Nice je dnes velmi rušné město a avenue Jean Médécin je nejrušnější. Banky, luxusní obchody, restaurace, kina, a ve dne v noci nepřetržitý proud vozů. Hodně se zde změnilo. Na místech starých patricijských domů vyrostly paláce ze skla a hliníku, nákupní středisko zabírající několik bloků. Také banka Société Générale dostala nový kabát. Kouřová skla, bílé a oranžové zařízení, dvorana podobající se letištní hale. Ale v roce 1974 zde ještě stál sice ponuře, leč solidně vyhlížející dům s bytelnými mřížemi na oknech a s honosným portálem. Podobal se justičnímu paláci stojícímu o pár ulic blíž k moři.

Na druhé straně třídy Jean Médécin, přímo proti budově banky Société Générale, je bistro Taverně Alsacienne. Na chodníku plůtek s truhlíky rozkvetlých begonií, několik stolků a pár slunečníků. Albert Spaggiari přijel půl hodiny před půlnocí, zaparkoval v postranní ulici, pak usedl ke stolku a objednal si pernod. Zapálil si doutník a díval se po slečnách promenujících kolem. Choval se jako ostatní osamělí muži, kteří už nemají nic na práci a nechtějí jít ještě spát. Ve dvoraně banky svítila bezpečnostní světla, milenci se procházeli po chodnících, turisté chodili od jednoho baru k druhému. Byl klidný podzimní večer a nic pozoruhodného se nedělo. V jednu hodinu po půlnoci se Albert Spaggiari zvedl a odešel ke svému vozu. Byl spokojen, podzemí budovy banky zřejmě nebylo napojeno na poplachový systém. Druhý den v poledne otevřel svou bezpečnostní schránku, vytáhl z ní budík a zjistil, že o půlnoci zvonil. Péro bylo zcela vytočeno.

Nice leží v Andělské zátoce, jen třicet kilometrů od italských hranic a nepříliš daleko od Cannes i Monaka. Proti severním větrům je chráněna nevysokými pahorky, má mezinárodní letiště, kulturní i architektonické památky a neviditelnou řeku Paillon. Ta protéká středem města do moře, v letních měsících jako potůček, v zimě jako dravý proud. Architekti ji spoutali do čtyř podzemních potrubí o velkém průměru. Aby mohli stavbaři provádět opravy a kanalizační četa kontroly, postavili podél kanálů pod městem dvě podzemní komunikace. Tunely jsou tak široké, že se v nich mohou vyhnout dva protijedoucí vozy. Katakomby vedou přímo středem města.

V lednu 1975 přišel na městskou stavební správu sympatický Albert Spaggiari, představil se a řekl:

„Jsem zdejší podnikatel. Bydlím pár kilometrů za městem, kde mám farmu, a chystám se zřídit ve městě diskotéku. Architekt chce umístit tri patra pod zem, ale máme tady katakomby."

„Potřebujete plán městské kanalizace," předešla ho starší dáma.

Přikývl.

„To není problém. Máme rozmnožený plán městského kanalizačního systému, dostanete ho na radnici. Má měřítko 1:1000, snadno se v něm můžete orientovat. Řekněte, že chcete kopii číslo 16."

V roce 1972 koupil Albert Spaggiari nedaleko Nice v blízkosti Bézaudunu zpustlé hospodářství a dal si ho přestavět na venkovské sídlo. V té době měl obchod s fotopotřebami v Nice v routě de Marseille. Ten pak pronajal a přestěhoval se s manželkou Audi na venkov. Stěny si vyzdobili zbraněmi, na čelném místě visel portrét Adolfa Hitlera a emblém SS s lebkou a hnáty. Když získal plán městské kanalizace, nasedl do svého landroveru, odjel na farmu, pozdravil se se svými dvěma dobrmany, posadil se ke krbu, zahleděl se do plánu a začal si dělat poznámky.

Jeden vjezd do podzemí byl u avenue Maréchal Lyautey, z vyschlého koryta řeky Paillon, druhý uprostřed města na náměstí Masséna v horní části rue Felix Faure. Tam se dalo přejít pěšky z podzemního parkoviště do jímky, sloužící zaměstnancům městské správy k měření hladiny spodní vody. Parkoviště pod náměstím Masséna je moderní, provoz tam sledují kamery průmyslové televize, ale kameru, která zabírá odlehlý kout se vstupem do podzemí, lze snadno vyřadit šikovně zaparkovaným vozem, který zakryje objektivu rozhled. Vzdálenost mezi vjezdem u avenue Maréchal Lyautey a vchodem z parkoviště je asi tři kilometry. Pláce Masséna je uprostřed města, do náměstí ústí avenue Jean Médécian, na níž stojí budova banky Societě Générale.

Albert Spaggiari objevil ještě bližší vchod do podzemí, vstup do městské kanalizace na křižovatce rue Gustave Deloy

a rue de IHótel-des-Postes, na velice frekventovaném místě nedaleko obchodního domu Galeries Lafayette a kanceláří Syndicat ďInitiative. Tudy bylo možné dopravit do podzemí nejtěžší techniku.

Odtud mohli začít kopat tunel k železobetonové stěně bankovního trezoru.

V plánu podzemí města objevil Albert Spaggiari místo, kde se systém kanálů nejvíc přiblížil k suterénu banky. Bylo to pod křižovatkou rue Felix Faure a rue Chauvain. Později se pyšnil tím, že ještě téhož večera vypracoval podrobný plán operace a načrtl si i časový odhad. Došel k závěru, že k realizaci velkorysé loupeže bude potřebovat dvacet až pětadvacet zkušených a všeho schopných mužů. Nepochyboval o tom, že je dá dohromady a byl si jist, že je zvládne.

Měl povahu a vlastnosti zkušeného vojevůdce. Bylo mu čtyřiačtyřicet, byl štíhlý a vypadal dobře, pravidelně se staral o svou tělesnou kondici. Měl vynikající organizační schopnosti. Francouzskou i světovou veřejnost vzrušil hned několikrát, mnozí ho považovali za „lupiče džentlmena", dokonce za jakéhosi Robina Hooda. Neloupil prý pro sebe, nikdy na nikoho nevystřelil. Poměry ve světě mezinárodního terorismu jsou však složité a někdy nepřehledné. Hovořil jsem se svědky na místě činu a podle slov zasvěcených pamětníků, kteří mi v Nice poskytli informace, to nebylo se Spaggiariho nezištností nijak růžové. Vyplývá to už z jeho minulosti.

Narodil se v roce 1932 ve vesničce Laragne ve francouzských Alpách a odpočátku měl životní smůlu. Když mu byly dva roky a začal mluvit i chápat, zemřel mu otec a matka se přestěhovala z horské vesničky do Hyére nedaleko Toulonu. Uměla šít, a tak se zpočátku živila jako švadlena, později si otevřela malý obchod s dámským prádlem. A hlavně: znovu se vdala.

Otčím se o malého Berta staral, ale chlapec ho neměl rád. Navíc zlobil a měl potíže ve škole. Vychodil místní obecnou školu, neposlouchal však, měl neomluvené hodiny, a tak ho otčím poslal do soukromé internátní školy. Ale ani tady si s chlapcem nedokázali poradit. Když mu bylo dvanáct, utekl.

Ředitel ohlásil zmizení chovance policii a ta uprchlíka za dva dni přivedla zpátky. Zdálo se, že kapituloval, ale podrobil se internátním pravidlům jen proto, že musel. Byl vzpurný a výbušný, i když jeho matka o něm prohlašovala, že je to hodný, dobrý a odvážný chlapec. Když mu bylo patnáct, poslali ho na gymnázium, ale ani tam mu učení nešlo. Profesoři s ním měli starosti a on s nimi také. Nevěnoval se studiu, četl dobrodružnou literaturu, politicky laděné publikace a životopisy gangsterů. Jeho idolem se stal sicilský mafián Salvátore Giuliano. Nejenže o něm přečetl všechna přeromantizovaná novinářská vyprávění, dokonce se za ním vydal na Sicílii. Znovu utekl z domu, nalodil se na parník směřující do Tunisu, odtud pak se v podpalubí vypravil na Sicílii.

Bylo mu šestnáct, neměl cestovní pas, byl špinavý a zavšivený, a italská pasová kontrola ho místo za Giulianem poslala do vězení. Seděl v kobce, hleděl do zdi a měl vztek. Za pár dní se objevil jeho nevlastní otec a odvezl si ho. Ale ani po tomto fiasku nedokázali vzpurného Berta usměrnit. Jeho klukovské sny jako by teprve teď dostaly křídla, jeho bezbřehá fantazie s přibývajícími léty ještě vzrostla.

„Půjde na vojnu," řekl otčím, „tam ho naučí!"

Šel na vojnu v osmnácti, ale nenaučili ho. Přihlásil se dobrovolně do Vietnamu, kde v roce 1950 Francouze čekala jejich historická porážka u Dien-bien-phu. Tam se začal zajímat o politiku, tam vyzrál v krajně pravicového radikála, tam se v uniformě a s pistolí na opasku cítil ve svém živlu. Dostal se do elitní jednotky parašutistů, sloužil ke spokojenosti velitelů, ale dotáhl to jen k hodnosti desátníka. To nebylo mnoho.

V roce 1954 ho odsoudili na čtyři roky do vězení. V Saigonu šel s kamarády do nevěstince. Nepohodli se s majitelkou o výši honoráře, hádali se a vyhrožovali, ale nakonec vyklidili bitevní pole, protože proti staré kuplířce neměli šanci. Jediný Bert Spaggiari zůstal o něco déle, a když se hladina uklidnila a dívky zmizely ve svých pokojích, vykradl pokladnu. Před vojenským soudem se hájil zcela logicky: vzal si zpět jen to, oč ho ta stará čarodějnice obrala.

Za dobré chování ho předčasně propustili a on se vrátil v roce 1957 do Hyére. Žil v domku své matky a oženil se. Jmenovala se Marcelle Audiová a byla zdravotní sestrou. Seznámili se krátce po Bertově návratu z vězení. Marcelle nebyla ani krásná, ani oslnivě bystrá, Albert ji však měl rád. Zůstal jí věrný, nebo aspoň není známo, že by jí byl nevěrný. Po celý život ji neoslovil křestním jménem, říkal jí Audi. Snad proto, že to bylo kratší než Marcelle.

Není zbytečné probírat se životopisem Alberta Spaggiariho, právě v jeho životních osudech lze hledat křivolakou cestičku, která ho přivedla k zločinu. Zpočátku se zdálo, že se konečně usadil, ale jednoho dne sbalili mladí manželé kufry, nastoupili na loď a opustili její palubu až v senegalském hlavním městě Dakaru. Senegal byl ještě francouzskou kolonií, mladí Francouzi zde mohli počítat se slušnou kariérou, Albert Spaggiari ji však neudělal. Brzo pochopil, že ani zde nejsou koláče bez práce, znovu sbalil kufry a vrátil se do Francie. Tentokrát se manželé nastěhovali do dělnického předměstí v Nice na routě de Marseille a Audi si zde otevřela vlastní zdravotní praxi, což je ve Francii možné. Bert se pokoušel o štěstí jako obchodník s realitami, ale zase zkrachoval. Snad proto, že se zaměstnání dostatečně nevěnoval. Jeho dobrodružná povaha ho táhla jinam.

Francouzská reakční ultrateroristická organizace OAS, Organisation de l´armée secrěte (Organizace tajné armády), vznikla v roce 1961 v Alžírsku. Založili ji pravicově smýšlející důstojníci na obranu zájmů takzvaných bílých Alžířanů, francouzských starousedlíků. Postavili se proti politice prezidenta Charlese de Gaulla a proti snaze Alžírská o dosažení samostatnosti, rozpoutali nesmírně krutý teror a nesmyslné krveprolévání. Po vyhlášení nezávislosti Alžírská přenesli svou činnost na území Francie. Členové OAS spáchali tisíce atentátů, pokusili se o státní převrat, několikrát se snažili zavraždit Charlese de Gaulla. Tato teroristická organizace měla dva výkonné útvary. Catena pomáhala členům, které pronásledovala policie, Komando Delta byla akční složka. Její členové vraždili odpůrce, prováděli atentáty a přepadali banky, aby získali provozní kapitál. Když pak i ti nejradikálnější z nich pochopili, že samostatnost Alžírská se stala historickou skutečností, kterou sotva zvrátí vraždy a výbuchy bomb, změnila se zbytečná OAS v hnízdo neonacistů.

Albert Spaggiari si vybral OAS jako hnutí jemu blízké a snažil se stát se členem tajné armády, ale nepřijali ho. Nezdál se jim dost spolehlivý. Jeho romanticky laděné plány byly nereálné, jenže Bert se nevzdal. V roce 1961 zajel do Španělska za tehdejším vůdcem alžírských pravicových studentů Pierrem Lagaillardem, který zde žil v exilu, a teatrálně

před ním prohlásil, že je ochoten splnit každý rozkaz. Ani u něj však neuspěl. Pak se mu nabídla příležitost, jaká potká dobrodruha se zločineckými sklony jednou za život. Prezident de Gaulle měl navštívit Hyére, jeho černý citroen s doprovodnými vozy měl projet kolem obchodu Spaggiariho matky.

Spaggiari sedl a napsal Lagaillardovi do Madridu jen jedinou nepodepsanou větu: „Poručíku Lagaillarde, čekám od vás rozkaz k popravě."

Prezident Charles de Gaulle byl častým terčem atentátníků, ale vojensky organizované akce bývalých důstojníků armády i pokusy dobrodruhů ztroskotaly. Generál měl štěstí, všechny atentáty přežil. Mnozí teroristé se ocitli za mřížemi, ale Albert Spaggiari ne. On totiž v poslední chvíli zaváhal, a tak se o jeho „hrdinském" rozhodnutí nikdo nedozvěděl.

Dne 8. listopadu 1961 přijel Spaggiari z Nice do Hyére. Město se připravovalo na návštěvu prezidenta, obchody byly zavřené, rolety stažené. Lidé zdobili okna vlajkami. Také obchod s prádlem Caprice dés Dames, patřící Spaggiariho matce, zůstal toho dne zavřen. Albert si lstí opatřil od matky klíč, dojel na zadní dvůr domu na vypůjčené motorce a připravil se v okně prvního patra k exekuci nenáviděného prezidenta.

Po poledni pršelo, vál studený vítr. Ve čtyři hodiny přijela prezidentova kolona do města a o dvanáct minut později projel černý citroen s hlavou státu kolem okna, kde byl připraven Spaggiari s nabitou mauserovkou. Ze všech atentátníků, kteří se kdy pokusili zavraždit prezidenta, měl Spaggiari největší šanci. On však nestiskl spoušť. Nedostal totiž z Madridu rozkaz k vraždě. Ani v tomto případě nebral Lagaillarde tlučhubu Spaggiariho vážně a Velký Albert se cítil ukřivděn.

O pár měsíců později, v březnu 1962, se konečně dočkal uznání. Tak dlouho se cpal mezi příslušníky teroristické organizace OAS, až na to doplatil. Policejní jednotka prohledala jistou podezřelou vilu ve Villefranche-sur-Mer, což je mondénní letovisko na Azurovém pobřeží mezi Nice a Cap Ferratem. Policisté našli kompromitující materiál zakázané OAS, tiskařský stroj, zbraně a munici a jména členů. Albert Spaggiari byl mezi nimi. Ještě téhož dne všechny zatkli.

Francouzské soudy se tehdy s teroristy moc nemazlily. Podezřelí stanuli krátce po zatčení před porotou oblastního soudu v Alpes-Maritimes, spiklenci odešli domů s podmínečnými tresty, ale Albert Spaggiari putoval jako jediný na čtyři roky do věznice St. Martin v Re. Podle publikace Maurice a Folletta o tomto případu ho odsoudili také za přípravu atentátu na prezidenta, o níž se dozvěděli.

Ve Spaggiariho životopisu zůstává několik bílých míst a mnoho neuvěřitelného. Zdálo se, jako by nejednal po úvaze, jako by ho ještě lákaly nepromyšlené klukoviny, těkal od extrému k extrému, nebyl schopen věnovat se běžnému zaměstnání, vydělávat si jako jiní. Když se vrátil z vězení, což bylo v roce 1966, otevřel si na routě de Marseille obchod s fotografickými potřebami La Valliére, protože se mu zalíbilo stát se fotoreportérem. Neproslavil se však reportážemi v novinách, nestal se známým fotografem. Když večer zavřel krám, vysedával v putykách a barech a kul plány na odvetu s kamarády z OAS nebo s veterány z Vietnamu.

Ačkoliv je toto Spaggiariho životní období nejméně jasné, podařilo se zjistit, že se právě v té době stal členem tajné nacistické organizace bývalých esesáků. Vydal se na cestu do Mnichova a nějaký čas tam pobyl, údajně aby se naučil německy, chtěl prý se živit jako tlumočník. Je však známo, že uměl německy sotva jako školák, jeho pobyt v NSR sloužil jinému cíli. Získal spojení s většinou neonacistických teroristických organizací v Evropě a je pravděpodobné, že právě zde navázal spojení s americkou zpravodajskou centrálou CIA. Obstarával zbraně pro italské neofašistické teroristické skupiny, ale odjel také doprostřed Sahary, kde žil nějaký čas mezi kočovnými nomády. Přivezl odtud celkem zdařilé snímky a v jistých kruzích v Nice o něm začali hovořit jako o schopném fotografovi. Šlo však o masku.

Albertovo chorobné velikášství a nespolehlivost odradily profesionály z podsvětí, když za nimi přišel s plánem na vyloupení banky Societé Générale. Vyslechli ho, pochválili propracovaný plán, ale odmítli zúčastnit se. A tak měl Spaggiari značné potíže s výběrem dvaceti zkušených zločinců. Musel se vzdát spolupráce s mistry.

Spojil se s organizací označovanou jako Marseilleský gang. V kavárně v rue Felix Faure se seznámil s Francisem Pellegrinem, podřadným darebákem s podobaným obličejem, který rozhodně nepatřil ke zločinecké elitě, a začal s ním připravovat akci. Do Nice přijeli delegáti Marseilleského gangu a domluvili se s šéfem Spaggia-rim na podílech z lupu, současně však prohlásili, že jediný specialista - tunelář, Jean Durand, zvaný Zedník, sedí ve věznici v Bourges. Bylo by třeba dostat ho z kriminálu. Stálo by to třicet tisíc. Spaggiari přinesl 28 000 franků a za pár dní byl Zedník venku. Marseilleští věděli, jak dostat své lidi na svobodu.

Komise zástupců gangu, kterou tvořili Zedník, Pellegrin a Spaggiari, přijela několika vozy na podzemní parkoviště pod náměstím Masséna. Jeden vůz zaparkovali tak, aby zastínil pohled televizní kamery, a potom všichni muži zmizeli v podzemí. Prošli kanály, prohlédli si podzemní přístupové cesty a dostali se až k místu, kde se měl kopat tunel k trezoru.

„Průšvih, pánové," prohlásil Zedník, když si prohlédl terén. „To je samé bahno. Celý tunel se musí vyzdít skružemi. Jak je sem chcete dostat?"

„V džípech," řekl Velký Albert.

„Ale pak? V kanálech?"

„Na nafukovacích člunech a duších z náklaďáků."

„Budou sbíječky?"

„Budou."

„Jak sem chceš dostat proud?"

„Z podzemního parkoviště. Zásuvka je hned u vchodu do jímky. Když dělají revizi, tak odtud taky táhnou kabel."

„Máš to vymyšlený, šéfe. Jdu do toho," řekl Zedník.

Později se objevily chvalozpěvy o Spaggiariho geniálním organizátorském talentu a o jeho fenomenální paměti — nezapomněl prý na jedinou maličkost, počínal si jako zkušený stratég. Není to pravda. Snad měl víc štěstí než jiní, ale v žádném případě si nepočínal geniálně. Chodil po bistrech, kde se scházela galerka, vybíral si budoucí spolupracovníky

mezi podřadnými zloději a podvodníky, sliboval jim miliony, a když některý nabídku odmítl, šel dál.

Nice je sice velké město, má téměř čtyři sta tisíc obyvatel, ale není to Chicago ani New York. Francouzská policie nemá špatnou pověst, a není nic nenormálního, že má mezi členy podsvětí donašeče, kterým něco odpustila nebo odpustí. Ti mají oči navrch hlavy a špicují uši. Není pravděpodobné, není snad vůbec možné, že by se na prefektuře neobjevila ani jediná zprávička, která by přinejmenším signalizovala, že kdosi cosi chystá, že se rozjely přípravy ve velkém stylu, že kdosi posílá známého chmatáka Pierra do Milána pro dva tucty lodních pytlů a že jiný jel vlakem do Bruselu koupit dvacet kusů speciálních nůžek na plech. Kladívka, kladiva a desítky sekáčů na beton z kvalitní oceli, dynamitové patrony, svářecí hořáky, bomby s plynem a kyslíkem, třicet zvlášť výkonných elektrických svítilen napájených malými akumulátory, to všechno koupili rádoby nenápadní muži v obchodních domech na periférii Nice a jiných měst francouzského pobřeží. Potřebovali desítky pytlů cementu, ale také kolečka, na kterých by je odvezli. Museli protáhnout městem a pak dobře uschovat elektrické sbíječky, kterými se chystali vyhloubit tunel a prorazit železobetonovou zeď trezoru. Opatřili si tri sta metrů elektrického kabelu, nakoupili prý ho po padesáti metrech v Mentonu, Nice a Antibes. Za pět tisíc franků sehnal šéf Spaggiari laserovou vrtačku, která měla podle údajů v prospektu prorazit každou minutu deset centimetrů betonového zdiva.

Nepromokavé obleky, jaké používají dělníci ve stokách, gumové holínky, plynové vařiče a patřičné množství konzerv, bedny vína a basy minerálek, stovku gumových rukavic a odsávací zařízení, aby se v tunelu zamořeném výpary z městské kanalizace dalo dýchat. Perfektní lékárničku s medikamenty proti všem možným nehodám, dva nafukovací gumové čluny, příchytky na elektrický kabel, tunelové výztuže a lopaty, krumpáče, páčidla, ochranné brýle, to všechno musel někdo nakoupit, přivézt, uskladnit a odškrtat v seznamu, aby se na něco nezapomnělo. Ze by si takových příprav nevšiml ani jediný policejní konfident? Že by se ani jeden z dvaceti zúčastněných nepochlubil po proflámované noci nějaké holce?

Není to pravděpodobné. Není to možné. Pak tedy musel mít Spaggiari komplice, mecenáše, ochránce či šéfa ve správním aparátu. Pak tedy nebyl „velkým šéfem", ale jen vykonavatelem něčí vůle. Policie se totiž zachovala přinejmenším podivně, podezřele, i když se nepodařilo najít důkazy, že by akci kryla. Spaggiari chtěl původně shromáždit všechen potřebný materiál na svém odlehlém statku, ale nakonec se rozhodl pro jiné řešení. Ve vesnici Castagniers nedaleko Nice si najal velkou vilu a ta se stala hlavním stanem připravované akce, tam uskladnil všechen nakoupený materiál. Tam se také místní policie dostala na opravdu horkou stopu připravovaného zločinu a nechala ji z nepochopitelných důvodů vychladnout; snad by bylo vhodné použít zločineckého žargonu a říci, že si ji francouzští četníci před vlastním nosem zametli.

Madame Ivetta Chassalová byla dáma v nejlepších letech. Ona i její manžel, úspěšný podnikatel, patřili v Nice k místní honoraci. Monsieur Chassal měl milenku a jeho žena o tom věděla. Chtěla požádat o rozvod, ale advokát jí to rozmluvil. A tak tiše trpěla a hlídala a podezírala manžela. Jejich přítel Buchaud měl v Castagniers vilu, kterou se chystal pronajmout. Protože odjížděl na delší dobu do Paříže, požádal své přátele Chassalovy, aby se občas do vily podívali a vyvětrali ji. Nechal jim klíče. Když 8. července 1976 odjel Charles Chassal na obchodní cestu, zjistila jeho manželka, že klíč od vily v Castagniers nevisí jako obvykle v předsíni na věšáku. Nenapadlo ji nic jiného, než že manžel předstírá obchodní cestu a že odjel se svou mladičkou milenkou do vily. Celou noc nespala, ráno nasedla do vozu a jela do Castagniers.

Buchaudova vila je vystavěna ve stylu starého selského sídla, stojí ve velké zahradě, dobrých pět set metrů od hlavní silnice z Nice. Je zastíněna olivovým hájem. Madam Chassalová zastavila opodál a pěšky šla k vile. Už zdálky si všimla, že jsou okenice otevřeny. Nikde sice neviděla manželův vůz, ale přesto byla přesvědčena, že ho přistihla in flagranti. Nasedla do vozu a jela domů.

Není jasné, kdo zavolal na četnickou stanici v Plan du Var, že se v opuštěné vile někdo zdržuje. Madame Chassalová později tvrdila, že to nebyla ona, konečně proč by upozorňovala policii. Hlášení přijal četník Claude Destreil. Později prohlásil, že telefonoval neznámý muž, který se nepředstavil. Když se ho četník chtěl zeptat, jak se jmenuje a odkud volá, muž zavěsil. Jakmile se vrátil z pochůzky Destreilův kolega Patrick Gruau, sedli oba do modrého služebního vozu a jeli do Castagniers. Vesnice patřila do jejich rajónu.

Zastavili pod starým olivovníkem, přibližně na stejném místě jako předtím madame Chassalová. Destreil vyšel po schodišti a zaklepal na dveře. Nikdo nepřišel otevřít. Přitom nebyly zavřené okenice, dokonce i jedno z oken bylo dokořán a v zamčené garáži, kam se četníkům podařilo nahlédnout škvírou ve vratech, stál nový peugeot. Povedlo se jim dokonce přečíst číslo, a tak si je opsali. Vrátili se na stanici a dálnopisem se dotázali na ústřední evidenci, komu vůz patří. Dozvěděli se, že si jej nedávno koupil majitel obchodu s hudebninami Maurice Rappel z Béziers. To se jim zdálo divné, Béziers je od Nice vzdáleno dobrých tři sta kilometrů. A tak se v podvečer kolem půl osmé vypravili k vile podruhé.

Na schodišti před vchodem seděli čtyři dobře oblečení, seriózně vyhlížející muži. Před garáží parkoval nový mercedes a velký renault.

„Copak, pánové? Nejsou doma?" zeptal se Patrick Gruau.

„Ne," řekl jeden z mužů.

„A kohopak jste přijeli navštívit?" zeptal se znovu četník.

„Nikoho," odsekl muž na schodech.

„Smím se vás tedy zeptat, co tady děláte?"

„Jo, to smíte," řekl muž nasupeně, na otázku však neodpověděl.

„Tak copak tady pohledáváte, pánové?" vložil se do rozhovoru četník Destreil.

„Najali jsme si tuhle vilu a čekáme, až nám přivezou klíče."

„Kdo je má přivézt?"

„Přítel."
„Jak se jmenuje?"
„Raymond."
„Jistě se nejmenuje jenom Raymond."
„To máte pravdu."
„Jeho jméno?"
„Jestli je tohle policejní výslech, tak bych vás prosil, abyste nám laskavě sdělili, z čeho jsme obviněni," řekl vysoký hubený muž, který kouřil jednu cigaretu za druhou.
Četníci couvli, přece jen však udělali to, co jim předpisy dovolovaly: požádali čtyři muže, aby se legitimovali. Na četnické stanici v Pian du Var pak pořídili záznam, který měl cenu šedesáti milionů nových franků a vlastně si ho nikdo nevšiml.
Alain Pons neměl osobní průkaz.
Dominique Poggi, narozen 16. února 1926 ve Farinole na Korsice, bytem v Antibes, rue Fourmiliére 23.
Daniel Michelucci, narozen 8. října 1947 v Marseille, bytem v Marseille, rue Samatan 20.
Christian Duche, narozen 8. března 1947 v Marseille, bytem v Marseille, Esplanade de la Tourette 36.
Když si četníci zapsali osobní údaje, ti čtyři najednou změkli. Dominique Poggi začal vysvětlovat, že onen Raymond se skutečně jmenuje Raymond, že je to jeho přítel, majitel restaurace na nábřeží St. Laurent du Var.
„Jestli chcete, tak si mu zavolejte. Jistě vám to potvrdí. My jsme se tady chystali na male mecheche, rozumíte, jste přece taky chlapi..."
„Dobře," řekl Destreil, „pojedeme k Raymondovi."
„Počkejte," zasáhl Daniel Michelucci. „Raymond o tom sice ví, ale klíč má jeho přítel."
„Zase přítel!" řekl Gruau. „A nejmenuje se snad také Raymond?"
„Ne," řekl Poggi odměřeně.
„Kde bydlí?"
„Nedaleko stadionu."
„Tak si nasedněte. Jedeme k němu."
Dva civilní vozy se čtyřmi podezřelými jely vpředu, za nimi modrý služební vůz s četníky Gruauem a Destreilem. Dojeli, zazvonili, otevřít přišla madame Chassalová.
Představili se a četník Gruau se zeptal:
„Vy máte klíče od jisté neobydlené vily v Castagniers, madame?"
„Ne, nemám. Vzal si je manžel. Jistě se tam uklidil s tou svou děvkou, co mě s ní podvádí."
„Ne, madame," řekl Poggi. „Mýlíte se. Monsieur Chassal není ve vile, slíbil klíč Raymondovi a ten ho měl předat nám."
„Ale proč, prosím vás?" zeptala se.
„Chtěli jsme si tam v klidu oslavovat."
Nic z toho, co řekli, neznělo pravděpodobně. Čtyři muži si přece mohou sednout do kterékoliv hospody a pít a hulákat tak dlouho, dokud budou mít peníze. A o ženách se ani jeden z nich nezmínil. Četníci tedy ještě trvali na výslechu Raymonda. Poggi vytočil číslo restaurace na St. Laurent du Var a dopodrobna a přede všemi mu do telefonu vysvětlil, co se stalo a co po nich četníci chtějí.
„Prosím tě, přijeď hned. Už takhle jsme ztratili dost času."
Destreil a Gruau byli bříd ilové. Před jejich očima dokázal Poggi informovat kumpána Raymonda, ten přijel, zazvonil a Poggi mu šel otevřít. Chvíli se na chodbě nerušeně bavili a Raymond pak vypověděl přesně to, co už četníci slyšeli. Takže se rychle omluvili, odporoučeli se a jeli zpátky na strážnici. Tam napsali o případu protokol a předali ho veliteli.
„No a co?" řekl náčelník stanice Pierre Dufour.
„No nic," pokrčil rameny Destreil. „Dejte to zatím do šuplete, kdyby se ještě něco objevilo, tak to tam přidáme."
Četnická stanice v Plan du Var se mohla dostat do historie kriminalistiky. Kdyby měli náčelník Dufour a četníci Destreil, Gruau, André Diminato, Edmond Sanchez a Patrice Sloma víc zkušeností anebo aspoň fantazie, mohli zabránit největší bankovní loupeži všech dob. Snažili se, zjistili ještě, že mercedes, s kterým jel Poggi, byl registrován na jméno Alaina Benissona narozeného 3. září 1942 v Marseille, bytem tamtéž v rue Massenole 28, že Renault 17 patřil Louisi Belayeovi narozenému 18. února 1951 v Marseille, bytem na marseilleské avenue Camipelletan 88, že další malý renault, který projel kolem vily, když četníci perlustrovali podezřelé, a pak rychle otočil a zmizel za rohem, patří Andrému Fénouilovi, který se narodil 12. prosince 1931 v alžírském Oranu a bydlel v Nimes, rue du Chapitre 5. Při otáčení totiž zničil trávník před protější vilou a rozzlobená majitelka si ještě stačila poznamenat číslo.
Pro šikovného detektiva to bylo dost, aby zahájil rozsáhlé pátrání, protože by hned na počátku mohl zjistit, kdo je kdo. Jenomže venkovští četníci netušili, že všichni ti dobře oblečení muži, narození či bydlící v Marseille, jsou členy obávaného Marseilleského gangu, a nenapadlo je podívat se do rejstříku trestů, kde by byli například zjistili, že „bílý Alžířan" Fénouil a někteří další jsou na seznamu členů OAS a že si Fénouil odseděl dvanáct let za vraždu.
Netečné četníky, kteří měli v ruce kriminalistický poklad, netrkla ani další okolnost. Na venkově, i když jde vlastně o nejbližší okolí mondénního lázeňského střediska Nice, zná každý každého, každý ví, co kdo dělá. Také venkovští četníci mají své konfidenty. Když majitel hospody nebo barman chce, aby nad lecčíms zamhouřili oči, musí se zase revanšovat.
Chez Pepe je malé venkovské bistro na kraji vilové čtvrti. Majitel se nejmenoval Pepe, ale Fransois, a prozradil četníkům, že ti čtyři zazobaní chlapi u něj před týdnem propili celou noc a ráno, když už měli smutnou náladu, mu jeden z nich důvěrně sdělil, že připravují „velikánskou věc". Fran9ois se zeptal jakou a podnapilý si položil ukazovák na rty a pošeptal mu, že by do smrti neusnul, kdyby věděl oč jde.

Tunelář Zedník a jeho parta pracovali na hloubení tunelu k trezorové zdi celý květen a červen. Když se už blížili k cíli, došlo k akci četníků u vily v Castagniers a Albert Spaggiari se polekal. Právě o tomto víkendu chtěl zahájit konečnou fázi akce. Pak došlo k další události, která mu udělala škrt přes rozpočet. 10. července 1978, tedy druhý den po návštěvě četníků ve vile, kde byly uloženy zásoby i nářadí, navštívil Nice francouzský prezident Giscard ďEstaing a ve městě se objevily autobusy s policisty z celého pobřeží a snad dokonce až z Lyonu.

Hlídkovali v ulicích, obsadili prostor kolem letiště. Když v 8.30 přistálo prezidentovo letadlo Mystére-20, bylo město plné policistů. Bylo snadné si domyslet, že prohledají všechny podezřelé kouty, jistě prozkoumají také podzemní chodby a kanály. Proto Spaggiari včas odvolal tuneláře a vyústění podkopu dal zatlouci prkny a ta nechal nabílit, jako by šlo o běžnou údržbu. On sám se zúčastnil slavnostní recepce na radnici.

Starostou města Nice byl Jacques Médecin. Zastával v ďEstaingově vládě současně funkci ministra pro turistický ruch. Když se prezident před polednem vrátil z námořní základny St. Jean na Cap Ferratu a jeho kolona projela po známé Promenádě dès Anglais k paláci Mas-séna, sídlu starosty města Nice, byl mezi prominentními hosty ve slavnostně vyzdobeném sále také místní fotograf Albert Spaggiari. Tvářil se jaksepatří přívětivě, fotografoval jako profesionál, ale dobrou náladu jen předstíral. Kvůli návštěvě prezidenta Giscarda ďEstaing musel odložit start pečlivě připravené akce.

Nastoupili hned příští pátek, 16. července, do pondělka museli být hotovi. Byla teplá letní noc, z teras hotelů na Promenádě des Anglais se ozývala taneční hudba, u stolků na chodnících seděli elegantní turisté a pili povinný pernod anebo skleničku šampaňského. Po hlavních třídách projížděla už jen prořídlá kolona automobilů. Spaggiari seděl v terénním landroveru a mířil za město, k vyschlému řečišti Paillonu. Za volantem seděl „Číňan". Byl nervózní a neřídil dobře. Ve městě se málem srazil s autobusem.

Teď zastavil a zhasl světla. Všude kolem byla tma.

„Signál!" řekl Spaggiari.

Dvakrát dlouhé, jednou krátké bliknutí. Pak chvíli tma a dole v řečišti dvakrát dlouhé, jednou krátké světlo. „Číňan" nastartoval a sjel po kamenné rampě k řece. Ve vysokém svahu byla zeď, tvořící nábřeží, a v ní se černal široký vchod do tunelu. Neměl vrata, pro veřejnost byl uzavřen jen červenobíle pruhovanou trubkovou závorou. Zvedli ji a landrover vjel dovnitř. Motocyklista v přilbě opět závoru sklopil a vrátil se ke své yamaze. Sáhl do kapsy a vytáhl malou vysílačku:

„Tady Rosseau, tady Rosseau, jak mě slyšíte?" šeptal.

„Tady Masséna, tady Masséna, přepínám."

„Stěhování je připraveno."

„Pošlete nábytek," řekl muž s krycím jménem Masséna a Rosseau věděl, že akce začala. On bude čekat se svým silným motocyklem před vchodem do tunelu, a kdyby se blížila policie nebo kdyby se do podzemí chystala vjet četa opravářů, skočil by na rychlý stroj a prolétl podzemím až k místu před bankou, aby varoval „pracovní četu". Při generální zkoušce tu vzdálenost ujel za jednu minutu a patnáct sekund.

Podzemní cesta pod městem je tak široká, že na radnici dokonce plánovali vytvořit v tunelu dálnici, která by odlehčila provozu v centru. Projekt však neprošel, a tak tunelu používají jen kanalizační čety při opravách.

Landrover projel podzemím bez potíží. Asi po kilometru se ve světlech objevila skupinka mužů. Dostali se do podzemí kratší cestou: průchodem z podzemních garáží na náměstí Masséna. Byli zde zřejmě už delší dobu, protože se už stačili převléknout do nepromokavých overalů, obuli si gumové holínky a z bombiček se stlačeným vzduchem nafukovali gumové čluny a duše z velkých pneumatik. Jen pár kroků dál byl vchod do páchnoucí stoky. Odtud se vydala skupinka mužů ke svému cíli pěšky.

Nedaleko náměstí Masséna a tedy i nedaleko budovy banky Societě Générale je park s restaurací, letním divadlem a dětským hřištěm. Ve stínu stromů, stranou od světla výbojek, stál žlutý renault elektrických podniků města Nice. Čtyři muži čekali a kouřili. Na plošince za sedadly měli uložen svářecí agregát, několik lahví s plynem a mohutný hydraulický zvedák, vážící dobrých padesát kilo. Bylo to pro elektromechaniky sice nezvyklé nářadí, ale kdo by se na okraji Albertova parku v pátek krátce před půlnocí staral o takové věci.

Spaggiari připravil plán do posledních podrobností. Jednou z hlavních pomůcek lupičů byly autogeny. Proto museli dostat do podzemí také těžké ocelové bomby s plynem a s kyslíkem, ale nemohli je táhnout kanalizací na gumových člunech, pro takový transport byly příliš těžké. Parta „elektrikářů" ve žlutém nákladním renaultu se proto musela pokusit o husarský kousek: spustit do podzemí řezací zařízení, plynové bomby a těžký hydraulický zvedák kanálovým příklopem, vzdáleným jen pár kroků od budovy banky.

V podzemním tunelu vyložili mezitím nářadí z landroveru, naložili bedýnky na nafukovací čluny a vydali se stokou k cíli - k průlezu, který prokopala parta tunelářů už týdny předtím. Vedl z nejbližšího kanálu k železobetonové stěně bankovního trezoru.

Pomalu postupovali sotva metr vysokou stokou, na laně táhli po hladině splašků nafukovací čluny a gumové matrace. Prošli dobrých sto metrů pod rue Chauvain, na křižovatce kanálů zahnuli doleva pod rue Gioffredo a na další křižovatce se vydali pod rue St. Michel směrem k bance. Pak stanuli před ústím výkopu. Směřoval k bankovnímu trezoru, byl osm metrů dlouhý, jeho dno bylo pokryto kobercem z kokosových vláken, aby po něm bedýnky s nářadím lépe klouzaly.

Nebylo toho málo, co museli dopravit úzkou a nízkou štolou. Elektrické sbíječky, láhve s plynem a hořáky, kladiva, průbojníky, těžké vrtačky, odsávací zařízení a laserový „kanón". Jak se později k velkému zklamání lupičů ukázalo, vzal jej Spaggiari s sebou jen z psychologických důvodů, aby podepřel sebevědomí party a pocit jistoty. Od počátku věděl, že přístroj vyvíjející při práci teplotu kolem pěti tisíc stupňů Celsia nebudou moci ve stísněném prostoru použít.

Korsičan a Zedník čekali, až jim připojí sbíječky. Dva muži natáhli od vzdálené podzemní garáže elektrické kabely,

štolu ozářily silné reflektory, vrtačky opatřené iridiovými a diamantovými hroty se zakously do tvrdého železobetonového pancíře. Už po prvních minutách práce však pochopili, že prosekat stěnou otvor nebude snadné.

Měli však na to celý víkend a měli také „předpracováno". Už týden před návštěvou prezidenta v Nice se pokusili nahlodat vrtačkami a sbíječkami zeď a Spaggiari stál v noci na ulici u budovy banky a pozorně naslouchal, jestli neuslyší zespodu nějaký zvuk. Všechno bylo v pořádku. Teď, v sobotu 17. července krátce po půlnoci, mohli pokračovat.

Jak se později při vyšetřování případu ukázalo, byla stěna trezoru jen třicet centimetrů silná. Spaggiariho gang použil nejpokrokovější kasařské techniky a mohl pracovat v relativním klidu, ale přesto bylo proražení stěny tvrdým oříškem.

V sobotu krátce po jedné hodině ranní byla už práce v plném proudu. Čtyři muži vrtali a probíjeli sbíječkami tvrdou stěnu. Pak se na stěně střídaly dvě party. Muži se snažili průbojníky z ušlechtilé oceli spojit navrtané díry. Pokaždé osmdesát úderů a střídání. Krátce před polednem se však ještě ani jeden z nich nedostal skrz zeď. Teprve kolem čtvrté hodiny odpoledne se po horečném úsilí první probourał na druhou stranu Zedník. Najednou byl hrdinou, ale zraněným hrdinou. Při poslední ráně si úderem kladiva rozdrtil palec.

Spaggiari počítal s možností úrazu. Měl s sebou lékárničku, ale pro horší případy angažoval lékaře, který už několik let sloužil členům marseilleského podsvětí. Nastěhoval se do hotelu nedaleko Promenádě des Anglais a byl celých 24 hodin v pohotovosti. Nemusel však zasáhnout, Spaggiari ošetřil Zedníkovi ránu sám. Zraněný gangster by se stejně za žádnou cenu nerozhodl opustit bojiště, když měli vítězství na dosah ruky.

Večer zela v betonové stěně tak velká díra, že mohl Spaggiari nahlédnout dovnitř. Vyšlo to přesně podle plánu, který nakreslil. U stěny stál mohutný trezor s bezpečnostními schránkami, bylo třeba odklonit jej od zdi. Teď tedy nastoupila četa čtyř „elektrikářů", kteří už téměř čtyřiadvacet hodin čekali v renaultu u parku. Dostali signál, vůz projel po avenue des Phocéens na náměstí Masséna, zabočil do rue Gioffredo a zastavil na křižovatce rue Gustave Deloy a rue de l´Hotel-des-Postes.

Z vozu vyskočili čtyři muži v pracovních uniformách elektrických podniků města Nice a s modrými čepicemi na hlavách. Doprostřed křižovatky postavili blikající signální lampu a značku Práce na silnici. Jeden z nich otevřel krumpáčem litinový poklop kanalizace. Renault zacouval, malý jeřáb spouštěl do otvoru nejdřív těžký hydraulický zvedák a potom láhve s plynem a kyslíkem. Na protějším chodníku, před Taverně Alsacienne, seděli pozdní hosté, pozorovali dělníky u kanálu a nikoho ani ve snu nenapadlo podezírat je z nekalé činnosti. Byli brzy hotovi. Zavřeli příklop, zhasli signální svítilnu, složili dopravní značku a odjeli. Kdosi později vypočítal, že renault stál u kanálu pouhých šestadvacet sekund.

Pancéřová skříň s bezpečnostními schránkami vážila třicet tun. Lupiči prostrčili otvorem ve zdi kládu, o zadní stěnu výkopu opřeli hydraulický zvedák, vypodložený skoro až ke stropu, a začali pumpovat. Kláda opřená o rameno zvedáku tlačila na zadní stěnu trezorové skříně. Skříň se začala naklánět, mezi zdí a zadní stěnou vznikl otvor. Když byl vršek pancéřové skříně dvaapadesát centimetrů od zdi, založili ji dvěma podpěrami. Albert Spaggiari se protáhl dovnitř. Byla neděle, dvě hodiny ráno. Začala další fáze loupeže století.

Nejsou známa jména všech gangsterů, policii se je totiž nepodařilo ani chytit, ani identifikovat. Svářeč se jmenoval Henri. Přelezl do trezoru jako druhý. Pak se zde objevil Korsičan, Alžířan, Číňan, všechno přezdívky, s jejich nositeli se ještě seznámíme. Spaggiari byl vynikající stratég, v kriminalistických análech se dostal na první místo ještě před autora jiné loupeže století, vyloupení vlaku v britském Cheddingtonu. Albert totiž myslel opravdu na všechno. Jakmile byl svářeč Henri v místnosti s trezorem, podali mu svářecí agregát a bomby s plynem. Seřídil si plamen, šel k velkým trezorovým dveřím, kterými vstupovali do místnosti s bezpečnostními schránkami zákazníci, a přivařil je k rámu. Korsičan je pak kolem dokola utěsnil tmelem a ještě přelepil páskou. Spaggiari se pojistil, aby se do prostoru banky nedostalo ani trochu pachu ze spáleného laku bezpečnostních schránek. Ještě zalepili mřížky větráků a mohli začít.

Velkému černovlasému chlapovi přezdívali „Boxer". Měl, jako ostatně všichni, předem určený úkol. Vysokoobrátkovou elektrickou pilkou přeřezal tyče mřížových dveří bankovního trezoru a druhých dveří, které vedly k nočnímu sejfu. Obojí se zdálo být zbytečné, lupiči nemohli nabourat hlavní bankovní trezor, kde byly rezervy banky Société Générale, a noční sejf by o víkendu sotva kdo použil. Spaggiari měl však nejen fantazii a profesionální čich, ale hlavně stoprocentní štěstí. Zdánlivě nesmyslná příprava se totiž vyplatila.

Parta gangsterů pracovala bez oddechu jako tým dobře sehraných profesionálů. Nahřáli panty skříňky hořákem a urazili je kladivem. Do dvířek vypálili jen tak velkou díru, aby do ní mohli vstrčit sochor. Pak je vypáčili a vyhrábli obsah. Jednou, desetkrát, stokrát. Lup dávali na hromádky. Zvlášť šperky, zvlášť drahé kameny, zvlášť cihly zlata, zvlášť hotové peníze. Nebrali šeky ani státní dluhopisy, nevšímali si cenných papírů, které by se daly výhodně prodat na kterékoliv burze. Spaggiari byl přísný šéf a všechno bylo předem dohodnuto.

Když byli asi uprostřed, usedli k prostřenému stolu, aby se posilnili. Věděli už, že každý z nich je v tuto chvíli milionářem, a také se podle toho chovali. Spaggiari si mazal chlebíčky na zlatém talíři s honosným erbem, Číňan pil víno z kalichu vykládaného drahými kameny, neměli ubrus, a tak pokryli stůl cennými papíry v hodnotě mnoha desítek tisíc franků. Dopili kávu, vykouřili cigaretu a Spaggiari doutník a znovu se pustili do práce.

Nemá smysl zdůrazňovat, že byli úspěchem jako opilí, že si připadali jako mistři světa a že ve své disciplíně jimi snad v tuto chvíli i byli. Má smysl zmínit se o dvou epizodách této probděné noci. Když byli v nejlepším, objevil se v místnosti klenotník. Spaggiari ho objednal, spojka ho přivezla a Číňan s Korsičanem staršímu pánovi pomohli dovnitř dírou ve zdi. Zasedl za stůl, nasadil si hodinářský monokl a začal třídit drahé kameny i šperky a aspoň přibližně odhadovat jejich cenu. Spaggiari pak házel hotové peníze do jednoho pytle, diamanty a jiné drahokamy do pytlíku z černého sametu, ostatní šperky do kufříku. Zlaté cihly zabalili zvlášť.

Venku už svítalo, když se v rue de l'Hótel-des-Postes objevil bílý rolls-royce. Řidič zastavil u postranního vchodu banky, z vozu vyšli tři mladí muži atletických postav, rozhlédli se po prázdné ulici, jeden šel k ocelovým dvířkům

nočního sejfu a otevřel je dvěma zvláštními klíči, druhý přinesl objemný pytel a hodil ho i s kódovacím štítkem a přesnou konsignací bankovek do potrubí. Pak dvířka zamkli, nasedli do vozu a šli domů spát. Byli to zaměstnanci kasina a uložili do nočního sejfu výtěžek dnešního večera. Snad proto, že byl víkend, mělo kasino dobrou tržbu. Ti tři mladíci uložili do banky osm set tisíc franků a hodili je v pytli doslova Spaggiarimu do náruče. Uslyšel totiž šramot, šel do místnosti nočního sejfu a naslouchal. V té chvíli mu spadl pytel s penězi k nohám. Uklonil prý se a poděkoval.

Od neděle do pondělka do pěti hodin ráno se Spaggiariho gangu podařilo otevřít a vyrabovat asi čtyři sta bezpečnostních schránek, tedy deset procent. V pět hodin ráno ukončili akci, vynesli lup do připravených nafukovacích člunů a po řece splašků přetáhli kořist až k tunelu, kde už čekal landrover. Převlékli se do civilu, většina z nich vyšla do ulice přes podzemní parkoviště na náměstí Masséna. Spaggiari, Čífian a Korsičan vyvezli lup podzemním tunelem až ke břehu řeky Paillon. Motocyklista stál na stráži. Zvedl jim závoru a pak ji zase za nimi zavřel, nasedl na yamahu a zmizel v ulicích města. Také landrover se vydal po silnici směrem k Laudimére.

Přijel jsem na místo činu téměř ve stejný den, ale o šest let později. Interiér i vnějšek banky na hlučné avenue Jean Médecin už vypadaly jinak než v roce 1976. Zmodernizovali dvoranu banky i trezory. A skříně se čtyřmi tisíci bezpečnostních schránek pochopitelně také.

„Jak se jmenoval tehdejší ředitel?" zeptal jsem se.

„Jacques Guenet, ale vedoucím filiálky byl Pierre Bigou," odpověděl informátor, jemuž budu říkat Claude, protože se jmenoval křestním jménem Claude, a Renoir, protože si nepřál být jmenován.

„A vy jste tady také byl, pane Renoire?" zeptal jsem se. Svraštil obočí a přejel si dlaní čelo. „Jsem tady od roku 1945, monsieur, začínal jsem jako saldokontista," zlobil se.

„Omlouvám se, pane Renoire," snažil jsem se napravit chybu, „předpokládal jsem, že jste jedním ze starých zaměstnanců banky, ale snažím se o přesnou rekonstrukci, proto se někdy vyptávám víc, než je slušné. Pamatujete si ještě na to ráno 19. července?"

„Cožpak se na ně dá zapomenout?" řekl nevrle, ale hned pokračoval. „Jak to bylo? Jak to bylo? Vstali jsme do takového rána pro turisty. Bylo vedro, už když jsem snídal. Vypadalo to na takových třicet stupňů v poledne a taky to tak dopadlo. Jenže my jsme to ani nevnímali. Byli jsem dole, v podzemí. Pan Bigou přišel do dvorany v osm hodin osmadvacet minut, podíval se na svoje hodinky a na ty ve dvoraně, kývl, že se čas shoduje, a šel do své kanceláře, protože viděl, že jsou všichni za přepážkami na svých místech. On totiž hned ráno četl všechny noviny. Tenkrát se zrovna jel cyklistický závod Tour de France a on byl fanda."

„Kdo objevil, že je trezor...?"

„Počkejte, monsieur, nemusíte mě popohánět, já tu historku vyprávěl už stokrát. Dva zaměstnanci šli přesně v 8.39 dolů do trezoru, aby otevřeli pancéřová vrata. Střídali jsme se, každý týden jiní dva. Každý z nich měl klíč s iniciálami F.B."

„Proč F.B.?"

„Fichet-Bauche - největší firma vyrábějící ve Francii sejfy, trezory a bezpečnostní zámky. Čtyři minuty po půl deváté zasunuli oba zaměstnanci klíče do zámku, otočili jedním, druhým i třetím kolem, ale dveře se neotevřely. Tak to zkusili znovu a znovu. Mechanismus zámků klapal jako obvykle, ale dvacet tun těžké dveře se ani nehnuly. Tak se rozhodli hlásit poruchu řediteli banky."

„Panu Guenetovi?"

„Ano. Ten přišel za chvíli dolů, sám se pokusil dveře otevřít, a když se mu to nepodařilo, rozhodl se zavolat mechaniky firmy Fichet-Bauche."

„Vy jste neměli v podzemním trezoru žádné zabezpečovací zařízení, poplachový systém?"

„Ne. Ta trezorová vrata byla padesát let stará a právě proto byla celých devadesát centimetrů silná. Jednou přišla do banky komise pojišťovny Lloyd z Londýna, u níž byla Societé Générale pojištěna proti vloupání, a všichni společně se shodli, že není třeba žádných dalších bezpečnostních opatření, skrytých televizních kamer nebo elektronických okruhů. Ta vrata byla podle dobrozdání expertů jistá i proti nejmodernějším laserovým kanónům."

„Jak se později ukázalo, měli pravdu. Jenomže netušili..."

„Nemohli tušit. V devět hodin vytočil monsieur Bigou číslo místní filiálky firmy Fichet-Bauche a za patnáct minut přijeli mechanici."

„Našli na dveřích nějaké podezřelé stopy?"

„Ne, vůbec ne. Zjistili, že mechanismus je v pořádku, zámky se otvírají, dveře jsou zablokovány z nějakého jiného důvodu. Rozhodli se, že probourají železobetonovou zeď."

„Čím?"

„Nejdřív použili elektrické vrtačky, pak ocelová dláta. Asi ve dvanáct hodin měli první díry, pak se jim podařilo rozšířit otvor asi na průměr dvaceti centimetrů, nahlédli dovnitř a oznámili řediteli, že někdo trezor vyloupil."

Nejbližší policejní stanice byla za rohem v avenue du Maréchal Foch. Za pár minut se v bankovní dvoraně objevil komisař Jacques Albertin a inspektor Lacocq. Protože byl ze všech přítomných nejštíhlejší, prolezl rozšířenou dírou ve zdi do trezoru jako první.

„Tak to je teda hrůza!" zvolal, když přejel očima tu spoušť.

Samozřejmě trvalo jen pár minut, než policisté zjistili, kudy a jak se lupiči dostali do trezoru. Pochopitelně požádali místní Súreté o pomoc. Přijela přepadová skupina s komisařem Tholancem a vrchním komisařem Dumou, velení převzal vrchní komisař Claude Besson, a to byl věhlasný profesionál.

Soupis doličných předmětů, otisky prstů, fotografie místa Činu, zajištění materiálů pro laboratorní analýzy. Pátrání postupovalo podle zaběhnutého klišé. Vrchní komisař Besson zjistil, že zmizely nejen zlaté pruty a cihly z bankovního trezoru, ale také všechny bankovky, z nočního trezoru tržba kasina a největšího obchodního domu v Nice Galeries

Lafayette a především šperky, bankovky a jiné cennosti ze tří set sedmnácti bezpečnostních schránek. Škodu odhadli hned zpočátku na šedesát milionů franků a jak se později při přesném soupisu prokázalo, příliš se nemýlili.

Na první pohled se zdálo, že asi tucet plastikových pytlů naplněných nářadím a předměty, které lupiči použili při vloupání, poskytnou dost průkazných stop a že zločinci daleko neutečou. Vždyť organizace takového kasařského veledíla předpokládá rozsáhlou přípravu, nákupy, jednání, a při tom všem museli být svědci. Stačí najít je, vystopovat, objevit chodníčky, po nichž se kasaři dostali k pokladu. Nebylo to ale snadné.

Doličných předmětů, které zanechali lupiči na místě činu, bylo mnoho, stopa však žádná. Nenašly se žádné otisky prstů, všichni pracovali po celou dobu v rukavicích. Při analýze moče, kterou našli policisté v lahvích od vína a od minerální vody, se zjistilo, že byla smíchána. Ani do jedné láhve nemočil jen jeden gangster, výsledky analýzy byly tedy bezcenné. Tajní policisté sledovali stopy jednotlivých kusů nářadí, ani v jednom případě se však nedostali k použitelnému popisu osoby, která je kupovala. Pytle, v nichž gangsteři odnesli kořist a z nichž některé nechali nepoužité na místě činu, pocházely dokonce až z Itálie. Kdosi je koupil v obchodním domě Standa v Miláně.

Někteří hosté z Taverna Alsacienne viděli muže s renaultem, jak zvedli litinové víko kanalizace a spouštěli do podzemí láhve s plynem a těžký hydraulický zvedák. Když však měli říci, jak vypadali, zmohli se jen na popis pracovních overalů a modrých čepic městských zřízenců. Početný štáb policistů, kriminalistů a specialistů z Nice i z Marseille přešlapoval na místě. První stopu zavětřili vesničtí četníci Patrick Gruau a Claude Destreil. Když se dočetli v ranních novinách o loupeži století, upozornili na článek svého šéfa Pierra Dufoura.

„V tom mají prsty ti chlapi z vily v Castagniers," řekl Destreil.

„Proč myslíš?" zeptal se šéf.

„Protože se chovali velice podezřele. Celá ta omáčka kolem vypůjčené vily měla sakramentsky divnou chuť. Znám majitele Buchauda a vím, že by nepůjčil tak bezvadně zařízený barák partě teploušů. Co nám to chtěli ti chlapi nakukat? Mecheche bez ženských?"

„Jdeme se tam ještě jednou podívat!" rozhodl Pierre Dufour.

„A ještě něco, šéfe," řekl Gruau. „Ten chlap, co tenkrát říkal, že nemá průkaz a že se jmenuje Alain Pons, se tak nejmenuje. Ptal jsem se na ohlašovně. V celé Francii nežije žádný Alain Pons."

Jeli se podívat k vile, promluvili si se sousedem, ale nic nového se nedozvěděli. Vrátili se tedy na strážnici, zatelefonovali své podezření kriminálce v Nice a roztočili tak kolečka policejního aparátu. Ten nyní řídili vrchní revizor Honoře Gevaudan z pařížské centrály a policejní prezident v Nice Albert Mouray, který se narychlo vrátil ze Skotska z dovolené. Z Marseille přijel vedoucí kriminálního oddělení Mathieu. Policie dala dohromady tu nejsilnější sestavu, jakou mohla. Pak tady však ještě byli vesničtí četníci Gruau a Destreil, které tlačilo špatné svědomí, že před časem tu záležitost s vilou v Castagniers zpackali, a snažili se napravit si reputaci.

Policejní prezident Albert Mouray dobře věděl, že se na vyšetřování případu v Nice dívá celý svět. Novináři nazvali vyloupení banky „loupeží století" a přemílali podstatné i nepodstatné stále dokola. Zástupce policejního prezidenta Claude Besson byl vynikající kriminalista a komisař Edouard Taligault byl typ inteligenta a sportovce, jakých bývá v policejních službách málo. Jejich kolega Jacques Tholance byl sice nepohledný, nepořádný a vždycky ledabyle oblečený, nicméně to byl velice bystrý detektiv. Potloukal se v noci po barech a hernách a měl proto v podsvětí dost známých. Hlavně mezi prostitutkami všech cenových tříd.

Když se tomuto týmu prvotřídních profesionálů dostala do ruky zpráva o podezření četníků, zahájili pátrání po minulosti majitele vily Buchauda, podívali se také na životopis majitele spediční firmy Chassala a jeho žárlivé manželky Ivetty, vyslechli názory odborníků z podsvětí, kteří závistivě komentovali loupež, a zjistili, že vila na samotě opravdu mohla sloužit za hlavní stan gangu. Dne 27. července dostali od vyšetřujícího soudce Richarda Bouazise povolení k domovní prohlídce.

Do Castagniers jel komisař Edouard Taligault. Před vilou na něj už čekali četníci ze stanice Plan du Var a Charles Chassal s klíči. Otevřeli a vešli. Následovali je technici, kteří měli zajistit stopy. Uvnitř to vypadalo jako po boji. Popelníky plné nedopalků, zbytky jídel, sklenice od vína a nedopité láhve s vinětou Margnat-Village. V garáži byl ještě celý karton stejného vína a velký elektrický radiátor, používaný na stavbách. Měl spodek od bahna. Jak se krátce poté zjistilo, pocházel z městské kanalizace. Víno bylo stejné, jaké se našlo v bankovním trezoru, nedopalky doutníků, podle všeho kubánských, se rovněž shodovaly s těmi v trezoru.

„Kdo si od vás vypůjčil klíče?" zeptal se komisař Taligault Chassala.

„Dominique Poggi."

„Proč?"

„Chtěl zde uspořádat večírek pro přátele."

„A vy jste tomu věřil?"

„Proč ne?"

„Proč jste to neřekl majiteli vily?"

„Proč bych mu to říkal? Svěřil mi dohled nad vilou, mohl jsem ji používat. Nemusel jsem žádat o svolení, když jsem tady přespal."

„Vy jste však předal klíče někomu cizímu."

„No a?"

„Co máte s prstem?" zeptal se komisař.

„Zranil jsem se na koni."

„Kdo vás ošetřil?"

„V nemocnici v Marseille."

„Proč tak daleko?"

„Jezdil jsem na koni v Camargue. Když jsem jel zpátky, stavil jsem se v Marseille na ambulanci."

Znovu prověřili všechny podezřelé, kteří se objevili ve vile, a majitele vozů, které zde parkovaly, výrazná stopa se však neobjevila. Pak přišla jednoho večera či spíš pozdě v noci do baru na rue Maccarani známá lehká dívka Lea a pochlubila se kamarádkám z oboru, že její milenec si pronajal fantastické apartmá na pobřeží, přímo na Marine-des-Anges. Holky nemlčely, a tak šla ještě té noci novinka o štěstí krásné Ley od ucha k uchu. Konfident přinesl zprávu policejnímu komisaři, ten dal Leina milence sledovat. Byl to totiž Francis Pellegrin.

Detektivové našli realitní kancelář a podle nedávno uzavřené smlouvy zjistili, že Francis Pellegrin přisel zřejmě k pěkné hromádce peněz. Apartmá ve vilové čtvrti milionářů v Juan-les-Pins stálo totiž 1800 franků měsíčně, bylo však vybaveno jako královské sídlo, se vším, co k tomu patří. A ještě jedna podrobnost byla pozoruhodná. Zákazník při sepisování nájemní smlouvy velice spěchal, ani se nezeptal, jaké jsou vedlejší výlohy, rychle podepsal a zaplatil nájemné v hotovosti na tři měsíce dopředu.

Policisté Pellegrina sledovali a zjistili, že spěchal na zubní kliniku, kde měl v kosmetickém zubním oddělení podkovu korunek, jaké si dávají nasazovat zpěváci či filmové hvězdy. Cena? Pět tisíc franků. Francis Pellegrin se choval jako boháč a zřejmě tak chtěl také vypadat. Policisté však věděli, že Pellegrin není v heirarchii podsvětí žádné eso, a tak byly ty jeho velkopanské choutky náramně podezřelé.

Při velkých loupežích mají zločinci největší starosti s prodejem ukradených šperků či zlata. V podsvětí velkých měst existují jednotlivci či organizace sdružující překupníky, kteří se za tučný zisk mohou postarat o prodej „horkého zboží". Alain Bournat byl jedním z méně významných členů Spaggiariho gangu. Přestože se dohodli, že začnou s prodejem zlatých prutů až s odstupem několika měsíců, on je nabízel hned a rozhodně si nevybral bezpečný způsob.

U státní silnice číslo 85 z Nice do Grasse má filiálku banka Crédit Agricole. U ní měl běžný účet Adrien Zeppi, majitel obchodu s koženým zbožím. Nebyl to žádný boháč, bankovní úředníci ho znali. Vypadal seriózně, úvěr splácel pravidelně. Když se objevil u přepážky, kde inkasoval několik šeků na menší částky, netušili, čím je překvapí.

„Chtěl bych prodat trochu zlata," řekl. „Potřebuji větší částku na hotovosti. Myslíte, že mi to můžete zařídit?"

„Jistě, monsieur Zeppi. V jaké formě? Mince nebo pruty?"

„Pruty."

„V jaké hodnotě?"

„Devět prutů."

„Přineste je, prosím, kurz je kolem osmnácti tisíc dvou set šedesáti franků."

Adrien Zeppi přinesl zlato, banka mu vyplatila příslušnou částku v hotovosti, on nasedl do vozu a odjel. Krátce poté se sešel s Alainem Bournatem a peníze mu odevzdal. Za službu dostal tisíc franků za prut a byl přesvědčen, že přišel snadno a rychle k penězům. V duchu blahořečil společnému příteli Alfredu Aimarovi, který mu dobrý obchod dohodil. Bournat byl spokojen, vždyť docílil směnu podle platného kurzu, připadal si chytřejší než jeho kolegové, kteří se chystali se značnou ztrátou prodat zlaté pruty překupníkům.

Radost Zeppiho ani Bournata však netrvala dlouho. Všechny zlaté pruty nebo cihly mají totiž registrační číslo. Když zákazník odešel, podívali se úředníci banky Crédit Agricole do seznamu, zjistili, že jde o zlaté pruty ukradené ze sejfu Société Générale a zavolali na policii. Tak se dostali vyšetřovatelé na stopu Alaina Bournata. Nezatkli ho, zatím ho sledovali.

Bývalá inspektorka sítě školních jídelen Marie Francoise Astolfiová bydlela v rue Charasse v Marseille. V sobotu 9. října 1976 odjela na podivný víkendový výlet.

Její milenec Henri Michelucci ji požádal, aby odvezla vozem jeho bratra Daniela do Bruselu. Astolfiová byla vášnivá automobilistka, milovala rychlé vozy, za volantem byla spolehlivá. Jízdu dlouhou patnáct set kilometrů absolvovala v rekordním čase. Když se vrátila a odevzdala vůz v půjčovně, našel mechanik na zadním sedadle malou knížku vázanou v rudé kůži a zjistil, že jde o deník mladé dámy. Zběžně ho prolistoval a náhodou si všiml posledního zápisu. Běžel k telefonu a zavolal policii. Policejní prezident Mouray měl konečně důkaz.

„Setkala jsem se s Danielem nedaleko Prada v jednu po poledni," psala Astolfiová v bezesné noci, aby odlehčila svému svědomí. „Řekl mi, abych jela do půjčovny Eurocar a najala tam Renault 20. Pak jsme vyjeli. Akorát ještě odpojil tachometr, aby nemusel tolik platit. Ale přitom mi několikrát kladl na srdce, abych jela podle předpisů, že nechce mít nepříjemnosti s dopraváky. Věděla jsem, že Henri a jeho bratr nepatří mezi bezúhonné občany, a proto jsem se pro jistotu zeptala, jestli snad nejde o nějakou nezákonnou věc. Ujistil mne, že ne. Krátce po páté hodině jsme zastavili ve Villefranchesur-Saone. Daniel mi řekl, že musí navštívit nějaké lidi ve Valenciennes, abych jela dál, on přijede za mnou. Pokoje jsou rezervovány v hotelu President. Nakonec se však rozhodl, že se zastaví ve Valenciennes až při zpáteční cestě. Přespali jsme v Paříži. Když jsme se blížili k hranicím, zahleděl se do mapy a pak mne vedl postranními silnicemi k celnici v Ermitage. Asi za hodinu jsme byli v Bruselu.

Hned druhého dne ráno jsem s ním odjela k nádraží a zastavila jsem před bankou. Vešel dovnitř s těžkým kufrem. Když se vrátil, bylo jeho zavazadlo podstatně lehčí. Měl dobrou náladu. Zasedli jsme k obědu v prvotřídní restauraci. Pili jsem šampaňské. Nevydržel to a svěřil se mi, že v kufru bylo zlato ukradené z trezoru Société Générale, samozřejmě ne všechno, to by se do zavazadla ani nevešlo."

Policejní prezident Albert Mouray měl na stole Mariin deník a byl přesvědčen, že to je poslední důkaz, který potřeboval. Seznam podezřelých byl kompletní, všichni byli sledováni. V pondělí 16. srpna odstartuje policie obrovský zátah. Všichni budou zatčeni ve stejnou dobu.

Albertu Mourayovi plán nevyšel, připravená akce byla odtroubena. V pondělí nevyjel jediný policejní přepadový vůz, protože o víkendu 14. a 15. srpna, tedy v předvečer plánovaného zátahu, vyloupili neznámí gangsteři pařížskou filiálku Société Générale na ostrově Svatého Ludvíka stejným způsobem jako v Nice. Navíc ještě skutečně použili laserového děla, protože měli dokonalejší větrací zařízení. Otevřeli sto třicet bezpečnostních schránek ze

stojednadevadesáti možných. Ukořistili asi patnáct milionů franků.

V bankovních místnostech, a pochopitelně také v podzemním trezoru, byl namontován důmyslný elektronický poplachový systém. Pracoval spolehlivě a signalizoval poplach. Přišli dva uniformovaní zřízenci hlídací společnosti a prohlédli místnosti, nenašli však nikde nic podezřelého a tak zase odešli a nikam nic nehlásili. Předpokládali totiž, že zařízení selhalo.

Albert Mouray musel se zatýkáním počkat. Co když bylo vloupání v Paříži dílem stejné bandy? Co když použili osvědčenou metodu podruhé? Nebylo to však pravděpodobné. Proč by gangsteři, kteří nejenže nemohli utratit, ale ještě ani bezpečně ukrýt výnos z prvního velkého lupu riskovali a pouštěli se do nové akce? Navíc nebylo pravděpodobné, že by se někomu podařilo v tak krátké době zorganizovat druhou tak velkou akci.

Když pařížská Súreté prohledala místo činu, našla daleko víc použitelných stop, než zanechali lupiči v Nice. Pařížští detektivové se vydali po stopách a už za pár dní měli za mřížemi majitele zámečnické dílny Raimonda Brisaciera, který se snažil prodat zlatý prut pocházející z trezoru pařížské filiálky Société Générale.

Pařížská policie byla na nejlepší cestě k odhalení bandy. Albert Mouray dal v Nice ve dne v noci pozorovat všechny podezřelé — kdyby šlo o stejnou bandu, musela by se mezi nimi projevit panika anebo alespoň značná nervozita, snažili by se utéci. Nic takového se však nestalo, a tak se policejní prezidenti Paříže a Nice shodli na závěru, že loupeže jsou dílem dvou gangsterských band. Albert Mouray se rozhodl zatknout 26. října všech čtyřicet podezřelých, hlídaných v Nice a v jiných městech.

Úterý, 26. říjen 1976, šest hodin třicet. Pět set policistů a četníků v osmi francouzských městech startuje k velké akci. V Paříži, Marseille, Antibes, Toulonu, Mougins, Nímes, Nice a v korsickém Ajacciu vyrazili k útoku. Ztroskotal na celé čáře. Ze čtyřiceti hlídaných zastihli doma jen pětatřicet, ale sedmadvacet z nich museli ještě téhož dne propustit, protože neměli jediný důvod, proč je držet ve vazbě. Osm podezřelých zůstalo za mřížemi. Emile Buisson měl perfektní alibi, takže ho také propustili a ve vazbě zbylo sedm podezřelých. Další propuštěný se jmenoval Homer Filippi, byl to známý, ale celkem nevýznamný obchodník s drogami. Mohli ho obžalovat jedině z neoprávněného držení zbraně. Zbývalo šest podezřelých. Téhož dne propustili prostitutku Huguette Cruchendeauovou, protože jí nedokázali nic víc, než že se vyspala s některými podezřelými návštěvníky vily v Castagniers. Zbylo pět zatčených. Alfreda Aimara a naivního Adriena Zeppiho mohli obvinit jedině z překupnictví, a to bylo málo. Zbyli tři podezřelí. Jeden z nich, Henri Michelucci, si vypůjčil u firmy Eurocar Renault 17, který potom stál před vilou v Castagniers, tvrdil však, že s vozem nejezdil on, ale jeho bratr Daniel. Jenže Daniel byl mezi těmi pěti, které se při zátahu nepodařilo zatknout. A tak zbyli ve vyšetřovací vazbě pouze dva: Pellegrin a Bournat. Proti všem předpokladům to však nebylo málo.

Alain Bournat byl hlupák, na tom se shodli všichni, a Pellegrin nebyl o nic chytřejší. Zkusili na ně starou fintu: všechno víme, vaši komplici se přiznali, všechnu vinu svalují na vás. Oba začali mluvit a řekli všechno. Především však vypověděli, že šéfem a organizátorem loupeže byl Albert Spaggiari.

Ve středu 27. října přišla do obchodu s fotografickými potřebami na routě de Marseille 56 v Nice asi čtyřicetiletá, plavovlasá, dobře oblečená žena a ptala se po majiteli Spaggiarim. Vedoucí André Devésa jí sdělil, že je novým nájemcem pbchodu, Albert Spaggiari už ani nebydlí v prvním patře nad obchodem, ale pravidelně sem dochází. Také dnes před polednem má přijít. Žena poděkovala a ještě se zeptala, zda Spaggiariho manželka pracuje stále jako zdravotní sestra. Když se dozvěděla, že ano, kývla hlavou a odešla. André Devésa ji sice viděl nastupovat do modrého renaultu, ale nevšiml si, že v něm sedí tři policisté a tak Spaggiarimu o návštěvě jen krátce referoval. Ani jeden, ani druhý už události nevěnovali pozornost.

Albert Spaggiari žil, jako by se nic nestalo, jako by neměl nic na svědomí. Je nepochopitelné, kde bral tolik drzosti a tolik odvahy. Téhož dne v poledne šel s manželkou do čínské restaurace Roi du Yan na nudle. Usedli a objednali si. V lokále se objevil Spaggiariho starý kamarád Jean Yves Goutron, s nímž sloužil ve Vietnamu u výsadkářů, přisedl si a začali si povídat. Spaggiari vyprávěl o dlouhé cestě, z níž se přede dvěma dny vrátil.

„Kdes byl?" zeptal se Goutron.

„V Tokiu, ale taky v Hongkongu, podíval jsem se na starý dobrý Bangkok, však to tam znáš, no a pak jsme letěli přes Dillí a Teherán do Tel Avivu."

„Jak to my? Kdo byl ještě s tebou?"

„Moje paní a taky ministr pro turistický ruch a starosta města Nice Jacques Médecin."

„Kecáš, Berte!"

„Ne, příteli, nekecám."

„Kde bys na to vzal peníze?"

„No vidíš, kde se vzaly, tu se vzaly. A to jsem byl ještě v Guatemale a ve Spojených státech. Ale to byla spíš obchodní cesta."

Albert Spaggiari rád přeháněl a dělal to často, v tomto případě však bylo každé jeho slovo pravdivé. Byl v Guatemale a byl s ministrem francouzské vlády Médecinem v Tokiu, letěli spolu stejným letadlem. Co dělal v Guatemale, mimo to, že se jel podívat na staré domorodé zvyky do Chichicastenanga, to se nepodařilo zjistit. Ve Spojených státech vyjednával s americkou zpravodajskou centrálou CIA, snažil se vstoupit do služeb této organizace.

Je třeba říci, že telefonní číslo této mamutí vyzvědačské agentury, sídlící v obrovském komplexu v Langley na okraji Washingtonu, je uvedeno v každém telefonním seznamu. Když je vytočíte, ozve se hlas spojovatelky: „Central Intelligence Agency, koho si přejete?" Albert Spaggiari mohl tedy své jednání začít pravé takovým rozhovorem, třeba z veřejné telefonní budky. Není známo, s kým vyjednával, je však prokázáno, oč mu šlo.

Americká CIA ani všemocný FBI neměly po aféře Watergate nejlepší pověst. Parta „klempířů", jak se technikům CIA začalo říkat, zbabrala při instalování odposlechového zařízení do kanceláří Nixonovy konkurenční politické strany, co se dalo. A tak přišel Albert Spaggiari s konkrétní nabídkou: mám spolehlivou partu, jsme ochotni a schopni splnit

jakékoli tajné poslání. Samozřejmě mu nevěřili. Psychopatů a exhibicionistů volá na CIA několik týdně. Všichni se chtějí proslavit, všichni o sobě tvrdí, že dokážou všechno. Jenomže Albert Spaggiari měl v rukávě eso. Když s ním začali jednat mile a jemně, jako s duševně nemocným, postavil se proti nim a prohlásil:

„Jsme schopni otevřít každý trezor, je jedno, kde bude a jaký bude. Dostaneme se za dveře kterékoliv zahraniční ambasády. Abyste si nemysleli, že mluvím do větru, tak já jsem autorem loupeže století v Nice. To je snad dostatečný důkaz o mých schopnostech!"

Nechtěli s ním nic mít, právě tak jako kdysi Marseilleský gang nebo OAS. Nikdo mu nevěřil, nikdo nevěřil jeho schopnostem. Odjel a Central Intelligence Agency podala o setkání a o obsahu Spaggiariho nabídky zprávu pařížské centrále Interpolu. Odtud šlo hlášení na policejní prezidium v Nice, zapadlo však neznámo kam. Nikdo si ho nevšiml. Nebo si ho někdo všiml a úmyslně je zničil. A to je první záhada v případě Alberta Spaggiariho a jeho drzé loupeže, ne však poslední. Měl za sebou někoho mocného, kdo měl tak dlouhé prsty, že dosáhly až na stůl policejního úředníka v předpokoji policejního šéfa Mouraye?

Novináři se později zeptali, proč hlášení americké CIA, týkající se Spaggiariho, zapadlo bez povšimnutí. Dostali podivnou odpověď: policie prý byla zavalena informacemi týkajícími se vyloupení bankovního trezoru. Jenže hlášení CIA Interpolu nebylo blábolení potrhlé staré panny, ale úřední sdělení. Obsahovalo ověřené doznání Spaggiariho, známého zločince, který si v minulosti už odseděl dva tresty. Nikdo se ho však ani nezeptal, kde byl tu noc, nikdo ho nesledoval, nikdo ho nenapsal na listinu podezřelých, kteří měli být zatčeni a vyslýcháni, pochopitelně nebyl ani zatčen. Byl v Tokiu a Bangkoku, vrátil se teprve před dvěma dny.

Jak již víme, byl starosta Nice Jacques Médecin také ministrem pro turistický ruch ve vládě prezidenta Giscarda ďEstaing. Nedělal svou práci špatně, staral se zejména o rozkvět tak známé oblasti, jakou je francouzské Azurové pobřeží, pro japonský trh dal připravit propagační výstavu o Nice, Cannes a Monaku. Měla upozornit japonské turisty na letitou tradici i na perfektní pohostinství. Naložili do letadla obrazy Fragonarda, Matisse, Chagalla, cenné plastiky, ale také manekýnky, které měly předvádět francouzskou módu. Olivový olej a vína věhlasných značek doplnily úložný prostor Boeingu 707. V kabině pro cestující však zůstalo několik desítek volných míst. Pořadatelé putovní výstavy je dali do prodeje po sedmi tisících a Spaggiari koupil dvě, pro sebe a pro manželku Audi. Tak se stalo, že letěl s ministrem do Tokia.

Boeing 707 společnosti Air France startoval 6. října na mezinárodním letišti v Nice, přistál ještě v Paříži, kde nastoupilo několik dalších prominentů a přes Anchorage odlétl do Tokia. Členové delegace měli pokoje objednané v hotelu Imperiál, ale Spaggiari ne. Jak se později podařilo policii zjistit, bydlel s manželkou v jednom z nejdražších apartmá hotelu Hilton. Choval se sice jako tuctový turista, lze však předpokládat, že jeho cesta měla především obchodní pozadí. O deset dní později se objevil v Hongkongu, bydlel v hotelu Mandarin a nakupoval dárky, za tři dny odletěl do Bangkoku, kde se ubytoval v Siam Intercontinentalu. Také zde kupoval starožitnosti a drahé šperky. Interpolu se podařilo vypátrat, že v Tokiu prodal větší množství zlata a kupoval umělecké předměty. Zvláštní letadlo francouzské vládní delegace bylo jistě tím nejspolehlivějším dopravním prostředkem pro transport aspoň části uloupených zlatých prutů z Francie za hranice. Nikdo přece nemohl předpokládat, že by francouzského ministra doprovázel elitní zločinec.

Seděl v Nice v čínské restauraci Roi du Yan, pojídal nudle s krevetami, bavil se s manželkou a kamarádem a zřejmě netušil nebezpečí. Přišel Číšník, naklonil se k němu a řekl:

„Venku na vás čeká nějaká dáma, monsieur. Říká, že s vámi potřebuje hovořit. V naléhavé záležitosti."

Spaggiari vstal, omluvil se spolustolovníkům a vyšel do haly. Tam ho zatkli a rychle vstrčili do čekajícího automobilu. Za chvíli byl na policejním prezidiu. Komisař Claude Besson začal s výslechem v půl třetí odpoledne. Byla středa 27. října 1976.

Před víc než čtyřiadvaceti hodinami došlo k velké razii a Albert Spaggiari se o ní musel dozvědět. Proč neutekl? Proč přišel do svého obchodu, proč šel s manželkou do čínské restaurace? Neznáme odpovědi na tyto otázky. Dodnes je Spaggiariho nelogické počínání součástí záhady, kterou zůstala zahalena „loupež století" v Nice.

Komisař Claude Besson byl starý profesionál s dlouhou praxí. Alberta Spaggiariho vyslýchal sedmatřicet hodin, předložil zatčenému zprávu CIA, která se rovnala přiznání, slyšel však stále stejnou odpověď: nic jsem neudělal, o ničem nevím, agentům CIA jsem lhal. Zatím prohledávalo dvacet policejních techniků Spaggiariho farmu v Bézaudunu. Nenašli nic kompromitujícího, kromě několika pistolí a pár stovek nábojů. Nestálo to za řeč. Mohli ho postavit před soud jedině pro neoprávněné držení zbraní.

Claude Besson byl dobrý psycholog. Věděl, anebo aspoň cítil, jak velice lpí zatčený gangster na své manželce Audi. Dal ji přivézt, vyslýchal ji ve vedlejší místnosti, a potom jen jako mimochodem utrousil, že také ona přijde před soud. V tu chvíli se Albert Spaggiari zhroutil a podepsal přiznání.

V některých zemích, kde se noviny i časopisy živí senzacemi, vyletí někdy chytrý zločinec na oblohu popularity přes noc, jako filmová hvězda. Francouzská veřejnost neodsuzovala jednoznačně „loupež století". Lupiči, kterým přezdívali „kanálové krysy", okradli banku a vzali šperky zazobaným rentiérům, kteří se usadili na slunné Riviéře a žili z úroků z kapitálu. Takové lidi má málokdo rád. Lupiči tedy v očích části francouzské veřejnosti vlastně nikoho nepoškodili, nikomu nezkřivili ani vlas na hlavě, nedopustili se násilí, a jestli ukradli téměř milion franků, které zaměstnanci kasina brzo ráno vhodili do nočního sejfu, pak šlo zase jen o peníze zbohatlíků z celého světa, kteří už nevědí, čím by se pobavili. Tisk začal přirovnávat Alberta Spaggiariho k legendárnímu Arsene Lupinovi, jakémusi francouzskému Jánošíkovi, který bohatým bral a chudým dával. Jenomže se Spaggiarim to bylo přece jen poněkud jinak. Když ho v sobotu 30. října převezli do justičního paláce, shromáždily se v ulicích davy zvědavců. Zločinec se choval jako toreador po vítězství. Usmíval se, kynul přihlížejícím, tvářil se jako mistr světa. Když ho předvedli před vyšetřujícího soudce Richarda Bouazise, prohlásil:

„Nejednal jsem z osobní zištnosti. Provedl jsem vojenskou operaci. Jsem členem Cateny a jsem na to hrdý. Z kořisti jsem si nenechal ani jediný frank. Všechny peníze jsou ve fondu pro pomoc utlačovaným v Jugoslávii, Portugalsku a Španělsku.

Nedovedete si představit, co všechno jsme v bezpečnostních schránkách našli. Hodnota šperků vysoko překročila hodnotu peněžní hotovosti a zlata. Během práce jsme měli stálé spojení s okolním světem. Na stráži stály dvě hlídky. Jedna sledovala činnost policie, věděli jsme přesně, kdy se blížila patrola, druhá hlídala stav vody v kanalizaci."

Vyšetřování podezřelého se táhlo donekonečna. Každý čtvrtek ho předvedli před soudce, kde hodinu dvě povídal pohádky. Za celou dobu neprozradil nic, co by už policie nevěděla, nikoho nejmenoval, o zlatě a penězích tvrdil, že je nemá, odevzdal je a neřekne komu. Choval se sebevědomě, jako by si byl jistý, že se mu nemůže nic stát. Vyšetřující soudce také nepospíchal a novináři měli z protahování případu pravidelný honorář. Lupič-džentlmen, to je ve Francii, ale i v jiných zemích výnosný námět.

Jako každý čtvrtek, i 10. března 1977 vyzvedl dozorce Verrauld Spaggiariho z cely, aby ho předal eskortě. Podvacáté ho měl vyšetřující soudce vyslýchat. Nastoupili do mikrobusu se zamřížovanými okénky, zastavili před postranním vchodem do justičního paláce. Po známých schodech ho odvedli do soudní síně. Byla malá, ošuntělá, s prošlapaným linoleem na podlaze, s okny bez záclon, ale také bez mříží, skla nebyla myta aspoň půl roku. U dveří byl psací stůl vyšetřujícího soudce, pak další stůl s hromadou spisů, stolek pro písařku slečnu Hoarauovou, stůl pro Spaggiariho obhájce Jacquese Peyrata, jinak nic. Pro každého jedna židle. V místnosti byli vyšetřující soudce Bouazis, Spaggiari, advokát Peyrat a asi čtyřicetiletá zapisovatelka slečna Hoarauová.

„Tak jsem vám nakreslil ten plánek, pane soudce," řekl Spaggiari. „Posledně jsem vám to slíbil."

Sáhl do kapsy, vytáhl složený papír, podal ho soudci Bouazisovi a zase si sedl. Soudce rozložil papír na stole a zahleděl se do něj. Kroutil hlavou.

„Já tomu vůbec nerozumím. Co znamenají tyhle čáry?"

Spaggiari znovu vstal. Udělal pár kroků k soudcovu psacímu stolu.

„Kde je Paillon, kde je výstaviště?"

„Já vám to vysvětlím," řekl, obešel soudcův stůl a zezadu se sklonil nad plánem.

„Tady, tohle, podívejte se..."

Nedopověděl. Vrhl se k oknu, rychle je otevřel a vyskočil. Malá soudní síň byla ve druhém patře, pod okny byla široká římsa. Spaggiari se na ní zachytil, pak skočil dolů. Spadl na střechu zaparkovaného renaultu, střecha se promáčkla a zmírnila uprchlíkův pád. Pár metrů dál čekal jezdec v kožené kombinéze a s přilbou na hlavě, motor silného motocyklu Kawasaki 900 běžel. Spaggiari usedl na tandem, jezdec přidal plyn a motocykl zmizel za rohem bulváru Jean Jaurés. Nikdo je nezadržel, nikdo je nedohonil, i když se za uprchlíkem vydalo hned několik policejních vozů. Uzavřeli letiště, hlídali hraniční přechody, na všech silnicích kolem Nice postavili uzávěry a pečlivě kontrolovali každý vůz. Albert Spaggiari nenávratně zmizel. Když policisté přijeli na statek v Bézaudunu, našli otevřená okna a nezamcené dveře, madame Spaggiariová zde však nebyla.

Soused Ange Goujon vypověděl, že asi před dvěma dny odešla. Zdravotní sestra Fabienne Nehrová, kolegyně Spaggiariové, prohlásila, že Audi odešla z práce 4. března, necítila se dobře, měla namířeno někam do hor, aby si odpočinula. Také nynější majitel obchodu s fotografickými potřebami André Devésa potvrdil, že se Audi chystala na cestu. Zastavila se na pár minut v obchodě, měla s sebou malý kufřík, říkala, že se vrátí koncem měsíce. Nevrátila se a také její manžel zůstal nezvěstný.

Hledali je všemi prostředky. Na policejních i četnických stanicích visely jejich fotografie s popisem, Interpol je zařadil do seznamu mezinárodně stíhaných zločinců. Policejní prezident Nice Albert Mouray i vrchní komisař Claude Besson a všichni detektivové, kterým velel, se snažili objevit stopu po uprchlících. Marně. Albert Spaggiari se už neobjevil. I když novináři tvrdili opak.

Nelze vyloučit, že jde o vykonstruovanou senzaci, ale redaktoři Hamelin a Lassier později tvrdili, že se se Spaggiarim setkali. Otiskli rozhovor s Velkým Albertem. Jestli si ho celý nevymysleli, tak si mnohé z toho, co uveřejnili, vylhal Spaggiari. Článek obsahuje nafoukané prohlášení zločince, který se považuje za neomylného, nepolapitelného, neporazitelného a neprůstřelného. Jenomže ona velkohubá tvrzení mohou mít aspoň zčásti opodstatnění.

Albert Spaggiari prohlásil, že neloupil pro sebe, ale pro teroristickou organizaci OAS. Je známo, že jak neslavně proslulá západoněmecká teroristická banda Baadera a Meinhofové, tak italské Brigate rosse, ale také Nuclei armati proletáři a další teroristické organizace loupily a z výtěžku financovaly svoji činnost. V některých případech se dříve či později stali z „revolucionářů" obyčejní zločinci, kterým se zalíbil dobrodružný sladký život. Někteří skončili sebevraždou, jiní za mřížemi. OAS, tato pochybná francouzská armáda, od počátku spolupracovala s profesionály z podsvětí. Je pravděpodobné, že byl Spaggiari ve styku s příslušníky této organizace, i když se všeobecně tvrdilo, že už mnoho let neexistuje. Není rovněž vyloučené, že byl Spaggiari jen velitelem výkonného oddílu, který provedl loupež naplánovanou, připravenou a zorganizovanou někým vlivným v politickém zákulisí. Spaggiariho útěk a zmizení beze stopy jsou důkazem, že zde pracovala perfektně sehraná organizace.

Šedá eminence v pozadí „loupeže století" není jen spekulativní vysvětlení. Jestliže někdo vlivný držel nad Spaggiarim ochrannou ruku, pak lze zdůvodnit jeho drzost, když setrval v Nice, když se ani po velkém policejním zásahu nesnažil ukrýt. Velký organizátor a schopný stratég pak mohl skutečně naplánovat obě loupežné akce, v Nice i v Paříži, a realizovat je se dvěma různými zločineckými bandami. Této hypotéze nahrává ještě třetí případ, který předčil oba předešlé. I tady se v pozadí objevil Albert Spaggiari, který měl v té době žít kdesi v Latinské Americe, pravděpodobně v Argentině.

Marbella je španělský přístav, nádherné letovisko na jihozápad od Malagy, sídlo mnoha milionářů. Krátce po vánočních svátcích, 27. prosince 1982, zjistil úředník jednoho z místních peněžních ústavů Banco de Andalusía tři

minuty před devátou, kdy otvírají dvoranu pro zákazníky, že byla banka vyloupena. Informoval ředitele Franciska Jelama, ten zavolal policii, komisař Fernando Godoy ohledal místo činu a pochopil, že bankovní trezor vyloupila banda profesionálů, kteří se podobně jako v Nice či v Paříži prokopali do prostoru bezpečnostních schránek z podzemí. Kořist, kterou experti odhadli na padesát milionů dolarů, odnesli lupiči v igelitových pytlích, do jakých se dávají kuchyňské odpadky, a odjeli z marbellského jachtového přístavu na rychlém člunu. Nezanechali po sobě jedinou použitelnou stopu.

Podezřelým se stal Albert Spaggiari, ozvaly se dokonce hlasy, že loupež může mít politické pozadí, vědělo se, že nepolapitelný Spaggiari je ve spojení s italskými teroristickými organizacemi. Nebyla to planá úvaha, krátce před tím zaznamenala policie, že se v Marbelle objevil jistý Stefano Sbordoni, o němž bylo známo, že je „styčným důstojníkem" mezi zločineckým podsvětím a teroristy.

Komisař Godoy dal sledovat podezřelé, policisté v civilu pročesávali noční podniky i bary kolem přístavu. Stopa vedla do luxusní části Marbelly, kde měli své vily milionáři. V jednom z přepychových apartmá zatkli Modestu Cecílii Castillo Sotovou, Fabia Massima Zitu, jeho sestru Silvanu a Giorgia Pincea. Při prohlídce bytu našli Sbordoniho cestovní pas a druhý na jméno Luciano Petrone. To byl mezinárodně hledaný terorista, člen skupiny italských extremistů, kteří měli na svědomí výbuch v milánské Zemědělské bance s šestnácti mrtvými. P-trone spáchal ještě jinou brutální vraždu.

V Římě je sportovní stadion Flaminio. Kolem je volné prostranství. Dne 6. června 1982 si policejní hlídka všimla při průjezdu ve čtyři hodiny ráno, že na trávníku leží dva muži. Zastavili, rozsvítili baterky, opatrně se přiblížili. Ti dva muži měli na sobě policejní uniformy a byli mrtví. Vrahové je zastřelili několika ranami do týlu a za zapínám košile jim zastrčili narychlo načmáraný znak teroristické organizace Brigate rosse. Zavraždění policisté se jmenovali Giuseppe Caretta a Franco Sanmarco. Komisař Godoy zjistil, že kolegy zastřelilo Petronovo komando.

Při vyšetřování vyšlo najevo, že hledaný terorista Petrone prodělal plastickou operaci obličeje a s falešnými doklady a pod novým jménem vlastnil v Marbelle dobře prosperující restauraci. Svědkové tvrdili, že ho několikrát viděli ve společnosti muže, kterému říkal Lucien. Podle popisu a pak podle fotografií, které komisař Godoy předložil svědkům, bylo zřejmé, že jde o mezinárodně hledaného zločince Alberta Spaggiariho. Agenti Interpolu se pustili po jeho stopě.

Vedla do Londýna. Večer 21. ledna 1983 byli přesvědčeni, že ho obklíčili, věřili, že jim neuteče. V londýnské čtvrti Chelsea bydlí společenská smetánka. Na Walton Street se sešla v prostorném, exkluzivně zařízeném bytě větší společnost. Jedli, pili a tančili až do rána. O půl páté většina hostů odešla. Nicolo Cavaliere, náčelník protiteroristického oddělení římské policie, uvědomil své londýnské kolegy a ti zahájili akci. Z několika zaparkovaných vozů vystoupili nenápadní muži. Někteří obklíčili dům, jiní vešli dovnitř. Zazvonili u dveří s číslem osm. Po chvíli otevřela ospalá dívka. Vtrhli do bytu a na lůžku zatkli Luciana Petroneho. Pak prohledali prostorný byt, ale Albert Spaggiari v něm nebyl.

Skrývá se v Argentině, kde obývá luxusní haciendu, která stojí ve velké zahradě s devítimetrovým vodopádem. Několikrát hovořil s novináři a jeho rozhovory proběhly světovým tiskem. Napsal a vydal knihy o svém pohnutém životě pod svým vlastním jménem. Žije v klidu a pohodě, protože Argentina zločince nevydává.

PRINCEZNA PATRICIE

Byla jednou jedna princezna. Její otec byl mocný král amerického tisku. Její dědeček, zakladatel dynastie Hearstů, býval kdysi ještě mocnější. Ovládal veřejné mínění, pomáhal politikům, nebo je nechával padnout. Měl velký majetek, a tudíž i velký vliv. Nevěděl, co s penězi, proto si dal postavit královský zámek, nebo spíš královské sídliště.

Stojí na břehu Tichého oceánu nedaleko kalifornského městečka San Simeonu a William Randolph Hearst za ně zaplatil padesát milionů dolarů, což byla ve dvacátých letech našeho století závratná částka. Říká se, že je to největší a nejdražší kýč světa. Do paláce Casa del Mar jezdí ještě dnes potomci krále tisku na víkendy, Casa del Sol a Casa grande už navštěvují jen turisté. Ale kdysi zde v desítkách luxusních komnat sídlil sám novinový král.

Kalifornská půda je vyprahlá žhavým sluncem. Proto dovezli a zasadili do strání šest tisíc jehličnatých stromů a zřídili pro ně důmyslné zavlažovací zařízení. V budově Casa del Sol je šestatřicet pokojů pro hosty s okázalými koupelnami. Haly a jídelny zdobí antické sochy a starožitnosti, sesbírané po celé Evropě. Hearst skupoval staré zámky, nechal z nich vymontovat vzácné vykládané stropy, a podle nich mu pak zedníci postavili na míru sály. Jen bazén, navržený v antickém stylu a zdobený starými řeckými sochami, stál milion dolarů. Vzácné obrazy, cenné gobelíny, koberce pohádkové ceny, zlaté příbory, to byly rekvizity, které odmalička obklopovaly princeznu Patricii, příjmením Hearstovou.

Vnučka tiskového krále Williama Randolpha Hearsta L, dcera následníka trůnu a později velice mocného tiskového krále Randolpha Hearsta II., sestra budoucího prezidenta tiskového koncernu Williama Randolpha Hearsta III., dědička milionů, byla jaksepatří zhýčkaná. Chovala se, jak se od ní čekalo, stýkala se s lidmi, kteří toho byli hodni, a nudila se, jako se nudí miliony dalších, ne tak bohatých a ne tak prominentních mladých žen a mužů v zemi, v níž se společenské postavení měří výší bankovního konta.

I princezny mají své lásky. Patricie Hearstová studovala na univerzitě historii umění a milovala ve svých devatenácti letech šestadvacetiletého absolventa matematické fakulty Stevena Weeda. Bydleli spolu. V noci z neděle na pondělí 4. února 1974 zazvonili u dveří tri ozbrojení a maskovaní muži, milence zneškodnili ranou lahví a Patricii unesli.

Říká se, že únos je americký zločin, ale to už dávno není pravda. Od dob, kdy zmizel syn slavného letce Charlese Lindbergha, se zločin opakoval snad desettisíckrát. Hearstovi byli zděšeni. Povolali nejlepší kriminalisty, ale také mezinárodně proslulého psychiatra, zabývajícího se psychologií terorismu, profesora Fredericka J. Hackera, a vyčkávali, až se únosci ozvou.

Přišel dopis, byl to však podivný dopis a v historii únosů zcela ojedinělý. Napsali jej zástupci teroristické organizace,

která se nazývala Symbionese Liberation Army (SLA), což by se dalo přeložit jako Symbiotická osvobozovací armáda. Jejich požadavek byl nezvyklý. Únosci chtěli výkupné, nikoliv však pro sebe. Hearstovi měli nakoupit potraviny za dva miliony dolarů a rozdat je hladovějícím obyvatelům Kalifornie. Byli to podvodníci, nebo potrhlí spasitelé? Byli to vůbec teroristé?

Hearstovi dali příkaz k nákupu potravin, rozdělili je mezi kalifornskou chudinu a čekali, že se jejich ztracená dcera vrátí do otcovského domu. Mýlili se. Nechala je v nejistotě celých devět týdnů a pak poslala rodičům, a tím i světové veřejnosti fotografii a magnetofonový pásek s prohlášením. Na fotografii byla princezna Patricie se samopalem v ruce, na magnetofonovém pásku oznamovala rodičům, že se přidala k teroristické skupině SLA. Únosci jí dali na vybranou. Mohla se svobodně rozhodnout: vrátit se, nebo zůstat. Zůstane a bude bojovat za svou osobní svobodu i za osvobození všech utlačovaných. Velká slova z úst princezny Patricie, která si teď zvolila jméno Táňa, a nepřesvědčivá.

Život milionářské dcerky, jejíž osobní majetek odhadli znalci na dvě stě milionů dolarů, probíhal v nepředstavitelné nudě. Všechno měla, po ničem netoužila, pracovat nepotřebovala, bavit se nedokázala. Běhala prý celé hodiny v parku rodinného sídla s vlčákem Arrowem a házela mu gumové kosti, aby je aportoval. Povalování u bazénu, televize, pár lhostejných kamarádek, večeře v některé z drahých restaurací v San Francisku...

Narodila se v přepychu, místo matky se o ni staraly vychovatelky, dětství strávila v nejlepších penzionátech. Sama později prohlásila, že poznala rodiče, až když jí bylo deset. Ale i pak oni i ona žili vlastními životy. Scházívali se jen při slavnostních příležitostech, výročích a narozeninách. Samozřejmě že se devatenáctiletá zdravá a inteligentní dívka necítila v takovém prostředí dobře, pochopitelně, že toužila po změně. Snad proto utekla ke svému „profesorovi matematiky". Nejvíc ze všeho si totiž přála začít nový život.

Organizace SLA vznikla v americkém vězení Vacaville. Tam si odpykával Donald DeFreeze trest za loupež. Spřátelil se zde s dvacetiletým sociálním pracovníkem, který se jmenoval Willie Wolfe. Ti dva se dohodli, že se společně postaví proti všem formám rasismu, fašismu, individualismu a lidské závisti. DeFreezemu se podařilo z vězení utéci. Zorganizoval teroristickou skupinu, která brzo sklouzla na úroveň nepříliš šikovného gangu zločinců. Živili se loupežemi. Černého ředitele školy Mar-cuse Fostera zastřelili kulkou namočenou do cyankáli, protože prý byl agentem nepřítele. Chytili je a odsoudili.

Joe Remiro a Russell Little seděli za vraždu ve vězení. Proto se po únosu Patricie Hearstové čekalo, že ji budou chtít vyměnit za vězně.

Polní maršál Cinque Donald DeFreeze byl černoch. Narodil se a vyrostl v ulicích černošského ghetta, tisíckrát slyšel, že je černá huba, a proto nemůže mít stejná práva jako příslušníci vyvolené bílé rasy. Bída a neustálé ponižování ho přivedly až na cestu zločinu. Ve věznici dozrál jeho úmysl: bude bojovat za lepší svět. Bylo mu třicet, když se stal polním maršálem Symbiotické osvobozovací armády.

Měl přítele a spolubojovníka, který se jmenoval William Harris. Byl to běloch, ve školních lavicích byl tichý a nenápadný, ani se nepral, ani nevykřikoval sprostá slova, spíš přemýšlel o sociálních nerovnostech tohoto světa. Pak šel na vojnu, osm měsíců sloužil u elitní jednotky námořní pěchoty a skončil ve Vietnamu. Tam se rozhodl bojovat proti systému, který povýšil vraždění bezbranných na státní zájem.

Symbionese Liberation Army má mnoho společného s jinými teroristickými organizacemi, dokonce i s „rodinou" vraha Charlese Mansona, jejíž členové se vydali v Beverly Hills do sídla herečky Sharon Tateové, aby zabíjeli „prasata", prominentní příslušníky nenáviděné třídy horních deseti tisíc. SLA vznikla někdy mezi sedmdesátým a třiasedmdesátým rokem v oblasti San Franciská. Její zakladatelé, mimochodem většinou dívky z takzvaných dobrých rodin počestných Američanů, zvolili za symbol sedmihlavou kobru. Představovala prý onu symbiózu sedmi hlav z jednoho těla a měla znázorňovat činorodost, seberealizaci, spolupráci, tvůrčí činnost, víru v jednotu, sebevědomí a odpovědnost.

Jedna ze zakladatelek, Nancy Ling Parryová, byla dcerou počestného kalifornského konzervativce. Zpočátku obdivovala reakčního zpátečníka senátora Barryho Goldwatera, a když absolvovala studium na vysoké škole, demonstrativně zahodila diplom a šla na ulici prodávat limonádu, údajně proto, že chtěla začít nový život od píky.

Od takové teatrální rebelie nebylo daleko k násilí, zvlášť když se přidali mladí lidé, kteří měli blíž ke zločineckému podsvětí než k „revoluci". Při prvních akcích měla SLA asi deset členů, později prý dokonce víc než dvakrát tolik.

Sociolog Kalifornské univerzity Bennet Berger poukázal na znepokojující skutečnost, že se teroristé často rekrutují z takzvaných dobrých rodin. „Naše společnost trpí nedostatkem ideálů, kterým by se dalo věřit," řekl. „Staví hodnoty materiální nad duchovní." Je známo, že se mladí lidé vyznačují idealismem, a ani Amerika není v tomto směru výjimkou. Nedostatek ideálů se mstí ještě víc než nedostatek hmotných věcí. Mládež, která vyšla ze střední třídy, volí místo materiální jistoty, o niž tak usilují jejich rodiče, bídu oplývající strádáním a bojem. Místo existence pečlivé naplánované na příští dny a roky dává přednost životu plnému nepředvídaných událostí. Jen málokterý z „odpadlíků" však dosáhne svého cíle. Žádný totiž nemá.

Adepty na členství v teroristických skupinách vede spíš negace způsobu života než touha vybudovat si lepší. Takový „revolucionář" se sice často s patetickým gestem zbaví tíhy, kterou tvoří nadvláda věcí, dostává se však do područí nadvlády slov a nejasných pojmů.

Případ Patricie Hearstové, ale také vzestup a pád SLA je toho dokladem. I když prohlášení teroristické skupiny zněla líbivě, „rebelové" proti společenskému řádu nedocílili ničeho jiného, než že na čas nasytili některé chudé za Hearstovy miliony. To je málo. Morálně i fyzicky.

Říká se, že udělali chybu, když si vybrali právě Patricii Hearstovou. To prý byl začátek jejich konce. Třeba ji opravdu výplachem mozku, o němž se hodně hovořilo při pozdějším soudním procesu, přinutili, aby se k nim přidala, třeba místo boje zvolili reklamu. Lze se však i přiklonit k názoru, že spíš Patricie Hearstová potřebovala SLA než obráceně. Proč? Žila jistý, po všech stránkách hladký život. Když chodila do školy, koupili jí rodiče automobil. Dostávala tři sta dolarů

měsíčně, aby měla na útratu. Nevystačila s nimi, a tak jí rodiče dali pro jistotu hned osm tisíc. Když jí bylo šestnáct, usoudili, že by nebylo dobré, aby se sama ohlížela po nějakém partnerovi, a vybrali jí spolehlivého a pohledného domácího učitele. Všechno probíhalo v životě dolarové princezny bez potíží, všechno bylo předem vykalkulováno, zajištěno a zaplaceno. Až se jí sladkosti života přejedly.

Celých devatenáct měsíců „bojovala", jenomže boj byl veden podivnými prostředky. Ubíral se nezákonnými cestičkami. Když později sestavovali obžalobu, mohli Patricii Hearstovou obvinit z 22 těžkých zločinů.

Když se členové SLA rozhodli, že vyloupí banku, aby měli peníze na režii, měli už za sebou jednu vraždu. Tenkrát u toho Táňa — Patricie Hearstová ještě nebyla, ale při přepadu Hibernia Bank ve čtvrti Sunset v San Francisku, která mimochodem patřila otci její přítelkyně, už dolarová princezna sehrála jednu z hlavních rolí. Loupež profesionálně připravili podle vzoru jiných teroristických band, které si stejným způsobem opatřovaly peníze. Nejdřív se v bankovní dvoraně objevili zvědové a pozorovali, jak to tu chodí. Nakreslili plán, zjistili zvyklosti zaměstnanců, určili roli každého z účastníků, zajistili si ústupovou cestu. Věděli o instalovaných televizních kamerách, a snad právě proto musela jejich prominentní členka Táňa jako jediná vystupovat bez masky a bez paruky.

Bylo jich osm, z toho šest žen. Vůdcem byl nadutý násilník Sink. Ráno se připravili, prohlédli samopaly, nastoupili do řady, byli přece členy „armády", a pak nasedli do připravených, večer předtím ukradených automobilů. Čtyři vešli do bankovní dvorany, čtyři je jistili zvenčí. Uloupili něco přes deset tisíc dolarů a dostali se na první stránky světových novin, hlavně miliardářova dcera se samopalem v ruce. Později tvrdila, že ji donutili k účasti, a litovala, že při útěku z místa činu zranili jednoho ze zákazníků.

Právě přepadení banky se mohlo stát pro Patricii Hearstovou dobrou příležitostí k útěku, jenže ona nechtěla utéci, cítila se mezi teroristy dobře. Dokonce se do jednoho z nich zamilovala, a proti volným mravům panujícím ve společné ubikaci ani proti volné lásce také nic nenamítala. I když později tvrdila opak: „Bylo to strašné. Ti hrozní všiváci. Všichni dohromady jsme měli jen jediný kartáček na zuby. Mít vlastní kartáček na zuby, to se považovalo za buržoazní přežitek. Ženy chodily doma před muži s obnaženými prsy. Pokládalo se to za revoluční."

Žili jako v harému. Přitom muži ženami pohrdali, chovali se k nim hrubě, vztahy mezi nimi byly živočišné.

„Šéf bandy Sink," řekla později Patricie Hearstová, „byl nadutý maniak, který ve dne v noci obtěžoval ženy, dělal si, co ho napadlo, všichni se museli podrobit jeho chorobné fantazii. Sex byl nevyhnutelnou součástí soužití. Byli jsme v ilegalitě, museli jsme si tedy navzájem prokazovat laskavosti."

Jedna z dívek, které přezdívali Zoja, byla prý bezcitná, krutá a všichni ji nenáviděli. Další dva z bandy, manželé Harrisovi, prý byli zrůdy „...připomínající nemocného psa, kterému pomůže jedině smrtící injekce".

Po přepadení banky a obrovské publicitě, jaké se dostalo lupičce Patricii, mohli členové teroristické bandy čekat, že po nich budou pátrat tisíce agentů Federálního vyšetřovacího úřadu a všichni policisté Ameriky. Proto se vůdce bandy Sink rozhodl rozdělit svou „armádu" na tri samostatné trojice. Každá z nich měla podnikat na vlastní pěst. Chtěl demonstrovat sílu a přítomnost SLA na několika místech najednou. Patricie se ocitla ve společenství Jolandy a Teka, což byl manželský pár Emily a Williama Harrisových. Společně naplánovali a provedli přepadení obchodu se sportovními potřebami Mel's Sporting Goods Store. Harrisovi „pracovali" uvnitř, Patricie jim zvenčí kryla záda. Když zaměstnanci spustili poplašné zařízení a Harrisovi se museli dát na útěk, začala Patricie na pronásledovatele střílet ze samopalu. Lupičům se podařilo utéci.

Kde se brala u dívky, vychované v nejlepších školách, taková krutost? Jak se vůbec mohlo stát, že vzala do ruky tak nebezpečnou zbraň, jakou je samopal?

Novináři se to snažili vysvětlit tím, že měla od svých dětských let kolem sebe zbraně. Jako dítě chodila s otcem na lov, v domě bylo všude plno pušek a pistolí. Když se pokoušela zdůvodnit svoji reakci při loupeži v obchodě se sportovními potřebami, prohlásila: „Když jsem viděla, jak pronásledují Harrisovy, reflexivně jsem začala střílet."

Krátce po nepodařeném přepadení se všichni tři ubytovali v motelu. Bylo to v době, kdy agenti FBI vypátrali úkryt ostatních teroristů SLA a zahájili obrovský zátah. Bylo to 17. května 1974 v jedné z černošských čtvrtí San Franciska, akce se zúčastnilo 410 vycvičených střelců FBI a vybraných policistů. Byli při tom novináři, televizní reportéři s kamerami, celý průběh akce vysílala v přímém přenosu televize. Po dlouhé přestřelce došlo k požáru, všichni členové teroristického komanda padli. Patricie přijela s Harrisovými právě v tu dobu do motelu.

„Jen co jsme přišli do pokoje," napsala později ve svých vzpomínkách, „zapnul Teko televizor. ‚To je přímý přenos, podívejte se!' zvolal a my jsme zkameněli před obrazovkou, na které se střídaly obrázky jako z filmu o gangsterech a policajtech. Obrovské množství policistů obklíčilo bílý dům. Byli ozbrojeni a měli plynové masky. Začala přestřelka. Do obléhaného domu vhodili granáty se slzným plynem. Mračna kouře se vyvalila z oken. Do toho stříleli ze samopalů. ‚Proboha, vždyť jsou to naši!' zvolal Teko a Jolanda se rozplakala. Teko začal přepínat z jednoho kanálu na druhý, obléhání domu vysílaly všechny televizní společnosti, jen s tím rozdílem, že každá měla svého kameramana na jiném místě, takže se záběry lišily pohledem z různých úhlů. Bylo to kruté a těžko se tomu dalo uvěřit. Nakonec dům začal hořet. Nejdřív se zřítila jedna ze stěn, pak zbytek. Byl konec."

Patricie mezi obklíčenými teroristy nebyla. Bylo zřejmé, že nebude dlouho trvat a také ona se ocitne v rukou policie, ale při vyšetřování nebude zapotřebí svědků. Proto je raději zlikvidovali. O tom, že to pochopila, Patricia ve svých pamětech nepíše, ale později během vyšetřování a během procesu byla nepřítomnost svědků pro Patty a její obhájce nadmíru vítaná.

Zůstali jen tři, Patricie Hearstová a manželé Harrisovi. Debakl kolegů je nezastrašil. Vyloupili ještě banku a zabili při tom náhodnou svědkyni, matku čtyř dětí. Patricie Hearstová zase jistila manželský pár samopalem zvenčí a řídila auto, které je dovezlo do bezpečí. Byla prý vynikající řidičkou. Ani pak ještě neskončili. Řádili jako pominutí a jako by se chtěli pomstít za smrt kolegů, vyhodili do povětří několik policejních vozů. Pak ale všechno skončilo, agenti FBI jim byli na stopě.

Policejní inspektor Timothy Casey a agent FBI Tom Padden přijeli k omšelému domu číslo 625 v sanfrancis-ké Morseově ulici a vyběhli do druhého poschodí po zadním schodišti. Z chodby vedly do bytu dveře se skleněnou výplní. V ní se na okamžik objevila tvář Wendy Jošimurové. Věděli, že je Patriciinou společnicí.

„Otevřte, policie!" zvolal Tom Padden a namířil na dívku pistoli.

Otevřela a inspektor Casey se vrhl na druhou dívku, která se snažila uprchnout do zadního pokoje.

„Stůjte, nebo střelím!" vykřikl.

Zastavila se. Otočila se. Byla to Patricie Hearstová. Hledali ji 591 dní.

„Copak nejsi ráda, že už je po všem?" řekl inspektor Casey a tato věta pak obletěla v novinách a v rozhlasových a televizních relacích celý svět.

Případ Patricie Hearstové připomínal úspěšný televizní seriál. V hlavní roli kriminálního příběhu byla „velká hvězda", dolarová princezna. Lidé většinou neuvažovali o souvislostech a už vůbec ne o příčinách, měli svůj napínavý skandál z vysoké společnosti a víc se bavili, než báli, co že se to ve Spojených státech děje. Bylo jasné, že Hearstovy miliony a noviny jím ovládaného koncernu navodí tak příznivou atmosféru, že porotcům nezbude nic jiného než obžalovanou osvobodit. Veřejnost byla zvědavá snad jen na způsob, jak ji z toho šikovní obhájci vysekají. V novinách se objevila také jímavá historka velké lásky teroristky Patricie k jednomu z únosců. Byl to onen sociální pracovník Willie Wolfe a ona mu něžně přezdívala Cujo. Ten „hluboký" vztah zřejmě netrval dlouho, když Patricii zatkli v bytě v Morseově ulici, bydlela už totiž u svého dalšího milence. Jmenoval se Steven Soliah, původním povoláním byl natěrač.

Kriminální odysea skončila po devatenácti týdnech. Patricie Hearstová skončila ve vyšetřovací vazbě pro podezření z těžkých zločinů. Když ji přivezli do věznice, zvedala nad hlavu zaťaté pěsti, tvářila se zavile, pózovala před aparáty reportérů v postoji bojovnice. Do přijímacího protokolu věznice udala jako zaměstnání „městská partyzánka".

Byla to hra na senzaci, stala se hvězdou a chovala se podle toho. Přitom se kolem případu točily miliony. Z kapes poplatníků vydal stát za hledání a stíhání Patricie Hearstové tři a půl milionu dolarů. Důkazní řízení o její dobrovolné účasti na přepadení banky ve čtvrti Sunset stálo 200 000 dolarů. Rodina Hearstů také nešetřila penězi. Palmáre hlavního obhájce F. Lee Baileye bylo určeno předem na jeden milion dolarů. V sanfrancis-kém hotelu Stanford Court obýval početný tým obhajoby pětatřicet pokojů. Chystal se velký proces s velkou publicitou.

Obhájce Bailey byl žonglér s paragrafy. Upozornil na sebe, když zachránil před elektrickým křeslem lékaře Sama Sheparda, obžalovaného z vraždy manželky. Soud údajného vraha osvobodil a jeho obhájce se stal slavným. Hájil také hromadného vraha, kapitána americké armády Ernesta Medinu, který dal ve Vietnamu rozkaz k vyhlazení civilního obyvatelstva ve vesnici My Lai. Soud Medinu osvobodil, Bailey se stal advokátem číslo jedna. Teď se měl, podporován dalšími šesti právníky a řadou pomocníků, postavit proti státnímu žalobci Jamesi Browningovi. Ani jeho nevybrali manažeři v zákulisí náhodou. Byl nezkušený, ještě nikdy nevedl tak velký proces.

Novináři vytvořili obhájci atmosféru jako před významným baseballovým utkáním. Tiskové konference, sugestivní prohlášení, poodhalená tajemství. Bylo zřejmé, že se obhajoba chystá opřít především o psychiatrické expertizy. Hovořilo a psalo se o psychickém nátlaku, o výplachu mozku, objevila se jména předních světových odborníků: profesora psychologie na Yaleově univerzitě Roberta J. Liftona a jeho dvou kolegů z Pennsylvánské univerzity, Louise Jolyona Westa a Marvina F. Orného, jakož i slavného londýnského psychiatra Williama Sargenta. Ten si nejvíc ze všech pospíšil se zveřejněním svého názoru. Pro jistotu už napřed uveřejnil v londýnských Times studii o jedinci, jehož násilím přinutili spáchat trestný čin.

Svědci byli mrtvi, Symbionese Liberation Army neexistovala, advokáti měli volné ruce. Veřejnost byla připravena na soudní parodii. A přece dopadlo všechno jinak. Aspoň na čas.

Soudce Oliver Carter byl starý známý Hearstovy rodiny, snad dokonce přítel. Proto mu proces svěřili. Když bylo líčení u konce, povstal a navrhl Patricii trest pětatřiceti let vězení. Slečna Hearstová omdlela. Odvezli ji do nejlepší nemocnice. Polovina plic jí vypověděla službu. Lékaři sice nezjistili příčinu, ale rozhodli se pro operaci. Proces byl odročen a svou osudovou roli pak sehrál čas.

Soudce Carter udělal mezitím to nejlepší, co udělat mohl. Zemřel. Jeho „rozumnější" nástupce William H. Orris odsoudil Patricii Hearstovou jen k sedmi letům vězení. Odvezli ji do nejlepší věznice pro mladistvé delikventy, ale byla to jen formalita. Otec složil milionovou kauci a dvaadvacetiletá dívka byla za měsíc doma. Obhájci mezitím podali odvolání. Krátce poté nastala další komplikace. V Los Angeles zahájili druhý proces, v němž byla Patricie obžalována s manžely Harrisovými ze spoluúčasti na přepadení. Líčení bylo do posledního puntíku připraveno a dopadlo podle očekávání. Soudce Talbot Callister odsoudil obžalovanou na pět let nepodmíněně. Každého jiného zločince by neminulo doživotí.

Odvezli ji do vězení, jaké neviděl a neuvidí žádný jiný odsouzený. Byl to třípokojový bungalov s televizorem, telefonem a s pečlivě vybranými strážci. Ani zde však odsouzená nepobyla dlouho. Už za dva roky ji prezident Carter omilostnil.

Případ Patricie Hearstové se odehrál před zraky veřejnosti jako šikovně zrežírované cirkusové představení s happy endem. Když odcházela z „fešáckého kriminálu", uspořádala hlavní dozorkyně Janey Jimenezová na počest prominentní delikventky vězeňský bál. Hned poté napsala knihu Moje vězeňkyně a vydělala na ní hezkých pár tisíc dolarů. Také Steven Weed, bývalý snoubenec, se kterým Patricie dva roky žila, napsal paměti Můj život s Patty a rukopis výhodně prodal. Patricie Hearstová, nevěsta s obrovským věnem, se provdala za bývalého policajta Berná Shawa a prohlásila, že je to „první opravdový muž v jejím životě".

VYJÍCÍ LUPIČI

Obyvatelé Milána si konečně oddychli. Parta dělníků nastoupila se stroji k Olonskému kanálu, zahradila přítok a v pondělí v šest hodin ráno začali smrdutou vodu vypouštět. Akci předcházela nejen několikaletá debata městské rady, ale také kategorické výzvy lékařů, kteří už mnoho let upozorňovali, že shnilá voda v kanálu zaneseném bahnem je líhní komárů a semeništěm infekcí. Teď kanál vysuší a nebezpečí nákazy pomine.

V několik metrů širokém korytu nebylo mnoho vody, takže už odpoledne se na některých místech objevilo bahnité dno, někdy kolem třetí hodiny odpoledne se před zraky zvědavců vynořily plechovky, hrnce, harampádí všeho druhu, stovky lahví zapadaných do bahna a také podivný balík. Na první pohled bylo zřejmé, že neležel ve vodě dlouho. Obsahoval dvě automatické pistole značky Beretta, kladivo, několik zabahněných, ale přitom téměř nových modrákových kombinéz a několik háčkovaných kulichů s otvory pro oči. Dělníkům bylo hned zřejmé, oč jde. Předák nechal mokré hadry rozložené na břehu, šel k nejbližšímu telefonu a zavolal policii.

Nejdřív přijeli dva strážníci na malých skútrech. Prohlédli nález, vysílačkou vyrozuměli policejní ředitelství a za pár minut o mokrých zabahněných kombinézách věděl náčelník Squadra Mobile v hlavním stanu na via Fatebenefratelli dr. Paolo Zamparelli. Za necelou hodinu ležel nález na manipulačním stole technického oddělení. Kromě techniků, připravujících zprávu, si ho prohlížel také inspektor Lorenzi, přitloustlý nemluvný bručoun, ale jeden z nejlepších milánských kriminalistů.

„Je to jasné, pánové," řekl náčelník Zamparelli, „jsou to modráky těch vyjících lupičů. Udělejte ještě balistické zkoušky obou berett. Tyhle pletené kulichy měli nataženy přes obličeje."

„Háčkované, šéfe," řekl věcně inspektor Lorenzi. „Vyznám se v tom. Jako kluk jsem si uháčkoval čepici. Naši si totiž přáli holčičku."

„A narodil se jim policajt," přisadil si Lorenziho kolega Caruso.

„No, a vy, pánové, vy musíte co nejrychleji zjistit, kde a kdo ty modráky koupil."

Squadra Mobile je speciální jednotka italské policie, jakýsi elitní pohotovostní oddíl, zabývající se vyšetřováním těžkých zločinů a složitých kriminálních případů. Má dobrou pověst, i když se i zde již objevili policisté, podplacení mafií nebo gangstery z podsvětí. Doktor Zamparelli byl vynikající kriminalista s bohatými zkušenostmi a vyznal se v milánském podsvětí, ale s největší loupeží v historii italské kriminalistiky si zatím nevěděl rady. Uloupená částka byla v hodnotě roku 1958 skutečně obrovská. Během šedesáti sekund ukradli lupiči 114 milionů lir v hotovosti, což v té době odpovídalo třem čtvrtím milionu západních marek, a 476 milionů lir v cenných a dobře prodejných papírech, jejichž hodnota přesahovala tri miliony marek.

Už několik dní pročítal Zamparelli výpovědi očitých svědků přepadení, ale ty se jako obvykle lišily. Jedno však bylo jisté, oněch šest nebo sedm mužů v modrých kombinézách, i v počtu gangsterů se totiž výpovědi rozcházely, tvořilo perfektně sehranou partu. Všichni byli na pohled stejní, všichni měli přes obličeje stažené kulichy, všichni měli rukavice, takže nezanechali otisky, všichni přijeli přesně ve chvíli, kdy se malý dodávkový vůz objevil v ulici. Když kořist vybrali, naskákali do připravených a samozřejmě den předtím ukradených vozů a zmizeli. Nezůstala po nich sebemenší stopa.

Nečekané drama se odehrálo ve čtvrtek 27. února 1958 v půl desáté dopoledne v milánských ulicích. Proběhlo klidně, jako by to bylo stokrát reprízované představení, a chodci si ani nevšimli, že se děje něco mimořádného. Via Osoppo, jedna z frekventovaných ulic ve středu Milána, ústí na náměstí Piazza Brescia. Slabý proud vozů, řídký houf prokřehlých chodců. Fičí rezavý vítr, kdo nemusí ven, sedí v teple. Těch pár bankovních zaměstnanců však nemohlo zůstat v závětří. Nasedli do malého dodávkového vozu, druzí dva do fiatu a vyjeli z hlavní budovy do bankovní filiálky v čísle 18 na via Rubens, což je vzdálenost, kterou ujde chodec za patnáct minut. Všichni čtyři mohli tu cestu absolvovat se zavázanýma očima. Vozili sem a tam peníze a cenné papíry nejméně jednou, ale často i dvakrát denně. Řidiči popaměti zatáčeli za známé rohy, světla semaforů vnímali jen koutkem oka, když bylo slušné počasí, prohlíželi si slečny, spěchající kolem. Ale dnes, v mrazivém větru, chodily krasotinky s vyhrnutými límci, zmrzlýma nohama cupitaly jako ve zrychleném filmu.

Projeli via Caccialebroi, přiblížili se ke křižovatce. Z postranní ulice vyjel velký nákladní vůz. Jako by řidič nevěděl, že vyjíždí na hlavní, jako by si nevšiml přijíždějící dodávky. Bouchnutí plechu o plech, roztříštěné sklo řinčí, jak se sype na dláždění, oblak prachu na chvíli kryje rozhled. Pár nadávek, porcamadonna, ale v nákladním voze, který havárii způsobil, ticho. A ve voze, který se najednou objevil za ním, klid, ticho a soustředění. Maskovaní muži v modrých kombinézách, rukavicích a háčkovaných kuliších naražených přes obličeje se rozběhli k malé bankovní dodávce. Jeden bez řeči ťuknul kladívkem strážného, doprovázejícího cennou zásilku, druzí roztloukli okno zadních dveří a další, co vyskákali z osobního vozu, se vrhli dovnitř.

Nikdo netušil, co se děje, pár chodců se zastavilo. Někteří naslouchali podivnému psímu vytí, které se ozývalo ulicí, a pak několika dunivým ránám z vnitřku dodávkového vozu, ale nevzrušilo je to, vždyť po srážce dvou automobilů se přece ještě sem tam může ozvat nějaká rána. Nejdřív přeběhli dva muži v modrých kombinézách s těžkým plechovým kontejnerem, pak další dva, stejně oblečení, s druhým. Rychle je naložili do osobního vozu, stojícího za velkým nákladákem, nastartovali a odjeli. Někdo si mohl myslet, že třeba zachraňují nějaký choulostivý materiál, možná hořlavinu, která by ještě dodatečně mohla způsobit požár. Zase se ozvalo jasně slyšitelné psí zavytí, všichni muži naskákali do připravených vozů a rychle odjeli. Chodci si všimli přikrytých tváří, ale každý už přece mnohokrát viděl muže v oblecích protichemické ochrany...

Současně se srážkou dvou automobilů zazněla ulicí ještě další rána. Na křižovatku přijel další fiat a vyskočil z něj ještě jeden stejně oděný muž s obličejem zakrytým kulichem. Utíkal jakoby na pomoc ostatním, ale zapomněl zatáhnout u svého vozu ruční brzdu a ten se dal do pohybu, bez řidiče ujížděl po skloněné ulici, až naplno vrazil do zdi činžovního domu. Ale řidič, který svou nedbalostí karambol způsobil, se po svém voze ani neohlédl, dal se do běhu za ostatními modrými. Teď už i ti nejlhostejnější pochopili, že nejde o běžnou autohavárii. Všimli si, že z malého dodávkového vozu

vyběhl livrejovaný muž se zakrváceným obličejem, přečetli si na zmačkaných dveřích jméno banky a zavolali strážníka.

Přišel a na první pohled pochopil, že na ulici uprostřed Milána došlo k loupežnému přepadení bankovního dodávkového vozu. Celá akce netrvala víc jak minutu a nepadl při ní jediný výstřel. Lupiči rychle přijeli a ještě rychleji odjeli. Objevila se parta policistů v civilu a začala vyslýchat svědky, ale jak už to bývá, každý svědek viděl události jinak: jeden napočítal tři lupiče a jiný šest, někdo tvrdil, že mluvili francouzsky, jiný slyšel povykování v korsickém dialektu. Informace nebyly k ničemu. Jen v jednom se shodli všichni: několikrát se v ulici ozvaly zvuky nápadně podobné psímu vytí.

Když prohlédli vozy, které po přepadení zůstaly stát na ulici, zjistili, že jsou kradené. Jeden byl ukraden včera, jiný přede dvěma dny a velký kávově hnědý nákladňák dokonce před čtyřmi dny. Strážný se druhý den vrátil z nemocnice s obvazem na hlavě a s paží na pásce. Jinak se celkem nic nestalo — kromě toho, že došlo k rekordní loupeži, kterou novináři označili za drzou, nevídanou, bleskovou, pečlivě nacvičenou a dosud největší v dějinách italského zločinu. Kořist lupičů v modrých kombinézách byla vskutku pozoruhodná. To také napovídalo, že se poučili u slavných amerických gangsterů, pracovali jako perfektně secvičený tým, jejich šéf musí být geniální stratég, nebude snadné dostat se jim na stopu.

Příslušníci Squadra Mobile, kteří se ujali vyšetřování, měli před sebou zamotaný rébus: nenašli totiž jediný otisk prstů ani žádnou jinou použitelnou stopu a popis pachatelů chyběl. Byli všichni stejní, ve svých modrých převlecích a obličejích skrytých v kuliších prakticky jako neviditelní. Podle výpovědí svědků se dokonce zdálo, že byli všichni stejně velcí, stejně tlustí, měli klátivou chůzi, nikdo od nich neslyšel jediné slovo, zřejmě se dorozumívali vytím jako psi. To sice byl dozajista originální nápad, spíš však kuriózní než účinný. Nadělali totiž dost jiných chyb.

Nepočítali s vypouštěním Olonského kanálu. Technici Squadra Mobile opatrně propláchli modré kombinézy, aby je mohli podrobit zevrubné prohlídce a našli firmu výrobce všitou pod límcem.

„Vy přece musíte mít nějaké záznamy, komu co prodáváte," naléhal inspektor Caruso na ředitele továrny.

„Samozřejmě. Jenže tohle byla dodávka za hotové. Deset nebo dvanáct pracovních kombinéz.. .Počkejte, inspektore, co když to nebylo za hotové? Posaďte se na chvilku."

Ředitel za chvíli přiběhl z účtárny a usmíval se, jako by vyhrál v loterii.

„Tak, tady to máte. Giacomo Graziani, Piacenza. Každý si tu zakázku zapamatoval. Všechny kombinézy měly totiž nadměrnou velikost, všechny stejnou. Ten obchodník je příštipkář, v expedici kroutili hlavou nad tím, kde sehnal tucet tak velkých a tlustých zákazníků."

Sedmdesát kilometrů do Piacenzy ujeli za hodinu, v roce 1958 nebyly všechny výjezdy z Milána tak ucpané jako dnes. Graziani se nejdřív divil, proč se ho dva páni v civilu vyptávají na modré kombinézy, ale když mu řekli kdo jsou a proč přijeli, jmenoval rovnou překupníka, kterým se v Itálii říká ambulante. Objíždějí trhy a jarmarky s malými dodávkovými vozy a prodávají kdeco, většinou však laciné kazové zboží. Jeden z nich si kombinézy objednal a když přišly, tak s nimi odjel. Hledali ho déle než původně předpokládali. Našli rozzlobeného mladého muže s obrovským knírem.

„U nás se prostě krade všechno a pořád!" naříkal. „Odjakživa parkuju před svým domem, abych na tu svou káru viděl. Ukradli mi ji před očima. Se zbožím, se skládacím pultem i s celtovou střechou. Hlásil jsem to na policii a řekl jsem jim taky, že nemám z čeho žít. Dneska vám nikdo nedá na dluh ani magnetický náramek."

Inspektor Caruso by byl přísahal, že si parta lupičů kombinézy objednala v nějakém krámku, jehož majitel zatelefonoval výrobci, prostě že se dostaly k zákazníkovi obvyklým způsobem. Teď ale všechno nasvědčovalo tomu, že se lupiči ke kostýmům dostali náhodou. Inspektor Caruso tedy zase neměl žádnou stopu. Ještě si ověřil, že ambulantní obchodník nelže, čtyři dny před loupežným přepadením mu skutečně ukradli vůz, ale u tohoto faktu také vyšetřování uvázlo. Souvisela krádež dodávky ambulantního obchodníka s loupeží, která vzbudila takovou pozornost?

To zatím nevěděl ani inspektor Caruso, ani jeho šéf Zamparelli. Ti prožívali nepříjemné chvíle. Loupež uprostřed města za bílého dne pobouřila veřejné mínění a novináři svými články přiživovali rozhořčení obyvatel Milána. Vyšetřovatelé Squadra Mobile se snažili ze všech sil, ale bez výsledku. Už to vypadalo na hromy a blesky z ministerstva, v novinách se psalo o chystaných změnách ve vedení neschopné policie. Měsíc trvala nejistota a nervozita vyšetřovatelů vzrůstala, až konečně jednou ráno vpadl inspektor Caruso do pracovny svého šéfa, ani se neohlásil, ani nezaklepal a hned ve dveřích zvolal:

„Máme zloděje."

„Zloděje čeho?" zeptal se doktor Zamparelli.

„Zloděje té dodávky."

„Kde ho máte?"

„Sedí na chodbě."

Přišel, krčil se a vypadal uboze, jako všichni Italové, když se snaží vzbudit soucit. Hlavu měl skloněnou a zespoda hleděl na Zamparelliho. Čepice mu koukala z kapsy. Když mluvil, otíral si dvěma prsty nos, jako by ho svědil. Nechápal, jak ho mohli najít, ale inspektor Caruso mu to vysvětlil.

„Ty sis myslel, darebáku, že tě nikdo neviděl. Ale v milánských ulicích jsou oči všude. Lidi vidí, i když vůbec nekoukají. Pozoroval tě jeden chlápek z ulice, jenže si nemyslel, že seš chmaták. Ty totiž vypadáš spíš jako kostelník než zlodějský eso. Vzali jsme ho k nám, všechno nám pověděl, ukázali jsme mu pár obrázků a on nám na jeden ukázal. No, a kdo to byl? Náš starý známý Giorgio Puccia. Spadla klec, hochu, ses v pěkným průseru. Tak to koukej vyklopit, ať se za tebe můžeme přimluvit v pekle."

„No jo," řekl zklamaně Puccia. „Měl jsem smůlu. Já teď už mám pořád smůlu."

„Co jsi udělal s tím kradeným zbožím?"

„Něco jsem prodal, něco mám ve sklepě."

„Bylo tam asi deset nebo dvanáct modrých kombinéz, kde jsou?"

„Deset jich bylo, pane inspektore. Prodal jsem je."

„Komu?"

„DeMariovi," řekl bez váhání, vůbec ho totiž nenapadlo, že by mohlo jít o víc než těch pár tisíc lir, co za ně dostal.

Luciano DeMaria byl známá firma. Došli si pro něj, protože věděli, že dopoledne vysedává se skleničkou cinzana u Cassiodora. Samozřejmě že nic nevěděl, všechno zapíral, nadiktoval přesně adresy a jména lidí, kteří mu mohli odpřisáhnout alibi, ale nebylo mu to nic platné. Inspektor Caruso totiž znal DeMariovy kumpány a věděl, že on je jen páté kolo u vozu. Nenápadní páni v civilu se tedy poohlédli v kavárnách a v tajných hernách a zanedlouho se v celách zvláštního oddělení milánské policie Squadra Mobile setkalo pár dobrých známých jako Russo, Bolognici, Gesmundo, Ciappina. Scházeli ještě Cesaroni a Castiglio-ni, ale to zatím ani inspektor Caruso, ani jeho šéf Zamparelli nevěděli.

Vyslýchali je na směny ve dne v noci, ale lezlo to z nich jako bodláčí z chlupaté deky. Nikdo nic nevěděl, nikdo nikde nebyl, ti staří kumpáni, kteří už měli na kontě hezkých pár loupežných přepadení a po nichž dokonce zůstali na místě činu ležet mrtví, snad věděli, že Caruso proti nim nemá důkazy. Tak musel doktor Zamparelli změnit taktiku. Nikdy se nikdo nedozvěděl, který z těch lotrů nevydržel psychický nátlak nebo se dal zviklat slibem beztrestnosti. Jeden z nich však nakonec vyžvanil všechno při křížovém výslechu.

„Kolik vás bylo?" zeptal se doktor Zamparelli.

„Šest."

„Kdo?"

„No, kdo? Všichni."

„Jmenovitě, něj ses ve škole, ale u výslechu pro ozbrojené loupežné přepadení."

„Arnoldo Gesmundo."

„Dobře, dál."

„Ferdinande Russo a Luciano DeMaria."

„Dělej, nebudu tě pořád pobízet!"

„Ugo Ciappina a Arnoldo Bolognini."

„Ten šestý?"

„Enrico Cesaroni."

„No, podívejme se, pan šéf! A kdo to vymyslel?" ptal se dál inspektor Caruso.

„Cesaroni."

„Kdy jste to spustili?"

„To vám už ani přesně neřeknu, inspektore, snad začátkem února. Jednou prostě přišel a povídá: mám nápad a co nejdřív se sejdeme."

„Kde jste se sešli?"

„Via Chinotto čtyřiadvacet."

„Proč právě tam?"

„Scházeli jsme se tam."

„Něco jako klubovna?"

„No, řekněme."

„Cesaroni přece bydlí jinde."

„To jo. Tady to taky nebyl žádný palác."

Via Chinotto je pár kroků od okruhu u výpadovky z Milánu na Turín. Je to ulice s výstavnými činžovními domy, ale také s barabiznami s oloupanou omítkou. A pořád je to ještě střed vnitřního města.

„Proč jste se scházeli právě tam?" zeptal se Caruso, který čekal spíš brloh na předměstí.

„Nevím."

„Je to dost frekventovaná ulice."

„O půlnoci tam nejde ani noha."

„Jo, tak vy jste se scházeli o půlnoci? Jako spiklenci!"

Cesaroni byl jeden z velmožů milánského podsvětí a chytrý chlap. Jeho banda měla na svědomí lecjaké kousky. V letech 1956 až 1957 vyloupili dvě banky a jednoho klenotníka a ukořistili přitom sedmačtyřicet milionů lir. Nezůstala po nich ani stopa. Enrico Cesaroni byl vynikající velitel, nápaditý taktik s vlastnostmi chytrého důstojníka. Dával si záležet na přesném vypracování plánu.

„Tenkrát o půlnoci přišel, my už jsme tam čekali a on nám oznámil, že má pro nás práci."

„Řekl vám hned napoprvé, oč jde?" zeptal se doktor Zamparelli.

„Jo, hned. Že si políčil na Milánskou lidovou banku. Pár měsíců pozorovali s Ciappinem, jak rozvážejí z centrály do filiálek peníze. Měli na to jen malou dodávku a vedle řidiče seděl ozbrojený strážce, vzadu u kasiček ještě bankovní úředník. To bylo všechno."

„Věděl Cesaroni také, kolik obvykle převáželi?"

„Věděl."

„Měl někoho v bance?"

„Nevím. Asi ne. Ale řekl nám, že obyčejně nakládají osm až deset plechových kontejnerů s penězi. Pak vyložil na stůl plán města a ukazoval, kudy ten vůz jezdí."

„Dal každému z vás přesný úkol?"

„Vždycky. Někdy se to dokonce nacvičovalo v terénu."

„V tomto případě?"

„Každý věděl, co bude dělat. Zkoušel nás z toho jako ve škole. Věděl, že vůz vyjede v půl desáté dopoledne z Piazza Brescia a zahne do via Osoppo. Na rohu měl stát DeMaria s nákladákem. Bylo to kousek od křižovatky via Osoppo a via Caccialebroi. Russo měl jet s osobákem za tou bankovní dodávkou, už od chvíle, kdy vyjela z Piazza Brescia."

„A co jste měli dělat vy? Myslím, všichni ostatní?"

„Měli jsme čekat ve vozech ve via Caccialebroi."

„A provedli jste to potom tak, jak to naplánoval?"

„Samozřejmě."

„Každý dostal svůj úkol?"

„Například DeMaria. Ten měl zahrát tu havárku."

„Jak tomu mám rozumět?" zeptal se inspektor Caruso.

„Aby odpoutal pozornost. Aby zastavil dodávku s penězi. Měl řachnout na křižovatce via Caccialebroi do bankovní dodávky a Russo měl najet těsně vedle a postavit vůz napříč, aby zastavil provoz od Piazza Brescia."

„Udělali to tak?"

„Přesně. Ve chvíli, kdy to bouchlo, jsme si nasadili kulichy, stáhli jsme si je přes tvář, měli jsme v nich jen dvě díry pro oči, a šli jsme na to. Po havárce vznikl na křižovatce maglajs a ten jsme potřebovali. Celá akce netrvala dýl než minutu. Přenesli jsme plechové kontejnery do připravených auťáků a jeli jsme. Pak už jsme vozy akorát odvezli do postranních ulic. Tam jsme je nechali stát a jinými jsme jeli do via Chinotto, kde mělo dojít k dělení."

„Kde jste vzali ty vozy?"

„Tak to já přesně nevím. Neměl jsem to na starosti. Ale Cesaroni se večer před tím dnem sešel v baru na Piazza Napoli s Ciappinou a ten mu hlásil, že je všechno připraveno. Měli jsme jeden nákladák a tři osobáky. Všechny měly milánskou značku, a DeMaria pak přivezl ty modráky."

Průběh přepadení byl tedy jasný, některé podrobnosti vyšly najevo ještě při výslechu ostatních. Ti už neměli co skrývat a tak se také rozhodli vypovídat. Další okolnost však museli vyšetřit ještě Carusovi pomocníci ze Squadra Mobile. Kam se poděly zbraně, které podle svědeckých výpovědí měli při přepadení, a odkud pocházely?

Šéf akce Cesaroni té noci před loupeží nespal, ještě po půlnoci čekal návštěvu. Když se kolem jedné hodiny ozvalo zaklepání, otevřel dveře a gestem ruky přivítal starého muže. Položil si ukazovák na rty, aby návštěvník mlčel. Starý muž nesl těžkou kabelu. Dal ji do kouta, šeptl, že je tam všechno, co měl přinést, otočil se a beze slova odešel.

„Kolik je vám let, signore Rossi?" zeptal se ho při pozdějším výslechu doktor Zamparelli.

„V lednu mi bylo sedmdesát."

„Vaše křestní jméno?"

„Ermenegildo."

„Kde bydlíte?"

„Na konci via Padova je taková kolonka. Mám tam baráček."

„Co jste přinesl Cesaronovi?"

„Dva samopaly, čtyři pistole a pár ručních granátů."

„Můžete nám říci proč?"

„Protože mi to nařídil."

„Co vy s tím máte společného, signore Rossi?"

„Nic, pane doktore."

„Jak to nic, když u sebe přechováváte jeho zbraně?"

„Tak ty jsou u mě, to je pravda. Ale on mi za to platí sto tisíc měsíčně, pane doktore. Já bych ze své penze nemohl žít. Tak mu je hlídám. Když mi pošle cedulku, co mám přinést a kam, tak to udělám. To je přece výhodné zaměstnání, pane doktore, nebo snad ne?"

Lupiči nakonec nevystřelili, přepadení proběhlo hladce, protože se nikdo nebránil. Žádný z chodců si nevšiml, že nejde o autohavárii, ale o loupežné přepadení za bílého dne a tak zůstaly pistole pod kombinézami a ruční granáty v kapsách. Když technická skupina Squadra Mobile prohledala domek Ermenegilda Rossiho na milánském předměstí, byly zbraně už zase v úkrytu. Cesaroni byl perfektní velitel, od svých podřízených vyžadoval naprostou kázeň.

Hned po loupeži rozděloval ve via Chinotto kořist, podle výpovědí zatčených prý spravedlivě. Každý dostal čtrnáct milionů lir, on sám si nechal navíc šest milionů na režii a další tři na Rossiho mzdu. Ale nakonec přišli skoro všichni lupiči zkrátka. Inspektor Caruso a jeho lidé našli v Bologniniho bytě tři vědra z umělé hmoty s miliony lir, jedno z nich patřilo Gesmundovi, druhé Ciappinovi. Další výtečník zabalil své miliony do novin, těžký balík pečlivě převázal motouzem a nechal si lup u svých nic netušících rodičů, kterým řekl, že tam má nějaké staré časopisy.

Část kořisti se tedy podařilo zachránit, ale Cesaroni a Castiglioni se včas dozvěděli o zatčení svých kumpánů a zmizeli. Eros Castiglioni byl zatčen později a jako první se rozhodl vypovídat. Cesaroni odletěl do Venezuely, kde se tajným agentům Interpolu podařilo objevit jeho stopu. Sledovali ji tak dlouho, až ho v létě 1958 zatkli. Dlouho trvaly výslechy a ještě déle tahanice o vydání náčelníka lupičské bandy. Do Itálie se vrátil na jaře roku 1959. Postavili ho před soud, kde ocenili jeho strategické i organizátorské schopnosti trestem osmnácti let a čtyř měsíců v těžkém zalán. Ostatní dostali tresty mezi devíti až dvaceti lety. Eros Castiglioni dopadl poměrně dobře. Byl odsouzen do vězení na jedenáct let a deset měsíců.

PARÁDNÍ LOUPEŽ

Původně tady byly bažiny smáčené vlnami zátoky Jamaica Bay. Pak je Newyorčané odvodnili a na obrovské ploše

poloostrova zřídili prvotřídní golfové hřiště. Když už potom pro největší město Spojených států nestačila letiště, jako je La Guardiovo či Flushing Airport, vybudovali tu vzdušný přístav Idlewild Airport a v roce 1963 ho na památku zavražděného prezidenta pojmenovali J. F. Kennedy Airport.

Je to město s víc než padesáti tisíci obyvateli. Nepřespávají tu, jen tady slouží leteckému gigantu o rozloze dvou set pětadvaceti hektarů, jehož branami ročně procházejí miliony cestujících z celého světa. Je to také obrovské skladiště zboží, jehož hodnota se blíží ke stovce miliard dolarů ročně. Tisíce nákladních vozů přivážejí bedny po rychlé Grand Central Parkway a po dálnici 678 a stejnou cestou pak s jiným zbožím vyjíždějí kamiony z bludiště skladištních budov Air Cargo Center, Stopadesátou ulicí a odtud dál. Lidské mraveniště, přesně organizovaná a maximálně zmechanizovaná překladiště pod dozorem vlastního policejního sboru.

Počasí nestálo v pondělí 11. prosince 1978 opravdu za nic. Už dlouho před východem slunce vál od moře ostrý vítr. Modrá uzavřená dodávka s bílým pruhem projela po North Boundary Road hlavními vraty do sektoru nákladní letecké dopravy. Zastavila před vchodem do budovy s nápisem Lufthansa Air Cargo Terminál.

Řidič i závozník zůstali sedět v kabině. Byla tma a mezi hangáry se povalovala řídká mlha. Ve tři hodiny ráno byl všude klid, jen ze vzdálených startovacích ploch čas od času vzlétlo letadlo. Oba muži vystoupili. Jeden z nich otevřel zadní dveře a z dodávky vyskočili čtyři další. Měli na sobě tmavé kalhoty a černé bundy, přes obličeje měli černé masky. Rozhlédli se a kývli na sebe, potom jeden z nich otevřel dveře do budovy. Nikdo je nezamkl a nikdo je nehlídal. Čtyři muži, jeden s brokovnicí s upilovanou hlavní, které mafiáni říkají lupara, zmizeli ve vchodu západoněmecké letecké společnosti Lufthansa. Bylo pět minut po třetí. Začalo drobně sněžit.

Naleštěná dodávka odjela k ohradě a zastavila před velkými vraty. Ta měla trubkovou konstrukci a byla zajištěna řetězem s visacím zámkem. Závozník k němu přistoupil a nůžkami na železo závěs přestřihl. Pak nahradil zámek vlastním. Bylo sedm minut po třetí, když na parkoviště před budovou přijel nový osobní buick. Řidič vypnul světla, ale zůstal za volantem.

Čtyři maskovaní muži prošli chodbami budovy a zastavili se u dveří vedoucích do místnosti, z níž bylo slyšet hlasy.

„Pane Murrayi, byl jste vedoucím noční směny, řekněte nám teď, jak to bylo," zeptal se kapitán Henry I. de Geneste později při vyšetřování.

„Zrovna jsme svačili nebo snídali, jak chcete, dopil jsem kafe, dal jsem si nohy na stůl a zavřel oči, kolem třetí ráno bejvá klid."

„Byl jste sám v místnosti?" položil kapitán letištního policejního sboru další otázku.

„Náhodou. Najednou jsem měl pocit, že někdo vešel. Otevřel jsem oči a spatřil čtyři maskované chlapy. Mířili na mě revolvery."

„Co jste udělal?"

„Co jsem mohl udělat? Nic. Jeden z nich se mě zeptal, kde jsou ostatní. Tak jsem mu řekl, že zůstali v jídelně."

„Kde je jídelna?"

„Hned vedle. Čtvrté dveře vpravo."

„Nechtěl vědět nic víc?"

„Jo, zeptal se, kde je uklízečka."

„Proč ho zajímala uklízečka?"

„To nevím, ale povím vám jinou věc. Ten chlap musel mít přesný informace. Nastupovala totiž kolem třetí hodiny ráno."

„Kdo mu to mohl říct?"

„Ne moc lidí. Moc lidí to ani nevědělo. Začala chodit na noční sotva před tejdnem. Naši objednali úklid u nový firmy."

„Máte pocit, že se uvnitř vyznali?" zeptal se kapitán de Geneste.

„Na to dám krk. Chodili tam jako doma. Jejich šéf rozestavil stráže a namířil si to rovnou do jídelny. Věděl, kde je."

„Kolik mohlo být hodin, když vpadli dovnitř?"

„To vám řeknu přesně, kouknul jsem se na digitálky nad dveřmi. Bylo na nich 3.17."

Lupiči postupovali jako podle přesného scénáře. Akce připomínala dnes už historickou vlakovou loupež ve Velké Británii, která se pečlivou přípravou a přesně organizovaným provedením stala učebnicí pro další gangy. Také v terminálu nákladní letecké přepravy společnosti Lufthansa pokračovalo nacvičené představení. Dva maskovaní muži skočili po Murrayovi, jeden mu strhl bundu, druhý ho prohledal, pak mu nasadil želízka a strčil ho do jídelny k ostatním.

„Seděl jsem zrovna u jídla, když vpadli dovnitř," vypověděl Wolfgang Ruppert. „Dveře na chodbu byly otevřený a najednou v nich stál chlap. Měl v ruce něco, co zdálky vypadalo jako samopal. Ale byla to pistole. Vletěl dovnitř, namířil ji na mě. Za ním stál druhej. V ruce měl lupaní. Řvali na nás jako na dobytek."

„Kolik vás bylo v místnosti?" zeptal se kapitán de Geneste.

„Já a čtyři další. Nejdřív nás prošacovali, pak jsme si museli lehnout na zem na břicho, obličejem dolů, a jeden na nás houknul, že musíme zavřít oči a běda, jestli je otevřeme, tak nás rozstřílí na cucky. No a potom do místnosti šoupli taky Johna Murraye. Lehl si, totiž donutili ho, aby si lehl, na podlahu vedle nás. Taky obličejem dolů."

V té chvíli jako by se nacvičené vystoupení zastavilo. Rozhlíželi se, najednou si už nebyli tak jistí. Kterýsi z nich si vybral mezi ležícími tím, že ho kopl do žeber.

„Nařídil mi, abych se postavil," vypověděl Andronico Cejas. „Pak mě vystrčil na chodbu. Šel jsem před ním a on do mě šťouchal tou flintou s krátkou hlavní. Na konci chodby se zastavil přede dveřma a zeptal se mě, co je za nima. Řek jsem, že kanceláře. Chtěl vědět, jestli tam v noci někdo dělá. Odpověděl jsem, že teď ne. A zase jsme šli zpátky. Musel jsem si znovu lehnout na podlahu."

Pak si vybrali Murraye. Také on musel vstát z podlahy, také na něj namířili lupaní a zeptali se ho, kdo všechno je v tuhle dobu v budově.

„Co jste jim řekl?" zeptal se kapitán de Geneste.

„Že je ve službě ještě vedoucí noční směny Rudolph Eirich."

„Proč jste jim to prozradil, pane Murrayi? Eirich mohl přece zavolat na pomoc policii."

„Starou belu mohl! Měli přesný informace. Věděli, kolik nás je. Možná že nevěděli o Kerrym Whalenovi, ale to už taky bylo fuk."

„Kdo je Kerry Whalen?"

„Poslíček. Roznáší dokumenty. Přepravní listy, celní deklarace, faktury. Tady není potrubní pošta a my musíme mít pořád spojení s konkurenčními společnostmi."

„I v noci?"

„Taky. Nařídil mi, abych ho sehnal. Tak jsem mu zatelefonoval."

„Co jste mu řekl?"

„Co mi nařídili. Že má hovor z Německa, aby hned přijel. A pak jsem to samý řekl do telefonu Eirichovi, ale tomu jsem ještě dodal, že je to kvůli naší nákladní mašině z Frankfurtu."

Kapitán de Geneste se snažil o rekonstrukci událostí a sestavoval obraz z výpovědí svědků minutu po minutě. Zatím navazovala jedna epizoda na druhou. Také poslíček Kerry Whalen později vypověděl o své roli.

„Přijel jsem k budově malou dodávkou a zastavil jsem u vykládkový rampy. Viděl jsem sice, že před naším vchodem stojí nějaká parádní dodávka, ale to nebylo nic divnýho."

„Odkud jste přijel?" zeptal se kapitán de Genesta.

„Od terminálu American Airlines. Vyřizoval jsem tam transfer. Vytáhl jsem klíčky ze zapalování a šel jsem ke vchodu. Najednou přede mnou stál cizí chlap s maskou na ksichtě. Mířil na mě revolverem a řek mi, abych vlez do tý dodávky. Zůstal jsem stát, neměl jsem ponětí, co se děje. Strčil mi hlaveň mezi žebra a znovu houknul, abych vlez dovnitř. Myslím, že byla černá s bílým pruhem po stranách. Vykašlal jsem se na něj a začal jsem utíkat ke vchodu. Skočil za mnou a vrazil mi jednu pěstí. Zůstal jsem ležet a on mě praštil pažbou do hlavy. Začal jsem řvát, na víc jsem se nezmoh. Pak mě prásknul ještě jednou. Podívejte se, jak mě zrychtovali. Tohle nejsou jen boule. Pak přišel ještě jeden. Zkroutili mi ruce za záda a vrazili mě do vozu. Tam jsem si musel lehnout na podlahu obličejem dolů."

„To je všechno? Viděl jste, jak vypadali?"

„Neviděl. Bylo půl čtvrtý ráno, tma jak v pytli a oni měli přes ksichty takový vlněný masky. Lehnul jsem si a radši držel hubu."

Postupně pochytali a zneškodnili všechny zaměstnance noční směny, včetně skladníka Rolfa Rebmanna a strážného Samuela Veltra, zaměstnance hlídací společnosti Wackenhut Security Service. Krátce před čtvrtou hodinou ranní už všichni leželi na podlaze jídelny ve druhém patře terminálu. Znovu jim pohrozili, že jim vystřelí mozek z hlavy, jestli se jen pohnou, a současně jim oznámili, že znají adresy jejich rodin, že i manželky a děti doplatí na jejich nerozumné chování. Když budou zticha a budou spolupracovat, nestane se nikomu nic.

Ve čtyři hodiny najel dodávkový vůz k vykládací rampě přesně v místě, kde uvnitř byla pancéřovaná místnost. Samozřejmě že v celé budově bylo instalováno poplašné zařízení, „security room" byl vlastně prostorný trezor pro uskladnění cenných zásilek, postavený přímo uprostřed skladiště. V něm byl nainstalován bezpečnostní systém, signalizující nebezpečí do horní kanceláře.

„Museli to vědět, kapitáne. Někdo jim to musel říct. Šli najisto," řekl vedoucí noční směny Rudolph Eirich. „Přišli si pro mne do jídelny a zavedli mě do mé zasklené kanceláře v horním patře, odkud je rozhled skoro po celým skladišti. Věděli, že v psacím stole mám řídicí pult zabezpečovacího zařízení. Jeden z nich mě rýpnul revolverem do žeber a nařídil mi: „Dej sem klíče." Chvíli jsem čekal, ale vtom jsem dostal ránu pod pás, a tak jsem sáhnul do kapsy a dal jim je. Otevřeli zásuvku a pak skříňku se spínači na stěně, ale nevyznali se v tom. Tak mi vrátili klíče a jeden z nich mi nařídil: „Vypni to, ale kompletně všecko! Jestli se pokusíš o podraz, tak na to doplatíš ty i celá tvoje rodina. Tvou starou totiž teďka hlídají dva naši.""

„Takže jste poplašné zařízení vypnul?" zeptal se kapitán.

„Co jsem měl dělat?"

„Kolik bylo hodin?"

„Přesně devět minut po čtvrté."

„Co bylo potom?"

„Hnali mě ke dveřím trezorové místnosti. Musel jsem jim je otevřít. Jeden z nich se mě zeptal, kde je knoflík poplašného zařízení. Věděl, že tam někde je. Tak jsem mu ho ukázal a on nařídil kumpánovi, aby na mě dával bacha, abych se k němu nedostal."

Lupiči pracovali jako dobře secvičená skupina cirkusových žonglérů. Nejdřív zjistili, že za hradbou beden je ještě další knoflík poplašného systému. Pak přerovnali celou zeď krabic, aby měli volný přístup k velkému trezoru. Přinutili bezmocného Eiricha, aby otevřel dveře vnitřního sejfu, postavili se do řady a bez jediného slova jeden druhému podávali zapečetěné krabice. Poslední v řadě je strkal do dodávkového vozu.

„Kolik jich naložili?" zeptal se kapitán de Geneste.

„To víte, že jsem je nepočítal, ale teď už to víme přesně. Dvaasedmdesát," řekl John Murray.

„Co v nich bylo?"

„Všechny cenné zásilky. Byly zapečetěný a zapsaný v přepravních dokladech."

„Co se dělo, když kořist naložili?" pokračoval kapitán de Geneste.

„Přesně vám to nepovím, nebyl jsem u toho. Zřejmě vůz zavřeli a naskákali dovnitř. Za rohem měli ten osobák a vyjeli

branou, co na ni pověsili vlastní zámek. Tak jsem to aspoň slyšel od vašich lidí."

„Nikdo jim v tom nemohl zabránit?"

„Kdo, prosím vás? A proč? Směrem na North Boundary Road projede za den několik set nákladních vozů. Proč by si někdo měl všimnout zrovna nablýskaného Forda Economline 150?"

„Jak víte, že to byl Ford Economline 150?"

„Rebmann mi to řekl. Auťáky jsou jeho koníček. Sází se, že pozná každý na sto metrů. A dost často vyhrává. Zahlídl tu káru, když zajížděla pro náklad k rampě."

„Takže vyjeli bez problémů?"

„Jasně. North Boundary ústí do hlavního tahu. Jakmile se dostali na Stopadesátou, tak vlastně zmizeli ze světa. Když jste v proudu, jako byste se potopil."

„A co vy?"

„Leželi jsme na břiše jako blbci. Ale co jsme mohli dělat? Svázali nás jako dobytek. Jednou šňůrou. Všem nasadili želízka. Jenom na mě už nezbyla. Tak mě připoutali k ostatním jen koncem šňůry."

„Podařilo se vám z toho dostat?"

„Nejdřív jsem ležel a natahoval uši. Když zavrčel motor a pak ještě druhej, věděl jsem, že odjeli. A Rebmann mi řekl, že náklaďák byl ford a osobák nějaká nová kára, běžela jak hodinky. Ještě jsem chvíli počkal, pak jsem vstal, šel ke dveřím a podíval se na chodbu. Nikdo tam nebyl. Tak jsem se vrátil k telefonu a vytočil číslo Port Authority Police Departmentu. No a pak jste se objevili."

„Volal jste ve 4 hodiny 28 minut. Byli jsme tady krátce po půl."

Za dvě hodiny po přepadení terminálu letecké společnosti Lufthansa měl účetní na stole soupis ukradených cenných zásilek: čtyřicet zapečetěných krabic s americkými dolary v malých bankovkách, zásilky cizích valut a osmačtyřicet balíčků, obsahujících nezasažené drahokamy a zlato.

Lupiči věděli už druhý den, jak výnosná akce se jim podařila. Jásali, když zásilky rozbalili. Policisté zatím ještě netušili, že jde o rekordní kořist. Jednotlivé balíčky byly sice pojištěny, v dokladech však nebyl deklarován obsah. Kapitán de Geneste od počátku tušil, že mu bylo svěřeno vyšetření kriminálního případu, který vejde do dějin organizovaného zločinu. Na první pohled bylo zřejmé, že loupež provedli profesionálové na vysoké úrovni, že měli mezi zaměstnanci nákladní přepravy Lufthansy informátora a že na základě jeho údajů dokázali zorganizovat perfektní akci. Při přepadení skladu nepadl jediný výstřel, zločinci po sobě nezanechali jedinou použitelnou stopu.

„Až na jednu," řekl kapitán de Geneste, když se sešel s detektivy na první strategické poradě. „Informátor a tedy spolupachatel musí být jedním ze zaměstnanců. A těch zase není tolik, abychom ho brzo nenašli. To je jedna věc. Druhou chybu udělali, že si byli až moc jistí. Nevěřili, že jim něco může přijít do cesty, a tak si dva z nich nenatáhli na obličej ty pletené masky. Kerry Whalen je viděl. Dokonce hodně zblízka, když ho mlátili a když mu jeden z nich rozbil pažbou pistole hlavu. Právě mu ji zašili a odpoledne nám ho půjčí. Pokusíme se společně sestavit pomocí identikitu pravděpodobnou podobu těch dvou. Jo a ještě něco: naši se spojili s Frankfurtem. Odhad hodnoty těch ukradených zásilek je čtyři miliony dolarů. Bez drahých kamenů a zlata. Takže, hoši, jdeme na to! Máme šanci."

Šance se ale zatím nejevila jako bůhvíjak slibná. Když se vedoucí společnosti Lufthansa spojili s odesílateli peněžních zásilek, dozvěděli se, že v kartonech byly většinou dolary, které utratili američtí turisté v Paříži, Římě, Londýně a na italských či španělských plážích, nebo které si vyměnili v evropských bankách. Šlo vesměs o malé a použité bankovky, jejichž čísla nebyla nikde registrována. Kapitán de Geneste věděl, že zmizí v oběhu a nezbude po nich ani stopa. Další truchlivá zpráva přišla z technického oddělení. Na místě činu se nenašly otisky prstů ani stopy pneumatik.

„Bída s nouzí," řekl kapitán de Geneste agentovi FBI, který se objevil ve vykradeném trezoru první. Jmenoval se Walter Yoos a byl náčelníkem pohotovostní stanice FBI na letišti. Zabýval se většinou vyšetřováním únosů letadel nebo výbuchy pekelných strojů, které příbuzní přibalili bohatým tetičkám, aby po nich dědili. Byl to starý, ostřílený mazák. Když ho přeložili na letiště, tak si myslel, že to bude parádní služba. Brzo však pochopil, jak moc se mýlil. A teď taková drzá loupež!

Samozřejmě že způsobila vzrušení mezi novináři. Už před polednem byli všude, všechno a každého fotografovali, vyptávali se i těch, kteří nemohli vůbec nic vědět. A tak oni nebo některý ze slavných detektivů, kteří se sjeli na Kennedyho letiště, vyčuchali přece jen konec červené nitky, která je mohla přivést k vyluštění záhady.

Poručík Thomas Ahearn byl šéfem vyšetřovací skupiny kriminální policie 113. revíru newyorské policie a Kennedyho letiště patřilo do jeho rajónu. Také vrchní inspektor Federálního vyšetřovacího úřadu Stephen Carbone se tady objevil z moci úřední. Jemu podléhaly akce FBI na Kennedyho letišti. Poručík Remo Francheschini byl vedoucím vyšetřovací skupiny státní prokuratury oblasti Queens. I on měl důvod zúčastnit se vyšetřování. Doprovázel ho jeho šéf, okresní státní prokurátor John Santucci. Byla to silná sestava, hráči však nebyli sehraní.

Kapitán de Geneste a agent FBI Walter Yoos byli přátelé. Nestýkali se sice soukromě, jenom si občas sedli s plechovkou piva do jídelny, ale pracovali spolu už na několika případech pašování drog, a nikoliv bez úspěchu. Oba zkušení profesionálové sledovali každou stopu, směřující k mafii. Ta měla už po dlouhá léta monopol na krádeže zboží na Kennedyho letišti a samozřejmě hlavní podíl na pašování drog. Oba policisté měli v podsvětí své lidi, bez nichž by se málokterý detektiv dostal ke kloudným informacím. Oba se nezávisle na sobě snažili najít někoho, kdo by o pozadí velké loupeže aspoň něco věděl.

„Probral jsem všechny minulé případy," řekl de Geneste kolegovi, když se sešli, aby se poradili, jak zacházet s policejní generalitou, kroužící kolem případu.

„No a?"

„Všechny jsou na jedno brdo."

„To bych ti byl řekl rovnou," kývl Yoos.
„Zrovna před týdnem někdo ukradl dva tisíce."
„Tady u Lufthansy?"
„Ano."
„Jak?"
„Při expedici scházely v zásilce."
„Nějaká stopa?"
„Možná. Vedení Lufthansy zpřísnilo předpisy. Od té doby musí být každá zásilka před expedicí zkontrolovaná jejich bezpečnostním úředníkem."
„A ty dva tisíce se ztratily předtím, nebo potom?"
„Právě že potom. Expedient, který měl službu, prohlásil, že nemohl sehnat bezpečáka. Vůz se zásilkami musel odjet, tak nechal tuhle jedinou v bezpečnostní skříni. Bylo to v sobotu, počítal, že ji doručí v pondělí."
„A do pondělka zmizely dva tisíce?"
„Přesně tak. Stačí, když tam někdo zůstal chvíli přesčas."
„Pak to ale byl někdo, kdo má klíč."
„O tom nepochybuju."
„Jak se jmenuje ten expedient?"
„Louis Werner."
„Němec?"
„Možná, u Lufthansy jsou sami Němci."
Walter Yoos měl šéfa, kterému případ hlásil. Jmenoval se Stephen Carbone, měl hodnost vrchního inspektora a úřadoval v budově FBI v Rego Parku v Queensu, což byla vlastně filiálka velkého newyorského ředitelství. Oficiálně se jmenovala Brooklyn-Queens Metropolitan Resident Agency. Zaměstnanci této policejní instituce měli stále plné ruce práce, protože oblast Brooklynu a Queensu, to byly vlastně milionové čtvrti v milionovém městě, přelidněné pochybnými existencemi, ovládané mafií a jinými organizovanými gangy.
Carbone a Laster měli za sebou několik výrazných úspěchů a doslova se proslavili případem, v dějinách kriminalistiky označovaným jako ABSCAM. V létě 1978 vypukla v předměstské zóně Suffolk County korupční aféra. Stopa vedla dál na Long Island a Lasterova jednotka proslula neobvyklým zásahem. Aby získali důkazy proti úplatným politikům, převlékli se agenti FBI za arabské šejky, nabídli některým kongresmanům vysoké úplatky a ti je přijali. Carbone a Laster sklidili potlesk a získali respekt nejen v newyorském podsvětí.
Úspěšný kriminalista musí mít mnoho potřebných vlastností. Měl by mít fotografickou paměť, neměla by mu scházet fantazie, měl by dokázat logicky kombinovat jako šachový velmistr, měl by mít nadání pro výběr zdánlivě nenápadných maličkostí, měl by být nekonečně trpělivý. A musí mít styky ve všech sociálních vrstvách společnosti, kterou má chránit před zločinem. Je tedy nutné, aby si získal když ne kamarády, tak aspoň dobré známé i mezi zločinci. Carbone prý mnohé z těchto vlastností měl. Aspoň se to o něm říkalo a později i psalo.
Task Force byla operační skupina zřízená pro akci Lufthansa. Tam se měly shromažďovat výsledky šetření, odtud měly vycházet taktické pokyny všem skupinám a vyšetřovatelům, ale se dvěma výjimkami. Za prvé: každá jednotka bude pracovat s vlastními informátory a neprozradí druhým jejich jména či přezdívky, a za druhé: bude sledovat stopy, ale nemusí s výsledkem seznamovat ostatní.
Když se kdekoliv na světě objeví tak velký případ, jako byla loupež na Kennedyho letišti, začnou se kolem vyšetřování rojit snaživci, kteří by se rádi přiživili. Vnucují své zaručeně pravdivé zprávy vycucané z prstu, za lupiče či vrahy označují nenáviděné členy vlastní rodiny nebo sousedy, jejichž pes se jim občas vyčurá na dveře. V případě „loupeže století" se však objevila obvinění ještě na daleko vyšší úrovni: Miliony ukradli kubánští emigranti, aby mohli financovat novou invazi na Kubu. Milionů dolarů se zmocnili tajní agenti sovětské zpravodajské služby KGB, aby z nich mohli platit diverzanty, pracující na půdě Spojených států. Teroristické skupině známé pod zkratkou RAF (Rote Armee Fraktion), vedené západoněmeckou dvojicí Baader — Meinhofová, došly peníze, a tak si je teroristé obstarali v místnostech německé letecké společnosti Lufthansa v New Yorku. Je prý to logické, němečtí levičáčtí gangsteři ukradli miliony německým kapitalistům, proti nimž bojují. Všechny tyhle zpravodajské bubliny však dřív nebo později praskly.
Pouhých osmačtyřicet hodin po loupeži se v kanceláři vrchního inspektora Carbona objevil posel dobrých zpráv. Jmenoval se Lewis Schiliro, byl agentem FBI a měl dobré styky v newyorském podsvětí. Sešel se s jistým práskačem, jemuž se oficiálně říká informátor, a ten mu důvěrně sdělil důležitou novinku.
„Je ten chlap spolehlivý?" zeptal se vrchní inspektor Carbone.
„Dosud byl. A nemůže si dovolit blafovat."
„Chceš mi říct jeho jméno?"
„Slíbil jsem, že budu mlčet, šéfe."
„Je to tvůj chlap a tvoje věc. Tak co?"
„Udělala to Baronova parta," řekl agent Schiliro.
„To bys mě rozesmál! Ten chlap si z tebe udělal srandu. Jimmy Burke a parta jeho šašků."
„Tvrdí, že to udělali."
„Ti by tak mohli vyloupit drůbežárnu! Jsou to pitomci, schopní okrást akorát spícího dědka v Central Parku. Baron z Robertova výčepu Jimmy Burke!"
Jimmy Burke byl profesionální gangster s hodností kápa mafie. Kdysi ho přistihli při vyděračské aféře, dostal deset let a šel za mříže. Před nedávném ho po šesti letech propustili z věznice do instituce, které se říká Halfway House, což je zastávka na poloviční cestě ke svobodě. Tento americký způsob podmínečného propuštění se oficiálně jmenuje pobyt

v Community Treatment Center-CTC a podle vyjádření mnohých odborníků je to jedno ze šlápnutí vedle ve snaze o polidštění trestu za zločin. Delikvent si musí najít zaměstnání, chodí pracovat, je však stále pod dohledem a večer musí být hodinu před půlnocí ve své místnosti v Halfway House.

Zákonodárci to mysleli dobře, chtěli připravit odsouzeného na civilní život, protože někteří se vracejí do civilu třeba po deseti i více letech a venku je mnohé už jiné. Delikvent z řad profesionálních zločinců, a to jsou skoro všichni, tady musí pobýt celé tři měsíce. Najdou si fingovaná zaměstnání anebo jim kamufláž připraví komplici, kteří jsou už nebo ještě na svobodě, a oni se pak pod ochranou CTC ujímají řízení svých gangů a začnou loupit o čtvrt roku dřív. O víkendu mají volno, s večerkou se to také nebere tak doslova. Vždyť Halfway House, v němž přebýval Jimmy Burke, byl vlastně starý a neprosperující hotel na předměstí, jehož majitel byl šťastný, že s ním vězeňská správa sjednala smlouvu o pronájmu.

Jimmy Burke se nastěhoval a ještě téhož večera se sešel s členy svého gangu v hospodě zvané Robert's Lounge — Robertův výčep. Halfway House byl na rohu Broadwaye a Západní Pětapadesáté ulice. Robert's Lounge byla hospoda v bezprostřední blízkosti velkého areálu Kennedyho mezinárodního letiště, tedy pouhých dvacet minut cesty taxíkem.

Když se stavělo letiště, byl výčep zlatý důl. Scházeli se tam u piva a hamburgerů stavební dělníci. V roce 1969 už majitel na hospodu doplácel, a tak ji prodal. Koupil ji nadějný a přičinlivý gangster Jimmy Burke a zařídil ji ve stylu „Divoký západ". V suterénu otevřel doupě hazardních her. Robertův výčep se zakrátko stal druhým domovem mafiánů z celého okolí. Scházeli se zde profesionální hráči, ale i bookmakeři, přijímající sázky na cokoliv. Hospoda prosperovala celou dobu, co byl Baron za mřížemi. Když vyšel ven, zůstal v pozadí, o provoz se dál staral nájemce.

Jimmy Burke byl v té době už zločincem s náležitou profesionální pověstí. Říkalo se o něm, že má na svědomí na třicet vražd, že nezná slitování, běda tomu, kdo se s ním dostane do sporu. Navíc má za zády vlivnou organizaci newyorské mafie.

„Měl prý v Lufthanse komplice," řekl agent Schiliro.

„Musel mít informace zevnitř," souhlasil vrchní inspektor Carbone.

„A ten prý prozradil, že to udělala parta z Robertova výčepu."

„Například Tommy DeSimone...?"

„Nebo Angelo Sepe, Louis Cafora, Henry Hill. Kdo ví, kdo se k nim ještě přidal?"

Vrchní inspektor Carbone si vyžádal z archivu fotografie výtečníků z Burkovy party a vzal s sebou agenta Wayna Orrella. Vydali se do budovy terminálu Lufthansa Air Cargo. Vybrali si jen dva z těch, kteří byli při přepadení — Kerryho Whalena, kterého zmlátili gangsteři bez masky, a Rolfa Rebmanna, který také aspoň na chvíli spatřil nezahalenou tvář jednoho z lupičů. Ukázali jim fotografie Angela Sepa a Tommyho DeSimona.

„Neřeknu vám to s jistotou," odpověděl Kerry Whalen na otázku, jestli někoho z nich poznává, „byla tma, a když mi dali do hlavy, nebyl jsem zrovna v nejlepší kondici. Ale řekl bych, že to byl Sepe."

Rolf Rebmann zase poznal Tommyho DeSimona a vrchní inspektor Carbone uvěřil, že práskač agenta Schilira nemluvil do větru. Od této chvíle bylo jasné, že tam, kde byli tihle dva, museli být i ostatní členové gangu, které, ukryt v zákulisí vězeňské instituce Community Treatment Center, řídil kápo Jimmy Burke. Jeho alibi mu zaručovala vězeňská správa.

Start dobrý, všechno dobré. Když měli v ruce začátek klubíčka, začala se jim červená nit odvíjet sama. Další informace z newyorského podsvětí pocházela zřejmě od závistivce, který kolegům nepřál milionovou kořist. Nejmenovaný dobrodinec potvrdil, že u toho byl také Henry Hill a pár dalších chmatáků z Robertova výčepu. A hned naservíroval agentovi FBI, u něhož si zajišťoval shovívavost pro strýčka Příhodu, ještě několik dalších jmen na vybranou.

Vrchní inspektor Carbone a jeho detektivové už pak snadno došli až ke dvěma klaunům mafiánského podsvětí, potrhlým amatérům, kteří si nezaslouží lepšího pojmenování. Nebyli to ani lupiči, ani zabijáci, nepotloukali se od malička s prostitutkami, naopak, po léta věrně sloužili svým zaměstnavatelům a po několik minulých let pilně pracovali v oddělení nákladní přepravy letecké společnosti Lufthansa. Jmenovali se Louis Werner a Peter Gruenwald, byli kolegové a možná i přátelé, a v případu velké loupeže na Kennedyho letišti sehráli roli slonů v porcelánu. Cokoliv začali, to zkazili, a přesto jim to prošlo.

Snad jen šedesát nebo sedmdesát mil od rušného středu New Yorku začíná v Suffolk County venkov. Tam, kde se Long Island rozdvojuje do dvou kos, tvořících břehy zátoky Great Peconic Bay, vyrostla satelitní městečka jakoby z jiného světa. Mattituck má sice jen dvanáct set obyvatel, ale má i letiště a vojenskou základnu. Venkovské domky jsou buď standardní americké bungalovy z dřevěných prken a s hliníkovými garážovými vraty, nebo více či méně luxusní vilky s bíle natřenými ploty. Pár kroků nízkého trávníku z ulice, vydlážděný vjezd, za domem zahrada bez ovocných stromů, někdy s vyhřívaným bazénem. Tahle špička Long Islandu má drsné podnebí. Zvlášť v zimě. Vanou tu studené větry z Atlantiku.

Byla mrazivá lednová noc, tři hodiny po půlnoci. Vrchní inspektor Carbone a jeho pomocníci, ukrytí v křoví za silnicí, byli zmrzlí na kost. Nejdřív čekali, až přijede velký nový buick a zaparkuje před vraty garáže, pak až zhasne světlo a Angelo Sepe půjde do postele. Nakonec ještě asi hodinu drkotali zuby, aby si byli jisti, že v domě všichni usnuli. Teprve pak dal vrchní inspektor Carbone znamení a dva technici se plížili k zaparkovanému vozu. Namontovali do něj odposlechové zařízení, jemuž se říká štěnice.

Vrchní inspektor Carbone měl s kmotry mafie bohaté zkušenosti. Ovládali newyorské podsvětí, diktovali gangsterským partám a nutili je k placení desátků za ochranu. Byli imperátory organizovaného zločinu. Seděli jako pavouci v dobře zastíněném rohu a čekali, až jim někdo nadežene do spárů kořist. Se členy jiných mafiánských rodin se stýkali jen prostřednictvím pověřenců. Když někdy došlo ke schůzce dvou kmotrů, odehrála se na dobře střeženém a pečlivě utajeném místě nebo ve voze, projíždějícím přeplněnými ulicemi Manhattanu.

Angelo Sepe měl nový vůz, to policisté věděli už čtrnáct dní. Celou tu dobu ho sledovali, zatím se však nenaskytla příležitost, vůz nezůstal chvilku bez dohledu. Potom se Sepe nastěhoval do víkendového bungalovu v Mattitucku, snad k příbuzným, snad k známým, a inspektor Carbone měl najednou naspěch. Nechal přivézt specialistu na elektroniku a obstaral si povolení soudu k odposlechu.

Technika přivezli v podvečer letadlem z Connecticutu, materiál dodalo operační oddělení FBI. Byla to odposlechová a vysílací aparatura, velká jako knoflík od saka. Za hodinu byli s montáží hotovi. Promrzlí agenti mohli jít do postele a vrchní inspektor Carbone také. Ted' nastoupily na scénu odposlechové vozy. Měly nenápadně sledovat nový buick a nahrávat rozhovory jeho pasažérů.

Angelo Sepe byl dost upovídaný kmotr. Rád se před svými podřízenými vytahoval, chtěl na kolegy i na soupeře udělat dojem chvástavými řečmi, chlubil se kolik protivníků už odstřelil, kolik peněz už nakradl a utratil. Jeho slabostí byly prsaté holky. Také před nimi hrál roli geniálního granda a chytráka všech chytráků. Proto byl Carbone přesvědčen, že štěnice sedí na správném místě.

Předehra k velké letištní loupeži se odehrála dlouho před přepadením terminálu Lufthansa Cargo, a sice v pátek 8. října 1976 brzo ráno. Pro Louise Wernera to vůbec nebyl nešťastný den, přestože měl nepříjemnou noční službu od čtyř odpoledne do půlnoci.

Toho dne ráno, daleko od Kennedyho letiště, až v ekvádorském Quitu, přijeli dva zaměstnanci směnárny La Paz na letiště Mariscal Sucre a odevzdali zástupci západoněmecké letecké společnosti Lufthansa cennou zásilku s určením pro filiálku směnárny v New Yorku. Obsahovala 22 000 dolarů v různých měnách. Účetní zapečetěnou obálku přijal, dal ji do speciálního plátěného pytlíku a opatřil jej uzávěrem a nápadnou modrou pečetí, kterou se na první pohled lišily cenné zásilky od obyčejných. Pytlík vložil do kontejneru, určeného pro přepravu na Kennedyho letiště.

Letadlo na lince 493 přistálo v New Yorku přesně podle letového řádu ve 22.50. Zásilka prošla celní kontrolou a pak ji dopravili do terminálu Lufthansa Air Cargo, kde ji měl skladník uložit do trezoru, aby ji ráno mohl dodávkový vůz odvézt zákazníkovi.

Skladník Louis Werner zásilku z Quita chvíli prohlížel, pak zlomil modrou pečeť, pytlík s penězi strčil do aktovky a v protokolu o příjmu cenných zásilek rubriku proškrtl. Byla to nepřipravená krádež a nikdy se nepodařilo zjistit, co Wernera přimělo k tak neuváženému činu. Plátěný pytlík se zlomenou modrou pečetí navíc někam pohodil a jeho kolega, který po něm nastoupil o půlnoci, ho našel. Podíval se do soupisu a zjistil, že z Quita byla transportována cenná peněžní zásilka, pojištěná na 22 000 dolarů.

Mezitím se odehrávalo první dějství neuvěřitelné frašky. Louis Werner měl přítele a kolegu, který také pracoval v terminálu Lufthansa Air Cargo. Ten už v půl jedné v noci dávno spal. Werner odjel několik domovních bloků od North Boundary Road, zastavil u telefonní budky a sdělil rozespalému a nevrlému Gruenwaldovi:

„Sebral jsem dvaadvacet tisíc."

„Neblbni, Lou, a jdi si lehnout. Ty jsi pil!"

„Říkám ti, že mám v aktovce dvaadvacet tisíc a potřebuju se jich rychle zbavit," pokračoval dialog jako z komedie.

„A co já s tím mám společnýho?"

„Přinesu je k tobě."

„Ty ses zbláznil, Lou."

„Co je na tom nenormálního? Prostě je nechci mít u sebe, kdyby po mně Šli. To snad chápeš."

„Takže to chceš hodit na mě?"

„Víš, co jsme si říkali, Pete! Nebo se nepamatuješ? No a já jsem to udělal. Jedu k tobě."

Nečekal na odpověď ani na svolení a zavěsil. Nasedl do vozu a jel. Neozvaly se za ním sirény policejních automobilů, neobjevil v zrcátku ani světla s modrým majáčkem uprostřed. Klidně se propletl řídkým popůlnočním provozem a celých dvaadvacet mil k Gruenwaldovu bytu absolvoval v pohodě. Z rádia mu k tomu hrál slavný orchestr Glena Millera.

Pak seděli v kuchyni Gruenwaldova bytu a Lou Werner vysypal poklad na nylonový ubrus. Přestal se usmívat. Nebyly to americké dolary. Začali počítat. Osm tisíc kanadských dolarů, třicet tisíc francouzských franků, deset tisíc švédských korun, třicet tisíc belgických franků, dva tisíce australských dolarů a dva miliony italských lir.

„A co teď?" zeptal se Gruenwald.

„Někam je schovej. Musíme je proměnit."

„Kde?"

„Normálně. Ve směnárnách. Po troškách."

„Jenže ne teď."

„Já vím, já vím," řekl Werner smutně. „Jenže aspoň pár tisíc... Jsem na dně, Pete. Mám dluhy."

„Tys zase prohrál, viď?"

„Jo. A musím platit."

„A já v tom mám jet s tebou?"

„Vždyť jsme si to domluvili, Pete. Pořád jsme se na to chystali. No a tak jsem to dneska v noci rozjel."

„Seš vůl, Lou."

„Ale schováš to?"

„Co mám s tebou dělat."

Jako v kriminální komedii vysypal Peter Gruenwald bankovky do černého plastikového pytle, do něhož se dávají odpadky, a po jedné v noci vyšel na ulici a strčil ho do hromady mezi odložené matrace a pneumatiky. Pak seděl u okna a sledoval pyramidu starých krámů, protože měl strach, aby ty peníze někdo nesebral.

„Ani minutu jsem nespal," vypověděl později do protokolu. „Nejdřív jsem čekal, až se rozední, pak jsem šel dolů s

pytlem se smetím a vyměnil jsem je. Řekl jsem si, že je to v suchu, že kdyby někdo po těch prachách šel, tak by tady už byl."

„Kam jste ty peníze ukryli?" zeptal se vrchní inspektor Carbone, který vedl výslech.

„Zakopali jsme je u nás na zahradě."

„Společně?"

„Jo. Měli jsme rande u jednoho benzínového čerpadla. Lou tam přijel a řekl, že je všechno oukej, ale že ty prachy musíme dát na jistější místo. Tak jsme je rozdělili do čtyř menších pytlíků a zahrabali do záhonů."

„Na jak dlouho?"

„Asi jen na týden."

„Copak nebyl Werner podezřelý? Měl přece tu noc službu."

„Měl, ale měl taky štěstí. Ten pytel totiž omylem dopravili z celnice nejdřív na poštu, tam ho ale neměli v seznamu, tak ho hned vrátili."

„Werner to věděl?"

„Nic nevěděl. Měl kliku. Podezřívali ho, ale nikdo nesehnal žádný důkaz. A tak za mnou přišel, že moc nutně potřebuje prachy. Lou je totiž notorický hráč, nevydrží bez pokeru a musel platit dluhy. Tak mi jednou prozradil, že našel nějakého chlápka, co ty prachy promění na dolary. No, a nedal si říct. Nadával jsem mu skoro pořád, ale on nikdy neměl rozum."

„Komu jste ty peníze svěřil, pane Wernere?" pokračoval v otázkách inspektor Carbone.

„Myslíte jako na výměnu?" ujistil se Louis Werner při výslechu.

„Samozřejmě."

„Nerad bych vám to říkal."

„Rád nebo nerad, to je mi jedno. Když mi to neřeknete, stejně si to zjistím. A ještě jedno, Wernere, bylo by dobře, kdybyste spolupracoval. Máte to za jedny peníze a u soudu můžete být veden jako svědek, a ne jako obžalovaný."

„U jakého soudu?" polekal se Werner.

„To se včas dozvíte. Tak co?"

„Jmenuje se Bill."

„Hergot, člověče, netahejte mě za fusekli! Jakej Bill? Kterej Bill?"

„Fischetti."

„Á jéje! To se podívejme. Tak už tady máme mafii. Je z Gambinovy rodiny?"

„To prosím nevím. Je to ale můj kámoš. Hrajeme spolu občas kuželky. O prachy."

„Čím se živí?"

„Má na Long Islandu pár taxíků."

„Vy jste byli dobří přátelé?"

„Proč byli? Pořád jsme."

„Pokud je mi známo, pane Wernere, tak měl nějaké techtlemechtle s vaší manželkou."

„Jenomže až když jsem se s Bewerly rozvedl. A něco jiného je byznys, a něco jiného ženské."

„Jak jste se s ním dohodl?"

„Snadno. Sešli jsme se v kavárně a já jsem mu to rovnou vysypal. Zeptal jsem se ho, jestli si chce vydělat nějaký peníze."

„Souhlasil?"

„Jasně. Byl by přece vůl, kdyby nechtěl prachy."

„Řekl jste mu, že jde o kradené peníze?"

„Jo. Řekl. A taky jsem mu vyprávěl, jak to bylo."

„Přesto souhlasil?"

„Řekl, že je to oukej, dostane deset procent a výlohy."

„Kde je měl směnit?"

„Někde na Manhattanu, je tam přece směnáren jako máku."

„Jak dlouho mu to trvalo?"

„Právě že hrozně dlouho. Dva měsíce. Pak jsme se sešli u McDonalda, dali jsme si hamburger a on mi svině přinesl jen deset tisíc. To ostatní prý je provize a výlohy. Tvrdil, že s tím musel jet do Kanady. A tak jsme si moc nepomohli. Ten můj podíl nestačil ani na zaplacení dluhů. Byla to šílená smůla, ale co se dalo dělat?"

Bylo zřejmé, že mafián Fischetti ty dva bláhové amatéry okradl. Ale oni na něj přesto nezanevřeli, naopak, vzali ho do party a spřádali fantastické plány na velkou leteckou loupež. Když se to podařilo jednou, proč by se to nepodařilo podruhé? Podezřelého Wernera několikrát vyslechli na policejním revíru, ale neměli proti němu jediný důkaz. Mnozí sice věřili, že měl v té krádeži prsty, dokázat mu však nemohli vůbec nic. Hlídali ho, ale neuhlídali. Přitom jeho nesmyslné plány připomínaly spíš sci-fi než reálný zlodějský záměr.

Hlavní roli přidělil režisér Werner právě svému sokovi v lásce Fischettimu. Ten měl v úředních hodinách přijít jako zákazník do budov terminálu Lufthansa Air Cargo, měl na sobě mít hodně velký a hodně dlouhý kabát, Werner mu chtěl podstrčit balíček s dolary a on měl pod pláštěm propašovat kořist ven.

„Kolik myslíš, že by to tak mohlo hodit?" zeptal se věcně Fischetti.

„Asi půl milionu, možná taky osm set tisíc."

„Seš cvok? Tys nikdy neviděl balík s půl milionem? Jak bych to mohl strčit pod kabát?"

„Když to budou stovky?"

„Ani když to budou stovky. Teď v červnu! Venku je vedro a já budu chodit jako blbec v kožichu. Seš vůl, Wernere.

Vždycky jsi byl vůl."

Asi opravdu nebyl příliš inteligentní, když se dal od Fischettiho obrat a ještě s ním chtěl jít společně do dalšího podniku. A Fischetti rovnou běžel k Wernerově rozvedené ženě, s kterou žil, a všechno jí vyklopil. Ta bývalému manželovi při první příležitosti vynadala, že jí pořád ještě dluží peníze, ať kouká, aby hodně rychle přišel k nějakým dolarům, nebo bude zle.

Zní to nevěrohodně, ale při výsleších i později před soudem se ukázalo, že Werner a Gruenwald skutečně byli tak naivní, neopatrní a nekritičtí, a přesto se jim nakonec podařilo ten bláznivý nápad prodat. Jestli dobře nebo špatně, to už je další otázka.

Chystali se na velký tah a věděli, že k tomu potřebují pár šikovných pomocníků. Při své naivitě si mysleli, že se dají dohromady s několika skladištními dělníky, kteří chodili po práci do nedalekého baru na skleničku. Sedli si k jejich stolu, zaplatili láhev kentuckého bourbonu a povídali si o všem možném, ale taky o svém plánu. Napoprvé neprozradili příliš mnoho, měli už přece své zkušenosti, ale řekli dost, aby hladové rybičky skočily po návnadě. Ti chlapi se nejdřív pobaveně usmívali, pak se rozřehtali, až se plácali do stehen, nakonec šli domů a slíbili, že o velkém tahu budou uvažovat.

Zřejmě o nápadu doopravdy přemýšleli. Přišli na další schůzku. Ta už se jako ve filmu konala přesně o půlnoci v opuštěném skladišti, kam přivezli šéfové Werner a Gruenwald dvě krabice plechovek piva Tuborg. Chovali se jako patnáctiletí a taky tak uvažovali. Chystali se spoutat úředníky v terminálu Lufthansa Air Cargo želízky, které se v hračkářství prodávají v krabicích pro budoucí detektivy společně s plastovým browningem a umělým knírem. Povídali si, jaké to bude, až budou bohatí, prohlíželi si prospekty ostrovů, označených přídomkem poslední ráj. I takoví dva prostoduší snílci, jako byli Werner a Gruenwald, k ránu pochopili, že narazili na partu dokonalých pitomců odkojených televizními seriály o neuvěřitelně chytrých gangsterech džentlmenech, žijících už od čtyřiceti let svého věku v dóžecích či maharádžovských palácích.

Jejich šéf se jmenoval Brian Weremychik a nosil modré pruhované obleky jako Al Capone. Když se po několika dnech dostavil do Gruenwaldova bytu v Levittownu, kde mu domácí pán sdělil, že za týden se jde na to, rozešli se ve zlém. Tak rychle by Weremychik akci nezorganizoval. Gruenwald šel Wernerovi referovat o fiasku rovnou do kuželkárny na hranici Queensu a Nassau County a dostal znovu vynadáno, že tahá tak pochybné existence dokonce domů, aby se kdejaký packal dozvěděl, kde bydlí.

Kulečníkovým hernám se ve Spojených státech říká bowling alley. Některé z nich jsou vybaveny elektronicky řízenými automaty, které počítají zásahy, stavějí kuželky, vracejí koule, blikají a cinkají. Bowling v takové aréně je sice ještě trochu sport, ale taky je to hazard. Není třeba hrát, stačí jen sedět na galerii pár metrů nad dráhami a sázet. Werner dělal obojí. Byl to vlastně jeho jediný koníček, zábava a prokletí zároveň. Každý, kdo se dostane do rukou bookmakera, musí nutně prohrát. Kdyby tomu tak nebylo, sázkové kanceláře by nepřežily ani do příští neděle.

Frank Menna byl starý profesionál s odřenýma ušima. Znali se s Wernerem dobrých dvacet let, z doby, kdy oba začínali v Brooklynu. Menna byl vyučený holič a měl svou oficínu otevřenou pro černé i bílé, což znamenalo, že za moc nestála. Když obchody nešly, zavřel holírnu a z ušetřených tuzérů si zařídil prádelnu. Ale ani ta mu moc nevynášela. Tak sloužil po zavření krámu ještě bookmakerům jako rychlý „runner". Z posla, který také vyplácel a inkasoval výhry, se brzy stal nejen znalcem oboru, ale i prostředníkem, působícím jako rozhodčí při častých sporech. Přitom se dostal do styku s Wernerem. Ten hrál a samozřejmě prohrával, ocitl se až na dně, měl dluhy a neměl je čím zaplatit. Když jednou Werner poslal bookmakerovi Martymu Krugmanovi na pětitisícový dluh po „runnerovi" Mennovi stovku, začal věřitel vyskakovat a vyhrožovat.

Martin Krugman byl taky holič. Ilegální sázkovou kancelář provozoval v oficíně, kde rovněž vyráběl paruky pro plešaté. Menna chvíli poslouchal Krugmanovy výhrůžky a přemýšlel o tom, že někdy stačí kapka žluči na misku vah dlužníka a že parta výrostků, kteří dostali zaplaceno, může Wernera večer ztřískat tak, že ho ráno nikdo nepozná. Léčení rozlámaných žeber trvá dlouho a zaměstnavatelé nemají rádi marodéry a rváče. Werner byl v úzkých a Frank Menna mu to při první příležitosti řekl. Vyřídil mu taky Krugmanův vzkaz, aby si koukal hezky rychle opatřit peníze na zaplacení dluhu, nebo že bude zle.

Někdy začátkem listopadu pak seděl Frank Menna s Wernerem u stolku pro dva v baru bowlingové haly. Povídali si o chmurné finanční situaci. A tady, toho šedivého večera, prý vznikl plán na velkou loupež v terminálu Lufthansy Air Cargo. Louis Werner nostalgicky řekl:

„Je to hrůza, Franku. Denně mi těmahle rukama projdou miliony dolarů, ale neříkají mi pane. Přitom přesně vím, jak se dají ukrást, aby na to nikdo nepřišel."

Frank Menna byl profesionál. Chvíli mlčel, aby Wernera nevyplašil, pak se ho začal opatrně vyptávat. Amatér Werner udělal životní chybu, začal povídat. Tak se Menna dozvěděl o plánu dvojice Gruenwald — Werner a pochopil, že Gruenwaldovi se do akce nechce a že ho Werner odepíše, jestliže to bude možné. Rozloučili se a vývoj pokračoval podle předlohy „studánko, dej vody, kohoutek se dusí".

Frank Menna se vrátil ke Krugmannovi a sdělil mu, co se dozvěděl. Holič zavřel krám a sedl do vozu, aby o všem co nejrychleji referoval příteli a kumpánovi Henrymu Hillovi. Ten ho vyslechl, uvážil, že jde o seriózní a navíc velkou věc, a za hodinu si o plánu povídal s velkým kmotrem Jimmym Burkem. Ten měl na lumpárny moc dobrý nos. A navíc, na ilegálních hernách a sázkových kancelářích se v té době nijak moc nevydělávalo.

Louis Werner jezdil ve žlutém plymouthu. Necelý týden po rozhovoru s Mennou dostal vzkaz, aby čekal v deset večer před jistým bistrem v Bronxu. Jeho partner přišel přesně. Objevil se u okénka vozu a kývl na Wernera, aby vystoupil. Pak spolu přešli k jinému, jen pár metrů odtud zaparkovanému autu, nastoupili a buick se rozjel.

Snědý chlap za volantem se původně jmenoval Manriquez, později, když se rozhodl pro kariéru u mafie, si změnil jméno na Joseph Manri. Kmotrové byli vesměs italského původu a on se od nich nechtěl lišit ani jménem, nehledě na

to, že Portorikánci neměli a nemají ve Spojených státech zrovna nejlepší pověst.

„Tak co?" řekl Manri. „Slyšel jsem, že hledáte parťáka."

„Jo. To jste slyšel dobře," řekl Werner sebevědomě, aby na chlápka udělal náležitý dojem.

„O co jde?"

„O veliký tah."

„Co je to za džob?"

„U nás v terminálu."

„Na Kennedyho letišti?"

„Lufthansa Air Cargo."

„Znám. Znám taky ty baráky kolem: United Airlines, Delta, Panam. Co je to za zásilku?"

„Prachy. Balíky prachů. U nás ve skladišti."

„Co je to za blbost, prachy ve skladišti?" řekl Manri.

„V trezoru, samozřejmě."

„A co klíče?"

„Bez starosti."

„Poplachové zařízení?"

„To už je moje věc."

„Kolik by z toho mělo kápnout?"

„Jak kdy."

„Přibližně."

„Dva tři miliony."

„V hotovosti?" zeptal se Manri se zájmem.

„V malých bankovkách. A taky zlato, šperky, kameny."

„Za kolik?"

„Nevím přesně, ale kolikrát je toho hromada."

Joseph Manri, kterého kmotr Burke poslal na schůzku, byl specialista na krádeže na Kennedyho letišti. Měl za sebou i pár úspěšných únosů a vybírání výkupného mu pokaždé vyšlo, ale byl známý také zátahy na kamiony plně naložené zbožím, které se prodávalo jako čerstvé housky. Znal svůj terén tak, že mohl chodit v bludišti skladištních a kancelářských budov nákladního terminálu poslepu. Vyslechl Wernera, vrátil se k Burkovi a začal mu vysvětlovat, že takový plán je pitomost. To by musel být pan někdo, aby dokázal vypnout složitá elektronická poplašná zařízení, aby odvedl pozornost vyzbrojených hlídačů, aby se mu podařilo zahnat zaměstnance noční směny do kouta a držet je tam v šachu tak dlouho, dokud se parťáci nedostanou do trezoru a nenaloží zboží.

„Já si myslím, Jimmy," řekl, „že ten chlap je pošuk. Kdyby opravdu věděl, jak to zmáknout, tak nám to přece nebude věšet na nos."

„To si myslíš ty, Joe. Ten chlap u Lufthansy dělá. Kdyby do toho šel sám, tak by ho druhý den ráno měli. On na to musí shánět lidi. A musí se dát svázat, a jestli má rozum, tak si musí nechat i rozbít hubu, aby mu uvěřili, že v tom nejel."

Tak se Manri sešel s Wernerem podruhé. Když se vrátil, podal Burkovi úplně jiné hlášení.

„Není to vůl, šéfe," řekl. „Myslí mu to a má to všechno vymyšlený. Mělo by se na to jít ve tři ráno, to mají přestávku na snídani a všichni dřepěj v jídelně."

„Kolik by tam mělo bejt?" zeptal se Burke.

„Balík, šéfe. Pár milionů."

„Nebudou tam mít najednou pár milionů. To by byli blázni."

„Nejsou. Nasamluje se jim to o víkendu."

„Banky jsou otevřeny i v sobotu."

„To jo, šéfe, jenže existuje časový rozdíl. Když je v Hongkongu nebo třeba v Sydney, teď mě nic jiného nenapadá, třeba sobota, tak je u nás..."

„To je fakt, Manri. To je fakt. Takže tam naroste hromada a ten chlápek ví kdy a kolik?"

„Přesně tak. Ale musím vás upozornit, šéfe, že podle toho, co se na letišti říká, je terminál Lufthansy nedobytná banka. Jenomže on ví, kde je ve zdi díra."

„Říkal dva tři miliony?" ujistil se ještě Burke.

„Říkal."

„Jak vypadá ten chlap?"

„Nic moc. Účetní nebo skladník."

„To je ale dobře," řekl Burke.

„A je to hráč. Má dluhy a musí platit."

„Nemá z čeho?"

„Bodejť by měl! Jednou tam už votočil dvaadvacet tisíc."

„A prošlo to?"

„Perfektně, šéfe. Pracuje na stejným fleku dál."

„Takže si myslíš, že to sedí?" zeptal se kmotr Burke.

„Jak jsem si předtím myslel, že je to kravina, kterou si vymyslel nějakej feťák v deliriu, tak si teď myslím, že to sedí jako dítě na nočníku."

„Dám ti vědět," ukončil kmotr Burke, zvaný Baron, slyšení a Manriho propustil. Znal ho dobře, věděl, že to není žádný zbrkloun. Rozmyslí si, než něco řekne. Když tvrdí, že je tam k mání pár milionů, tak tam taky jsou. V lidech by se

přece neměl mýlit, na to už je dost zkušený. Snad právě po rozhovoru s Manrim se kmotr Burke rozhodl, že se do té věci pustí.

Vězeň číslo 96380-131 Jimmy Burke se dostal na poloviční svobodu 25. října 1978 a opatrně, ale okamžitě se ujal řízení své mafiánské rodiny. Byl odsouzen na deset let a část si odseděl; věděl, že musí být velice opatrný, aby se během podmínečného propuštění nedostal do maléru. Proto zůstával v pozadí, jednali za něj prostředníci, mozkem gangu byl však on. Vládl, rozkazoval, soudil a rozděloval kořist jako suverénní středověký velmož. Burke byl zabiják. Měl na svědomí na třicet mrtvých.

Narodil se ve východní části Brooklynu a to nebyla ani dobrá, ani vznešená adresa. V polorozpadlých barácích tady bydleli přistěhovalci, Jimmyho rodiče přijeli z Irska. Vyučil se zednickému řemeslu, ale protože nebyl Talián, ale jen Ir, musel dělat přidavače. Zedníci tomuto těžkému a špatně placenému povolání přezdívali Irish Tea Service, byla to obrovská dřina v době, kdy ne na všech stavbách jezdily výtahy. Nevydržel mezi zedníky dlouho, dal se naverbovat k městské policii. Sílu měl, figuru také, měl vlnité vlasy a modré oči, v uniformě vypadal dobře, ale ani tam nevydržel dlouho. Místo aby honil zloděje, začal krást sám. Pochopil, že se tak dostane k penězům rychlejší cestou. Nejdřív se začal přiživovat u bookmakerů, dělal jim poslíčka, později dělal mlátičku lichvářům, pěstmi domlouval dlužníkům.

Burkovým přítelem z mládí byl Paul Vario. Jako kluk prodával před bary květiny a později si otevřel květinářství, v jehož zadních místnostech provozoval ilegální sázkovou kancelář. Půjčoval však také na lichvářský úrok peníze. Jimmy Burke si ze schopného kamaráda vzal příklad. Nejdřív mu jen pomáhal, ale později se osamostatnil a v roce 1955 už patřil v lichvářském řemesle mezi elitu.

V roce 1948, když mu bylo sedmnáct, se poprvé dostal do styku s newyorskou městskou policií a za třicet let, v roce 1978, měl na kontě třicet zatčení, deset odsouzení a pět odsezených trestů. To bylo dostatečné doporučení pro přijetí snaživého mladého pána mezi členy mafie.

Baron Burke nečekal na svou šanci bůhvíjak dlouho. Nejdřív pracoval se svým přítelem z dětství, Variem, tak trochu mu posluhoval. Pak ho přijali do role gorily, osobního strážce kteréhosi z kmotrů. Nedělalo mu potíže občas někomu vyrazit zuby, neměl výčitky, když zmrzačil neplatícího dlužníka nebo jiného přizabil pěstmi. Novináři se shodli v tvrzení, že Baron Burke byl v Šedesátých letech jedním z nejnebezpečnějších zločinců newyorského podsvětí. Báli se ho nejen policisté, ale i jeho komplici. Navíc měl dost peněz, protože šikovný a hlavně bezohledný majitel nezákonné sázkové kanceláře si vždycky přijde na své.

Newyorští policisté však také nebyli hloupí. Vyznali se ve svém řemesle, a tak se i Baron dostal na policejní revír. Vyslýchali ho, ale on odmítl vypovídat. Pohrozili mu, že se dostane k soudu, kde stejně bude muset mluvit, on však mlčel dál. Po týdnu ho museli propustit, protože proti němu neměli důkazy. Takhle se to opakovalo téměř pravidelně, obligátní býval i závěr. Nejen jemu, ale i jiným podezřelým nabízeli spolupráci s policií a zaručovali jim beztrestnost a ještě další výhody. V tomto zápase však zločinci nad policejním týmem vedli. A Jimmy Burke to věděl a věděli to i mnozí jiní. Proto si americká mafie tolik troufala.

Každý generál je odkázán na pěšáky, každý kmotr je tak silný, jak šikovní, drzí a nemilosrdní jsou jeho zabijáci. Každý velitel má svého pobočníka, ani v prostředí organizovaného zločinu tomu není jinak. Burkovým adjutantem byl profesionální zločinec s pozoruhodným trestním rejstříkem, Thomas DeSimone. Začal na ulici v Bronxu jako Čistič bot a pokračoval jako rychlý posel, který nosí důležité zprávy, ale také peníze. Byl věčně zachmuřený, nebyla s ním nikdy kloudná řeč, ale co dostal nařízeno, to bez řečí vykonal. I když to byla vražda. Říkali mu Zlý pes a Sukničkář. Obě přezdívky si zasloužil. Tu třetí, Two Gun Tommy, si zasloužil taky. Vždycky měl u sebe dvě parádní pistole s pažbami vykládanými perletí. Bylo mu dvaatřicet, byl významným členem Burkova gangu, nebyl však členem mafie. Z neznámých důvodů o něj kmotr Paul Vario nestál. A DeSimone po ničem netoužil víc. Ale pořád stál při velkých akcích aspoň o krok stranou. Snad nebyl pro kmotra Varia dost inteligentní.

Angelo Sepe rovněž nebyl, velmi mírně řečeno, vůbec inteligentní. Když nebyl na doslech, tak o něm kamarádi hovořili jako o kreténovi. Také on, jako ostatně mnozí v newyorském podsvětí, vyrostl na ulici a začal malými krádežemi. Když mu bylo čtrnáct, dostal se poprvé za mříže. Pak už stoupal rychle nahoru. Každý kriminál je univerzitou zločinu. Nakonec měl v rejstříku zapsáno čtrnáct trestných činů, od krádeží kabelek po organizovanou loupež. Novináři později dokládali jeho omezenost podivným koníčkem. Choval doma množství myší, křečků, králíků, želv a ptáků všeho druhu a ve volných chvílích mu nebylo nic milejší, než si s nimi povídat jejich zvířecí řečí. Tak aspoň říkal směsici brblavých, kňouravých, prskavých a vyjících zvuků, které vyluzoval ve své manežérii. Říkalo se o něm, že má dobré srdce, že by mouše neublížil -to se však nevztahovalo na lidi.

Holka pro všechno Burkova gangu byl černoch s téměř bílou pletí Parnell Edwards, zvaný Stax. Původně se chtěl stát zpěvákem, ale neuspěl, a tak začal prodávat po ulicích kradené zboží. Když se Burko ve partě podařilo ukrást kamion plný zboží, určeného pro obchodní dům, postavil se někam do průjezdu, přehodil si přes jednu paži trička a přes druhou kalhoty a nabízel je za nízké ceny chodcům. Co vydělal, utratil za kokain. Edwards byl feťák, ale presto prý byl spolehlivý.

Žabák Martin Krugman byl syn ortodoxních židů, kteří se do Spojených států přistěhovali z Polska. Byl hubený, měl velké vypouklé oči a vypadal na šedesát, ačkoliv mu bylo teprve dvaapadesát. Také jemu trvalo hezky dlouho, než se vypracoval na samostatného majitele ilegální sázkové kanceláře. Jeho parukářství v Nassau County bylo spolehlivým pláštíkem pro sázkovou kancelář, ale i vynikající centrálou, kde se scházely informace. Do kadeřnictví chodili totiž sázet většinou zaměstnanci Kennedyho letiště. Když se některý z nich u Krugmana zadlužil, dal mu bookmaker šanci splatit dluh cennými zprávami. A tak se Burkova parta také od Krugmana, který si nepřál nic víc než stát se významným členem mafie, dozvídala o zajímavých zásilkách a o kamionech, které je odvážely ze skladů. Jeho klienti věděli napřed o balících heroinu či marihuany, Burkova parta si pak mohla počkat v záloze na kartony v hodnotě třeba i několika milionů dolarů.

Louis Cafora byl nápadný tlouštík, kterému nescházelo moc do sto padesáti kilo a který hrál roli gangstera — džentlmena. Jezdil po newyorských ulicích v krémově bílém cadillaku a navštěvoval prvotřídní restaurace, kde ho číšníci i kuchaři znali, protože jedl za dva. Každou debatu, týkající se čehokoliv, nakonec přivedl k povídání o jídle. Byl to mimořádně nadaný gangster, zvlášť vzdělaný byl v oboru loupežných přepadení.

Henry Hill sloužil už jako kluk ve funkci poslíčka v jedné brooklynské pokerové herně, kam chodil nejen kmotr Paul Vario starší, ale také Jimmy Burke. Chlapec se s gangsterem spřátelil. Později se psalo v novinách, že jejich kamarádství připomínalo vztah otce k synovi. A tak Burke Henryho Hilla nejen podporoval, ale také vedl k úspěšné kariéře. Když byl ještě velmi mladý, vzali ho do party snad jen z legrace. Později však pochopili, že je to nadaný a schopný mladý muž, který brzo vyroste v kvalifikovaného zločince. Nemýlili se. Hill pocházel po otci z Irska, po matce z Itálie, měl tedy dobré vztahy k mafii i k irským gangům. Když u něj objevili talent k vyděračství, měl o kariéru postaráno. Jenomže začal pít a později se dal i na drogy. Jimmy Burke nad ním však přesto držel ochrannou ruku. Alespoň zatím.

Kmotr Burke měl dva syny. Starší se jmenoval Frank, mladší Jesse James. Už jméno mu při křtu dali po slavném zabijákovi, který vešel do americké historie z doby Divokého západu. Otcem nalinkovaná zločinecká kariéra však jeho synům nevyšla. Frankie měl za sebou několik naivních vloupání, která mu mnoho nevynesla, pár amatérských krádeží, jednou ho zavřeli, protože u něj našli kasařské náčiní. Jesse James byl také břídil, scházel mu otcův talent.

Otec nepovedených synů však byl ctižádostivý zločinec se značnou inteligencí a dobrou kombinační schopností. Dokázal plánovat dopředu, uměl si vybrat z informací, které dostal od svých dlužníků, ten pravý tip. Měl výborný nápad, že koupil Robertův výčep a udělal z bývalé dělnické hospody domov, hlavní stan i respirium pro členy svého gangu.

Kennedyho letiště, to byl svět sám pro sebe. Obrovský obrat ve zboží z celého světa, křižovatka mnoha cest. Velké hodnoty ve skladištích uprostřed lidského mraveniště, v němž neustále pracovalo několik tisíc zaměstnanců. Mezi nimi se snadno ztratilo pár zlodějů nebo lupičů, kteří se chystali odjet někam do podzemní garáže s ukradeným kamionem. Základem akcí byla spolehlivá informace některého z letištních zaměstnanců, kterého členové gangu dokázali přitlačit ke zdi. Zisky z loupeží byly obrovské, v tisku se objevily zprávy, že hodnota ukradeného zboží na Kennedyho letišti jde do miliard dolarů ročně.

Kmotr Burke řídil svou rodinu chytře a obezřetně. Těsně předtím, než ho zatkli, odsoudili a poslali na deset let za mříže, už nebyl Baronem jen podle jména, ale patřil i mezi finanční elitu mafie. Přestěhoval se z mizerného Brooklynu do nejlepší á nejdražší čtvrti Queensu. Jmenuje se Howard Beach, stojí v ní nádherné a drahé vily, v podsvětí se jí říká noclehárna mafie. Všechno šlo jako na drátku, život v bohatství byl krásný, Burke si myslel, že už konečně je v onom vysněném sedmém nebi. Pohoda však trvala jen tak dlouho, dokud neudělal školáckou chybu. Odjel s Henrym Hillem na Floridu, kde měl jednu z tajných heren. Neprosperovala špatně, ale čas od času bylo vhodné podívat se tamním zaměstnancům na prsty.

Později měl dost času na to, aby si svůj neuvážený krok vyčítal. Jako v každé herně, tak i na Floridě se objevili zadlužení hráči. Prohrávali, neměli na sázku, a tak si od šéfa podniku půjčili na nekřesťanský úrok - někdy až 200 procent týdně. Teď si velký šéf řekl, že si je sám vezme na paškál. Jednoho z nich zmlátil, a když prosil o slitování, nasadil mu hlaveň pistole na spánek a vystrašený chudák se před ním složil.

Nechali ho, ať se probere. Vstal, jakmile od něho odešli, a šel rovnou ke svému advokátovi. Ten poslal klienta do nemocnice, kde mu potvrdili seznam boulí, modřin a krvácejících ran. Žalobník pachatele znal, policie si pro něj došla, sebrala ho a postavila před soudce. Porota Burka odsoudila pro vymáhání dluhů ze hry hrubým násilím na deset let do vězení.

Pak následovala jedna špatná událost za druhou. Burke šel za mříže, ale jeho gang měl pracovat dál, to bylo běžné. Zrovna tak bylo logické, že někteří gangsteři využili příležitost a chtěli se osamostatnit. Angelo Sepe, ten nejhloupější z celé party, se snažil o loupeže na vlastní pěst. Všechny dopadly špatně. Významný člen gangu Frenchie McMahon se zúčastnil přepadení kamionu letecké společnosti Air France, dostal podíl z lupu, ale začal vyvádět jak pominutý. Kudy chodil, tam se chlubil, jak to on a jeho kámoši sfoukli, jak tučný podíl dostal. Každý týden se ukazoval ve vyloženě drahých lokálech s jinou holkou a všechny měly luxusní taxy. Nakonec šel všem na nervy a kdosi se vyjádřil, že musí zpívat policii, když ho po všech těch řečech nechali běhat na svobodě. Anebo se prodal FBI, což by bylo pochopitelně ještě horší.

Říká se, že mafie má své zákony. Některá pravidla zločinci z povolání dodržují beze zbytku — například to, že kdo zpívá, ten za to platí životem. McMahona mafie také přísně potrestala.

Když se obviněný dozvěděl, co se o něm povídá, snažil se dokázat, že nařčení jsou nepravdivá. Vybral si však podivný způsob, jak přesvědčit komplice, že je čistý jako slovo boží. Zastavili v Queensu ještě s jedním darebákem nákladní auto, nasedli do kabiny, namířili na řidiče pistole, posadili si ho mezi sebe a chtěli s nákladem odjet. Jenže nemohli k řadicí páce, ten chudák seděl uprostřed. McMahon mu tedy nařídil, aby si sedl za volant a jel. Ten třetí vystoupil, aby mu udělal místo za volantem. Vystrašený chlap se k řízení moc nehrnul, a tak do něj McMahon strčil, aby ho popohnal. Dal však do toho šťouchnutí moc síly a šofér vypadl z vozu na asfalt. Ti dva pak s nákladákem odjeli. Řidič běžel na nejbližší policejní revír. Chytili je asi za dvě hodiny, vyslechli, sepsali protokol a oznámili jim, že se s nimi sejdou před soudem. Kmotr Vario, který v Burkově nepřítomnosti šéfoval gangu z Robertovy hospody, poslal k McMahonovi dva zabijáky, aby ho za pitomou reklamu zmlátili.

Vario měl na své poddané vztek. Také Krugmana sebrala policie v Nassau County, přistihli ho při hazardu. Když mu při prohlídce v bytě našli kokain, udělal Krugman školáckou chybu: nabídl policistům peníze. Kriminalista naoko souhlasil, na policejní stanici pak Krugmana zatkli pro pokus o úplatek veřejného činitele.

Také šikovný a dosud rozvážný Thomas DeSimone se dostal do značných nesnází. Aby měli z čeho žít, přepadl se svými šesti kumpány kamion naložený zbožím v hodnotě jednoho milionu dolarů. Nedojeli s kořistí ani do garáže, kde

se mělo zboží přeložit do jiných vozů, a už měli za sebou policii. Všech sedm šlo do kriminálu. Caforu odsoudili pro lichvu, Manri přepadl benzinové čerpadlo, ale neuspěl — sotva odjeli z místa činu, už je sledovala uniformovaná hlídka. Cafora se rozhodl střílet a trefil jednoho z policistů. Dostal vysoký trest. Navíc mu, jak už to v podobných případech bývá, všichni newyorští policisté přísahali pomstu.

James Burke se vrátil z kriminálu a ve společné pokladně gangu nebyl jediný cent. Ať chtěl nebo ne, musel uvažovat o velkém zátahu, který by vynesl aspoň milion, aby měl gang zase provozní kapitál. Když se dozvěděl o Wernerově plánu, pochopil, že mu pošuklého skladníka z Kennedyho letiště poslala sama prozřetelnost.

Když v roce 1974 ve věku sedmdesáti čtyř let zemřel přirozenou smrtí ve své posteli šéf newyorské mafie Carlo Gambino, jeho mafiánská rodina zůstala a pracovala dál. V brooklynském kostele Our Lady of Grace se při loučení se zesnulým sešlo na půldruhé stovky příbuzných a další desítky vděčných mafiánských pěšáků zůstaly stát na schodišti. Později převzal žezlo zesnulého zčásti Sam Giancana. Paul Vario starší dál zastával funkci kmotra s titulem caporegime, což byla asi tak kapitánská, tedy dost vysoká hodnost. Jimmy Burke byl také kmotr, v té době však žil za mřížemi.

Boj dobra se zlem je starý jako lidstvo samo. Boj amerických policistů proti organizovanému zločinu je dlouhotrvající válka, sužující Spojené státy. Zvláštní odvětví gangsterského podnikání se objevilo s rozvojem dálkové letecké přepravy nákladů. Kriminalisté státní prokuratury čtvrtí Queens, Manhattan a Brooklyn, agenti newyorských filiálek Federálního vyšetřovacího úřadu, členové městské policie New York City Police Department a detektivové Port Authority z New Yorku a New Jersey, kteří dohlíželi na dodržování zákonů v oblasti Kennedyho letiště, ti všichni bojovali proti mafii. Většinou to byli profesionálové, zkušení kriminalisté a čestní policisté. Samozřejmě však se i mezi nimi našli prodejní zrádci, kteří za velké a pravidelné odměny drželi nad zločinci ochrannou ruku.

Zločiny gangu z Robertova výčepu spadaly většinou do kompetence detektivů z oddělení Safe and Loft New York City Police Department. Zabývali se vyšetřováním případů vloupání do nedobytných pokladen a krádežemi v bytech a na půdách. Šedesát zkušených kriminalistů slídilo po zlodějích. Někteří z nich měli v rajónu pány z Robertova výčepu. Znali je všechny, nebo aspoň skoro všechny díky jednomu z nejlepších detektivů tohoto policejního oddělení, kterému se podařil husarský kousek.

Když se začaly množit loupeže a krádeže na Kennedyho letišti a když si newyorská mafie udělala výnosný byznys z vykrádání kamionů, rozhodlo vedení městské policie, že je nutné získat o lupičích přesné informace a seznámit se s jejich technikou. K tomuto cíli vedla jen jediná cesta - dostat svého muže mezi gangstery.

Robert Hernandez byl původem Kubánec a podle vzhledu každý hádal, že je Portorikánec. To bylo dobré. Portorikánci totiž měli ve Spojených státech i mezi zločineckou spodinou tu nejhorší pověst.

Detektiv první třídy žil ve Státech už dvaapadesát let, vyrostl v newyorských ulicích a o podsvětí věděl hodně. Byl inteligentní, měl kombinanční schopnosti a obrovskou ctižádost předběhnout v kariéře své bílé kolegy. Vybrali ho, protože byli přesvědčeni, že úkol zvládne. Měl se dostat mezi členy bandy, měl s nimi loupit a vraždit, podvádět a krást, měl zjistit, jak to gangsteři a kmotr Burke dělají. Měl se dozvědět, kde mají překladiště kradeného zboží, měl vyslídit, kde jsou bunkry, v nichž objemné zásilky skladují, aby s ním mohli přijít na trh, až se loupeží rozčeřená hladina uklidní.

Každý, kdo se zajímá o práci v mafiánské rodině, musí mít ručitele. V Hernandezově případě se jím stal Howard Weiner, kterého detektivové ke spolupráci donutili. Nebylo tajemstvím, že se policisté při pátrání zaměřili většinou na nejslabší články řetězu a že sledovali zelenáče gangu. O Weinerovi věděli, že má na starost distribuci kradeného zboží. Greenhorn Weiner neudělal jediný krok bez dozoru. Brzy se ukázalo, že se vydali po dobré stopě.

Weiner neměl dost zkušeností, aby poznal, jestli jeho vůz někdo sleduje, ale možná si byl tak jist svou chytrostí, snad byl přesvědčen o svém mistrovství. Sledovali ho, když vyjel z New Yorku směrem do New Jersey a zamířil k nevelké farmě, ležící o samotě. Weiner zaparkoval uvnitř ve dvoře, kam neviděli, a oni rozestavili vozy tak, aby mohli farmu nenápadně pozorovat. Dva dni seděli v limuzínách a kouřili, než uslyšeli motor nákladního vozu. Na polní cestě se objevil kamion, zajel do dvora farmy a zmizel v prostorné kůlně. Podle firmy a poznávací značky zjistili, že vůz i s nákladem byl ukraden před necelými čtyřiadvaceti hodinami na Kennedyho letišti.

Povolali rádiem posilu, mezitím však přijel osobní vůz se čtyřmi členy Burkova gangu. Policistům, kteří je poznali, bylo všechno jasné. Vpadli do dvora, gangsterům nasadili želízka, prohlédli ukradené zboží, podívali se do kufru Weinerova osobního automobilu a našli tam kompletní vzorkovnici. Jako nějaký obchodní cestující převážel s sebou od všeho něco, aby mohl zákazníkům — stálým překupníkům ukázat, jaké zboží mohou u něj s velkou slevou nakoupit. Když prohledali vůz, přesvědčili se, že Weiner je opravdu oním nejslabším článkem řetězu. S naivitou zamilovaného puberťáka si lupič psal deník a vozil záznamy s sebou. Zaznamenával do něj počet a druh ukradeného zboží a částky, které na prodeji vydělal. A tak svými poznámkami detektivům pomohl. Našli skladiště s pašovanými cigaretami, objevili haly plné japonské elektroniky a sklepení v opuštěné tovární budově, nacpané textilním zbožím z Hongkongu. - Na první pohled to bylo rozhodující vítězství, ale skutečně jen na první pohled. Objevili výsledek gangsterské akce, potřebovali však odhalit techniku a organizaci. V této fázi vyšetřování vstoupil na scénu zkušený detektiv Hernandez.

Na Kennedyho letišti pracovali zaměstnanci snad stovky přepravních firem. Vykládali nákladní letadla, nakládali zboží do kamionů, starali se o další transport do adresátova skladu. Jednou z dopravních společností byla VGS Delivery Service Company. U ní pracoval jako skladištní dělník Vernon T. Norton, což je dozajista krycí jméno, protože spolupracoval s policií. Už v roce 1977 došlo k dohodě. Norton měl na svědomí krádež, pro kterou měl skončit před porotou. Když policii nabídl své služby, nechali ho pracovat. Hernandez se s ním spojil, řekl mu, oč jde, a Norton ho ujistil, že ho může uvést mezi stálé spolupracovníky mafie. Zaměstnanci letiště byli totiž rozděleni na dvě party, na ty, kdo spolupracovali s mafií, a na ty druhé, žijící jen z jednoho platu.

Hernandez si dal narůst plnovous, vymyslel si přezdívku Bobby Bíbr a s dokumenty na jméno Robert DiStefano prošel branou skladištního terminálu Kennedyho letiště. Když má někdo krycí jméno, musí mít i novou legendu o svém

životě. O tu se postaral převážně Norton. Ten důvěrně prozradil, že se s DiStefanem poznali v kriminále, kde spolu strávili hezkých pár měsíců, a navíc sem tam utrousil poznámku, že je to náležitě ostrý hoch, s nímž nejsou žerty. Hernandez zahrál roli na výbornou. Do řeči občas zamíchal výrazy jako porca madonna, vino tinto, spaghetti či tortellini a nikdy nezapomněl využít příležitost zdůraznit, že pizza napolitana a sicilské víno marsala patří k sobě.

Infiltrace do společnosti mafiánských pěšáků byl podařený tah. Bezvýznamní mravenečkové, pracující pro kmotra skrytého v pozadí, sice nevěděli mnoho o organizaci a měli přehled jen o tom, k čemu se sami dostali, ale i z malých střípků mohl detektiv Hernandez poskládat obraz znázorňující organizaci velkého byznysu -rozkrádání zásilek na Kennedyho letišti. A tady se mezi jiným dozvěděl, že kmotrem je Jimmy Burke a jeho šéfem caporegime Paul Vario starší.

Hernandez sebral tolik kompromitujícího materiálu, že obvodní prokuratura v Queensu se rozhodla použít důkazy a výpovědi pro sestavení žaloby. Vyhlídky byly vynikající. Detektivům se podařilo vystopovat firmu, která měla za úkol uvádět do oběhu a prodávat ukradené akcie v hodnotě 42 milionů dolarů. Protože se dozvěděli adresy tajných skladů a několika garáží sloužících jako překladiště kradeného zboží, podařilo se zajistit kořist za milion dolarů.

To sice vypadalo na vítězství, ale detektiv Hernandez je označil za velkou prohru. Kdyby státní prokuratura s akcí ještě počkala a sledovala stopy dál, mohla zasadit organizovanému zločinu na Kennedyho letišti smrtelnou ránu. Takhle gangstery jen vyplašila, což mělo za následek, že pro příště byli opatrnější. Kmotra Paula Varia, který operace v areálu letiště na dálku řídil, a organizaci, do níž patřila i Burkova parta, tím ani v nejmenším neohrozili.

Vario byl kmotr mafie jako z filmu. Žil v kruhu své rodiny, v bázni boží vychovával své tři děti, a přitom řídil gang disponující stovkou zkušených zabijáků, vlastnil největší a nejvýnosnější lichvářský podnik, zasahující do mnoha států Unie. Jako kmotr patřil do velké mafiánské rodiny Thomase Lucchese, jemuž přezdívali Tříprstý Brown. Patřil k velmožům organizovaného zločinu. Když v roce 1977 zemřel, převzal otěže velkého podniku Vario, ale na památku kmotra všech kmotrů nechal rodině Lucchesovo jméno. Nevypadal jako génius a také jím nebyl. Byl však prohnaný, podezíravý a nemilosrdný. Tak se stal jedním z nejmocnějších v newyorské mafii lichvářů, bookmakerů a zaměstnanců nelegálních loterií, zvaných Numbers.

Zní to neuvěřitelně, ale nehezký Talián, který se ani za půl století nedokázal naučit anglicky a mluvil jako Číňan v infinitivech, řídil onu nelegální továrnu na vydělávání peněz tou nejsnadnější cestou s brilancí zkušeného manažera. Pravidelně usedal k bohatě prostřenému stolu v oblíbené restauraci, a tam mu (podle tvrzení kronikářů tohoto případu Volkmana a Cummingse) přinášeli poslíčci denní výtěžky mafiánských podniků, což prý bývaly částky kolem dvaceti tisíc dolarů.

Všechno klapalo podle plánu. Vario totiž neposlušnost krutě trestal: nepřátele nebo zrádce dal odstřelit. Rozsudky smrti vyslovil mezi povinným italským předkrmem pasta a mezi pečení či rybou a vůbec mu nepřešla chuť. Byl velký jedlík a velký piják. Po večeři se nechal odvézt se svou milenkou do některého z drahých nočních podniků, kde flámoval do rána.

Burke patřil organizačně k Variově rodině. Když se vrátil z věznice, zjistil, že nejen s jeho gangem z Robertova výčepu, ale i s Variovou mafiánskou rodinou to jde od desíti k pěti. Dožil se dokonce neuvěřitelné ostudy, když Variovo kmotrovství převzal jeho kolega Joseph DiPalermo, zvaný Joe Beck. Měl zahrát roli spasitele a vytáhnout káru z bahna. Nedávno se vrátil z vězení, kde se mimo jiné pokusil zavraždit kmotra Josepha Valachiho. Ten se totiž po zatčení rozhodl vypovídat, což policie s radostí přijala a mafie za to draze zaplatila zatčením mnoha svých členů. DiPalermo přišel s dobrým nápadem. Je třeba udělat rychlou, velkou, úspěšnou akci, která by najednou přinesla takový zisk, aby se všichni dostali z krize.

„Podívej se, Paulie," řekl Váňovi. „Vím o velikým krásným šífu zkrachované firmy, která s ním lovila kraby a jiné mořské potvory. Dáme mu jiné jméno, necháme ho nastříkat jinou barvou, pošleme ho se spolehlivou posádkou do Kolumbie a tam ho napakujeme laciným zbožím."

„Myslíš kokain?"

„Jo. Myslím kokain. A taky marihuanu a surové opium."

„No a co pak?"

„To je snad jasný. Přistane někde stranou v Queensu a náklad si převezme naše síť."

„Kolik bude stát to zboží?"

„Půldruhýho milionu. Nákupní cena."

„A prodejní?"

„Čtyřicet. A jsme ze srabu venku."

„Dobře. Ale kde vezmeš na zaplacení toho vraku a kdo ti dá prachy na nákup?"

„Nestarej se."

„Dobře. Nebudu se starat. Dělej, co umíš. To sis vymyslel v kriminále?"

„Nejen vymyslel. Všechno jsem tam připravil."

DiPalermo musel ve vězení dlouhá léta mlčet, snad si to teď chtěl vynahradit. Chodil po putykách a dával dohromady partu spolehlivých námořníků, kteří by dokázali doplout se starou rybářskou rachotinou k břehům Kolumbie a zpět. Kdekdo se tak dozvěděl o plánované cestě lodí a o účelu plavby si už každý mafián domyslel zbytek. DiPalermo udělal velkou chybu, ale potom udělal ještě jednu, a větší.

Jmenovala se Tereza Ferraraová, říkali jí Terry. Mnozí muži se shodli v názoru, že je to nejkrásnější žena, jakou kdy mužské oko spatřilo. Ona o tom věděla a dovedla svých dokonalých křivek náležitě využít. Střídala muže podle toho, jak se jí který líbil, ale také podle toho, kolik měl peněz. V Queensu se o nocích s ní vyprávěly legendy. Ale nejen o výletech s mimořádně bohatými milenci jachtou po Karibském moři či do hotelu Mint v Las Vegas. Kdosi počítal a nedokázal spočítat, s kolika významnými mafiány se Terry vyspala. Byla to drahá krasavice, její výlety stály tisíce.

Vrcholem přepychu však byl její sportovní vůz a luxusní apartmá na terase jednoho z newyorských mrakodrapů, kde nájemné stálo měsíčně přes tisíc dolarů.

„Nádherná Terry" vyrostla také na newyorských ulicích a z dětství se znala s Tommym DeSimonem. Protože ji mnozí, a konečně on také, považovali za člena mafiánské rodiny, neměli před ní tajnosti. Tak se dozvěděla o potížích, které stihly jak Burkovu bandu, tak Variovu rodinu.

Když se doslechla o velkolepém kokainovém projektu, zavětřila. Drogy, to byl totiž její obor. Ne že by je sama brala, ale přivydělávala si prodejem. Terry Ferraraová totiž provozovala malý kadeřnický salon, vlastně druhou polovinu holičství, v němž Martin Krugman prodával pánské paruky a příčesky a kde měl nezákonnou sázkovou kancelář.

„Já jsem původně strašně toužila po tom stát se filmovou herečkou," přiznala se později.

„To chtějí všechny holky," řekl věcně detektiv Hernandez.

„Jenže já jsem k tomu měla předpoklady. Všichni chlapi, před kterýma jsem se svlékla, ztráceli dech a pak ze sebe vykoktali, že je mě škoda, že bych s touhle postavou udělala v Hollywoodu kariéru...Znáte to, každej chlap kecá a kecá. Předtím. Potom si už na nic nemůže vzpomenout. Tak jsem se živila všelijak. No a taky jsem prodávala koks. Jenže v roce 1977 mi už bylo šestadvacet a v těchhle letech ženská začíná stárnout. Jo, inspektore, jen se nesmějte, holka, která si vydělává na živobytí tím, jak vypadá, už má nejvyšší čas. Uprostřed léta, když byli všichni na pláži, jsem já pitomá courala po Manhattanu a prodala jsem agentovi newyorský protidrogový centrály dvě obálčičky s koksem. Sebral mě, odvezl na revír, tam si mě líp prohlídl a nabídl mi kšeft. Nechá mě běžet, ale čeká za to, že budu mít oči a uši v pozoru. Když něco zajímavýho uslyším, přijdu a řeknu mu to. Přinutil mě dělat špicla. A znáte to, inspektore, jak jim podáte prst, tak už se z toho nikdy nevymotáte. Tak jsem se jednou v noci na diskotéce dozvěděla od ožralýho chlápka, že se chystá veliká akce, a zatelefonovala jsem jim to. No a to je všechno."

Policejní vozy přijely 11. listopadu 1978 do postranních ulic kolem jachtového přístavu Far Rockaway už kolem půlnoci, ještě než na pobřeží padla mlha. Policisté čekali tiše. Asi po hodině zaslechli v dálce klapání motoru rybářského kutru. Směřoval z Atlantiku do zátoky Jamaica Bay. Pak přistál, námořníci spustili lávku, na molo přijel krytý nákladní vůz, několik mužů začalo skládat pytle. Na ostrý hvizd píšťaly je obklíčili policisté a civilní agenti úřadu pro potírání obchodu s drogami. Zaklapla želízka, podloudníci nastupovali husím pochodem do policejních vozů. Bylo po akci.

Hned druhý den ráno se novináři dozvěděli, že se policejním jednotkám podařilo zajistit velkou zásilku drog, určenou zřejmě newyorské mafii. Kokain byl v sáčcích s nápisem Vynikající krmení pro slepice a pocházel z některé jihoamerické země. Když prohlédli nevzhledný rybářský kutr, zjistili, že je vybaven nejlepším automatickým navigačním zařízením. Původně měl na přídi jméno Darlene C, byl registrován v Alabamě, později byl prodán jakémusi rybáři na Floridu. To bylo vše.

Akce, která měla vzkřísit slávu a naplnit pokladnu Burkova gangu a také Variovy mafiánské rodiny, zkrachovala. Starý kmotr Vario byl bezradný a také Jimmy Burke, který se vrátil z vězení, nevěděl jak dál. A do této scény vstoupili Werner a Gruenwald se zaručeným nápadem, jak ukrást v terminálu Lufthansa Air Cargo miliony v malých anebo neregistrovaných bankovkách.

Kdosi moudrý prohlásil, že na světě souvisí všechno se vším. Jistě neměl na mysli dění v oblasti organizovaného zločinu, ale i lupiči respektují jistá pravidla, i mafie ctí zákony, které si kmotři vytvořili, i plánování velké loupeže bylo poznamenáno závislostmi. Nenápadný, brýlatý Louis Werner, který vypadal, že nedovede do pěti počítat, žil dvojím životem. Přes den, nebo i na noční směně, plnil své úřednické povinnosti, ve volném čase hrál hazardní hry. Byl přesně to, čemu se říká náruživý karbaník, který zcela propadl své vášni. Jako dříve či později každý takový se i on zadlužil. Měl od lichvářů vypůjčeno už osmnáct tisíc dolarů, denně se tato částka zvyšovala o vysoké úroky, ale on hrál dál na dluh a nebyl schopen přestat. Takže musel něco udělat.

Když Werner nabídl Burkovi a jeho gangu, skládajícímu se ze zkrachovaných břídilů, tak skvělou šanci, odešel malý kmotr k velkému kolegovi a Paul Vario neváhal a dal k akci souhlas. Jenže i mafie trpěla přebujelou administrativou. Burke měl omezené možnosti a přesně vymezené povinnosti, kmotr Vario také. V mafiánské hierarchii a v organizaci podsvětí vůbec byla zavedena dělba práce. Existovala parta zlodějů aut, u nich bylo třeba obstarat pro akci na letišti nákladní i osobní vozy. Byli to specialisti, ukradli auta těsně před loupeží, vybavili je falešnými čísly, přistavili je ve stanovenou hodinu na určené místo. Ručili za to, že vozy zmizí beze stopy, že je policisté nevyčenichají. Stejné to bylo s kořistí. Po loupeži nastupovali do práce odborníci na čištění špinavých peněz. Nikdo zatím nevěděl, že nebudou mít práci, že bankovky nebudou registrovány. Jiní rozřezali šperky, roztavili zlato do cihel, vyjmuli z náhrdelníků diamanty. To všechno někdo organizoval a řídil. Johnu Dioguardimu museli plánovanou loupež ohlásit, a on stanovil, že dozor nad akcí bude vykonávat gangster se špatnou pověstí - John Gotti.

Setkali se v jedné z drahých newyorských restaurací: Gotti měl na stole večeři, kterou lze klidně označit za královskou, mafiáni si vesměs, jako ostatně všichni Italové, potrpěli na dobré jídlo. Burke přišel a přisedl si. Gotti poslal spolustolovníky na procházku, pak vyslechl Burkův plán. Kývl na souhlas a přislíbil kmotrovi gangu z Robertova výčepu všemožnou pomoc. Pochopitelně rodina dostala za schválení akce a za pomyslnou záštitou tučnou odměnu. Chvíli se dohadovali, vypili při tom dvě láhve červeného ruffina, nakonec se domluvili na dvou stech tisících dolarů. Nedohodli se však na další okolnosti, o níž se Burke dozvěděl až dodatečně.

Hned druhý den se v hospodě Robert's Lounge nedaleko Ozone Parku objevil asi třicetiletý chlap, kterého někteří znali jako nájemného zabijáka, a ptal se, kde je Burke. Zavedli ho dolů db herny.

„Co chceš?" zeptal se kudrnatého chlapa Burke.

„Jmenuju se Paolo LiCastri," řekl příchozí.

„No a co? Každý se nějak jmenuje."

„Posílá mě šéf."

„Čí šéf?"
„No můj. John Gotti."
„A proč tě posílá, chlapečku?"
„Budu u toho na letišti."
„Nepovídej? A kdo ti to řekl?"
„Šéf. Jako dozor, aby se nic nestalo. Za rodinu."
„Tak jdi nahoru a dej si u pultu panáka. Toho prvního ti platím, dál už jedeš za svý."

Burke hlídače neznal, ale když zjistil, kdo to je, dostal ještě větší vztek. Ten chlap vypadal jako souchotinář, neměřil víc než sto šedesát, měl myší obličej a pichlavý pohled. V roce 1975 byl podezřelý z vraždy, nemohli mu však nic dokázat a tak ho v lednu 1978 posadili na loď a poslali zpátky na Sicílii, protože neměl povolení k pobytu ve Spojených státech. Za pár měsíců byl však zase v New Yorku. Teď tedy dostal výnosnou funkci hlídače a z pilnosti ještě nabízel, že odstřelí, koho mu ukážou, aby se dostali k trezoru s pokladem.

Víme, že se na letišti nestřílelo, že loupež proběhla jako dobře sehraná inscenace. Gangsteři zmizeli beze stopy, kořist také, ani FBI, ani policisté nenašli použitelné stopy. Burke krátce po loupeži zjistil, že agenti FBI i městské policie hlídají každý jeho krok, ale měl úředně potvrzené alibi. Podle záznamu Community Treatment Center, kde oficiálně bydlel a kde jeho přítomnost měli kontrolovat, se v neděli v deset hodin večer vrátil domů ve společnosti Tommyho DeSimona. Vrátný se na oba upamatoval.

„Jo, a v pondělí ráno, bylo to dost brzo, asi tak v sedm, jsem je taky viděl," vypověděl do protokolu.

Dělení kořisti se konalo neznámo kde a neznámo kdy, zřejmě však asi tak dva týdny po loupeži. Všichni byli překvapeni vysokými podíly. Největší částku za nejmenší zásluhu prý dostal kmotr Vario: dva miliony dolarů. Stejně velký podíl dostal Jimmy Burke, ale i ostatní byli s lehce vydělanými penězi spokojeni. Burke naložil bankovky srovnané ve dvou kartonech od whisky do vozu, vyjel z Queensu k západu po dálnici 278, přes Verrazano Narrows Bridge přejel na Staten Island, pak pokračoval na Floridu. Nikdo ho nesledoval. Sám nechtěl věřit, že tak snadno ujel hlídačům. Ale ještě předtím se sešel s nám neznámým mužem, snad finančním poradcem mafie, kterému svěřil 750 000 dolarů, aby je pro něj investoval.

Detektiv poručík Thomas Ahearn byl už od roku 1974 náčelníkem kriminální policie 113. revíru. Měl za sebou zvláštní praxi, předtím sloužil u útvaru, kde vyšetřovali policisty, kteří brali úplatky (Internal Affairs Bureau). Za čtyři roky služby v kriminálním oddělení si vytvořil skupinu perfektních detektivů, na které se mohl spolehnout. Jedni z nejlepších mezi nimi byli John Connors a John Fitzsimons. Ti přijeli do Queensu před malou továrničku, vyrábějící pánskou konfekci, a chtěli mluvit s majitelem.

„Já jsem majitel," řekl Jimmy Burke, když je nechal chvíli čekat. „Tak co byste rádi?"
„Naši by s vámi chtěli mluvit. Máme vám vyřídit, abyste se obtěžoval na revír."
„Samozřejmě. Vždy k dispozici. Dáte si kafe, pánové?"

Ani Connors, ani Fitzsimons předtím Burka neviděli. Teď na ně udělal nejlepší dojem. Marně se mu nepřezdívalo The Gent (Kavalír), což někteří zjednodušili a říkali mu Baron. Choval se jako džentlmen, oblečený byl jako džentlmen, byl milý a ochotný. Důstojný továrník.

Nemá smysl líčit výslech, který proběhl v kanceláři vedoucího kriminální policie jako přátelská návštěva. Burke sice odpovídal, ale neřekl nic, co by směřovalo k cíli. A tak plácali, co jim slina na jazyk přinesla, ale nedostali se ani o krůček dál. Když se loučili, měli vyšetřovatelé zpocená čela, Baron však vyšel ze dveří svěží a usmíval se. Zřejmě byl s průběhem setkání spokojen.

Jednou z nejpotřebnějších vlastností vyšetřovatele je trpělivost. V některých případech je nekonečné vyptávání také metodou, jak zdolat zkušeného profesionála. Kdesi v Asii používali při výsleších zdánlivě jemný prostředek. Delikventovi či nepřátelskému vojákovi oholili hlavu, přivázali ho, že se nemohl hnout, a pak mu nechali kapat na lebku vodu. Jen kapku po kapce, ale pořád, ve dne v noci. Poručík Ahearn a jeho muži, ale také zvláštní agent FBI Thomas Sweeney vyslýchali podezřelé až do úmoru a po několika dnech si pro ně dojeli znovu.

Louis Werner byl suverén, snad mu ke klidu pomohla praxe z hazardních her, ale jeho kolega Gruenwald měl nervy nadranc. Přitom dostal takovou částku, o jaké se mu nikdy ani nezdálo. Úspěch mu stoupl do hlavy, a tak zřejmě vůbec neuvažoval, když udělal chybu, na kterou vyšetřovatelé tak dlouho čekali. Jednoho dne totiž zavolal vedoucí personálního oddělení Lufthansa Air Cargo poručíku Ahearnovi, aby k němu co nejdřív přišel.

„Gruenwald požádal o formuláře standby letenek," řekl.
„Jaké to jsou letenky?" zeptal se poručík.
„S velkou slevou. Dostávají je naši zaměstnanci, když si zaknihují linku na neurčitý termín."
„Kam chce letět?"
„Do Bogoty."
„Tak do Kolumbie se mu zachtělo. Copak neví, že nesmí přes hranice?"
„Proto jsem vás zavolal, poručíku Ahearne."
„Pokud vím, tak dostal asi před týdnem předvolání k výslechu poroty federálního soudu."
„No vidíte, a teď se chystá na cestu i s manželkou."
„Děkuju, že jste mě zavolal. Ty formuláře mu beze všeho dejte, ať si je vyplní."
„Já jsem mu je už dal, nemohl jsem mu to odmítnout, a on už je vyplnil."
„Tak mi je ukažte, prosím."

Nic podezřelého. Gruenwald si naplánoval řádnou dovolenou a měl odletět 19. února 1979 do Bogoty, kde chtěl se svou manželkou strávit čtrnáct dní. Šlo o hloupost, nebo o plánovaný útěk? V každém případě se podezřelý Gruenwald stal ještě podezřelejším.

Vrchní inspektor Carbone řídil vyšetřování z budovy FBI v Rego Parku. Wernera a Gruenwalda měl s partou spolupracovníků na starosti zvláštní agent FBI Thomas Sweeney.

„Dám na to krk, šéfe, že to byli ti dva všiváci," řekl vrchnímu inspektorovi. „Nikdo jiný se nevyznal uvnitř terminálu. A nikdo jiný taky nemohl vypnout poplašné zařízení."

„To všechno víme, Tommy," řekl Carbone. „Jenže prokurátor na nás chce důkazy. Máme je?"

„Nemáme, šéfe. Ale budeme je brzo mít. Dojdu si pro Gruenwalda a vsadím ho do lapáku. Dostal předvolání k soudu a chtěl zdrhnout. Tak co? Až se párkrát vyspí na pryčně, změkne a bude zpívat jako slavík."

Peter Gruenwald bydlel na Long Islandu ve vilové čtvrti, která dostala své jméno po někdejší pionýrské osadě Levittown. Dnes má kolem sedmdesáti tisíc obyvatel.

„Přijeli jsme pro něj ráno," řekl agent FBI Sweeney.

„Když nás viděl, svěsil uši jako spráskaný pes. Pořád mlel svou: já nic nevím, nemám ponětí, co na mně chcete. Bylo mi jasné, že ho musíme zmáčknout. Věděl jsem, že Gruenwald není grázl jako ti z Burkovy party, ale co jsem měl dělat. Ten chlap se musel uvařit ve vlastní šťávě. Teprve pak jsme mu mohli nabídnout krásný život s novým jménem a s perfektními doklady."

Potom se stalo to, co známe z detektivek. Kriminalista se chystá na dovolenou, rodina je připravena, všichni se těší na moře, a vtom zazvoní telefon. Přesně to se přihodilo Edwardu A. McDonaldovi, zvláštnímu prokurátorovi ministerstva spravedlnosti Spojených států těsně před vánočními svátky roku 1978. Volali z brooklynského břehu Hudsonu, kde jsou v moderní budově okresního soudu kanceláře Eastern District Organized Crime Strike Force, zvláštní skupiny zřízené pro potírání organizovaného zločinu. McDonald se prý právě dobře bavil na předvánoční oslavě zaměstnanců, když zazvonil onen pověstný telefon.

„Puccio," ohlásil se šéf Strike Force.

„Co se děje?" zeptal se McDonald naivně.

„Mám pro tebe práci," řekl Thomas Puccio.

„Teď o Vánocích? Mám už program."

„To se nedá nic dělat. Svátky nesvátky, musíš na to jít."

„A oč vlastně jde?"

„Ta loupež na Kennedyho letišti."

„Lutfhansa?"

„Právě ta."

„Copak na to nemůžeš dát někoho jiného?"

„Nemůžu. Ty jsi můj první asistent. A ta věc není pro každého. Možná že mi jednou budeš děkovat, že jsem ti to dal."

„To jsem zvědav, jak to vysvětlíš mojí manželce."

„To budeš muset udělat sám, Eddie."

Práce kriminalistů je zajímavá, ale nebezpečná, není nijak zvlášť placená, zato však bez pevně stanovené pracovní doby. Žádný z detektivů neví dne ani hodiny, kdy dostane rozkaz nastoupit na případ. Když je třeba, tak se nespí, když není čas, tak se nejí, milenky detektivů se ohlížejí po jiných partnerech, manželky kriminalistů uvažují o rozvodu. A práce na frontě proti zločinu je navíc životu nebezpečná. To je jedna z mála věcí, které zobrazují televizní seriály pravdivě. McDonald byl jedním z mnoha bojovníků v první linii. Dostal rozkaz nastoupit a tak šel. I když se mu nechtělo, i když se těšil na Vánoce, i když zorganizoval setkání spolužáků z fakulty právě na vánoční svátky. Mimochodem, jedině on sloužil na státní prokuratuře za necelých padesát tisíc ročně, všichni ostatní spolužáci měli vlastní advokátní kanceláře, kde vydělávali třikrát i čtyřikrát víc.

Patřil k nejzaměstnanějším právníkům. Už od studia na Bostonské univerzitě byl známý jako dobrý basketbalový hráč a spolehlivý dříč. Jeho předkové pocházeli z Irska, snad proto byli všichni McDonaldové jako houžev. Pod basketbalovými koši i při vyšetřování mu šlo o totéž: chtěl zvítězit, snažil se být první a dělal pro to všechno. Měl úspěchy, proto se stal Pucciovým prvním asistentem, šel nahoru, protože byl právník s fantazií a s perfektními znalostmi. Začal o Vánocích roku 1978 a v lednu už pracovala zvláštní skupina na plné obrátky.

„Věděl jsem od počátku, že nejde jen o obyčejnou loupežnou akci, jakých se v New Yorku vyskytuje několik denně. To přepadení mělo perfektní organizaci. Stopy vedly zatím do neznáma, ale já jsem věřil, že je v pozadí mafie. Ukradené miliony totiž zmizely a šperky i drahé kameny také. Přestože všichni po uloupených dolarech pátrali, neměli jsme naději. Šlo o malé použité bankovky a ani jedna z nich nebyla registrovaná. Tak jsme si sedli s vrchním inspektorem Carbonem a začali si povídat. Oba jsme věděli, že jsme zase na začátku. A tak jsme si dali předvést zatčeného Gruenwalda."

Zapíral, vytáčel se, tvrdil, že nic neví, s loupeží nemá nic společného. Prostě opakoval ten obehraný refrén, který vrchní inspektor Carbone už mockrát slyšel. Když situace vypadala zcela beznadějně, přišel prokurátor McDonald na spásný nápad.

„Pošleme ho na pár dní do věznice v Nassau County," řekl Carbonovi.

„Proč právě do Nassau County?"

„Protože je to věznice příslušná podle jeho bydliště, tak tam patří. Ale taky proto, že je plná negrů."

Gruenwald to vydržel jen tři dni. Pak požádal vězeňského dozorce, aby ho předvedl před prokurátora McDonalda. Když mu slíbili beztrestnost, řekl všechno. Mluvil o krádeži dvaadvaceti tisíc dolarů, o plánech na velkou loupež, při níž měli vydělat miliony, o hledání skupiny profesionálů, kteří by jejich nápad realizovali. Prozradil jména, pokud je znal, vyprávěl podrobnosti o organizaci přepadení. Všechno, anebo aspoň mnohé, se točilo kolem jeho kolegy v práci, Louise Wernera. Jediná cesta, jak získat důkazy pro žalobu, vedla přes něj.

Werner samozřejmě věděl, co se děje s Gruenwaldem, proslýchalo se dokonce, že objížděl některé z těch, kteří věděli o plánu na loupež a dokonce prý jim vyhrožoval, že bude zle, jestli jen ceknou. Souběh nečekaných okolností, kterým

se říká náhoda, hraje v lidském životě značnou roli a ani v kriminalistice tomu není jinak. Zazvonil telefon a ohlásila se Beverly Wernerová. Ještě téhož dne se sešla s agentem FBI Sweeneyem.

„Všechno mi to vyprávěl. Chlubil se, že on je ten geniální mozek, který všechno vymyslel."

„Proč vám to říkal?" zeptal se Sweeney.

„Aby mi ukázal, jaký je chlap, jak mu to myslí! Abych se divila, co všechno dokáže."

„Přece spolu nežijete."

„Právě proto se vytahoval. Abych pochopila, jak velkou chybu jsem udělala, když jsem mu dala kopačky."

„Myslíte, že se svěřil ještě někomu, kdo by nám to mohl dosvědčit?"

„Ta jeho ženská."

„Která ženská?" zeptal se Sweeney.

„Ta kurva Janet Barbieriová."

„Domníváte se, že by chtěla vypovídat?" „Jak to mám vědět? Copak s ní chodím na kafe?" „Vaše výpověď je pro nás sice velice zajímavá, paní Wernerová, moc vám děkuj u, že jste přišla, ale pro soudní líčení nemá cenu. Jste ještě pořád jeho žena. Vy jste se přece nerozvedli?" „Ne," přiznala.

„Tak proč všude říkáte, že už není váš manžel?" Janet Barbieriová byla sice blondýna s krásnými vlasy, ale jinak nic moc. Chvíli dělala, jako že neví, o čem je řeč, ale prokurátor McDonald ji nechal povídat. Když už si myslela, že je z nejhoršího venku, postavil ji před porotu, která měla posoudit, jestli má prokuratura dost důkazů, aby mohla být vypracována žaloba. Tam na ni vychrlil všechno, co věděl od Wernerovy manželky, protože předpokládal, že se Werner chlubil oběma ženám stejným způsobem. A měl pravdu.

„Ano," kapitulovala nakonec Janet Barbieriová, „přiznal se mi, že spolupracoval s gangstery a že jim prozradil všechno, co potřebovali."

V noci 29. února 1979 za mrazu a ostrého větru si agenti FBI počkali na Louise Wernera na parkovišti před kuželníkem. Vyšel do spoře osvětleného prostoru s milenkou Barbieriovou a zamířil k mikrobusu, kterým jezdil.

„FBI. Louisi Wernere, jste zatčen! Pojedete s námi," řekl jeden z agentů, kteří Wernera obklopili.

Janet Barbieriovou nechali nastoupit do tmavěmodrého fordu s posuvnými dveřmi, Wernerovi nasadili želízka a posadili ho do připraveného policejního vozu.

Druhý den ráno stál zatčený před prokurátorem McDonaldem a marně se snažil tvrdit, že se ničeho nezákonného nezúčastnil, o loupeži v prostorách terminálu Lufthansy pochopitelně ví, vždyť je tam zaměstnán, ale nemá s ní nic společného. Návrh prokurátora na spolupráci s policejními orgány zamítl a ještě se tvářil uraženě. Tak se McDonald rozhodl vytáhnout z rukávu trumf. Zvedl telefon a řekl:

„Přiveďte ho!"

Netrvalo dlouho a do kanceláře vstoupil Peter Gruenwald, doprovázený strážným.

„No, a teď byste si mohli vyjasnit, jak to bylo," řekl prokurátor McDonald. „Domluvte mu, Petře, ať nedělá hlouposti, dokud je ještě čas. Teď se ještě můžeme dohodnout, pak už bude pozdě."

Dívali se každý jinam. Gruenwald stál s hlavou svěšenou jako na pohřbu. Pak přiznal:

„Řekl jsem jim to, Lou. Všechno jsem jim pověděl. Nebudou nás soudit, budeme u procesu jen jako svědci. Já myslím, že je lepší spolupracovat, postarají se o nás."

„Nevím, o čem mluvíš," odpověděl Werner a hleděl na svého komplice, jako by ho viděl poprvé.

„Pane Wernere," řekl McDonald, „byl bych rád, kdybyste vyslechl moji radu. Vaše stanovisko není rozumné. Pan Gruenwald bude svědčit proti vám, nedostanete se z toho. Uvažujte proto o naší nabídce. Dokud platí."

„Nevím, o čem mluvíte," opakoval tvrdohlavý Louis Werner, a tak ho prokurátor dal odvést do cely.

Když se později sešel vrchní komisař Carbone s Mc-Donaldem u kelímku s kávou, uvažovali společně, proč Werner tak tvrdošíjně zapírá. „Je to pitomec," řekl prokurátor, „nedokáže přiznat, že prohrál."

„Já myslím, že si hraje na velkého šéfa. Chce ukázat komplicům, kteří běhají na svobodě, že je dostatečně tvrdý, aby vydržel výslech a nic neprozradil. On si, podle mého názoru, doopravdy vsugeroval, že je vojevůdce, který dovedl pěšáky k vítězství. Všichni tihle pitomci si hrajou na toho vysloužilého plukovníka z filmu Liga džentlmenů. Ten chlap nám už nadělal starostí!"

„Až se párkrát vyspí v cele, tak bude mluvit jinak."

Trpělivost a důslednost se v kriminalistice vyplatí. O tom se vrchní inspektor Stephen Carbone přesvědčil znovu. Tajní agenti sledující Jimmyho Burka zjistili, že před jeho vilou zaparkoval v noci křiklavě rudý cadillak Tommyho DeSimona. Chvíli čekali, co se bude dít, a ve dvě hodiny zatelefonovali Carbonovi do bytu. Věděli, že se chystá dát namontovat do vozu pípátko, aby usnadnil práci partě, která byla pověřena hlídáním. Carbone dal souhlas, přijel, a k ránu, když se společnost rozcházela, zjistili, že u Burka nebyl jen DeSimone, ale ještě pár dalších chlapů, které ve tmě nemohli rozeznat. DeSimone je naložil a vyjel s vozem směrem k Brooklynu. Pípátko bezvadně fungovalo. Hlídači teď měli snadnější práci.

Vyšetřování se zastavilo na mrtvém bodě. Pak tajní agenti zjistili, že si Sepe koupil nádherný vůz Thunderbird a zaplatil za něj devět tisíc v hotovosti, což nebylo běžné. Frankie Burke dal za Lincoln Continental dvanáct tisíc dolarů v padesáti a stodolarových bankovkách. Bylo zřejmé, odkud peníze pocházejí, ale ani jedna, ani druhá nerozumná koupě nebyla důkazem, že se ti dva zúčastnili loupeže na Kennedyho letišti.

A tak nebyly nic platné ani štěnice ve vozech mafiánů, ani povídání se Sepem. Přivezli ho do kanceláře, snažili se mu vysvětlit, že všechno vědí, že by však ještě potřebovali některé údaje doplnit. Také jemu nabídli beztrestnost, když prozradí své komplice. Sepe neřekl ani ano, ani ne a požádal prokurátora McDonalda, aby mu povolil rozhovor s manželkou. Mezi čtyřma očima. Prokurátor souhlasil, Angelo Sepe s ní mluvil snad jen deset minut, pak se vrátil.

„Nevím nic, co by vám mohlo pomoct," řekl.

„Takže odmítáte vypovídat? Na to máte právo. Jsem však přesvědčen, že jste zahodil životní šanci," řekl prokurátor McDonald.

Když Sepa vyvedli, sešel se McDonald s vrchním inspektorem Carbonem.

„Radil se se svou ženou," řekl Carbone.

„Odkud to víte?" zeptal se McDonald.

„Není důležité, odkud to vím. Řekl jí, že se chystá vypovídat, aby nedostal tak velký trest."

„Navrhl jsem mu to."

„Čekal to."

„Tak proč šanci zahodil?"

„Manželka mu to poradila. Paní Sepeová se vyzná v tlačenici. Možná že jí někdo šeptal, co má říkat, když sem šla."

„Myslíte Burke?"

„To nemusí být zrovna Burke. Mohl to být kterýkoliv kmotr. Mafie si tu záležitost hlídá."

„A co mu tedy řekla?"

„Nevím, co mu řekla, ale snadno si to domyslím. Oni pořád ještě ctí zákon mlčení. Kdo promluví, zemře. Sepe ví, že by ho Burke potrestal. Burke je totiž venku, takže může všechno. A nebude se rozmýšlet, jestli dá odprásknout o jednoho víc."

„Zaručili bychom mu přece ochranu."

„Jako byste nevěděl, že mafie má prsty všude. Kolik jich oddělali přímo ve věznici!"

Správně předvídali další průběh případu. Burke se opravdu rozhodl zbavit se všech nepohodlných svědků. Kořist byla velká, podíly, které jako zálohu na pozdější vyúčtování vyplatil, byly pozoruhodné. Jenže s jídlem roste chuť. Jako mnozí jiní kmotři, uvažoval i Burke podle pravidla, že jedna a jedna jsou dvě. Čím méně podílníků, tím větší podíl.

Víme už, že Stax Edwards se ve skutečnosti jmenoval Parnell, že to byl černoch s téměř bílou pletí, a že dělal v partě lupičů služku. Kdysi měl smůlu, chytili ho při krádeži úvěrových kartiček. Odsoudili ho a poslali do vězení. Tam se seznámil a později i spřátelil s Thomasem DeSimonem. Při přepadení terminálu Lufthansa Air Cargo si automobilový fanda a jeden ze zaměstnanců Rolf Rebmann všiml nablýskané dodávky, která čekala na kořist u nakládací rampy skladiště. Byl to nový tmavomodrý Ford Econoline 150.

Když bylo po všem a všichni se rozešli, zůstal v garáži, kde kořist překládali do osobních vozů, ještě Stax Edwards a onen ford. Měl s ním zajet do New Jersey a postavit ho do řady před lis, který udělal z každého vozu placatý balík pro železárnu. Měl jet přes Verrazano Narrows Bridge na Staten Island a pak dál až do přístavu Elisabeth, což je velké město ležící na dálnici číslo 95. Sedl do vozu a vyjel. Měl všechno za sebou, byl přesvědčen, že akce proběhla bez jediné chyby, těšil se, že je boháč. Už nebude mít starosti, jak zaplatit nájemné.

Ford Econoline 150 je krytá dodávka s posuvnými dveřmi, velká jako mikrobus nebo sanitka, ale s vnitřním vybavením luxusního osobního vozu. Jezdí s ní většinou obchodní cestující, kteří v zadní části vozí vzorky anebo rovnou nabízené zboží. Usedl za volant, kabina měla tónovaná skla, takže bylo vidět ven, ale ne dovnitř, pustil si rádio se stereofonními reproduktory, vyjel z garáže a pomalu, však měl dost času, projížděl poloprázdnými ulicemi. Bylo mu líto odvézt tak nádherný, téměř nový vůz do šrotu.

Projel přes most a na Staten Islandu si vzpomněl na přítelkyni. Noc se sice už nachýlila k ránu, ale zajel před činžák, zastavil a zazvonil. Přišla mu otevřít rozespalá, ale v zásadě ke všemu ochotná a Stax se začal chlubit. Nejdřív jí ukázal parádní vůz, kterým přijel, pak šel nahoru, zbytečně rychle se opil a začal se vytahovat, že má peněz jako železa. Jemu a pár jeho kámošům se podařil husarský kousek. Pak se pomilovali, snad ještě pili a možná že si trochu šňupli kokainu.

Edwards se někdy kolem poledne probral a asi ve dvě hodiny sešel dolů, chtěl odjet, ale vůz byl pryč. Dala ho odtáhnout hlídka. Parkoval na místě, kde bylo stání zakázáno. Edwards si uvědomil, že se dostal do průšvihu. Nevyměnil totiž na voze číslo, jak mu nařídili. Policajti museli ve fordu najít novou tabulku s newjerseyskou poznávací značkou.

Edwards byl sice v partě lupičů pátým kolem u vozu, věděl však, co provedl, a okamžitě pochopil, že ho čeká trest. Pronajal si garsonku v Ozone Parku, nastěhoval se do ní a za světla vůbec nevycházel ven. Čekal, až se rozvířená hladina uklidní. Zatím se rozhodl, že se nikde neukáže a nikomu neotevře.

Kmotr Joseph DiPalermo, zvaný Joe Beck, si zavolal jednoho ze svých pistolníků a nařídil mu, aby se sešel s Tommym DeSimonem. Setkali se v restauraci v Queensu a DeSimone se dozvěděl, jaký dostal rozkaz.

„Nemůžu to udělat!" bránil se.

„Rád bych věděl proč?"

„Je to můj přítel!"

„Právě proto vybrali tebe."

„Známe se léta. Důvěřuje mi."

„To je dobře. On totiž zmizel. Budeš si ho muset najít. Když seš jeho kámoš, tak tě k sobě aspoň pustí."

„Řekni šéfovi, ať to dá někomu jinému."

„Nesnaž se z toho vyklouznout. Je to rozkaz."

Kmotr DiPalermo dobře věděl, že vyhlédnutý kat je přítelem oběti. DeSimone se podrobil - sice nerad, ale uvědomil si, že nemá jinou možnost. Vypravil se do Staxova nového bytu, o němž snad jako jediný věděl. V pondělí 18. prosince 1978 zaklepal na Staxovy dveře. Nikdo neotvíral.

„To jsem já, Staxi, otevři," zavolal.

Poznal ho po hlase. Otevřel a pozval ho dál. Řekli si pár vět a Stax se otočil ke stolu, kde nechal stát láhev whisky. Ve chvíli, když byl zády k DeSimonovi, vytáhl návštěvník pistoli a jednou ranou mu prostřelil hlavu. Policisté, kteří druhého dne mrtvého našli, zjistili, že vražedná zbraň byla dvaatřicítka a podle toho, jak výstřel slyšel soused, který

telefonoval policii, měla pistole tlumič.

Po této události zmizel pátračům DeSimonův vůz s pípátkem a jeho majitel také. Až v neděli 14. ledna 1979 se dostavila na policejní stanici DeSimonova manželka, aby ohlásila zmizení svého muže.

„Kdy jste ho viděla naposledy, paní DeSimonova?"

„Před dvěma dny."

„To znamená v pátek dvanáctého?"

„Byl to pátek."

„Co dělal, jak se choval?"

„Přiběhl domů a chtěl po mně pětatřicet dolarů. Hrozně spěchal."

„Nevíte kam?"

„Neřekl mi nic. Odešel a od té chvíle jsem o něm neslyšela."

Hledali ho, kde se dalo. Prohlíželi kufry vozů zaparkovaných dlouhou dobu na nehlídaných odstavných plochách. Rozeslali popis zmizelého všem stanicím, včetně policejních služeben na letištích. Bezvýsledně. Jako by se nad ním země slehla.

Mafie měla několik vyzkoušených receptů, jak se zbavit nepohodlné mrtvoly. Zavražděnému zalévali nohy do betonu, případně ho umístili do plechového barelu a pak ho z člunu spustili na mořské dno. Jiné rovnou zabetonovali do základů na velkých stavbách. V poslední době se však objevila nová móda. Majitel delší dobu zaparkovaného vozu při otevření kufru zjistil, že v něm leží tlející mrtvola.

Detektivové pátrali ze všech sil, konfidenti v newyorském podsvětí měli otevřené oči, ale všechno, co se dozvěděli, byly jen a jen domněnky bez důkazu. DeSimone vraždou na sebe upozornil a stal se obětí pomsty. Před léty prý zavraždil jakéhosi mafiána a tenkrát zůstal nepotrestán. Teď musel dodatečně za svůj zločin zaplatit životem. Ať už vyšetřovatelé uvažovali tak či onak, nabízí se prosté, i když také nedoložené vysvětlení. Když mohl dát kmotr DiPalermo zavraždit neposlušného gangstera z Burkovy party, musel se s kmotrem napřed poradit. Burke dal souhlas, ale naznačil, že vrah neposlušného Staxe je rovněž nebezpečným svědkem. A tak se ho po dohodě zbavili, Burke měl o jeden podíl z loupeže víc. Nešlo o zanedbatelnou částku. Proslýchalo se, že odměny obyčejným pěšákům obnášely 150 až 200 tisíc dolarů.

Vyšetřovatelé si slibovali od soudního procesu připraveného na jaro 1979 bůhvíco. Líčení označené číslem 79 CR 89, Spojené státy americké proti Louisi Wernerovi, však nepřineslo nic pozoruhodného. Zahájili je 2. května 1979, vyslechli obžalované i svědky, a nedozvěděli se víc, než věděli. Pozoruhodná byla apatie, s jakou přijímal dění v soudní síni Louis Werner. Chvílemi se tvářil, jako by byl přesvědčen, že tuto při vyhraje, pak zas upadal do melancholie, vypadal bezradně. Ani jeho obhájce nejiskřil důvtipem. Vypadalo to, že žaloba nemá dost argumentů a že obžalovaný neví, jak se bránit.

Když přišla na řadu svědkyně Barbieriová, účastníci procesu procitli z dřímoty. Svědkyně se třásla strachy a koktala, chvílemi se opírala o všechno, co bylo zrovna po ruce, zřejmě se jí točila hlava. Na otázky neodpovídala, aspoň ne na ty, které mířily přímo k věci. V březnu vypověděla před porotou přípravného řízení, že se jí Werner přiznal, že on je mozkem geniální loupeže. Teď výpověď popřela. Vyhýbala se přímým odpovědím, a tak se porotci od ní nedozvěděli dohromady nic. Přesto se po dvou týdnech líčení, 16. března 1979, rozhodli uznat Louise Wernera vinným. Asi o měsíc později mu pak soudce přečetl rozsudek: patnáct let vězení a 25 000 dolarů pokuty.

Werner byl opravdu podivín. Kdoví co si myslel, kdoví co chtěl. Ještě před vyslovením rozsudku mu prokurátor nabídl poslední šanci. Dal ho předvést před přípravnou porotu federálního soudu a slíbil mu beztrestnost, když dopodrobna vylíčí, jak to tenkrát bylo. Nepromluvil a dostal dalšího jeden a půl roku pro pohrdání soudem. Ani to s ním nehnulo. Beze slova a také bez naděje putoval s hlavou vztyčenou do vězení a mnozí měli dojem, že si hraje na hrdinu, který se jednou dočká slávy. Přitom si přece musel uvědomit, že je v očích normálních lidí sprostý zloděj a zločinec, který si zaslouží tvrdý trest.

Půl roku trvalo, než Lou Werner ve vazbě změkl. Koncem roku 1979 se dal předvést k řediteli věznice a vzkázal prokurátorovi McDonaldovi, že bude vypovídat.

Ani toto pokání však nestálo za nic. Louis Werner totiž dohromady nic nevěděl. Znal recept, jak ukrást miliony, a svůj nápad dal dál. Jediný nový aktér, který se objevil na scéně, byl Joseph Manri. Louis Werner tvrdil, že přišel do styku pouze s ním.

„Podívejte se, pane prokurátore," řekl vrchní inspektor Carbone, „je to šance. Pošlu své lidi do ulic a po putykách, aby způsobili v podsvětí pořádnou paniku."

„Chcete, aby říkali, že je Manri v nebezpečí?"

„Chci, aby se všichni dozvěděli, že ho Werner práskl."

„A výsledek?"

„Začnou se bát. Manri je totiž jediná stopa, která vede k Burkovi."

„Ten dostane strach."

„Především se bude bránit a tím sám vyvolá mezi svými lidmi zmatek. A ještě jedna věc. Manri se v roce 1977 zúčastnil loupežného přepadení, při němž zastřelili policistu. Dosud se skrýval. Myslím si, že teď vypluje na hladinu."

„Jen aby ho Burke nepřidržel pod vodou," řekl prokurátor McDonald.

Měl pravdu. Wernerovo přiznání, že s Manrim jednal o plánu loupeže, to byl rozsudek smrti. Věděli to členové gangu, ale také kmotři ve vedení mafie. A určitě se o tom dozvěděl také Manri. Jemu to však už nebylo nic platné.

Ve středu ráno šel nedaleko Milí Basinu v Brooklynu jakýsi kluk do školy a všiml si zaparkovaného dvoudveřového buicka. Kdoví proč se podíval dovnitř. Ve voze spali dva muži. Chlapec už chtěl odejít, když si všiml, že jeden z nich má obličej od krve. Řekl o svém nálezu ve škole a kterýsi učitel zavolal policii. Ti dva mrtví byli Joseph Manri a Robert

McMahon. Vrah nebo vrazi je zastřelili několika ranami do týla.

Byla to zase jedna z typických vražd uvnitř zločinecké organizace. Mafie se neštítila ničeho.

Další na řadě byl Paolo LiCastri, sám nelítostný zabiják, pocházející ze Sicílie. Našli ho náhodou necelý měsíc po Manrim a McMahonovi na opuštěném staveništi, uprostřed hromad smetí a nepotřebných věcí. Měl na sobě jen kalhoty, boty i košili mu někdo vzal.

Vyšetřování se stále častěji zastavovalo před překážkami. Přes obrovské úsilí detektivů a přes dílčí úspěchy se Carbonovi nepodařilo zajistit svědky. Sotva se totiž jeho lidé dostali některému na stopu, někdo se postaral, aby zrádce nepromluvil. Typickým příkladem byl Louis Cafora. Dlouho s ním vyjednávali, dlouho odolával pokušení. Ujišťovali ho, že ho vezmou pod ochranu, když se rozhodne vypovídat, slíbili mu, že mu dají nové doklady a dopraví ho do bezpečí, kde v klidu a dostatku bude i s manželkou žít jako počestný občan. Když nakonec slíbil, že se někdy čtvrtého nebo pátého března dostaví na 113. revír, došlo ke změně programu. Bílý cadillak, Louis Cafora a jeho manželka beze stopy zmizeli a nikdo je už nikdy nespatřil. Tak jako Tommyho DeSimona.

Koncem ledna odešel Martin Krugman jednou kolem poledne ze svého kadeřnického krámku, v němž měl ilegální sázkovou kancelář, a už se nevrátil. Později donesli Carbonovi detektivové sice neověřenou, leč pravděpodobnou zprávu, že ho kdosi vzal na výlet malým soukromým letadlem a daleko nad mořem vyhodil ze dveří.

„Tak a máme tady další vraždu," řekl vrchní inspektor Carbone prokurátorovi.

„Proboha ne!" zvolal McDonald.

„Martin Krugman, Louis Cafora a jeho manželka, Stax Edwards, Manri a McMahon, Paolo LiCastri, DeSimone. A teď..."

„Kdo je to?"

„Zřejmě Tereza Ferraraová."

„Cože?"

„Moře ji včera v noci vyplavilo na břeh."

„Kde?"

„V New Jersey, Našli ji tam ráno na pláži. Neměli ponětí, kdo je ta mrtvola zkroucená v bedně. Patologové si s tím hráli několik dní a laboratoř a registračka taky. Pak přišli na to, že jde o majitelku kosmetického salonu z Long Islandu. Ta před několika týdny najednou bez vysvětlení a bez rozloučení opustila podnik, přítelkyni, s níž se setkala v restauraci, řekla, že má schůzku se známým v protějším lokále, nechala u ní kabelku a požádala ji, aby pro ni přišla, kdyby se do deseti minut nevrátila."

„Zřejmě měla z něčeho strach," řekl McDonald.

„Z někoho! A oprávněný! Do lokálu vůbec nedošla.

Přítelkyně ji hledala a ohlásila zmizení na policejní stanici. Jenže po pohřešované nezůstala jediná stopa. Až teď."

„Tak ještě Tereza Ferraraová."

„Devátá oběť."

„Ale kdo je vrahem?" zeptal se spíš sám sebe prokurátor McDonald. Byla to sice jen řečnická otázka, ale inspektor Carbone byl přesvědčen, že na ni zná odpověď."

„Není podstatné," řekl Carbone, „kdo vraždil, ale kdo vraždy objednal. Jasné je, že v pozadí je Burke a Vario. Odstranili všechny, kteří nás mohli přivést na stopu. Berou nám svědky jednoho po druhém. A rozsévají strach. Každý z těch, kdo byli zavražděni, má něco na svědomí. Martin Krugman měl před několika lety průšvih s kokainem a dostal za to jen podmínku."

„Kde ho soudili?"

„V Nassau County. Ta podmínka jim byla podezřelá. Ti chlapi se pořád navzájem podezírají. Měli pocit, že se Krugman dostal ze šlamastiky, protože slíbil, že bude donášet. A teď ho sejmuli."

„Měli další důvod k podezření," řekl prokurátor.

„Nebo McMahon a Manri. Víte, co se povídá? Že dostali z toho balíku od Burka jen po padesáti tisících. Remcali, když se dozvěděli, kolik bylo v kartonech, a chtěli na kmotrovi větší podíl. Měli si to rozmyslet. Dal je odkráglovat, aby měl pokoj a aby se zbavil možných práskačů. Když se někdo cítí ukřivděný, má jen krok k úvahám o pomstě."

„Je to svinstvo!" řekl prokurátor.

„To vím dávno. Jenže ještě větší svinstvo je, že proti nim nemáme dost důkazů, abychom je mohli poslat za mříže. Vezměte si Burka. Sotva vyšel z kriminálu, tak je zase v sedle. A zatím jsme na něj krátcí. Má miliony a nepotřebuje je prát, protože jsou čisté. A ví, že má nad náma navrch a klidně se nám směje."

Mnozí z podílníků na výnosu loupeže byli už pod drnem. Přežil Henry Hill, nad nímž kmotr Burke držel ochrannou ruku, snad proto, že spolu kdysi začínali. Angelo Sepe také přežil vraždění účastníků. Protože byli kamarádi, dostal Henry Hill od kmotra Burka dozajista tučný podíl. Zdá se, že věděl, jak s ním naložit. Nebyl v obchodu s omamnými drogami začátečníkem, takže použil kapitál, který mu spadl z nebe, a investoval peníze do nákupu levného kolumbijského zboží. Byl šéfem dobře prosperující distribuční sítě, měl tedy naději, že vydělá na investici několik set procent.

Snad mu úspěch a nenadálé štěstí zamotaly hlavu, ale Henry Hill se začal chovat jako maharádža. Nejdřív si dal zařídit byt ve stylu milionářského bordelu: obrovská elektronicky řízená postel s matrací naplněnou vodou, vytápěnou podle zvoleného programu. Stroboskopické osvětlení, které i z nejbanálnější postelové scény udělalo grotesku s trhavými pohyby. Kvadrofonická hudba a bar jako kostelní varhany. Všude zrcadla, barevná, obyčejná a z jedné strany průhledná. Koberec s pěticentimetrovými chlupy. A vůně jak v tureckém harému.

Na posteli s rozměry malého jeviště se setkával s ženami všech barev, všech mravů, se střízlivými, opilými, zdrogovanými nebo přehnaně exaltovanými. Vypadalo to, že se dočista zbláznil. Protože bral drogy, s nimiž

obchodoval, měl na psychiatrii jen krůček. Jimmy Burke se o orgiích dozvěděl někdy na jaře 1979 a přišel k Hillovi nečekaně na návštěvu. Co viděl, vyrazilo i jemu dech. Hill často nevěděl, co dělá, byl tedy nespolehlivý, a tím nebezpečný; jeho společník Mazzei jakbysmet.

Jimmy Burke investoval značnou částku do obchodu s heroinem a Hill mu dosud, podle úmluvy, vyplácel nemalý podíl na zisku. Když kmotr viděl, jak to s jeho chráněncem jde dolů, rozhodl se, že s ním skoncuje. Neměl však příležitost realizovat svůj plán. Nejenom on věděl o pohádkových ziscích Henryho Hilla a o jeho rozmařilém životě, ještě přesnější informace měla policie. Byli mu už pár týdnů v patách.

Začátkem listopadu 1979 se u náměstka okresního státního prokurátora Nassau County Richarda Brodera ohlásil detektiv poručík Daniel Mann z policejní stanice Nassau County Police Department a požádal o rozhovor mezi čtyřma očima. Nassau County je sice ještě plně zastavěná oblast velkého New Yorku, ale přece jen vzdálená asi pětadvacet kilometrů od přelidněného Manhattanu.

„Sledovali jsme je dost dlouho a teď bychom je už konečně měli zmáčknout," řekl poručík Mann.

„Máte dost důkazů?" zeptal se prokurátor Broder.

„Jsem o tom přesvědčen."

„Jako šéf oddělení pro potírání obchodu s drogami byste měl vědět, co říkáte."

„Odposlouchávali jsme telefony všech špiček."

„To vím. Dával jsem vám k tomu souhlas."

„Je to obrovská organizace, stovky lidí. Tahají ten koks přes hranice, jak se jim zachce, ředí ho a prodávají po ulicích a po putykách. Je to milionový byznys."

„Kdo ten spolek vede?"

„Henry HUL"

„Mafie?"

„Pravděpodobně. Tak velkou lumpárnu by sám nedal dohromady. Lítají v tom miliony, desítky milionů."

„Má partnery?"

„Určitě. Ale zatím známe jen jednoho. Jmenuje se Paul Mazzei."

„Talián?"

„Podle jména jo."

„Měli jsme ho tady někdy?"

„My ne, ale v rejstříku má zápis: trest za pašování drog. Takže je z oboru."

„A jak se zdá, drží se řemesla."

„Přitom jde nahoru jak raketa."

„Jaké máte důkazy? Mimo těch nahraných telefonátů."

„Našli jsme ve smetáku odhozené letenky kurýrů. Je jich aspoň tucet. Podle nich se dá přesně zrekonstruovat, kudy ta karavana táhla a kdy který z velbloudů převážel kontraband."

„Velbloud?"

„No jo! To je moje označení pro holky, které ten koks pašují buď na svém těle, nebo v příručních cestovních kabelách. Většinou se jim v podsvětí říká muly."

„Kolik znáte prodavačů?"

„Zatím čtrnáct."

„Kudy to zboží tahali?"

„Tahají! Ten proud se nezastavil. Jde to z Kolumbie lodí na Floridu, většinou přes Key West, ale taky jinudy na pevninu a pak už dál, jak se dá. Stopa se nedá vysledovat. Ten strom má bezpočet větví a větviček."

„Co pašují?"

„Všechno. Kokain, heroin, amfetaminy, quaalude a marihuanu. Oni si jsou strašně jistí. Mají prachy a myslí si, že můžou všechno."

„Bohužel mají pravdu. Máte ponětí, kdo by mohl být jejich šéf?"

„Mluví o něm jako o Irčanovi."

„Irů je v New Yorku jako v Kanadě veverek."

„Jenže tenhle Ir je Jimmy Burke. Dobrý kámoš Henryho Hilla a zřejmě taky společník v tom milionovém byznysu. Víte přece, kdo je Jimmy Burke?" zeptal se poručík.

„Čtu noviny. Myslíte si, že by mohla existovat souvislost mezi Lufthansou a touhle kokainovou cestou?"

„Obrat těch darebáků, tedy roční obrat, se odhaduje na víc než půldruhého milionu dolarů. Do takového byznysu je zapotřebí balík peněz. A Burke i Hill ho mají."

Nešli si pro ně hned. Celých pět měsíců je ještě sledovali, aby se dostali na stopu ostatním. Dozvěděli se, že Hill je šéfem rozvětvené sítě. Je tak drzý, že dokonce skladuje větší množství kokainu ve vlastním domě. Přišli ho zatknout, prohledali každý kout a našli dostatečné množství omamných drog, aby ho mohli postavit před soud. Henry Hill byl v zuboženém stavu. Navykl si na kokain a nemohl bez drogy žít. Snad proto krátce po zatčení, když se bez kokainu dostal do krize, nabídl prokurátorovi spolupráci, prý řekne všechno, co ví.

Henry Hill nebyl nováček. Prokurátor Broder si prostudoval jeho spisy, zatčený totiž nebyl vyšetřován poprvé, a zjistil, že se vždycky držel. Při minulých výsleších neprozradil ani jedno jméno. Konečně bylo to logické, kdyby byl v minulosti jmenoval Burka, Varia nebo kteréhokoliv z kmotrů mafie, dávno by nebyl mezi živými. Teď ho po výslechu pustili, to podle předpisu museli, a on udělal jediné, co mu zbývalo. Šel za kmotrem Burkem a poprosil vedení mafie o pomoc.

Sešli se v restauraci v horkém létě 1980 a Henry Hill podal Burkovi kopii žaloby, kterou mu doručili z prokuratury.

Kmotr pozorně četl, pak mu papíry vrátil a řekl:

„Špatné. Moc špatné."

„A co tedy mám dělat?"

„Jo, hochu, to nevím. Kdo je ten CI 22?"

„Nemám ani páru. Třeba takhle označují odposlech."

„Jo, to určitě! Před kým jsi kecal? Vzpomeň si, kdo byl u tebe na mejdanu, když ses chlubil, kolik vyděláváš. Znám tě jak s vy boty, ses bedna dřevěná. Tu makovici máš už docela vylízanou."

„Že by to byl Germaine?"

„Robert Germaine? Takový eso? Copak nevíš, že v roce 1972 udělal milionový tah v luxusním hotelu Pierre na Manhattanu? Ten přece nebude prodávat koks."

„Mladej Robin!"

„Ten cucák?"

„Byl jednou u mě. Je to jeden z našich nejlepších prodavačů."

„Tak si měl rozmyslet, co žvaní. A ty, pitomče, taky."

Kronikáři této prozatím největší americké loupeže bankovek Volkman a Cummings popisují zásah Jimmyho Burka takto: Baron vzal telefon, vytočil číslo starého Roberta Germaine, slavného lupiče a člena mafie, a smluvil si s ním schůzku v jedné z mafiánských restaurací na Manhattanu. Tam mu mezi hlavním chodem a moučníkem oznámil, že jeho syn je práskač, dal se dohromady s policajty a musí být za zradu potrestán.

Mrtvolu našli s prostřelenou hlavou na kterémsi staveništi v Queensu. Policie nezjistila, kdo je vrahem, detektivové totiž nenašli žádné použitelné stopy. Jen jediné se později zjistilo a policejní důstojníci to otci zavražděného při pozdějším zatčení řekli. Jeho syn nebyl policejním konfidentem.

Kmotr Burke kolem sebe rozséval smrt a nebyl výjimkou. Pohlaváři mafie se zbavovali nepohodlných svědků nejkratší a nejjistější cestou. Nyní byl na řadě Henry Hill. Vyšetřovali ho pro nezákonný prodej drog, řekli mu a také napsali, jaké proti němu mají důkazy. Pochopil, že ho zahnali do slepé uličky. A protože se bál přítele Burka, zvolil jedinou pro něj nadějnou cestu. Někdy v září 1980 se přihlásil na FBI a řekl, že chce spolupracovat.

„Budete vypovídat?" zeptal se ho agent FBI.

„Budu."

„Byl jste členem gangu, který vyloupil skladiště Lufthansy?"

„Na otázky budu odpovídat až v přítomnosti svého advokáta. A teprve potom, až dostanu záruku beztrestnosti," řekl, co mu poradil jeho obhájce.

Každý narkoman se dostane do krize, když nemá drogu. Když přivedli Hilla z cely k prokurátorovi McDonaldovi, třásl se na celém těle a vypadal jako lidský vrak. Nebyla s ním kloudná řeč. Nedokázal se soustředit. Blábolil, že mu nikdo nerozuměl, jeho snaha vypovídat nevedla k ničemu. Tak ho prokurátor poslal zase zpátky, řekl mu, aby se dal do pořádku a aby příště přišel s advokátem.

Ani odklad výslechu nebyl nic platný. Henry Hill byl sice ochotný vypovídat, ale o loupeži a o těch, kteří ji provedli, moc nevěděl. A tak se zatím snažil zbytečně. Nikdo, ani prokurátor Nassau County Broder, k němuž se později dostal, mu nechtěl zaručit beztrestnost, dokud neumožní policii získat důkazy, které by doložily vinu kmotra Burka. Tak nakonec stál začátkem roku 1981 před soudcem v Nassau County a chystal se vypovídat. V této fázi případu však došlo ke kompetenčním sporům. Prokurátor Broder cítil šanci dostat se na první stránky novin a získat popularitu. To ve Spojených státech znamená obyčejně rychlou kariéru. McDonald však zpracovával případ dřív a předvídal možnost dostat se konečně k důkazům proti Burkovi.

Když se dva hádají, třetí se směje. Tím třetím byl Henry Hill. Ve Spojených státech existuje zákonná možnost zaručit svědkovi vypovídajícímu v řízení proti organizovanému zločinu a především proti mafii beztrestnost. V minulosti použili této výsady například Joe Valachi, Vincente Teresa a v poslední době Tommaso Buscetta. Všichni skončili ve vězení, existuje však možnost, že se důležitý svědek dostane pod ochranu agentů FBI, ti mu dají nové doklady, zajistí mu nové bydliště a vyplácejí mu měsíční příspěvek. Takový svědek, dobře ukrytý a střežený, je pak k dispozici úřadům a vystupuje v procesech. Tak byl i Henry Hill nakonec povolán, aby svědčil proti svému dlouholetému příteli Burkovi.

V srpnu 1980 zahájili proti němu vyšetřování pro porušení předpisů podmínečného propuštění. Jimmy Burke opustil bez svolení kurátora území státu New York a podle výpovědi svědka Henryho Hilla odjel na Floridu, aby se tam setkal s kmotrem mafie Paulem Variem. Tam předal zástupci rodiny Lucchese smluvený podíl z loupeže v terminálu Lufthansy. To byla bída s nouzí a Burke se smál. Když nemají nic víc, může být s takovým obviněním spokojen.

Henry Hill si snad zvykl na život bez drog, anebo se natolik zotavil, že mu začal pracovat mozek. Na leccos si začal vzpomínat. Nutila ho k tomu další okolnost. Strach z Burka. Věděl, že nebude mít ani minutu klidu, dokud se kmotr, kterého prodal, neocitne za mřížemi. Dobře věděl, jak se Jimmy dovede mstít. A tak si vzpomněl na vraždu, kterou měl Burke na svědomí.

Mrtvolu našli v neděli ráno 18. února 1979 v Brooklynu. Tahle víceméně opuštěná část pobřeží je vlastně velké smetiště, také se těm haldám nepotřebných věcí a vraků aut říká v podsvětí „The Pit" — díra. Mrtvého objevily děti, kdosi zatelefonoval na policejní stanici a na místo činu okamžitě vyjeli dva nejzkušenější detektivové jedenáctého oddělení pro vyšetřování vražd, seržanti James Shea a Robert Kohler. Mrtvola, zmrzlá na kost, vždyť newyorská zima je v únoru nejhorší, ležela v opuštěném obytném voze, který měl ve střeše dost velkou díru. Dostal se mrtvý do karavanu právě tímto otvorem?

„Tak povídejte, hoši," pobídl je poručík ve službě, když se vrátili zmrzlí jako drozdi.

„Máme eso v rukávu, šéfe," řekl Shea.

„Já vám to řeknu od začátku, stejně byste se pak vyptával," navrhl Kohler a pokračoval, „je to totiž opravdu gól,

šéfe."

„Nedělejte si legraci, chlapi. Tak co se vlastně stalo?"

„Ležel tam hezky dlouho. Byl tvrdý, že jsme ho ani nemohli otočit. Je zřejmé, že ho tam někdo dotáhl, když už byl po smrti," řekl Kohler.

„Proč?" zeptal se poručík.

„Protože měl na zádech všechno možné smetí, jak se na něj přitom nachytalo," vysvětloval Shea. „Ruce i nohy měl spoutané, to vypadá na mafii, a na krku strangulační stopy. Zřejmě ho škrtili, než ho odpráskli."

„Jo, a v tom obytném voze nebyla ani kapička krve. Tak už ho tam zřejmě přivezli zmrzlého. Rány na hlavě! Něčím ho praštili a z nosu mu taky tekla krev."

„Vypadá to, že ho sejmuli v koupelně. Kolem krku měl omotaný ručník, zabalený byl ve špinavé froté osušce a navíc ve žluté dece."

„A tohle jsme u něj našli," řekl Kohler a položil na stůl plastikový pytlíček s notýskem uvnitř. „Jak jsme ho šacovali, tak jsem přišel na to, že má něco v kapse. Ale neměl to v kapse, poručíku, měl to zašitý pod podšívkou. No, a podívejte se na tuhle adresu, šéfe."

Zalistoval, našel v kapesním telefonním seznamu písmeno B a ukázal prstem na spodní řádek.

„Ale podívejme se," divil se poručík, „to je ale překvapení. James Burke, Howard Beach, Queens. Tak tomuhle se, pánové, říká bomba."

„Vy ho snad znáte, Šéfe?" smál se Kohler.

„A vy jste ještě neslyšeli nic o Baronovi?" řekl poručík.

Všichni ho znali a všem šel už hezky dlouho na nervy. Loupil a vraždil, před jejich očima vyrostl v jednoho z nejmocnějších newyorských kmotrů a nikdo se mu nemohl dostat na kůži. Vždycky měl neotřesitelné alibi, pokaždé se ze všeho vyvlékl. A policisté vypadali jako parta kluků, kteří si hrají na vojáky. Teď měli šanci ukázat, co dovedou. Oba, Kohler a Shea, byli přesvědčeni o tom, že vrahem je kmotr Burke.

„Měli jsme samozřejmě štěstí," prohlásil Shea později novinářům. „Takový důkaz, jako je notýsek s adresami a telefonními čísly, vám nespadne z nebe každý den. Tak jsme si nejdřív vybrali z telefonního seznamu adresu zubního lékaře. Popsali jsme mu mrtvého, ukázali jsme mu fotky, on řekl, že je to jeho pacient a jmenuje se Richard Eaton. Jenže my jsme šli po jeho stopě a zjistili jsme, že se jmenuje Richard Richards. Zubař řekl, že si ho bude pamatovat do nejdelší smrti, do ordinace s ním totiž chodila jakási sexbomba v norkovém kožichu. Zřejmě to byla profesionálka, protože provokovala lidi v čekárně, ale i toho zubaře. Najednou se jí jako kožich rozepnul a ona pod ním neměla ani krajkové slipy."

Naložili zubaře do vozu, odvezli ho do márnice a on potvrdil, že mrtvý je Richard Eaton. Oba detektivové si však všimli, že akce doktora nadmíru vzrušila, a pátrali po příčině rozčilení. Mrtvý se skutečně jmenoval Richard Richards, byl majitelem restaurace v newyorské čtvrti umělců Greenwich Village a byl to všemi mastmi mazaný podvodník. Jaký vztah měl však k zubaři? Chodil k němu jen jako pacient, když potřeboval opravit plomby? Při dalším pátrání se zjistilo, že velmi bohatý zubař, který žil v přepychu jako princ, svěřil darebákovi větší částku peněz, které jeho prostřednictvím hodlal výhodně investovat. Zubař přišel o značnou část svých úspor.

Richards sehrál v Burkově účasti na loupeži významnou roli. Proto bylo pravděpodobné, že ho zavraždil nebo dal zavraždit Burke. Čím déle se zabývali minulostí podvodníka, tím víc byli o tom přesvědčeni. Jenže to museli nejdřív dokázat. A tak se vydali po stopách minulosti zavražděného.

Hospoda v Greenwich Village mu nevynášela. Topil se v dluzích a zřejmě si půjčoval u některého z kmotrů mafie na vysoký úrok. Finančnímu úřadu dlužil daně za dva roky, rozhodl se tedy hospodu prodat. Koupila ji parta gangsterů, oficiálním majitelem se však stal jakýsi Thomas Monteleone, původem ze Sicílie. Byl členem mafie, to se o něm vědělo, měl s kmotry výnosné styky. Ve skutečnosti byl šéfem podloudnické organizace, která z Kanady pašovala do Spojených států drogy.

Podnik, který koupil v Greenwich Village, nebyl jeho jediným. Monteleonovi patřil také Players Club na Floridě, na předměstí Fort Lauderdale. Hospoda sice nestála za nic, ale Shea a Kohler, kteří se do Fort Lauderdalu vypravili, zjistili, že mezi časté návštěvníky podniku patří prominenti jako Paul Vario a James Burke. V Players Clubu se scházela elita mafie k jednáním o společných akcích nebo o dělení zisku. Jednou se na Floridě objevil také podvodník Eaton, ve skutečnosti Richards. Dozvěděl se, že Players Club je na prodej, že o podnik projevili zájem jakýsi Paul Vario a James Burke. Podvodník zavětřil příležitost a hned začal připravovat akci,

Nejdřív se sešel s oběma kmotry a snažil se udělat na ně dobrý dojem. Uměl to, vždyť to vlastně bylo jeho povolání. Zahrál poctivého džentlmena na jedničku a získal si důvěru kmotrů, kteří hledali šikovné investiční možnosti, aby nemuseli přechovávat výnos z loupeže na Kennedyho letišti doma pod slamníkem.

Eaton — Richards si zahrál na majitele realitní kanceláře. Domluvil se s Monteleonem a nabídl kmotrům ke koupi Plaeyrs Club s podrobným plánem, jak na podniku rychle zbohatnout. O provoz by se pánové vůbec nemuseli starat, všechno zařídí odborník. Peníze, které by do obchodu vložili, by se obracely velice rychle, lze počítat asi tak s trojnásobným ziskem za měsíc, z každých sto tisíc dolarů bude tři sta tisíc. Podnik bude především fungovat jako rozdělovna kokainu, který přichází z Kolumbie na Floridu. Burke se nedal dlouho přemlouvat. Potřeboval se co nejrychleji zbavit horkých peněz, a tak se s podvodníkem dohodl a přinesl mu čtvrt milionu dolarů jako první vklad do obchodu.

Detektivové Shea a Kohler se pouštěli za každou maličkostí, aby se při vyšetřování vraždy dostali aspoň o kousek dál. Bývalá vedoucí hospody v Greenwich Village si vzpomněla, že jednou se v lokále objevil jakýsi Richards a tvrdil, že on je od této chvíle šéfem podniku. Doprovázeli ho dva muži, jeden z nich se jmenoval Burke. Policisté hledali souvislosti s mafií, snažili se vypátrat, co se přihodilo mezi dvěma zločinci, mezi Richardsem a Burkem, ale dlouho se

nemohli s vyšetřováním hnout z místa. Přitom bylo vysvětlení zcela prosté.

Jimmy Burke, všemi mastmi mazaný mafián, který vyrostl na newyorských ulicích a vysokou školu absolvoval v kriminále, naletěl podvodníkovi Richardsovi. Dřív nebo později totiž zjistil, že Players Club Richardsovi vůbec nepatří, že není nejen vedoucí osobností, ale ani řadovým členem žádné gigantické organizace prodávající drogy, že je to prostě mrcha proradná. Podvedl ho a utekl se čtvrt milionem dolarů. A tak si ho kmotr Burke našel nebo dal najít a poslal ho na onen svět. Nejdřív mu řekli, že je veš, pak ho k smrti zmlátili, nakonec mu rozbili hlavu, vyvlekli jeho bezvládné tělo ven, naložili ho do auta, pro jistotu mu prostřelili lebku a hodili ho na smetišti do opuštěného obytného přívěsu s proraženou střechou. Bylo to pravděpodobné vysvětlení. Jenomže jim stále scházelo to nejdůležitější: důkaz, který by soudce uznal za dostačující.

Henry Hill vyrostl mezi spodinou z uličníka na zločince. Teď byl pyšný na to, jak ho agenti FBI střeží, jak si ho váží, jak je důležitý. Pochopitelně že ho schovávali a každých pár dní ho převáželi na novou adresu. Nakonec pro něj našli nepříliš velkou chatu v Pennsylvánii, nahoře v horách Pocono Mountains. Kdosi řekl, že gangster Henry Hill měl inteligenci osmiletého chlapce. Trávil dny se svými strážci, a protože dobré jídlo bylo jeho koníčkem, vařil sobě i jim speciality z celého světa. Agenti FBI měli zatím jediný úkol: povídat si s ním a vytáhnout z něj, co se dá.

Dlouho trvalo, než si na něco vzpomněl, ale ta novina stála za to. Jednou večer oznámil strážnému, že Martina Krugmana zavraždil Jimmy Burke. Mrtvolu zahrabal ve sklepě pod podlahu, a přidal k ní ještě další dvě mrtvoly, kterých se potřeboval zbavit. Hned druhý den, v sobotu, se v ulicích kolem Robertova výčepu objevily policejní vozy, strážci uzavřeli prostor okolo budovy, technici vpadli do sklepení a začali prohlížet jednu místnost po druhé. Nemuseli dlouho hledat, v uhelném sklepě našli čerstvě vykopanou jámu. Byla prázdná; Jimmy Burke se včas dozvěděl, že Henry Hill zpíval, a podle toho se zařídil. A na bezpečném místě ukrývaný Hill dostal strach. Věděl, že ho čeká trest.

Prohlídky sklepení se mimo jiné zúčastnil i zkušený detektiv Hernandez. V době, kdy došlo k loupeži, ještě nesloužil, vrátil se až pár dní po přepadení a hlásil se do služby u vedoucího vyšetřovacího oddělení kriminální policie okresní prokuratury v Queensu, poručíka Rema Franceschiniho.

Hernandez pracoval dost dlouho pod krycím jménem na letišti, aby se vyznal v tamních poměrech. Po celou dobu dokázal utajit své poslání a podařilo se mu proniknout mezi mafiány, kteří měli v rukou režii nezákonných akcí. Od počátku byl přesvědčen, že loupež byla dílem Burkova gangu.

„Proč si myslíš, že to musel být právě Burke?" zeptal se poručík Franceschini.

„Nikdo jiný by tak velkou věc nedal dohromady. A pak, vím, co se mezi mafiány povídá."

„A co se povídá?"

„Že vzal kmotry na hůl."

„Jel v tom ještě někdo jiný?"

„Od papeže až po faráře. Každý musí dostat svůj desátek."

„Konkrétně."

„DiPalermo."

„Kokainový král? Co ten s tím má společného?"

„Mafie je trust, v němž všechno souvisí se vším. Prý se někde u lahvičky barbera chlubil, že tu velkou věc udělali jeho kluci."

„To je sice zajímavé, ale k přiznání to má daleko."

„Jenže to ukazuje, odkud vítr fouká. A kmotr Lucche-sovy rodiny Antonio Corallo prý řádil jako pominutý, že se na něj Paul Vario vykašlal."

„Tak Tony Ducks taky?"

„Na tak velkém tahu se chce svést každý. A Tony Ducks má možnosti donutit ostatní, aby ho respektovali."

„Že by mu taky dali podíl?"

„To nevím. Ale dozvěděl jsem se něco jiného. Odposlechová četa vyrozuměla z rozhovorů, v nichž mafiáni používají zakódovaných pojmů, že John Gotti měl před loupeží hezky hluboko do kapsy, ale hned potom rozjel na Manhattanu několik nezákonných heren."

„Ruleta?"

„Jo. Ruleta a Black Jack. Prý se tam točí velké prachy."

„Dobře, chceš to už dávat dohromady?" zeptal se poručík.

„Zatím ještě ne. Máme čas. Hraje se tam o balík a ten nespadne z nebe. Gottiho parťák prohrál za noc osmdesát tisíc a nějaký pasák, kterého viděli předtím v Burkově společnosti, si koupil z výlohy perfektní fáro Lincoln Continental."

„Já nevím, že ti Siciliáni musejí mít zrovna lincolny."

„A červené."

Žádná romantika kriminálních seriálů. Hernandez se pustil do té nikdy nekončící mravenčí práce. Sestavoval střípek ke střípku, od každého z konfidentů zaslechl aspoň něco málo. Hrabal se v minulosti podezřelých, zvažoval dané možnosti, hledal i mezi prodavači drog. Dobře věděl, že newyorské podsvětí je organismus, kde jedna událost navazuje na druhou, snažil se proto zjistit co nejvíc o všech zavražděných nebo zmizelých.

Al Capone byl jedním z největších zločinců historie. Nakradl mnohamilionový majetek a zavraždil nebo nechal zavraždit desítky nepohodlných lidí, nakonec ho však dokázali postavit před soud pouze pro daňový podvod a on si šel sednout do tehdejší věznice Alcatraz na ostrůvku nedaleko San Franciska. Jimmyho Burka dostali policisté podobným způsobem. Něco prozradil Henry Hill a něco jeho přítelkyně Judy Wicksová, potom policisté vyslechli ještě další podezřelé a nakonec měli v ruce výpovědi dokazující, že Burke a jeho pomocníci podpláceli baseballové hráče nejméně šesti mužstev, aby prodali zápas. To samozřejmě přinášelo sázkovým kancelářím obrovské zisky. Ve falešné hře vystupovaly známé osobnosti: Henry Hill a Paul Mazzei s přáteli, bratři Perlové a samozřejmě Jimmy Burke.

Pondělí 8. září 1980 byl pro zvláštní agenty FBI šťastný den. Jeden z nich, Thomas Sweeney, přijel v Pittsburghu společně s agentem tamější expozitury FBI Jamesem Byronem k bytu podezřelého Ricka Kuhna. Tomu v poslední době přicházely prostřednictvím společnosti Western Union větší peněžní zásilky. Překvapili ho, bombardovali ho otázkami a jeho vůbec nenapadlo, že podle platných předpisů může odmítnout vypovídat. Po pár minutách se přiznal k manipulaci s výsledky baseballových zápasů a prozradil aspoň některé z triků.

Jimmyho Burka zatkli v červenci 1981 a 27. října ho postavili před trestní senát v největší soudní síni v budově federálního soudu v Brooklynu. Mnozí čekali senzaci. Zejména novináři - ti předpokládali, že porotci budou rozhodovat o vině či nevině šéfa bandy a jeho pomahačů, kteří uloupili na Kennedyho letišti víc než osmimilionovou kořist. Senzace se však nekonala. Před soudem se nesmělo hovořit o loupeži, obžalovaným kladl prokurátor za vinu pouze spiknutí a podvody v sázkové branži.

Hlavním svědkem byl známý baseballový hráč, shodou okolností také Sweeney, ale James, z mužstva Bostonské univerzity. Dosvědčil, že obžalovaní manipulovali s výsledky zápasů, aby získali podvodnou cestou vysoké výhry. Na první pohled bylo vše jasné, ale soudní líčení se stejně táhlo skoro čtyři týdny. Teprve 23. listopadu 1981 se porotci odebrali do vyhrazené místnosti, kde se celých dvadvacet hodin radili. Pak jejich předseda prohlásil, že porota shledala všechny obžalované vinnými ve smyslu obžaloby. Dne 23. ledna 1982 poslal soudce Jimmyho Burka na dvacet let do vězení.

Odsouzený kmotr mafie si určitě nemyslel, že mu policisté dají ve vězení pokoj. Policejní detektivové i agenti FBI dál pátrali po pachatelích loupeže, ale hlavně po důkazech proti Jimmymu Burkovi. A tak se stále vraceli ke svědkovi, kterého měli po ruce, a Henry Hill znovu promluvil. Vzpomněl si totiž na případ Richarda Eatona a v souvislosti s ním prohlásil:

„Burke se nemazlí s nikým, kdo mu stojí v cestě."

„A Eaton se proti němu postavil?"

„O tom se vůbec nedá pochybovat. To byl podraz jako hrom."

„My ale potřebujeme důkaz, že ho oddělal."

„Ten vám na stůl nenaservíruju, ale jedno vám můžu říct. Kdysi jsem se ho na Richarda Eatona zeptal. Vzpomněl jsem si na něj v souvislosti s nějakým kšeftem s koksem a víte, co mi Burke tenkrát řekl? Že tu svini prašivou sejmul."

„Nepamatujete si, kdy vám to řekl?"

„Někdy v březnu 1979."

Vražda Richarda Eatona nebyla v podsvětí událost nijak mimořádná a z právního hlediska dokonce ani nešlo o federální zločin, spadající do kompetence FBI. Ani Edward A. McDonald, ani zvláštní agent FBI Thomas Sweeney nemohli Hillovu výpověď použít. Ovšem velice se hodila detektivu Kohlerovi a jednomu z nejslavnějších newyorských policistů Josephu Coffeyovi z New York City Police Departmentu. Ten vedl vyšetřovací tým bojující proti mafii a proslavil se odhalením spolupráce kmotrů s Vatikánskou bankou Istituto per le opere di religione na finančním podvodu v hodnotě téměř miliardy dolarů.

Ani Kohler, ani Coffey si zatím Hilla nevypůjčili k výslechu. Nechtěli, aby se Burke ve vězení dozvěděl, že jsou na stopě jeho zločinu. Teprve koncem roku 1983 si pro Hilla dojeli. Neslibovali si od jeho výpovědi bůhvíco, ale čím déle se ho vyptávali, tím víc věřili, že je korunním svědkem pro příští proces proti vrahovi Burkovi. Mnohé z toho, co Hill říkal, zapadalo do toho, co oni sami mezitím zjistili. Dosud jim však scházely některé souvislosti.

Od chvíle, kdy se v roce 1979 objevila Eatonova mrtvola, zpracovával případ zástupce brooklynského státního návladního John Fairbanks. Kohler ho navštívil a referoval mu o Hillově svědectví, ale vražda Richarda Eatona patřila ke všedním případům newyorského podsvětí, málokoho vzrušovalo, když si mafiáni vyřizovali své účty pistolemi. Prokurátorovi Fairbanksovi připadalo Kohlerovo nadšení přehnané. Navíc nebyl přesvědčen o serióznosti svědka; takový jako on se může při soudním líčení otočit zády a vypovědět něco jiného než předtím. A Burke mohl podplatit další svědky, koupit si přízeň policajtů, leckoho mohl zastrašit.

Proces Spojené státy proti Jamesi Burkovi zahájili na jaře 1984. Od samého počátku nešlo nic podle původních předpokladů. Obhajoba podala návrh na psychiatrické vyšetření korunního svědka Hilla a to nedopadlo zrovna nejlépe. Hill byl narkoman a bylo možné označit ho za přinejmenším labilní osobnost, jako hlavní svědek nebyl důvěryhodný. Také soudní znalci se nemohli shodnout na určení příčiny Eatonovy smrti. Jeden tvrdil, že nastala podchlazením, druhý byl přesvědčen, že ho uškrtili, že zemřel na následky udušení.

Burkův obhájce Anthony Lombardino dělal, co mohl, aby zostudil korunního svědka Hilla. Vypočítal jeho hříchy, vyjmenoval jeho neřesti, obvinil ho z nemravnosti, z obchodování drogami i z narkomanství, ale nebylo mu to nic platné. Nepomohly ani ošklivé přezdívky, které mu dával. Dva týdny se snažil marně.

V lednu 1984 odsoudili kmotra mafie k dalším čtyřiadvaceti letům vězení. Baron Burke se teď mohl spolehnout, že se do konce života na svobodu nedostane. Jeho dobře ukryté a chytře investované miliony, ukradené z terminálu Lufthansa Air Cargo na Kennedyho letišti, mu už nebyly nic platné.

Mnozí se domnívali, že zatčením Jimmyho Burka akce proti jeho gangu končí. Agenti FBI ani Eastern District Crime Strike Force či Port Authority of New York and New Jersey však nesložili ruce v klín. Podle sdělení mluvčího New York City Police Departmentu se situace na Kennedyho letišti zlepšila. Sami přepravci se postarali o dokonalejší bezpečnostní opatření a vytvořili vlastní skupiny ozbrojených hlídačů, v nichž sloužilo dost bývalých policistů. A FBI i policejní sbory se spojenými silami znovu daly do boje proti newyorské mafii a organizovanému zločinu vůbec.

V noci 18. března 1983 se policejním technikům podařila obtížná akce. Kmotři mafie byli staří rutinéři a stále ještě zůstávali skryti za kulisami, protože se proti nim nenašly důkazy. V tuto noc, mimochodem pršelo jako z konve, se konala výroční oslava popelářů z oblasti Nassau-Suffolk. Jejich odbory, jako ostatně i mnohé jiné, řídila mafie. A tak se na okázalý mejdan na Long Islandu dostavil i jeden z mocných kmotrů Salvátore Avelino mladší z mafiánské rodiny

Lucchese. Té totiž patřila soukromá organizace popelářů na Long Islandu, v níž měl značné slovo také kmotr Paul Vario starší. Avelino jezdil luxusně vybaveným černým jaguárem, v němž odbýval porady a důležitá jednání. Rychlý vůz projížděl newyorskými ulicemi, na jednom rohu přistoupil slušně oblečený pán, na druhém zas jiný, při průjezdu labyrintem ulic a dálnic se složitými nadjezdy a výjezdy dostávali pěšáci mafie instrukce a kápové se dozvídali podrobnosti o připravovaných akcích. Avelino byl přesvědčen, že na policii vyzrál.

Ta mohla sice namontovat štěnice do jeho telefonních přístrojů, mohla je přilepit přísavkami vystřelenými na dálku na zdi domů a odposlouchávat, co se za jejich stěnami povídá, ale nemohla se dostat do jeho vozu. Ten totiž byl ve dne v noci střežen.

Policejní technici však mu byli stále v patách a čekali jen na vhodnou příležitost. Ta se jim nabídla oné studené březnové noci. Uvnitř se všichni hlučně bavili, muzika vyhrávala, strážci na parkovišti měli skrz naskrz promáčené boty — nebylo divu, že se po půlnoci šli dovnitř ohřát a napít. To byla pro policejní techniky ona dlouho očekávaná chvíle. Připlížili se k opuštěnému vozu a během několika minut do něj namontovali miniaturní vysílačku s pípátkem. Od té chvíle byl vůz Salvátora Avelina pod policejním dohledem. Nemohl se ztratit na křižovatkách, pískání elektronického čidla prozrazovalo, kudy jede. Téměř desítka dobře kamuflovaných policejních vozů, vybavených nahrávacími přístroji, sledovala pojízdnou pracovnu.

Avelino byl v hierarchii newyorské mafie důležitou osobností. Ne bez významu však byla i skutečnost, že čas od času dělal řidiče kmotrovi Lucchesovy rodiny, Antoniovi Corallovi. A právě pěšáci měli největší podíl na loupežích zboží či peněžních zásilek na Kennedyho letišti. Proto byly rozhovory těch dvou tak cenné. Technikům skupiny Organized Crime Strike Force státu New York se povedl opravdu husarský kousek. Když ke druhé hodině po půlnoci usedl Salvátore Avelino do svého vozu, sledovala ho nenápadná dodávka a policejní technici ho nepustili z poslechu.

Celých pět let už trvalo intenzivní tažení proti organizovanému zločinu, stovky policistů sledovaly příslušníky pěti mafiánských rodin. Odposlech Avelinova jaguára však umožnil získat důkazy o tajných operacích. A tak už začátkem roku 1983 mohli agenti FBI zatknout devět významných kmotrů a předat je prokurátorovi. Také Antonio Corallo, který se dosud vždycky dokázal včas potopit, proto mu přezdívali Tony Ducks (Kačer), byl mezi nimi. Sám se přiznal v Avelinově jaguáru, a technici rozhovor natočili, že zorganizoval úplatkovou akci, aby se jeho lidé dostali do vedení organizace odvážející odpadky z Long Islandu. Kdo popeláře diriguje, má velkou moc. Stačí totiž zorganizovat nebo nařídit dvou až třídenní výpadek odvozu odpadků a život v městě je ochromen. Zvlášť když k nátlakové akci dojde v létě.

Coralla soudili v Suffolk County, kde rovněž obžalovali Avelina. V dubnu 1983 dostal Corallo slabý infarkt, stáhl se do pozadí a vedení mocné mafiánské rodiny předal Avelinovi. Když se však později dozvěděl, že příčinou neštěstí byl vlastně Avelmův vůz, upadl jeho majitel v nemilost.

Také Paul Vario starší ležel v únoru 1985 na klinice po infarktu. Tam se dozvěděl, že detektivové z McDonaldovy Eastern District Strike Force zatkli jedenáct dalších mafiánských pohlavárů. Nastal soumrak newyorských kmotrů. Stanuli před soudem a byli odsouzeni.

V roce 1986 vydali ve Spojených státech pod titulem The Wiseguy (Vykuk) paměti Henryho Hilla, které pro něj sepsal Nicholas Pileggi. V nich se objevily i některé skutečnosti, obsažené v této rekonstrukci případu z Kennedyho letiště. Henry Hill prý žije pod novým jménem kdesi ve Spojených státech. Stal se z něj slušně placený profesionální svědek. Vypovídal snad ve všech procesech vedených proti mafiánům. Lze tedy říci, že se dostal ze svízelné situace poměrně dobře. Ne tak ostatní.

Dlouho přežíval na svobodě syn uvězněného kmotra Burka Frank. Jako většina potomků „velkých" otců však neměl snadný život. Stále se snažil dokázat příslušníkům newyorského podsvětí že je stejně dobrý jako jeho otec, ale vůbec se mu to nedařilo. Potloukal se mezi gangstery, živil se krádežemi, které dohromady nic nevynesly, pokoušel se vydělat peníze na omamných drogách, ale nic mu nevycházelo. Pak udělal onu osudnou chybu, které se málokdo ze zločinecké branže dokáže vyvarovat.

Jednou v noci se v Brooklynu zapletl do nepříjemné přestřelky. Když se objevila policie, včas skočil do vozu a ujel, ale jiný policejní vůz ho sledoval, dohonil a dva policisté ho zastavili. Svědkové si zapamatovali číslo jeho vozu a vypověděli, že byl na místě přestřelky. Frankie ztratil nervy a vytáhl na policisty pistoli. To byl jeho konec. Odsoudili ho a také on skončil za mřížemi.

Ze staré party zůstal Angelo Sepe. V newyorském podsvětí se vědělo, že vydržel a nepromluvil, i když se prokurátor Edward McDonald a jeho vyšetřovatelé sebevíc snažili, ale ani to Sepovi nepomohlo. Byl posluhovačem svého kmotra, bez něj neznamenal nic. Pokoušel se o menší akce na vlastní pěst, ale málokdy za něco stály. Pár měsíců žil z podílu, který dostal za účast na loupeži na Kennedyho letišti, pak se stal překupníkem heroinu, ale neměl pro samostatnou práci vlohy. V létě 1984 už na tom byl tak mizerně, že bydlel v nejhorší čtvrti Brooklynu. V napůl rozvaleném činžáku obýval sklepní místnost za to, že tu pracoval také jako domovník. Pár let prý v temné díře s výhledem na chodník bydlel s mladičkou milenkou, která ho neopustila, ani když už neměl na kořalku.

Když mu bylo nejhůř, dal se na odporné řemeslo, známé už ze středověké historie. Na bohaté kupce, vracející se z trhu, číhali u silnic lapkové a obírali je o peníze. Angelo Sepe začal přepadat prodavače drog a bral jim peníze. I podsvětí však má svoje pravidla a prohřešek proti nepsaným zákonům se nepromíjí. Bylo jen otázkou času, kdy některý z okradených požádá mafii o pomoc.

Nejdřív mu jen pohrozili. On však nepřestal, a navíc se dopustil ještě další chyby. Když ho v létě 1984 zatkli, protože zase někoho okradl a policisté ho při tom chytili, začal se při výslechu chvástat. On není jen tak ledajaký zlodějíček, byl členem bandy, která před lety provedla tu velkou loupež na Kennedyho letišti. Trpěl velikášstvím, nebo si chtěl vyrovnat pocit méněcennosti za dlouhá léta zlodějské bídy? Byl blázen, že se dobrovolně přiznal? Ani jedno, ani druhé: Angelo Sepe věděl, že tento trestný čin je už od loňského roku podle zákona promlčen, že tedy nemůže být za účast na

něm postaven před soud.

Soudce ho skutečně nepotrestal, o to se postarali jiní.

Když v létě 1984 okradl dalšího prodavače heroinu a ten si šel stěžovat šéfovi, objevili se 19. července za dveřmi Sepova bytu, dva muži, zaklepali a žádali, aby jim otevřel. Jednoho z nich Sepe poznal po hlase. Odemkl. Vešli a odstřelili ho. Pak ještě objevili v přístěnku jeho milenku a zavraždili ji také. Říkalo se, že ho k trestu odsoudil jeho někdejší kmotr a ochránce Jimmy Burke.

Šperky a drahé kameny z lupu se nikdy nenašly, nepodařilo se objevit ani bankovky. Vraždy Paola LiCastriho, Roberta McMahona a Josepha Manriho zůstaly neobjasněný — aspoň v policejních spisech. Také mrtvoly Louise Cafory, jeho manželky a Thomase DeSimona se nenašly, ani násilná smrt Terezy Ferraraové nebyla potrestána. Mrtvola Martina Krugmana se také neobjevila a tak jeho žena musela čekat až do roku 1986, kdy byl úředně prohlášen za mrtvého, teprve pak dostala od pojišťovny 135 000 dolarů z manželovy životní pojistky.

John Gotti dal v roce 1985 zavraždit kmotra Cambinovy rodiny Paula Castellana a kandidoval na jeho místo. Paula Varia staršího odsoudili v roce 1984 pro porušení předpisů podmínečného propuštění na čtyři roky. Podle posledních zpráv ležel delší dobu ve vězeňské nemocnici. James Burke, zvaný Baron, sedí ve vězení Lewisburg v Pennsylvánii a nemá naději, že se někdy dostane na svobodu.

Na Kennedyho letišti se krade a loupí dál, i když, jak je zřejmé ze statistických údajů, už daleko méně.

SEDM CHYTRÝCH BLBEČKŮ

„Já se z tebe snad smíchy počurám, Jamesi!" plácal se do stehen rabiát Buchardson. „Víš, jak vypadáš? Jako blbec!"

„A ty si myslíš, že ses bůhvíjakej krasavec, Thome?"

Poskakovali jako šašci, smáli se jako kluci ze čtvrté třídy, když najdou bedýnku nanuků. Pak někoho napadlo podívat se do zrcadla a smích se změnil v chechtot a nakonec v hurónský řev.

Šest vysokých, statných chlapů v nejlepších letech se pitvořilo před zrcadlem. Každý z nich měl přes hlavu přetaženou stejnou karnevalovou masku z pěnové gumy. Obličej byl mrtvolně nazelenalý, prokvetlý vřídky, jedno oko podlité modřinou, rty samý puchýř a v ústech pouze tři zkažené zuby. Maska měla obchodní označení dunce, což znamená hlupák, a prodávali ji ve všech krámech s žertovnými předměty za dva dolary padesát.

„Tak dost, pánové," řekl Hal Solman a všichni kupodivu ztichli. „Teď si představte: stejné ksichty, stejné čepice a stejné bundy z výprodeje válečných přebytků, které teď nosí každý druhý kluk. Stejné boty, stejné kalhoty — ti se prostě zcvoknou!"

Boston, Quincy, Cambridge a Sommerville, snad ještě Lynn a Beverly, to je dnes jediná obrovská aglomerace s tisíci ulic a tříd, s miliony obyvatel zavřených v bytových silech. Ale za Newtonem už paláce, domy a domky řídnou a takových deset mil po dálnici na Springfield jsou už místa, kde jezdí děti do školy na kole. Na dvanácté míli je odbočka k bývalému soukromému letišti.

Namalovali si bílou barvou čtverce a obdélníky, na předem určené místo postavili nákladní fordku z roku 1949, oblékli si bundy amerického námořnictva a na vlékli si na obličeje masky dunce. Pak sáhli do podpaží pro pistole, levou rukou uchopili složené plastikové pytle. Všichni stejní, všichni stejně.

Ta akce vypadala z dálky jako cvičení dobrovolníků z protipožární služby nebo jako happening potrhlých intelektuálů. Chodili mezi namalovanými čarami v řadě za sebou, jako na povel dělali stejné pohyby, sedali a klekali si, stavěli se kolem pomyslných zdí a párkrát vystřelili do vzduchu.

„Potom rozbalíme pytle, rychle je naplníme, každý si hodí ten svůj přes rameno a fikotem pryč!" řekl šéf Hal Solman.

„Kdo bude jistit?" zeptal se jeden z blbečků.

„V téhle fázi už nikdo. Nebo všichni. Každý má pytel a každý má bouchačku, tak je to jasné, ne?"

„Co garáž, šéfe?"

„Máme."

„Kdy to spustíme?"

„V druhé polovině ledna."

„Jo, proto mají ty bundy kožešinovou podšívku!"

American Protecting Agency je jedna z mnoha soukromých firem zabývajících se hlídáním a ochranou objektů či osob. Brink Company je specializovaná bankovní společnost, obstarává transporty bankovek, zlata a jiného cenného zboží. Má vlastní pancéřové vozy a strážní oddíl, jehož členové se rekrutují z řad bývalých policistů nebo agentů FBI. Říká se, že Brink Co. platí lépe než stát. Hlavní pokladník v Brink Bank, jak se podniku všeobecně říká, se jmenuje Thomas B. Lloyd. Velitel směny APA - American Protective Agency, což je hlídací společnost, je Eddie Gallagher. Je úterý 17. ledna 1950, 19 hodin 36 minut.

Poplachové zařízení firmy APA nezvoní jako v požární strážnici. Jsou zde blikající signály a bzučáky. Šest minut po půl osmé se rozsvítil majáček s číslem 276. Eddie Gallagher zmáčkl patřičný knoflík, ještě zavolal na kolegu Connanta, že v Brink Bank se něco děje, naklonil se k mikrofonu vysílačky a ohlásil do éteru:

„Voláme všechny pohotovostní vozy, všem hlásíme akci na rohu Commercial a Prince Street. Všem policejním jednotkám! Všem policejním jednotkám!"

V 19 hodin 38 minut přijel první vůz bostonské městské policie, ale stejně už bylo pozdě. Hlavnímu pokladníkovi firmy Brink Bank Thomasů B. Lloydovi se podařilo zmáčknout knoflík poplachového zařízení, až když už bylo po všem. Co se stalo?

Před vchodem pro zaměstnance zastavilo nákladní auto, jak se později ukázalo, byl to ford z roku 1949. Vystoupilo z něj šest navlas stejných mužů, se stejnými přísernými obličeji, ve stejných čepicích, stejných bundách. Spěchali rovnou ke dveřím, otevřeli si je klíčem, jako by tudy chodili denně, a s naprostou samozřejmostí vešli dovnitř. Vpadli do místnosti s trezorem, zvolali: ruce vzhůru, jste přepadeni a nemáte vůbec žádnou šanci, přinutili pokladníka a další čtyři zaměstnance, kteří měli noční službu, aby si lehli na podlahu, všem svázali ruce za zády a zdravotní náplastí přelepili ústa. Pak šli k otevřenému trezoru, rozbalili svinuté pytle a rychle je naplnili. Každý pohyb měli promyšlený, spěchali, ale nepracovali zbrkle, premiéra nazkoušeného kusu dopadla na výbornou. Přesto došlo k dramatické zápletce.

Brink Bank měla vlastní strážní službu. Toho večera hlídal milionové hodnoty starý William Manter. Kdysi sloužil u policie, potom léta pracoval u soukromníků jako „gorila" a na stará kolena si vybral klidnou službu. Právě ve chvíli, kdy muži s ošklivými obličeji vpadli do trezorové místnosti, si vybalil z aktovky večeři a vytočil číslo hlavního pokladníka Lloyda. Chtěl ho požádat o povolení, aby se mohl vzdálit, hodlal odejít do šatny a najíst se. Telefon sice vyzváněl, ale nikdo sluchátko nezvedl. Manter jen mávl rukou, pomyslel si, že pokladník s pomocníky počítá peníze a nechce se vyrušit, sebral sendvič a termosku s kávou a šel se najíst.

Muži s ošklivými obličeji ztuhli, když zaslechli telefonní bzučák. V jejich dlaních se objevily pistole. Postavili se do střehu kolem stěn a pozorovali troje dveře. Věděli, o co jde, ale netušili, jak se hlídač zachová. Ten udělal velkou chybu. Kdyby se podíval do místnosti aspoň kontrolním okénkem, mohl včas zalarmovat policii. Neudělal nic, ale přesto firmě Brink Bank ušetřil hezkých pár set tisíc. Muži s ošklivými obličeji totiž najednou ztratili jistotu. Začali být nervózní, rozhlíželi se a stáli s pokrčenými koleny, jako by čekali útok.

„Zbytek neberem!" rozhodl Hal Solman. „Nechtě všechno ležet a jedem! Bočním východem!"

Ústup netrval ani minutu. Každý si hodil pytel přes rameno a všichni vyběhli východem pro zaměstnance. Venku naskákali do nákladní fordky a zmizeli za rohem Commercial Street. Teprve v 19 hodin 36 minut se pomocníkovi hlavního pokladníka Grellovi podařilo připlazit ke knoflíku poplachového zařízení a hlavou jej zmáčknout.

Budova bostonské Brink Bank je na frekventovaném nábřeží. Komisař Thomas F. Sullivan, který začal případ vloupání vyšetřovat, věděl, že musí najít svědky mezi chodci, kteří si všimli automobilu zločinců. Když mu totiž zaměstnanci Brink Bank vylíčili, že všichni lupiči vypadali naprosto stejně a že měli na obličejích karnevalové masky, bylo mu jasné, že sotva zanechali použitelné stopy, otisky prstů určitě ne. Jediným vodítkem při pátrání se tedy zatím stala zelená nákladní fordka model 1949 se žlutou plachtou. Bilance loupežného přepadení byla otřesná. Lupiči odnesli bankovky v hodnotě milion dvě stě tisíc dolarů a za 1,6 milionu dolarů veteránské seky, které dostávali bývalí vojáci americké armády a váleční vysloužilci. Jedinou nadějí se staly nové bankovky v hodnotě 90 000 dolarů se známými čísly, která hned příštího dne dostaly bankovní pokladny v celých Spojených státech. Protože šlo o krádež nových bankovek, byla loupež kvalifikována jako „federální zločin", spadající do kompetence FBI.

Washingtonská centrála FBI zahájila okamžitě rozsáhlou akci. Agenti se pustili po stopě podezřelých registrovaných gangsterů, slídili po barech a hernách, snažili se zjistit, jestli někdo neutrácí nápadně mnoho peněz, ale bez výsledku. Padesát kriminálníků poslali za mříže, podrobili je křížovým výslechům, ale marně. Také pátrání po maskách s rozšklebenými obličeji nevedlo nikam. Podobné žertovné předměty se ve Spojených státech prodávají v krámcích a samoobslužných prodejnách v každé druhé ulici, existují stovky výrobců. Také bundy amerického námořnictva byly k dostání všude. Jediným doličným předmětem se stala námořnická čepice, kterou při přepadení banky ztratil jeden z ošklivých mužů. Nebyla na ní sice ani firma výrobce ani číslo armádního skladu, ale washingtonská laboratoř FBI v ní našla sice jediný, zato však velmi cenný vlas.

Provedli fluoroskopickou analýzu, určili obsah barviva a zjistili, že majitel vlasu si účes upravoval fixativem, který současně působí jako tónovač. Byli přece jen o kousek dál. Pak dostal komisař Sullivan z vědecké laboratoře FBI zprávu, že lupič trpí nevyléčitelnou vlasovou nemocí, velmi vzácnou dědičnou aplasií monileformes pilorum. Ta způsobuje vznik různě zbarvených míst ve vlasovém porostu, jakési melírování, postižený má některé prameny vlasů skoro bílé, jiné světlé, ostatní třeba kaštanové. Pachatel je pravděpodobně Ital, Španěl nebo Indián.

Při pátrání po zelené fordce měli agenti FBI štěstí. Už několik dní po vloupání se přihlásil její majitel, který v den loupeže oznámil na policii krádež svého nákladáku. Byla to na celých Šest týdnů jediná stopa, a i ta vedla do ztracena. Teprve v březnu zatelefonoval na policii ve Stoughtonu jistý Gonzales. Komisař Sullivan se za ním okamžitě rozjel.

Gonzales byl Mexičan a měl asi pětadvacet kilometrů od Bostonu obchod se starým železem. Vypovídal ochotně, nechtěl se do ničeho zaplést, konečně, on sám přece upozornil místní policii.

„Vím to určitě, komisaři, a hned vám taky řeknu, proč to vím. Ten večer jsem totiž chodil po ohradě a počítal zásoby. Druhý den jsem měl objednat vagóny na odvoz, a tak jsem odhadoval kolik. No, a najednou jsem uviděl autogenem rozřezanou fordku, která tam ještě včera večer nebyla. Tahle je to, podívejte se."

Byl to model z roku 1949, měl zelený nátěr, číslo motoru však bylo vybroušeno. Jak se vrak dostal do ohrady, to si Gonzales vůbec nedovedl vysvětlit. Prostě včera tu ještě nebyl a dnes tu je.

Dnešní věda a technika dává kriminalistům mnohé, dříve netušené možnosti. Když někdo vypiluje nebo zbrousí číslo vyražené nebo vyleptané do motorového bloku, lze je přesto zjistit. V prvním případě se totiž materiál pod razidlem do hloubky stlačí, v druhém případě, při leptání nebo elektrickém rytí, dojde k strukturálním změnám. Obojí lze objevit pod elektronovým mikroskopem a neviditelné číslo se dá přečíst. Byl to ten ukradený automobil.

Agenti FBI prozkoumali okolí vraku v Gonzalesově ohradě a našli v blátě otisk boty. Nebylo těžké zjistit, že nepatří majiteli ani nikomu ze zaměstnanců, řidičů či závozníků, kteří se tu v posledních týdnech vyskytli. Bota byla vyrobena v Kanadě a měla poškozenou špičku. Jako by si ji majitel rozřízl o ostrý plech.

To bylo na dlouhou dobu všechno. Členové místní policie se snažili vylákat informace od konfidentů z bostonského podsvětí, centrála FBI vypsala vysokou odměnu za jakékoli upozornění, které by vedlo k dopadení pachatelů loupeže. Ředitel Brink Bank nabídl sto tisíc dolarů odměny a pojišťovna, která musela ztrátu uhradit, se přidala s dalšími

osmdesáti tisíci. Zloději, zlodějíčkové či bezvýznamní darebáci měli životní příležitost snadno a rychle se dostat k penězům, jestliže prozradí agentům FBI, co se o loupeži v bostonském podsvětí šuška. Zřejmě se však nešuškalo nic, nikdo totiž neprojevil zájem o snadné, rychlé a legální zbohatnutí. Gangsteři mlčeli, nepromluvili ani jejich komplici, známí či příbuzní, neobjevila se ani jediná lehká dívka, která by se mohla pochlubit přízní bohatého, leč podezřelého pána. Plných pět let se vyšetřování případu ani o krůček nehnulo z místa.

Ve středu 5. ledna 1955 vyšel Mattie Copeland s aktovkou připevněnou řetízkem na zápěstí levé ruky, stejně jako každou jinou středu. Dnes sice nenesl na poštu žádnou závratnou částku, ale jedenáct tisíc dolarů také nebylo málo.

Ti dva číhali v postranní ulici, u zadní zdi skladiště obchodního domu Woolworth. Tony Turchino byl vysoký, měl kulatou tvář, černý knír a podivné vlasy. Jako by mu předčasně šedivěly, jako by si je dal přebarvit a nehotový utekl kadeřníkovi z křesla. Ruce měl hluboko v kapsách, ale nebylo pochyb o tom, že nejsou prázdné. Charles Berwyn se potloukal na druhé straně ulice před vjezdem do garáží Quick Service. Měl tvář, o níž se dalo s klidem říct, že nevyjadřovala nic, snad jen lhostejnost a netečnost. Byl bledý, s očima podmalovanýma tmavými stíny.

Mattie Copeland zahnul z hlavní ulice za roh, vždycky chodil na poštu zkratkou, kde nebyla taková frekvence, a prošel těsně kolem Tonyho Turchina. Ten udělal skok, strhl bankovního zřízence za rameno k zemi a chtěl mu aktovku vyrvat. Mattie se bránil, vyškubl se a začal utíkat. Z druhé strany ulice, od vchodu do garáží Quick Service, práskly první rány.

Došlo ke krátké přestřelce. Mattie Copeland byl dobrý střelec, ubránil se útočníkům, i když zůstal ležet s dvojnásobným průstřelem stehenního svalu. Tony Turchino, muž s tmavým knírem a melírovanými vlasy, byl na místě mrtev. Charlese Berwyna odvezli sanitkou do nemocnice, kde celé čtyři dny zápasil se smrtí.

Policie provedla běžnou prohlídku Berwynova bytu a našla onu v Kanadě vyrobenou botu s poškozenou špičkou. Samozřejmě že vyrozuměla agenty FBI a ti se v nemocnici pokusili o výslech.

„Jo, pane komisaři, bylo to někdy v březnu, přesně si to už nepamatuju, je to hezkých pár let. Přišel za mnou chlápek, a jestli bych si chtěl vydělat balík."

„Jak se jmenoval?"

„Jo, pane komisaři, to mi neřekl. V tyhle branži se na etiketu moc nedbá."

„Kdy to bylo?"

„Vždyť vám to povídám, pane komisaři, dávno."

„Přesně, Berwyne."

„V padesátým roce. A ten chlápek mi dal stovku, možná dvě, abych odvezl vrak do šrotu. Tak jsem ten kšeft vzal. To bych byl pako, kdybych to nevzal, šéfe."

„Zelená fordka?" zeptal se komisař Sullivan.

„Ten křáp byl spresovanej do balíků, šéfe, a balík šrotu nemá barvu."

Druhý den, 6. ledna, deset dní před uplynutím zákonné lhůty promlčení zločinu, napadlo komisaře Sullivana podívat se do márnice, kde ležel u ledu Berwynův mrtvý komplic. Komisař si dal mrtvolu rozbalit, pohlédl do křečí staženého obličeje a všiml si vlasů. V laboratoři FBI zjistili ještě téhož dne, že Tony Turchino je totožný s lupičem, který v místnosti firmy Brink Bank ztratil čepici, v níž se našel jediný, ale nemocí napadený a tudíž přesně identifikovatelný vlas. Zdálo se, že po tak důležitém zjištění mají agenti FBI jen krůček k úspěchu, že bude záhada šesti chytrých blbečků konečně odhalena. Nebylo tomu tak. Navíc jediný možný pramen informací — zraněný gangster Berwyn — čtvrtého dne zemřel.

Mrtvý už nepromluvil, promluvila však jeho bytná. Když ji navštívili agenti FBI, byla samá ochota. Její nájemník jí zřejmě nikdy nepřirostl k srdci.

„On byl pan Berwyn takový nemluva," řekla. „Když jsem se ho na schodech na něco zeptala, jen zabručel a šel dál."

„Jaké měl zaměstnání?" zeptal se komisař Sullivan.

„To snad neví ani pánbůh tam nahoře," zvedla ruce ke stropu. „Nic nedělal, nikam nechodil, teda myslím jako ráno do práce, večer z práce, pak mu někdo přinesl obálku s penězi a já jsem dostala nájemné. Každý měsíc stejně."

„Kdo nosil ty peníze? Pošťák?"

„Právě že ne, pane komisaři. Chlap. Prostě nějakej chlap."

„Vždy týž?"

„Pokaždý to byl někdo jinej. Já už jsem číhávala u špehýrky, ono se mi to nezdálo. No řekněte sám, pane komisaři, je to možný, někdo dře jako mezek, aby si vydělal pár supů a jinej dostává peníze pro nic za nic."

Komisař Sullivan vyslechl bytnou a tvářil se pozorně, i když vyprávěla zdánlivě nezajímavé podrobnosti. Trpělivost vedla k úspěchu. Berwynova bytná poznala jednoho z mužů, který jejímu nájemníkovi přinesl obálku s penězi.

„Podívejte se, pane komisaři, já si lidi pamatuju, na to mám zvláštní talent. Já vím, že to je strašně dávno, ale byl to ten chlap od benzínový pumpy. Na to dám krk. Já jsem totiž vdova, pane komisaři. Manžel mi před lety umřel na rakovinu a já od té doby žiju sama jak jeptiška a opakuju si náš společný život. Každý den kousek. To mi pomáhá přežít samotu. Bylo to u pumpy v La Grange, znáte to tam? Křižovatka, restaurace a autodílna. Nám blbnul auťák. Můj muž mi říkal, co tomu je, ale já už jsem to zapomněla. Tak šel dovnitř a přivedl mechanika. A ten samej chlap, ten mechanik, přinesl naposled Berwynovi obálku s penězma."

„Jak si to můžete pamatovat, paní?" divil se komisař, aby povzdubil sdílnost bytné.

„Já vám řeknu proč. Ten chlap totiž nebyl Američan. Mluvil s takovým divným tvrdým přízvukem. Můj muž se ho zeptal, co že je zač. Víte, odkud byl? Nevíte, že jo? Z Norska."

Opravář s norským přízvukem už v autodílně nepracoval, majitel měl však jeho adresu a tak mohli agenti ještě téhož dne odpoledne zazvonit u dveří jeho bostonského bytu.

„Samozřejmě že si to pamatuju. Bylo to asi tak před měsícem. Jel jsem do Chicaga. Stopem. Stál jsem na highway a

čekal, až mě někdo vezme. Najednou zastavil cizí chlápek, zeptal se mě, kam jedu, přitom musel vidět ceduli, kterou jsem ukazoval, a pak mě požádal, jestli bych neodevzdal dopisy. Řekl jsem, že odevzdám, a on mi dal pětadvacet dolarů. Tak snadno jsem k penězům v životě nepřišel."

Mechanik neměl tak dokonalou paměť jako Berwynova bytná. Věděl pouze, že mu za chvíli zastavil řidič s vozem s bostonskou státní poznávací značkou, že vystoupil v Evanstonu, kde odevzdal první dva dopisy. Byty sice nebyly od sebe příliš vzdálené, ale adresy si už nepamatuje. Lepší to bylo v třetím případě:

„Ten člověk se jmenoval John Hurley."

„Kde bydlí?" zeptal se komisař.

„V Hammondu."

„Ulice?"

„Jo, pane komisaři, tak to už nemůžu sloužit. Měl jsem to na papírku a ten jsem pak zahodil."

Hammond je dnes vlastně spojen s aglomerací velkého Chicaga. V padesátých letech to bylo velké město, sousedící s metropolí na Michiganském jezeře, ale ani v té době nebylo snadné zjistit Hurleyovu adresu. V kartotéce FBI ho registrovali jako několikrát soudně trestaného recidivistu, který prožil hezkých pár let za mřížemi. Agenti FBI vyhlásili celostátní pátrání, rozeslali Hurleyovy fotografie na policejní revíry a kontrolní hlídka zatkla hledaného na mexické hranici ve chvíli, kdy se snažil nepozorovaně dostat ze Spojených států do bezpečí.

John Hurley byl profesionál a bezpochyby to byl jeden ze šesti chytrých blbečků, jenomže se k přepadení banky nechtěl přiznat. Střídali se u něj, nenechali ho spát a oslňovali ho reflektory. Téměř čtyřiadvacet hodin se dokázal bránit. Pak někoho napadlo slíbit mu beztrestnost. Přizná se, stane se korunním svědkem obžaloby a tím se vyhne trestnímu postihu.

Na tento návrh kývl. Co víc si mohl přát. Dali mu sendvič a kávu, položili před něj krabičku marlborek a poslali pro plechovku piva. John Hurley začal povídat. Prozradil agentům FBI, že šéfem bandy je Hal Solman. Plánoval akce a také jim velel. Jeho zástupcem byl James I. Fahesty. Thomas F. Buchardson, Tony Turchino a Charles Berwyn tvořili základní kádr gangu. Podle potřeby si šéf ještě zjednával další profesionály. Po přepadení zmizeli s vozem v garáži, kterou si se značným předstihem pronajali, tam fordku přestříkali a namalovali na ni smyšlenou newyorskou firmu, za čtvrt roku ji pak odvezli ve Stoughtonu do šrotu.

„Kde jsou peníze?" zeptal se komisař konečně.

„To nevím."

„Johne Hurleyi, mám takový dojem, že nechcete v tomhle kuse vystupovat jako obžalovaný, ale jako korunní svědek. To znamená, že musíte mít dobrou paměť. Jinak není vaše ochota k ničemu."

„Ale já to opravdu nevím. Přísahám. My jsme do toho šli za zvláštních podmínek. Souhlasili jsme, že se prachy rozdělí, až uplyne pětiletá promlčecí lhůta. Do té doby jsme od šéfa dostávali každý měsíc v obálce něco jako plat."

„Kolik?"

„Nebylo to málo, ale nebylo to taky moc, abysme se mohli vytahovat po barech."

„Kolik?" zeptal se znovu komisař. „Patnáct set."

„A to vám bylo málo? Tolik neberu za dva měsíce!" „No jo, šéfe, vy ale nemáte dohromady žádnou režii." „Proč vám Solman posílal peníze po poslech?" „Myslel si, že je to jistější. Taky proto, že byl taková kancelářská krysa. On měl bejt účetní, určitě by se proslavil. Chtěl mít svědky, že peníze přesně a pravidelně vyplácel."

Udělali velký zátah, většinu chytrých blbečků zatkli, Solmana vypátrali na hřbitově. Provedli exhumaci, aby se přesvědčili, že skutečně odpočívá v pokoji, že nešlo o fingované úmrtí a předstíraný pohřeb. Buchardsona a Fahestyho objevili v Dorchesteru. Byt obklíčilo pětatřicet policistů a dlouhé minuty se jim nedařilo vylákat gangstery přede dveře. Pak hodili do bytu oknem bombičku se slzotvorným plynem. Dva poslední „chytré blbečky" odvezli za mříže. Peníze z lupu ani veteránské šeky se nenašly. Hal Solman zřejmě nebyl šéfem bandy, ale jen vykonavatelem rozkazů. Autora podařeného triku s maškarními maskami se agentům FBI vypátrat nepodařilo.